

MRF 2024C.8

Specialeafhandling: VE III-direktivet: Udfordringer og perspektiver ved den nye tilladelsesprocedure for vedvarende energianlæg

Af adv.fm. Edward Lind-Holm og stud.jur. Jonas Emil Gyldenkerne Kliem

Forord af Peter Pagh

Dette speciale omhandler de ændrede regler for tilladelsesprocedure for bl.a. vindmølle- og solcelleparker, der blev vedtaget ved ændring af direktiv 2018/2001 om fremme af vedvarende energi i oktober 2023 med direktiv 2023/2413 (også betegnet VE III-direktivet). Meningen med ændringerne var og er at forenkle de krav til fremgangsmåde, miljøvurdering og høring, der stilles efter bl.a. VVM-direktivet, SMV-direktivet, habitatdirektivet, vandrammedirektivet og havrammedirektivet, med henblik på en hurtigere tilladelse til etablering af anlæg for vedvarende energi (VE-anlæg) og den nødvendige infrastruktur forbundet hermed. Vedtagelsen af de særlige regler gav anledning til meget medieomtale, men en nærmere juridisk behandling af de nye regler ses ikke at foreligge i dansk juridisk teori.

Der er tale om meget kompliceret og svært læselige EU-regler, der rejser ganske mange juridiske spørgsmål. Specialets analyser er afgrænset til de bestemmelser i ændrings-direktivet, der vedrører udlæg af områder til fremskyndelse af vedvarende energi (forkortet til »VEFO«) (art. 15b-15d), tilladelse til større VE-anlæg som vindmølleparker og solceller (art. 16-16b og art. 16f) samt art. 15e om områder til net- og lagringsinfrastruktur. Der lægges gennemgående vægt på at belyse, hvorledes ændringsdirektivet fraviger de almindelige ordninger, der følger af VVM-direktivet, SMV-direktivet, habitatdirektivets art. 6, 12 og 16. Analysens omdrejningspunkt er, hvorledes de nye regler ændrer de gældende EU-regler, hvis indhold fastlægges på grundlag af EU-Domstolens praksis, mens den danske gennemførelse af de tidligere regler i VE-direktivet kun behandles i begrænset omfang, hvor dette bidrager til forståelsen, hvilket må anses for velbegrundet, da den danske gennemførelse af de nye regler i VE III-direktivet kun i begrænset omfang er afsluttet.

De centrale analyser i afhandlingen er samlet i kapitel 3, hvor især må fremhæves analysen af de enkelte medlemsstaters pligt til at udpege VEFO'er efter art. 15b, af procedureregler og frister for udlæg af VEFO'er i art. 15c samt af procedureregler for infrastruktur og CO₂-lagring i art. 15e. I relation til tilladelsesproceduren fokuserer specialet på de generelle regler i art. 16, de særlige regler i art. 16a for tilladelse til VE-anlæg inden for VEFO'er, art. 16b om tilladelsesproceduren uden for arealer udlagt som VEFO og den mere generelle regel i art. 16f, hvorefter de i VE-direktivet fastsatte mål for de enkelte medlemsstaters produktion af vedvarende energi udgør bydende nødvendige samfundshensyn, som kan begrunde anvendelsen af undtagelsen i bl.a. habitatdirektivets art. 6(4). Med ændringsdirektivet indføres to nye ordninger for VE-anlæg. Den ene er, at det er muligt at tillade projekter på grundlag af "afbødende foranstaltninger" i forhold til Natura 2000-områder, som ikke begrænser sig til afværgeforanstaltninger, men også kan omfatte kompenserende foranstaltninger, hvilket ellers ikke er muligt uden brug af undtagelsen i art. 6(4), jf. sag C-521/12, Briels. Hvilke kompenserende foranstaltninger, der falder under afbødende foranstaltninger, efterlader dog betydelig uklarhed. Den anden ændring er en mulighed for at opfylde kompenserende foranstaltninger i forhold til EU-beskyttet natur ved økonomisk at betale for andre naturforbedringer efter de principper, som kendes fra miljøansvarsdirektivets regler om genopretning af miljø, men også her er anvendelsesmuligheden er uklar, som det belyses i specialeafhandlingen.

Afhandlingens gennemgang er hjælpsom til at danne sig et overblik over, hvordan VE-direktivet ændrer reglerne om miljøvurdering i VVM-direktivet, SMV-direktivet og habitatdirektivet, men også til at forstå, at ændringerne er mere begrænsede – og nok også mindre gennemtænkte – end Kommissionens pressemeddelelser om ændringsdirektivet gav indtryk af. I de centrale dele er afhandlingens analyser overbevisende, men selv om afhandlingens diskussionen i afsnit 3.2 om traktathjemmel, og særligt at vedtagelsen skulle være sket efter TEUF art. 192(2), har en vis begrænset støtte i juridisk teori, er der efter EU-Domstolens nyere praksis ikke grund til at antage, at ændringsdirektivet vil kunne tilsidesættes som ugyldigt grundet fejlagtig hjemmel. Men ud over denne svaghed er afhandlingens analyser overbevisende og en god start, hvis man vil prøve at sætte sig ind i konsekvenserne af ændringerne i 2023 af VE-direktivet, der i udtalt grad synes præget af hastværk og er meget langt fra at opfylde krav om god lovkvalitet eller dybere kendskab til EU-Domstolens hidtidige fortolkning af VVM-direktivet, SMV-direktivet og habitatdirektivet. Dette illustreres f.eks. af, at lovgiver må have glemt at lade ændringerne omfatte habitatdirektivets art. 13, hvorfor orkidéer nu er bedre beskyttet end f.eks. havskildpadder og flagermus i forhold til VE-anlæg.

**Specialeafhandling: VE III-direktivet: Udfordringer og perspektiver
på den nye tilladelsesprocedure for vedvarende energianlæg**

Fagområde: Fast ejendom - regulering, forurening & køb I
Problemformulering: Hvilke retsvirkninger medfører direktiv 2023/2413/EU (VE III-direktivet) for tilladelsesproceduren for opsætning af anlæg til vedvarende energi?

Navn
Jonas Emil Gyldenkerne Kliem
Edward Lind-Holm

Vejleder: Peter Pagh Rasmussen

Afleveringsdato: 14. november 2024

Abstract.....	3
1. Indledning.....	4
1.1. Problemformulering.....	4
1.2. Afgrænsning af emne.....	4
1.3. Metode, retskilder og materialer.....	5
1.4. Plan for fremstillingen.....	6
2. Retstilstand forud for VE III-direktivet.....	6
2.1. Retsgrundlaget for miljøvurderinger.....	7
2.2. Miljøvurdering af projekter (VVM).....	7
2.3. Miljøvurdering af planer og programmer (SMV).....	8
2.4. Øvrig regulering af særlig relevans for opsætning af anlæg til vedvarende energi.....	9
3. Retstilstanden efter VE III-direktivet.....	11
3.1. Direktivets tilblivelse og behov.....	11
3.2. Hjemmelsgrundlag.....	12
3.3. Artikel 15b - Kortlægning af de områder, som er nødvendige for nationale bidrag til opfyldelse af Unionens overordnede mål for vedvarende energi i 2030.....	20
3.3.1. Strategisk planlægning af kortlægningen af områder til fremskyndelse af vedvarende energi.....	21
3.3.2. Alsidig anvendelse af områder til fremskyndelse af vedvarende energi.....	22
3.4. Artikel 15c - områder til fremskyndelse af vedvarende energi.....	22
3.4.1. Vedtagelse af planer til udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi	25
3.4.2. Udpegning af særlige fuglebeskyttelsesområder og konsekvenserne for allerede udpegede områder til fremskyndelse af vedvarende energi.....	28
3.4.3. Grundlaget for kortlægningen.....	33
3.4.4. Fastsættelse af afbødende foranstaltninger.....	34
3.4.5. Miljøvurdering af planer til grundlag for områder til fremskyndelse af vedvarende energi.....	38
3.5. Artikel 15e - Områder til net- og lagringsinfrastruktur, som er nødvendig for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet.....	38
3.5.1. Udpegning af områder til infrastruktur.....	40
3.5.2. Miljøvurdering af infrastrukturprojekter.....	44
3.5.3. Screeningsprocedure for infrastrukturprojekter.....	45
3.5.4. Muligheder og begrænsninger ved afbødende foranstaltninger.....	54
3.5.5. Udvidelse af eksisterende infrastruktur.....	55
3.6. Artikel 16 - Tilrettelæggelse af og hovedprincipper for tilladelsesproceduren.....	59
3.6.1. Tilladelsesprocedurens omfang.....	61
3.6.2. Myndighedernes kvittering for ansøgning.....	61
3.6.3. Udpegning af kontaktpunkter.....	62
3.6.4. Kontaktpunktets vejledningspligt og klagebehandling.....	62
3.7. Artikel 16a - Tilladelsesproceduren for projekter i områder til fremskyndelse af vedvarende energi.....	64
3.7.1. Fastsættelse af sagsbehandlingstid for tilladelsesprocedurer.....	67
3.7.2. Fritagelse fra miljø- og konsekvensvurdering.....	68
3.7.3. Screeningsprocedure for VE-projekter.....	71

3.7.4. Godkendelse og offentliggørelse af ansøgninger.....	74
3.7.5. Undtagelsesordning for vind- og solcelleprojekter.....	78
3.7.6. Stiltiende accept af mellemliggende administrative skridt.....	86
3.8. Artikel 16b - Tilladelsesproceduren for projekter uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi.....	88
3.8.1. Sagsbehandlingsfrister for projekter uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi.....	89
3.8.2. Tilrettelæggelse af tilladelsesproceduren.....	90
3.9. Artikel 16f - Væsentlig samfundsmæssig interesse.....	92
4. Sammenfatning.....	99
Litteraturliste.....	104

Bilag 1: Direktiv 2023/2413/EU (VE III-DIREKTIVET)

Abstract

This thesis examines the legal implications of EU Directive 2023/2413 for the authorisation procedure for the construction of renewable energy projects. The analysis covers changes in the legal framework before and after the directive, focusing on the establishment of Renewable Acceleration Areas (VEFO) and relaxed environmental assessments requirements.

Key sections of the directive, such as Articles 15c, 15e and 16a, are analyzed to clarify the new standards for site designation, strategic planning, and permitting processes. The thesis explores the shortened processing times for permit approvals and the reduced need for environmental assessments within Renewable Acceleration Areas. Furthermore, it discusses how the directive introduces a presumption that renewable energy projects serve an “overriding public interest”, potentially allowing projects in environmentally sensitive areas if mitigation or compensation is feasible. The thesis concludes by evaluating the directive’s potential to streamline authorization procedures for renewable energy projects in Denmark while also addressing legal and environmental challenges associated with this regulatory shift.

In summary, it can be concluded that the directive has introduced a series of initiatives to reduce processing times for the establishment of renewable energy and related infrastructure. However, several questions arise regarding the effectiveness of these initiatives and the extent of the changes made, particularly in relation to the environmental protection afforded by the Habitats Directive, the Birds Protection Directive, and other environmental regulations in the European Union.

1. Indledning

Specialeafhandlingen undersøger hvilke retsvirkninger ændringsdirektiv 2023/2413/EU (“**VE III-direktivet**”) medfører for navnlig miljøvurderinger og habitatkonsekvensvurderinger af planer og projekter til opførsel af anlæg til vedvarende energi (“**VE-anlæg**”). Afhandlingens omfang er afgrænset til de relevante bestemmelser for VE-anlæg i ændringsdirektivet. Afhandlingen behandler nærgående de retlige følger og udfordringer ved indførslen af *områder til fremskyndelse af vedvarende energi* (“**VEFO**”) og de deraf slækkede krav til miljø- og habitatkonsekvensvurderinger. Dertil foretages en vurdering af hvilke retlige udfordringer der kan være i relation til Danmarks og EU’s forpligtelser som følge af ratificeringen af Århuskonventionen. Der er således særligt udvalgt følgende bestemmelser i konsolideret direktiv 2018.2001/EU (“**VE-direktivet**”): artikel 15b om kortlægning af områder til opnåelse af Unionens overordnede mål for vedvarende energi i 2030, artikel 15c om udpegning af VEFO, artikel 15e om områder til net- og lagringsinfrastruktur, som er nødvendig for integration af vedvarende energi i elnettet, artikel 16 om tilrettelæggelse af og hovedprincipperne for tilladelsesproceduren, artikel 16a om tilladelsesproceduren for projekter i VEFO, artikel 16b om tilladelsesproceduren uden for VEFO og slutteligt indførslen af vedvarende energi som en væsentlig samfundsinteresse i artikel 16f. VE III-direktivet er regulerende på et område, der i forvejen er præget af omfattende og kompleks regulering, og der ses således et både praktisk og teoretisk behov for at belyse retsvirkningerne af direktivet, som kun bliver større i takt med den konstant tiltagende opmærksomhed på omstillingen til vedvarende energikilder og nedbringelse af emission af drivhusgasser. Disse betragtninger har givet anledning til at fremsætte følgende problemformulering.

1.1. Problemformulering

Denne specialeafhandling vil besvare følgende problemformulering:

Hvilke retsvirkninger medfører VE III-direktivet for tilladelsesproceduren for opsætning af anlæg til vedvarende energi?

1.2. Afgrænsning af emne

Afhandlingen er først og fremmest afgrænset over for bestemmelser i VE III-direktivet, der ikke regulerer tilladelsesproceduren for opsætning af VE-anlæg samt artikler, der alene

behandler teknisk afgrænsede emner såsom varmepumper og solcelleanlæg. Afhandlingen er i vid udstrækning også afgrænset til alene at angå landbaserede anlæg. Afhandlingen behandler derved ikke direktivets artikel 15a, 15d, 16c, 16d, 16e, 20a, 22a, 22b, 25, 27, 29a og 31a, da det er vurderet at disse artikler er uden relevans for besvarelsen af problemformuleringen. Derudover er der dele af bestemmelser i de behandlede artikler, der er meget formalistiske og ikke lægger op til fortolkning, som derfor alene er nævnt eller ikke behandlet i øvrigt. Specialeafhandlingen er yderligere afgrænset til at behandle opførslen af VE-anlæg og dertilhørende infrastrukturprojekter, og indeholder derfor ikke en nærmere gennemgang af bestemmelserne om repowering.

Afhandlingen baseres i videst muligt omfang på EU-retsakter og behandler kun i begrænset omfang den danske implementering af de forskellige retsakter. Der er dog områder, hvor det er fundet nødvendigt og relevant at kort redegøre for den danske implementering. Særligt henset til, at der i direktiverne er overladt medlemsstaterne en vis frihed til, hvorledes medlemsstaterne ønsker at implementere en række foreskrevne hensyn og proceduretrin i deres implementeringsretsakter. Redegørelsen er medtaget med henblik på at beskrive den hidtidige retstilstand, sådan at ændringerne VE III-direktivet medfører bliver reflekteret.

Afhandlingen behandler ikke planlovens krav og regler om lokalplanlægning, vindmøllebekendtgørelsen og kravene til kommunalplanlægning. Forhold, der alle er relevante i dansk ret, og har væsentlig betydning for opførsel af vedvarende energi, i særdeleshed vindmøller. Reglerne og deres omfang er dog vurderet at falde uden for sigtet med opgaven, da de ikke regulerer miljøpåvirkninger, men snarere den danske forvaltnings rettigheder og begrænsninger særligt i relation til lokalplanlægning.

1.3. Metode, retskilder og materialer

Formålet med dette speciale er at beskrive de ændringer i retstilstanden, som VE III-direktivet medfører. Derfor er afhandlingen baseret på den retsdogmatiske metode, hvor retskilder som retsforskrifter, retspraksis, retsprincipper og juridisk litteratur er inddraget for at fastlægge gældende ret. Afhandlingen følger en systematisk tilgang, hvor der først redegøres for den eksisterende retsstilling forud for VE III-direktivet, efterfulgt af en detaljeret gennemgang af de ændringer, som direktivet medfører. I løbet af afhandlingen berøres forskellige retsdiscipliner, hvor miljø- og EU-retten udgør de overvejende discipliner

med det formål at klarlægge hvordan tilladelsesproceduren ændres for opførelse af VE-anlæg. Området er primært reguleret på EU-niveau, og opgaven er derfor overvejende baseret på EU-retsakter, hovedsageligt VE-direktivet, habitatdirektivet, SMV-direktivet, VVM-direktivet og Århus-konventionen.

Den danske implementering af førnævnte direktiver inddrages for at belyse den gældende retsstilling i Danmark på områder, hvor der er sket en overimplementering af direktiverne. Udvalgte domme fra EU-domstolen ("**EUD**") inddrages for at illustrere gældende ret og skaber grundlag for en diskussion af den aktuelle retsstilling. EUD's praksis, som kan tillægges præjudikatværdi for gældende ret, fokuserer primært på fortolkningen af retsakter. Der foreligger på miljøområdet en stor mængde praksis fra EUD, og en række domme der er egnet til at belyse nuværende retsstilling er derfor udvalgt.

Juridisk litteratur, herunder lærebøger, tidsskrifter m.m., anvendes til at give en teoretisk forståelse og til at belyse retsstillingen på området samt til refleksion over problemstillingerne der udspringer af VE III-direktivet. Ikke-juridisk litteratur, såsom artikler, nyhedsbreve og kvantitative undersøgelser, bruges som relevante fortolkningsbidrag, selvom de ikke har retskildeværdi, for at belyse de praktiske problemstillinger som VE III-direktivet giver anledning til. Derudover behandles også kort retspolitiske spørgsmål (de lege ferenda) i forbindelse med drøftelser om VE III-direktivets effektivitet og udfordringer.

1.4. Plan for fremstillingen

Specialets overordnede rammer centrerer sig om de seks udvalgte bestemmelser i VE III-direktivet. Afsnit 2 indeholder en redegørelse af den gældende retsstilling forud for VE III-direktivet, hovedsageligt vedrørende miljøvurdering af planer og projekter. I afsnit 3 analyseres retsvirkningen af de enkelte bestemmelser i VE III-direktivet i kronologisk rækkefølge. Gennemgangen af hver bestemmelse er dog organiseret efter emne. I afsnit 4 konkluderes der på opgavens problemformulering.

2. Retstilstand forud for VE III-direktivet

For at belyse retsvirkningen af VE III-direktivet, er det nødvendigt at beskrive hovedtrækkene for den eksisterende retsstilling. Den tilladelsesprocedure, der gjaldt i relation til miljøspørgsmål, var forud for VE III-direktivet primært bestående af miljø- og konsekvensvurderinger, hvorfor der i det følgende redegøres for, hvordan disse er reguleret i det eksisterende regelsæt.

2.1. Retsgrundlaget for miljøvurderinger

Miljøvurderinger reguleres i miljøvurderingsloven ("**mv**l"), som i vid udstrækning er en implementering af direktiv 2001/42/EF ("**SMV-direktivet**") henholdsvis direktiv 2011/92/EU ("**VVM-direktivet**"). Dette indebærer en række væsentlige virkninger på måden hvorpå reglerne skal fortolkes og anvendes.

Direktiverne er vedtaget som minimumsharmonisering på grundlag af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde ("**TEUF**") art. 192(1), og således har medlemsstaterne mulighed for at indføre en strengere beskyttelse end det i direktivet foreskrevne. Medlemsstaterne er dog stadig bundet af direktivets regler i det omfang, at reglerne ikke kan fraviges, selv hvis en fravigelse ville føre til en strengere materiel miljøbeskyttelse.

Princippet om EU-konform fortolkning medfører, at miljøvurderingslovens regler skal fortolkes og anvendes i overensstemmelse med EUD's fortolkning af SMV- henholdsvis VVM-direktivet. Endeligt har SMV- og VVM-direktivet direkte virkning, således at de centrale forpligtelser, der følger af direktiverne, kan påberåbes af berørte borgere og miljøorganisationer overfor myndighederne, uanset at den nationale implementering af direktiverne ikke fordrer en sådan adgang.

Indholdet af SMV- og VVM-direktivet er afgørende for hvem, der er berettiget og forpligtet af reglerne. De berettigede efter disse regler udgøres af *den berørte offentlighed*, som er defineret i miljøvurderingslovens § 5, nr. 1, litra b. I overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 1(2)(e), SMV-direktivets artikel 6(4) og Århus-konventionens artikel 2(5) omfatter dette begreb både direkte og indirekte berørte fysiske og juridiske personer samt miljøorganisationer. Endvidere er bygherren ved en VVM-tilladelse berettiget til at gennemføre projektet, jf. miljøvurderingslovens § 5, nr. 8.

2.2. Miljøvurdering af projekter (VVM)

VVM-direktivet regulerer miljøvurdering af offentlige og private projekter, der kan have væsentlige miljøpåvirkninger. Det primære formål er at sikre, at beslutninger om projekter træffes på et oplyst grundlag med hensyntagen til miljøet. Direktivet stiller krav om, at en myndighed skal gennemføre en VVM-procedure for alle projekter inden for direktivets anvendelsesområde, som omfatter projekter oplistet i bilag I og II. Projekter omfattet af bilag

I, som omfatter f.eks. store infrastrukturprojekter, kræver altid en miljøvurdering, mens projekter i bilag II underlægges en screening for at afgøre, om en fuld miljøvurdering er nødvendig, jf. henholdsvis artikel 4(1) og (2) i VVM-direktivet.

For at opfylde direktivets krav skal bygherren indsende en miljørapport, der beskriver projektets potentielle miljøpåvirkninger og alternative løsninger. Denne rapport vurderes af myndigheden, der herefter beslutter, om projektet kan tillades under hensyntagen til både rapporten og indsigelser fra den offentlige høring, jf. artikel 5 og 6 i VVM-direktivet. Direktivet kræver ligeledes, at offentligheden inddrages aktivt i beslutningsprocessen gennem ret til information, deltagelse og adgang til at få beslutninger prøvet ved domstolene, såfremt, der er tvivl om, hvorvidt kravene er overholdt, jf. artikel 11 i VVM-direktivet. Denne inddragelse er en væsentlig mekanisme i direktivet, der søger at sikre, at både miljøhensyn og borgernes interesser tilgodeses i forbindelse med afgørelser med relevans for miljøet.¹

I sin udformning fokuserer VVM-direktivet på at sikre, at miljøhensyn integreres i beslutningsprocessen uden at stille krav til selve indholdet af afgørelserne. Dette vil sige, at direktivet ikke begrænser, hvilke miljøpåvirkninger der kan tillades, men kun kræver, at beslutningsgrundlaget for vurdering af miljøvirkningerne er tilstrækkeligt og dokumenteret. Det er derfor selve processerne – snarere end konkrete miljømål – der udgør det centrale i VVM-direktivet. Direktivet giver dog medlemsstaterne mulighed for at vedtage strengere procedurer, men ikke mulighed for at fravige de grundlæggende krav til oplysning og høring i beslutningsprocessen. Ved overtrædelse af VVM-direktivets regler, f.eks. hvis screeningen er udeladt eller utilstrækkelig, vil VVM-tilladelsen som udgangspunkt blive betragtet som ugyldig, hvilket er fastslået i en række afgørelse afsagt af EUD².

2.3. *Miljøvurdering af planer og programmer (SMV)*

SMV-direktivet stiller krav om miljøvurdering af planer og programmer, der fastlægger rammerne for fremtidige projekter med potentielle miljøpåvirkninger. Direktivet blev vedtaget for at supplere VVM-direktivet, idet det tager højde for, at miljøpåvirkninger kan opstå allerede ved fastlæggelsen af overordnede planer, ikke blot ved konkrete projekter. Anvendelsesområdet omfatter sektorplaner inden for f.eks. landbrug, skovbrug, energi og transport, hvor disse fastlægger rammer for tilladelser til projekter omfattet af VVM-direktivet, jf. artikel 3(2) i SMV-direktivet.

¹ (Pagh, 2020, p. 310-313)

² Bl.a. sag C-416/10.

Direktivet indebærer, at myndighederne forud for vedtagelsen af en plan gennemfører en screening for at afgøre, om der kræves en fuld miljøvurdering og offentlig høring. Hvis screeningen viser, at planen kan have væsentlige miljøvirkninger, skal der udarbejdes en miljørapport, og der skal afholdes en høring, hvor offentligheden kan komme med indsigelser. Herefter kan myndigheden træffe en afgørelse om planen, som skal indeholde en begrundelse for eventuelle afslag på de fremsatte indsigelser, jf. artikel 5 og 6 i SMV-direktivet. Dette sikrer både gennemsigtighed og offentlig deltagelse i de tidlige faser af planlægningen.

Artikel 11(2) i SMV-direktivet muliggør at koordinere samtidige vurderingskrav for derved at undgå en dobbeltvurdering, men det skal understreges, at en vurdering efter VVM-reglerne, ikke kan erstattes en vurdering efter SMV-reglerne, jf. bl.a. C-305/18 (*Verdi Ambiente e Societa*)³ og C-160/17 (*Thybaut m.fl.*)⁴. Således skal de respektive direktivers krav til miljøvurdering til fulde opfyldes i én samlet miljøvurdering.

Ligesom VVM-direktivet er SMV-direktivet baseret på minimumsharmonisering, hvilket giver medlemsstaterne mulighed for at vedtage strengere krav til miljøbeskyttelsen end direktivet fastsætter, men uden at afvige fra de grundlæggende proceskrav. De specifikke krav til oplysning, høring og gennemsigtighed i SMV-direktivet gør det til et centralt værktøj til at sikre, at miljøhensyn integreres på et strategisk plan. Med hensyn til retsvirkningen af overtrædelser er det fastslået af EUD, at planer vedtaget uden korrekt miljøvurdering kan erklæres ugyldige, og at myndighederne har pligt til at genoptage sager, hvor direktivets krav ikke er fulgt.

2.4. Øvrig regulering af særlig relevans for opsætning af anlæg til vedvarende energi

I Danmark er opførsel af VE-anlæg, herunder særligt vindmøller, underlagt en lang række øvrige tilladelser og lovgivning, navnlig i relation til lokalplaner efter planloven og krav om kommuneplantillæg i medfør af vindmøllebekendtgørelsen. Som allerede påpeget i afgrænsningen i afsnit 1.2, vil specialeafhandlingen ikke i videre omfang behandle danske retsakter, som ikke påvirkes af VE III-direktivet. Således vil ovenfor nævnte ikke behandles yderligere, end at der gøres opmærksom på reglernes eksistens.

³ C-305/08, præmis 58.

⁴ C-160/17, præmis 64.

VE III-direktivet medfører en række ændringer til i hvilket omfang medlemsstaterne er bundet af reglerne i direktiv 92/43/EØF ("**habitatdirektivet**"). I det følgende redegøres der kort for de centrale artikler. Habitatdirektivet indeholder en materiel beskyttelse af særligt beskyttede naturområder (Natura 2000-områder). Særligt den beskyttelse, der følger af artikel 6(2)-(4), samt artikel 12 og 13, er relevant for VE III-direktivet.

Artikel 6(2) i habitatdirektivet udgør den generelle beskyttelse mod skadelige påvirkninger, mens artikel 6(3) indeholder en beskyttelse mod skadelig virkning fra "alle planer og projekter", hvorefter der alene kan vedtages planer og godkendes projekter, såfremt myndigheden efter en screening, og ofte også en habitatvurdering, har videnskabelig vished for, at aktiviteten ikke kan medføre en skadelig virkning på Natura 2000-området, uden at det er muligt at inddrage andre samfundshensyn.⁵

Vurderingerne efter habitatdirektivet gennemføres som en integreret del af miljøvurderingerne i henhold til SMV- og VVM-direktivet. Habitatdirektivets artikel 6(4) er en undtagelsesbestemmelse, og indeholder en adgang til at tillade skadelige aktiviteter, såfremt det findes nødvendigt af hensyn til bydende nødvendige samfundshensyn, og der ikke findes alternativer til den pågældende aktivitet.

Hvor miljøvurderingsreglerne primært har karakter af processuelle regler, der skal danne et vidensgrundlag for beslutningsprocessen⁶, indeholder habitatdirektivets regler derimod også et materielt indhold, der afskærer, at der meddeles tilladelse efter miljøvurderingsloven, hvis kravene i habitatdirektivet ikke er opfyldt. Der vil, i tilfælde af manglende opfyldelse af reglerne i habitatdirektivet, skulle tages stilling til, hvorvidt undtagelsesbestemmelser i direktivet alligevel muliggør aktiviteten.⁷

Habitatdirektivets regler indeholder endvidere en direkte beskyttelse af plante- og dyrearter, omfattet af direktivets bilag IV. Artikel 12 indeholder en beskyttelse af disse arter, idet der gælder et forbud mod enhver forsætlig indfangning eller drab, forstyrrelse, ødelæggelse eller indsamling af æg samt beskadigelse af yngle- eller rasteområder. Der gælder en tilsvarende beskyttelse for de i bilag IV, litra b), nævnte plantearter, efter artikel 13.

⁵ (Pagh, 2020, p. 429f)

⁶ Der er således i direktivet (eller implementeringen) ikke nogle grænser for hvad der kan tillades af skadelige virkninger på miljøet, jf. bl.a. sag C-420/11 (Jutta Leth)

⁷ Habitatdirektivet artikel 6(4) og 16.

Forsætlighedsbegrebet er af EUD fortolket bredt, idet begrebet udstrækker sig til at ”gerningsmanden har villet indfange eller dræbe en enhed af en beskyttet dyreart eller i det mindste har accepteret muligheden for en sådan indfangning eller drab” og ligeledes omfatter ”en aktivitet som skovbrug eller arealanvendelse, hvis formålet åbenbart er et andet end at indfange, at dræbe eller at forstyrre dyrearter”⁸. En undtagelsesbestemmelse findes i artikel 16, hvorefter der i visse situationer kan ske en fravigelse af det umiddelbare forbud i direktivets artikel 12 og 13.

3. Retstilstanden efter VE III-direktivet

3.1. Direktivets tilblivelse og behov

For at belyse det retlige indhold af VE III-direktivet, er det relevant at nævne den historik og de samfundsmæssige begivenheder, som har udløst direktivets tilblivelse. Direktivet er en central del af EU’s samlede indsats for at fremme den grønne omstilling i medlemslandene, og medfører en række bindende mål for hvor stor en andel af det samlede energiforbrug, der skal være vedvarende, alle med det formål at reducere den samlede emission af drivhusgasser.

Som definitionen indikerer, er VE III-direktivet et ændringsdirektiv, som er den tredje ændring af EU’s første regulering af vedvarende energi i direktiv 2001/77/EF. Dette direktiv blev ophævet og erstattet af direktiv 2009/28/EF, som igen blev ophævet og erstattet af direktiv 2018/2001/EU, kendt som VE II-direktiv, som blev vedtaget af Parlamentet og Rådet den 11. december 2018, og som hovedsageligt blev implementeret ved lov nr. 883, der fik bindende virkning i Danmark den 12. maj 2021. VE II-direktivet er på nuværende tidspunkt gældende med de ændringer, som er vedtaget i VE III-direktivet.

I tiden efter vedtagelsen af VE II-direktivet indtraf en række begivenheder, som medførte voldsomme stigninger i energipriserne, særligt som følge af krigen mellem Rusland og Ukraine, samt de økonomiske eftervirkninger af corona-pandemien. På den baggrund fremsatte Kommissionen den såkaldte REPowerEU-plan, som bl.a. indeholder ændringer af VE II-direktivet med formål om at fremme vedvarende energi yderligere, således at EU i højere grad kunne gøre sig uafhængig af Rusland samt fremskynde den grønne omstilling. Hensynet til at begrænse EU’s afhængighed af fremmede magter er presserende, og udgør

⁸ C-473/19, præmis 51 og 53.

baggrunden for at VE III-direktivet tillader de omfattende undtagelser fra den ellers gældende miljøbeskyttelse. REPowerEU-planen har desuden baggrund i den såkaldte Fit for 55-plan, som indfører målet om at opnå klimaneutralitet i EU senest i 2050. Lovpakken skal også bidrage til at nå et delmål om en 55 % reduktion af drivhusgasudledningerne inden 2030 sammenlignet med niveauet i 1990.

På den baggrund fremsatte Kommissionen den 15. juli 2021 forslaget om vedtagelse af VE III-direktivet. Efter at European Economic and Social Committee og European Committee of the Regions – som foreskrevet i TEUF - havde afgivet deres opinions på direktivet, blev det vedtaget af Parlamentet og Rådet den 9. oktober 2023. Direktivet er i skrivende stund kun implementeret i et begrænset omfang, og i den kommende tid består der således et stort arbejde for de relevante ministerier i at forberede en fungerende implementeringslovgivning.

3.2. *Hjemmelsgrundlag*

En selvstændig problemstilling, der grundlæggende er relevant at tage stilling til, før der foretages en nærmere indholdsmæssig analyse af direktivet, er dets traktatmæssige retsgrundlag og placering i retskildehierarkiet på EU-niveau. Temaerne ses særlig relevante, dels fordi der med rette kan rejses tvivl om, hvorvidt direktivet er baseret på et korrekt retsgrundlag, dels fordi direktivets reguleringsflader i høj grad er omfattet af eksisterende retsakter, som i flere tilfælde regulerer situationer parallelt med VE III-direktivet, hvilket vil få betydning for rammerne for medlemsstaternes implementering. I det følgende foretages først en diskussion af retsgrundlaget for VE III-direktivet, for derefter at belyse de implementeringsmæssige begrænsninger, som de eksisterende retskilder på området medfører.

Grundlæggende bygger medlemsstaternes deltagelse i EU på ratificeringen af en række traktater, som samlet set udgør EU's forfatningsmæssige ramme. Traktatgrundlaget har været genstand for flere ændringer gennem tiden, men på nuværende tidspunkt er den overordnede forfatning hovedsagelig reguleret af to traktater. *Traktaten om Den Europæiske Union* ("TEU") trådte i kraft 1. november 1993, og indeholder hovedsageligt regulering af det mellemstatslige EU-samarbejde. Senest - og mest aktuelt i denne analyse - trådte TEUF i kraft den 1. december 2009, og udgør en væsentlig indholdsmæssig ændring af det eksisterende traktatgrundlag. TEUF indeholder en detaljeret regulering af samspillet mellem EU's institutioner, vedtagelsesprocedure for retsakter samt generelle politiske mål. Traktatens

afsnit XX og XXI regulerer rammerne for den overordnede politik på henholdsvis det miljø- og energiretlige område, som VE III-direktivet er vedtaget efter.

Grundloven (“**Grl**”) § 20 udgør det forfatningsmæssige grundlag for Danmarks deltagelse i EU, idet bestemmelsen giver hjemmel til, at en del af lovgivningskompetencen, under overholdelse af visse betingelser, kan overlades til en mellemfolkelig myndighed. Når EU vedtager lovgivning, er dette en suverænitetsoverdragelse fra Danmark til EU, hvorfor enhver EU-retsakt principielt skal have hjemmel i en lov, som er vedtaget efter Grl § 20. Uden for den særlige lovgivningsprocedure i Grl § 20, har regeringen efter Grl § 19 på nogle områder kompetence til på egen hånd at indgå folkeretlige forpligtigelser, dog med krav om Folketingets samtykke, når dette er “nødvendigt, eller af større betydning”⁹. Med andre ord kan regeringen, i nogle tilfælde ledsaget af en folketingsbeslutning med simpelt flertal, indgå i mellemstatslige samarbejder. Afgives der suverænitet, skal tiltrædelsen af samarbejdet dog vedtages med fem sjettedele af Folketinget, eller godkendes ved folkeafstemning efter proceduren i Grl § 42.¹⁰ Danmark har historisk gennemført 9 folkeafstemninger om ratificering af traktater eller traktatændringer, men i forbindelse med vedtagelsen i TEUF blev det fra regeringens side ikke skønnet, at der skete en yderligere suverænitetsafgivelse. Efter en redegørelse af de traktatmæssige ændringer, som vedtagelse af TEUF vil medføre, konkluderer Justitsministeriets redegørelse¹¹, at det ikke findes nødvendigt at gennemføre en procedure efter Grl § 20. Dette begrundes med, at de beføjelser, som i TEUF overlades til EU, kan rummes i folkeafstemninger om tidligere traktater. Det anføres i redegørelsen, at EU ikke kan regulere nye emneområder gennem retsakter med direkte virkning, og at EU ikke i det hele taget overlades nye beføjelser.¹² På den baggrund blev TEUF ratificeret af Danmark og de øvrige medlemsstater den 13. december 2007. Da VE III-direktivet er udstedt med forfatningsretlig hjemmel i TEUF, er det en forudsætning, at TEUF er ratificeret med hjemmel i Grundloven. Højesteret har i afgørelsen U 2013.1451 H taget udtrykkelig stilling til, om TEUF kunne ratificeres uden gennemførelse af en Grl § 20-procedure, og har svaret bekræftende hertil. Dermed kan uden yderligere prøvelse lægges til grund, at TEUF er gyldigt ratificeret. På den baggrund kan det følgelig prøves, om VE III-direktivet er behørigt vedtaget efter TEUF.

⁹ Grl § 19, stk. 1.

¹⁰ (Ross, 1977, p. 396)

¹¹ Justitsministeriets redegørelse for visse forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med Danmarks ratificering af TEUF (“**Justitsministeriets redegørelse**”), dok. nr. LVM40361.

¹² Justitsministeriets redegørelse, p. 38.

I den sammenhæng gøres der først opmærksom på TEU artikel 5, stk. 1, som kodificerer det EU-retlige legalitetsprincip, og som medfører at EU kun kan handle inden for de beføjelser og mål, som de er tillagt efter traktaterne. Således kan EU kun gennemføre sekundær ret, som traktaterne direkte indeholder hjemmel til, sådan at der sker en udtrykkelig overførsel af kompetence fra medlemsstaterne til EU.¹³ TEUF artikel 191 og 194 indeholder de politiske mål for miljø- og energipolitikken. De egentlige lovgivningskompetencer fremgår dog af artikel 192, stk. 1, 2 og 3 og 194, stk. 2. Vedrørende lovgivningen inden for det miljøretlige område, fremgår det af artikel 192, stk. 1, at Europa-Parlamentet og Rådet kan vedtage lovgivning efter den almindelige lovgivningsprocedure for at imødekomme målene formuleret i artikel 191, stk. 1, som i denne anledning kan sammenfattes til at angå bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten samt på internationalt plan at fremme løsninger til bekæmpelse af miljø- og klimaproblemer. Kompetencen indsnævres i artikel 192, stk. 2, hvor det bl.a. fremgår at foranstaltninger, der berører fysisk planlægning og arealanvendelse¹⁴ samt foranstaltninger, der i væsentlig grad berører medlemsstaternes valg mellem forskellige energikilder og generelle sammensætning af energiforsyning¹⁵, skal vedtages med enstemmighed af Rådet og efter høring af Europa-Parlamentet. Videre fremgår det af TEUF artikel 192, stk. 3, at generelle handlingsprogrammer for prioriterede mål vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure, men at de underliggende foranstaltninger, som er nødvendige for programmernes iværksættelse, vedtages efter den almindelige procedure eller med enstemmighed efter omstændighederne.

Artikel 194, stk. 1 definerer de politiske mål på det energiretlige område, som i denne kontekst kan sammenfattes til at skulle sikre energimarkedet og forsyningssikkerheden samt fremme udviklingen af vedvarende energi og sammenkoblingen af energinettet. Artikel 194, stk. 2 udgør den egentlige lovgivningskompetence, hvor det følger, at regulering, der har til formål at fremme den energipolitiske målsætning, kan vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure, dog således *at anvendelsen af andre bestemmelser i traktaterne ikke berøres herved*. Sag C-490/10 (Parlamentet mod Rådet), som er yderligere behandlet straks nedenfor, tager stilling til virkningen af det citerede. Det anføres, at artikel 194, stk. 2 som udgangspunkt skal anvendes som retsgrundlag på det energiretlige område, men at det

¹³ (Hedegaard Madsen, 2011, p. 82-83)

¹⁴ TEUF, artikel 192, stk. 2, litra b.

¹⁵ TEUF, artikel 192, stk. 2, litra c.

citerede udgør et forbehold for at anvende mere specifikke bestemmelser på det energiretlige område - f.eks. artikel 112 om forsyningsvanskeligheder eller artikel 170 om udvikling af det transeuropæiske net - selvom at den pågældende retsakt forfølger de politiske målsætninger, som fremgår af artikel 194, stk. 1.¹⁶ Dommen tager ikke eksplicit stilling til om artikel 194, stk. 2 også er tiltænkt at skulle vige for traktatbestemmelser uden for det energiretlige område. Bestemmelsens ordlyd taler dog i en sådan retning, jf. ”andre bestemmelser i traktaterne”. Det citeredes retlige indhold må således sidestilles med en kodificering af *lex-specialis*, men der kan ikke ses evidens for at tillægge det en yderligere retsvirkning.

VE III-direktivet var til endelig afstemning i Rådet den 9. oktober 2023. Afstemningsresultatet var ikke enstemmigt, idet Polen og Ungarn stemte imod forslaget, og Tjekkiet og Bulgarien stemte blankt, som dog ikke tæller som en imod-stemme.¹⁷ Direktivets gyldighed beror således på, at det kan henføres til et retsgrundlag i TEUF, som giver lovgivningskompetence efter den almindelige procedure. I modsat fald vil direktivet kunne annulleres helt eller delvist.¹⁸

Det fremgår af forslaget¹⁹ til VE III-direktivet, at man anser TEUF artikel 194, stk. 2 som et tilstrækkeligt retsgrundlag til at gennemføre VE III-direktivet.²⁰ I det endelige direktiv henvises der til artikel 114, 192, stk. 1 og 194, stk. 2. Dermed blev direktivforslaget behandlet efter den almindelige lovgivningsprocedure, og således vedtaget uden enstemmighed i Rådet. I det følgende beskrives de retlige rammer for valg af retsgrundlag, hvorefter der foretages en analyse af det korrekte hjemmelsgrundlag for direktivet, herunder en prøvelse af om TEUF artikel 192, stk. 1 og 194, stk. 2 kan tjene som hjemmelsgrundlag, sådan som det er gjort gældende i direktivet.

Valget af hjemmelsgrundlag kan være afgørende for, om et direktivforslag bliver vedtaget eller ej, henset til de forskellige vedtagelseskrav ved de to procedurer, hvorfor valget af hjemmelsgrundlag kan blive politisk begrundet. I flere sager har EUD forholdt sig til EU-retsaktens hjemmelsgrundlag. Samlet set er det retsaktens hovedformål og -indhold, som skal diktere valget af hjemmel. Dertil er det centralt, at hjemmelsbeslutningen sker efter

¹⁶ C-490/10, præmis 67.

¹⁷ Afstemningsprotokol nr. 13979/23.

¹⁸ (Hedegaard Madsen, 2011, p. 84)

¹⁹ Forslag 2021/0218(COD)

²⁰ Forslag til VE III-direktivet, p. 2.

objektive kriterier, som kan efterprøves af EUD.²¹ I tilfælde hvor der udstedes retsakter som berører flere områder, og hvor der derfor er et delt hjemmelsgrundlag, skal begge hjemler som udgangspunkt anvendes.²² Dog er det i sag C-300/89 (Kommissionen mod Rådet) fastslået, at det er udelukket at anvende en dobbelt hjemmel, når den ene hjemmel foreskriver den almindelige lovgivningsprocedure, og den anden en særlig procedure som kræver enstemmighed. Konkret i sagen anså EUD desuden det som et afgørende kriterium, at den hjemmel, som medfører den mest demokratiske indblanding, skulle foretrækkes.²³ I den efterfølgende sag C-155/9 (Skatteverket v Srf konsulterna AB), som indeholder mange lighedspunkter med førnævnte sag, blev demokratikriteriet imidlertid ikke inddraget, og rækkevidden af kriteriet er derfor uklart. Desuden er hensynet til, at regulering på nogle retsområder kræver enstemmighed, at medlemsstaterne anser disse områder som særligt følsomme. Medlemsstaterne har derfor positivt fravalgt, at *flertallet* skal bestemme på disse områder. Demokratisynpunktet forekommer derfor ikke som et rationelt selektionskriterium, sammenholdt med bagvedliggende hensyn til de forskellige vedtagelsesprocedurer i traktaterne. I sag C-490/10, som omhandler retsgrundlaget for vedtagelse af forordning nr. 736/96, der indførte en indberetningsordning for investeringer i olie-, naturgas- og elektricitetssektorerne, var hovedtemaet hvorvidt at henholdsvis TEUF artikel 194, stk. 2 eller artikel 337 skulle anvendes som retsgrundlag, idet den almindelige lovgivningsprocedure kunne fraviges ved valg af sidstnævnte, således at retsaksen kun krævede vedtagelse af Rådets simple flertal med høring fra Kommissionen. Under afgørelsen af annulationssøgsmålet anlagt af Kommissionen udtalte EUD, at:

Det skal derfor konkluderes, at den anfægtede forordning ikke henhører under artikel 337 TEUF, men under artikel 194 TEUF, eftersom den udgør en *nødvendig foranstaltning* for at nå de målsætninger, der er fastsat i den sidstnævnte bestemmelses stk. 1.²⁴

Det afgørende selektionskriterie for retsgrundlaget ses således at være, i hvilket omfang den pågældende retsakt kan anses som en nødvendig foranstaltning for at forfølge de politiske målsætninger, som er fastsat i TEUF. Dommen må dog ses i lyset af det konkrete retsgrundlag som den tager stilling til, idet artikel 337 - som Rådet havde anvendt oprindeligt - indgår i afsnittet i TEUF "Almindelige og afsluttende bestemmelser", og udgør en generel hjemmel til at Kommissionen kan indhente oplysninger og foretage nødvendige

²¹ (Hedegaard Madsen, 2011, p. 85)

²² Sag C-165/87, præmis 11.

²³ Sag C-300/89, præmis 20.

²⁴ Sag C-490/10, præmis 79.

undersøgelser i forbindelse med udførelse af sine almindelige opgaver, og er derfor almindeligvis ikke anerkendt som en hjemmel til at indføre materielle anmeldelsesordninger. Det må derfor antages at kunne have påvirket EUD's argumentation, at hjemmelsgrundlaget har ligget en del uden for skiven, og at der således ikke har været tale om to materielt sidestillede retsgrundlag. Dommen må dog generelt kunne tages til indtægt for, at retsakters formål og hovedindhold skal tillægges afgørende betydning, idet foranstaltningssynspunktet netop tager højde for hvilke politiske målsætninger retsakten har til *formål* at fremme.

Som det anføres af Peter Hedegaard Madsen i *Grundlæggende EU-forfatningsret*²⁵, og i øvrigt på baggrund af de refererede sager, må det antages, at valg af hjemmel skal foretages på baggrund af retsaktens hovedhensyn og indhold. Samtidig må de almindelige fortolkningsprincipper yde indsats som udfyldende bidrag. TEUF indeholder en lang række sideordnede og samtidigt indførte retsgrundlag, hvor flere bestemmelser umiddelbart vil være anvendelige på samme retsakt. I sådanne situationer bør *lex-specialis* indgå som et tungtvejende kriterium, sådan at der skal ske anvendelse af det retsgrundlag, som er nærmest til at hjemle vedtagelsen af den pågældende retsakt.

Således tilbagestår det at udlede VE III-direktivets hovedformål og indhold for sammenholde dette med anvendte hjemmelsgrundlag i TEUF. Indledningsvist må det bemærkes, at VE III-direktivet har en bred reguleringsflade, hvorfor det som udgangspunkt havde medført rigtighed at anvende alle relevante retsgrundlag i TEUF, jf. sag C-165/87 (Kommissionen mod Rådet). Dog følger det det som anført af sag C-300/89, at der ikke kan benyttes et delt retsgrundlag, hvis det ikke forudsætter samme vedtagelsesprocedure. Dermed består den følgende diskussion af hvilket retsgrundlag i TEUF, VE III-direktivet er nærmest at henføres til.

På den ene side kan der på linje med det anførte i direktivet argumenteres for, at artikel 192, stk. 1 og 194, stk. 2 udgør det korrekte hjemmelsgrundlag. Til støtte herfor kan det gøres gældende, at - med henvisning til det ovenfor anførte om sag C-490/10 - VE III-direktivets hovedformål er at fremme udviklingen af vedvarende energi, og at den indholdsmæssige regulering i artikel 15-16, som i høj grad angår fysisk planlægning og arealanvendelse, skal anses som en nødvendig foranstaltning for at fremme målsætningen på energiområdet. Rigtigheden af denne argumentation må først og fremmest forudsætte, at VE III-direktivet rent faktisk kan siges at have et hovedformål inden for den energiretlige målsætning.

²⁵ (Hedegaard Madsen, 2011, p. 84-85)

Direktivets præambel giver gode støttepunkter herfor, idet der henvises til i) at EU har et mål om at blive klimaneutrale senest i 2025, og at omstillingen til vedvarende energi er afgørende i den forbindelse, ii) at mindst 32% af EU's samlede energiforbrug senest i 2030 skal være dækket af vedvarende energikilder og iii) at krigen mellem Ukraine og Rusland tillige har fremskyndet energiomstillingsbehovet. I den forlængelse, og som modsvar til den nedenfor anførte og arealanvendelse og fysisk planlægning, kan det nævnes, at VE III-direktivet også indfører bestemmelser - eksempelvis artikel 20a, 22a og 22b - der ikke relaterer sig til VEFO'erne, for hvilke et korrekt retsgrundlag vil være artikel 194, stk. 2. Såfremt det ellers omtvistede demokratisynspunkt lægges til grund, vil dette også medføre, at TEUF artikel 192, stk. 1 og 194, stk. 2 fortrinsvis skal anvendes som retsgrundlag, frem for artikel 192, stk. 2, idet førstnævnte - qua den almindelige lovgivningsprocedure - vil sikre den mest demokratiske behandling.

På den anden side taler en række forhold for, at TEUF artikel 192, stk. 2 udgør det korrekte hjemmelsgrundlag, og at direktivet derfor skal underlægges den særlige vedtagelsesprocedure. Til støtte herfor kan det gøres gældende, at VE III-direktivet netop vedrører fysisk planlægning og arealanvendelse, idet hovedindholdet af en række af de nyindførte bestemmelser vedrører udpegning og regulering af VEFO'er, og således ud fra en lex-specialisbetragtning skal vedtages efter proceduren der er foreskrevet i 192, stk. 2. I den forlængelse må det anføres, at en anvendelse af artikel 192, stk. 1, som vedrører retsakter der forfølger hensynene i artikel 191, forekommer konstrueret i den foreliggende sammenhæng. Hensynene er bredt defineret, og har ingen materiel sammenhæng med VE III-direktivet, ligesom at de foranstaltninger, som indføres ved direktivet, kun i et meget overordnet og ukonkret omfang er nødvendige for at fremme denne målsætning. Således tilbagestår målsætningen for energipolitikken i artikel 194, stk. 1, som forekommer mere anvendelig end det definerede i artikel 191, stk. 1. Det synes dog betænkeligt at basere hele retsgrundlaget på disse hensyn, henset til det tidligere anførte artikel 194, stk. 2, 1. pkt., hvor det fremgår, at artikel 194 ikke skal berøre anvendelsen af andre bestemmelser i traktaterne. Selvom dette i et vist omfang må anses som en kodificering af lex-specialis, vil det i et tilfælde, hvor der ellers vil være ligevægt af hensyn til at anvende henholdsvis artikel 194, stk. 2 og 192, stk. 2, tale til støtte for anvendelse af sidstnævnte.

Der kan således føres en lang række tunge og legitime argumenter til støtte for begge udfald af argumentationen. På baggrund af en samlet vurdering findes det mest usandsynligt at EUD

- i tilfælde af et annullationssøgsmål - vil ugyldiggøre VE III-direktivet helt eller delvist. I vurderingen er det tillagt afgørende vægt, at direktivets hovedformål i et vist omfang kan koncentreres til at angå fremskyndelse af vedvarende energi i samsvar med de oplistede mål artikel 194, stk. 1, ligesom at det retlige indhold af direktivet samlet set kan anses som foranstaltninger for at fremme denne målsætning. Uden at der er eksplicit dækning for det, må det også antages, at EUD - i et tilfælde hvor der er tilnærmelsesvis ligevægt af retlig argumentation - vil være tilbageholdende med at annullere sekundære retsakter, herunder på baggrund af vigtigheden af EU's samlede klimaindsats. Dog må det afslutningsvis påpeges, at der består en vis risiko for at VE III-direktivet kan annulleres.

Implementeringsmæssige overvejelser

VE III-direktivet indeholder en række forskellige implementeringsfrister, men mest centralt skal medlemsstaterne inden 21. maj 2025 have kortlagt VEFO'erne. Senest den 21. februar 2026 skal disse områder være endeligt udpeget, og plangrundlaget skal være færdigbehandlet. Af VE III-direktivets ordlyd fremgår det, at direktivet skal implementeres i national lovgivning ved minimumsimplicitering, hvilket betyder, at den enkelte medlemsstat som udgangspunkt kan indføre strengere lovgivning end direktivets krav.

Implementeringen vil dog på en række områder være kompliceret, idet direktivet tilsidesætter en række eksisterende miljøbeskyttelsesforpligtelser. Problematikken opstår, hvis der implementeres en retsstilling, der går ud over indholdet i VE III-direktivet, men som strider mod den gældende miljøregulering, således at der ikke findes hjemmel i en tilsvarende eller overordnet EU-retsakt til at fravige de eksisterende direktiver eller forordninger.

For eksempel vil en overimplementering, såsom en udvidelse af reglens anvendelsesområde i artikel 16a(5), hvor vind- og solcelleprojekter kan fritages for VVM-vurdering og habitatkonsekvensvurdering, ikke nødvendigvis være i strid med VE-direktivet, men kan være i strid med proceduren i habitat- og VVM-direktivet. Implementering af undtagelsesadgangene i VE III-direktivet bør derfor foretages med stor forsigtighed.

3.3. *Artikel 15b - Kortlægning af de områder, som er nødvendige for nationale bidrag til opfyldelse af Unionens overordnede mål for vedvarende energi i 2030*

Artikel 15b

Kortlægning af de områder, som er nødvendige for nationale bidrag til opfyldelse af Unionens overordnede mål for vedvarende energi i 2030

1. Senest den 21. maj 2025 foretager medlemsstaterne en koordineret kortlægning med henblik på udbredelse af vedvarende energi på deres område for at fastlægge det indenlandske potentiale og det tilgængelige landområde, undergrundsområde, hav- eller indlandsvandområde, alt efter hvad der er nødvendigt for installation af anlæg til vedvarende energi, og den tilhørende infrastruktur, såsom net- og lagerfaciliteter, herunder termisk lagring, som kræves for som minimum at opfylde deres nationale bidrag hen imod Unionens overordnede mål for vedvarende energi i 2030 fastsat i nærværende direktivs artikel 3, stk. 1. Med henblik herpå kan medlemsstaterne anvende eller basere sig på deres eksisterende dokumenter eller planer om fysisk planlægning, herunder fysiske planer for det maritime rum, der er udarbejdet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU (1). Medlemsstaterne sikrer koordinering mellem alle relevante nationale, regionale og lokale myndigheder og enheder, herunder netoperatører, i kortlægningen af de nødvendige områder, hvor det er relevant. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne områder, herunder eksisterende anlæg til vedvarende energi og samarbejdsmekanismer, står i et rimeligt forhold til de skønnede forløbskurver og den samlede planlagte installerede mærkeeffekt pr. teknologi for vedvarende energi, der er fastsat i de nationale energi- og klimaplaner, som forelægges i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999.
2. Med henblik på udpegelsen af de områder, der er omhandlet i stk. 1, tager medlemsstaterne navnlig hensyn til:
 - a. tilgængeligheden af energi fra vedvarende kilder og potentialet for de forskellige typer teknologis produktion af vedvarende energi i landområderne, undergrundsområderne, hav- eller indlandsvandområdet
 - b. den forventede energiefterspørgsel, idet der tages højde for den mulige fleksibilitet i forbindelse med aktivt fleksibelt elforbrug og forventede effektiviseringsgevinster og integrationen af energisystemet
 - c. tilgængeligheden af relevant energiinfrastruktur, herunder net, lagerkapacitet og andre fleksibilitetsværktøjer eller potentialet for at skabe eller opgradere en sådan netinfrastruktur og lagerkapacitet yderligere.

3. Medlemsstaterne støtter, at de områder, der er omhandlet i stk. 1, anvendes til flere forskellige formål. Projekter vedrørende vedvarende energi skal være forenelige med allerede eksisterende anvendelser af de pågældende områder.
4. Medlemsstaterne reviderer regelmæssigt og ajourfører om nødvendigt de områder, der er omhandlet i stk. 1 i denne artikel, navnlig i forbindelse med ajourføringen af de nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999.

3.3.1. Strategisk planlægning af kortlægningen af områder til fremskyndelse af vedvarende energi

Artikel 15b fastlægger de overordnede rammer for kortlægningen af VEFO'er på medlemsstaternes territorium. Kortlægningen sker med henblik på, at som minimum at opfylde de fastsatte mål i VE-direktivets artikel 3(1), hvor det fremgår at medlemsstaterne i fællesskab skal sikre, at energi fra vedvarende energikilder udgør 32% af Unionens bruttoenergiforbrug. Målet for 2030 er 42,5% og medlemsstaterne skal bestræbe på at øge andelen af energi fra vedvarende energi til 45%, jf. artikel 3(1) i VE-direktivet.²⁶ Danmark vurderedes i en rapport foretaget af Eurostat i 2022, at have et bruttoforbrug svarende til 41,6 % fra vedvarende energi²⁷.

Formålet med udpegningen af områderne, begrundes særligt med de udfordringer udviklere af VE-projekter oplever, henset til de typisk komplekse og langvarige administrative tilladelses- og nettilslutningsprocedurer. Indførelsen af VEFO og de dertilhørende retsfølger har til hensigt at strømline visse miljørelaterede aspekter af tilladelsesprocedurene til opførelse og drift af VE-anlæg.²⁸

Det fremgår af præamblen, at der i kortlægningsproceduren skal tages højde for særligt energipotential, energiefterspørgslen, infrastruktur og miljøhensyn for de forskellige udpegede hav- og landområder.²⁹ Der skal ved udvælgelsen af VEFO, ske en undergruppering af de udpegede områder. Disse undergrupperinger skal have til hensigt at fastlægge de mest egnede teknologityper for de givne områdegrupperinger. Grupperingerne skal som minimum passe til én type teknologi og størrelsen på området bør fastlægges ud fra den givne type teknologi og de krav og særlige forhold teknologien fordrer.³⁰

²⁶ VE-direktivet, bilag I.

²⁷ Eurostat - Share of Energy from renewable sources - [nrg_ind_red](2022)

²⁸ VE III-direktivet, præambel bemærkning 24.

²⁹ VE III-direktivet, præambel bemærkning 25.

³⁰ VE III-direktivet, præambel bemærkning 26.

3.3.2. Alsidig anvendelse af områder til fremskyndelse af vedvarende energi

Medlemsstaterne forpligtes til at sikre en alsidig anvendelse af de områder, der udlægges til fremskyndelse af vedvarende energi. Projekter, der placeres i de udpegede områder, må ikke være uforenelige med områdets eksisterende anvendelser. Bestemmelsen tager særligt sigte på landprojekter, hvor man ønsker at optimere arealanvendelsen, herunder især landbrugsarealer, allerede bebyggede arealer og industriområder, jf. udpegningskriterierne i artikel 15c(1)(a)(i).

Medlemsstaterne skal med henblik på at mindske begrænsningerne på anvendelsen af de udvalgte områder, indtænke øvrige mulige sideløbende arealanvendelsesmuligheder såsom fødevareproduktion, naturbeskyttelse eller naturgenopretning.³¹ Det fremstår uklart, hvorledes en vindmølle- eller solcellepark skulle kunne bidrage til naturgenopretning, men myndighederne skal des mere indtænke og fremme mulighederne for en sådan arealanvendelse, i det omfang aktiviteterne er forenelige.

Medlemsstaterne pålægges regelmæssigt at revidere, hvorvidt de udpegede områder er tilstrækkelige til opfyldelse af målene udtrykt i artikel 3 i VE-direktivet samt overholdelse ajourføringskravene til den integrerede nationale energi- og klimaplan i artikel 14 i forordningen om forvaltning af energiunionen og klimainsatsen.³²

3.4. *Artikel 15c - områder til fremskyndelse af vedvarende energi*

Artikel 15c

Områder til fremskyndelse af vedvarende energi

1. Senest den 21. februar 2026 sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder vedtager en eller flere planer, hvori der som en undergruppe af de i artikel 15b, stk. 1, omhandlede områder udpeges områder til fremskyndelse af vedvarende energi for en eller flere typer vedvarende energikilder. Medlemsstaterne kan udelukke biomassefyrringsanlæg og vandkraftværker. De kompetente myndigheder skal i de pågældende planer:
 - a. udpege tilstrækkeligt homogene land-, indlandsvand- og havområder, hvor udbredelsen af en eller flere bestemte typer vedvarende energikilder ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet i betragtning af de særlige forhold, der gør sig gældende for det udvalgte område, og samtidig:

³¹ VE III-direktivet, præambel bemærkning 27.

³² Forordning 2018/1999/EU.

- i. prioritere kunstige og bebyggede overflader såsom tage og bygningsfacader, transportinfrastruktur og deres umiddelbare omgivelser, parkeringsområder, landbrugsbedrifter, affaldsanlæg, industriområder, miner, kunstige indre vandområder, søer eller reservoirer, og, hvor det er relevant, rensningsanlæg til byspildevand samt forringede landområder, der ikke kan anvendes til landbrug
 - ii. udelukke Natura 2000-områder og områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, vigtige trækruter for fugle og havpattedyr samt andre identificerede områder på grundlag af følsomhedskort og de værktøjer, der er omhandlet i nr. iii), bortset fra kunstige og bebyggede arealer beliggende i de pågældende områder såsom tage, parkeringsområder og transportinfrastruktur
 - iii. anvende alle passende og forholdsmæssige værktøjer og datasæt til at identificere de områder, hvor anlæggene for vedvarende energi ikke vil have nogen væsentlig indvirkning på miljøet, herunder risikokortlægning for vilde dyr og planter, samtidig med at der tages hensyn til de data, der er tilgængelige i forbindelse med udviklingen af et sammenhængende Natura 2000-net, både med hensyn til naturtyper og arter i henhold til Rådets direktiv 92/43/EØF (1) og med hensyn til fugle og områder, som er beskyttede i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF (2)
- b. fastsætte passende regler for områder til fremskyndelse af vedvarende energi, herunder om effektive afbødende foranstaltninger, der skal vedtages for installation af anlæg til vedvarende energi og samplaceret energilagring samt de aktiver, der er nødvendige for sådanne anlægs og sådan lagrings tilslutning til nettet, for at undgå de skadelige miljøvirkninger, der kan opstå, eller, hvis det ikke er muligt, i væsentlig grad reducere dem, hvis det er relevant, mens det sikres, at der forholdsmæssigt og rettidigt anvendes passende afbødende foranstaltninger for at sikre overholdelse af forpligtelserne i artikel 6, stk. 2, og artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF, artikel 5 i direktiv 2009/147/EF og artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF (3) og for at undgå forringelse og opnå god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2000/60/EF.

Reglerne omhandlet i første afsnit, litra b), skal være rettet imod de særlige forhold, der gør sig gældende for hvert område, der udpeges som område til fremskyndelse af vedvarende energi, efter den eller de typer teknologi eller teknologier for vedvarende energi, der skal installeres i hvert område, og efter de identificerede indvirkninger på miljøet.

Overholdelse af reglerne omhandlet i dette stykkes første afsnit, litra b) og de enkelte projekters gennemførelse af passende afbødende foranstaltninger skal medføre en formodning om, at projekterne

ikke overtræder disse bestemmelser, jf. dog nærværende direktivs artikel 16a, stk. 4 og 5. Hvis nye afbødende foranstaltninger, der har til formål så vidt muligt at forebygge drab på eller forstyrrelse af arter, der er beskyttet i henhold til direktiv 92/43/EØF og 2009/147/EF, eller andre former for miljøpåvirkning, ikke er blevet afprøvet i vidt omfang med hensyn til deres effektivitet, kan medlemsstaterne tillade, at de anvendes i ét eller flere pilotprojekter i en begrænset periode, forudsat at effektiviteten af de afbødende foranstaltninger overvåges nøje, og at der straks tages passende skridt, hvis de viser sig ikke at være effektive.

De kompetente myndigheder redegør i planerne, der udpeger områder til fremskyndelse af vedvarende energi, som omhandlet i første afsnit for den vurdering, der er foretaget for at udpege hvert enkelt område til fremskyndelse af vedvarende energi på grundlag af kriterierne i første afsnit, litra a), og for at identificere passende afbødende foranstaltninger.

2. Inden vedtagelsen heraf skal planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi underkastes en miljøvurdering, der gennemføres i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF og, hvis det er sandsynligt, at planerne vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt, en passende vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF.
3. Medlemsstaterne beslutter størrelsen af områder til fremskyndelse af vedvarende energi i betragtning af de særlige forhold og krav i forbindelse med den eller de typer teknologi, for hvilke de opretter områder til fremskyndelse af vedvarende energi. Idet de bevarer beføjelsen til at beslutte størrelsen af disse områder, tilstræber medlemsstaterne at sikre, at disse områders samlede størrelse er betydelig, og at de bidrager til at nå de mål, der er fastsat i dette direktiv. Planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi som omhandlet i nærværende artikels stk. 1, første afsnit, gøres offentligt tilgængelige og revideres regelmæssigt efter behov, navnlig i forbindelse med ajourføringen af de nationale integrerede energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999.
4. Senest den 21. maj 2024 kan medlemsstaterne erklære specifikke områder, der allerede er udpeget som områder, der egner sig til fremskyndet udbredelse af en eller flere typer teknologi for vedvarende energi, for at være områder til fremskyndelse af vedvarende energi, forudsat at alle følgende betingelser er opfyldt:
 - a. De pågældende områder ligger uden for Natura 2000-områder, områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, samt identificerede trækruter for fugle
 - b. planerne til identifikation af de pågældende områder har været underkastet en strategisk miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42/EF og, hvor det er relevant, en vurdering i henhold til direktiv 92/43/EØF, artikel 6, stk. 3.

- c. de projekter, der er beliggende i sådanne områder, gennemfører passende og forholdsmæssige regler og foranstaltninger til at imødegå de skadelige miljøvirkninger, der kan opstå.

- 5. De kompetente myndigheder anvender de tilladelsesprocedurer og frister, der er omhandlet i artikel 16a, på individuelle projekter i områderne til fremskyndelse af vedvarende energi.

3.4.1. Vedtagelse af planer til udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi

Artikel 15c indeholder regulering af fremgangsmåden for udpegningen af VEFO. Artiklen foreskriver at de kompetente myndigheder senest 21. februar 2026 skal vedtage planer, som udpeger VEFO.

Myndighederne tilpligtes, at de områder, der udpeges, skal være tilstrækkeligt geografisk sammenhængende og understøtte udbredelsen af en eller flere bestemte typer vedvarende energikilder uden at det forventes at få en væsentlig indvirken på miljøet, i betragtning af de særlige forhold, der gør sig gældende for det udvalgte område.

Under udpegelsen skal kunstige og allerede bebyggede områder fortrinsvis udvælges, således at selv ubeskyttede naturområder i første omgang prioriteres undtaget fra udpegning til VEFO.³³ Endvidere skal myndigheden udelukke Natura 2000-områder og områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, vigtige trækruter for fugle og havpattedyr samt andre identificerede områder³⁴. Kunstige og bebyggede arealer i de ellers undtagede områder såsom tage, parkeringsområder og transportinfrastruktur, er ikke undtaget fra at kunne udpeges som VEFO.

Kravet om at udelukke Natura 2000-områder kan synes aldeles vanskeligt at opfylde i virkeligheden, henset til den foreliggende EU-praksis, hvorefter kravene til vurderingerne i henhold til artikel 6(3) er ekstensive, som statueret i bl.a. sag C-461/17 (Holohan m.fl.), hvori de irske myndigheders tilladelse til anlæggelse af en 1,5 kilometer lang kørebane og dertilhørende gang- og cykelsti i et Natura 2000-område blev påklaget af lokale beboere. Genstanden for sagen var rækkevidden af konsekvensvurderingen, herunder i hvilket omfang vurderingen skal tage stilling til udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. EUD fastslog i sagen, at hvis alle levesteder og arter, for hvilke et område er beskyttet, ikke er

³³ VE-direktivets artikel 15c(1) litra a) i) indeholder en opstilling af områder prioriteret til udpegning.

³⁴ Områder udpeget på baggrund af følsomhedskort og de i VE-direktivets artikel 15c(1), litra a, iii) foreskrevne værktøjer.

blevet identificeret i vurderingen, udgør det et brud på artikel 6(3) i habitatdirektivet. Endvidere fastslog EUD:

en vurdering dels skal identificere alle de levesteder og arter, for hvilke en lokalitet er beskyttet, dels identificere og undersøge såvel virkningerne af det foreslåede projekt på de arter, der findes på denne lokalitet, men som ikke er opført for denne lokalitet, som virkningerne på de levesteder og arter, der findes uden for denne lokalitets grænser³⁵

Sag C-461/17 medførte en præcisering af direktivets krav om passende vurdering, således at der kræves en fuldstændig identificering af alle de levesteder og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område. Derudover fastslås det, at konsekvensvurderingen udtrykkeligt skal fastlægge, hvorfor de enkelte arter og levesteder ikke påvirkes af gennemførelsen af det pågældende projekt og eller plan.

I sag C-142/16³⁶ (Kommissionen mod Tyskland) havde de tyske myndigheder i 2008 givet tilladelse til opførelse af kraftværket Moorburg ved Elben. Elben er en vigtig vandrerute for beskyttede fiskearter³⁷, som er en del af udpegningsgrundlaget for flere Natura 2000-områder opstrøms, op til 600 km fra kraftværket. For at afbøde projektets påvirkning etablerede man en fisketrappe ved Geesthacht dæmningen, 30 km opstrøms fra kraftværket. Kommissionen anlagde en traktatbrudssag mod Tyskland og gjorde gældende, at det ikke var tilstrækkeligt godtgjort, at kraftværkets indtag af kølevand ikke ville skade fiskebestandene i de pågældende Natura 2000-områder.

EUD behandlede tre centrale fortolkningsspørgsmål i forhold til habitatdirektivets artikel 6(3). Først anvendelse af artikel 6(3), på projekter uden for Natura 2000-områder, for det andet kravet om vurdering af kumulative virkninger, og slutteligt kravet til sikkerheden for at et projekt ikke har en skadelig virkning.

I første fortolkningsspørgsmål fandt EUD, at selvom et projekt fysisk befinder sig uden for et Natura 2000-område, kan artikel 6(3) stadig finde anvendelse, hvis projektet kan have væsentlige konsekvenser for arter, der danner udpegningsgrundlag for et Natura 2000-område. Domstolen fastslog, at kraftværkets afkølingsmekanisme, som dræbte en betydelig andel af migrerende fisk, kunne påvirke bestanden af disse arter i de opstrøms

³⁵ C-461/17, præmis 33-40.

³⁶ (Pagh, 2017, p. 295)

³⁷ Flodlampret, havlampret og laks.

Natura 2000-områder.³⁸ Det afgørende var, at skadelige påvirkninger af arters reproduktion indenfor Natura 2000-områderne kunne indtræffe, selvom projektet lå geografisk langt væk. Dermed var det nødvendigt at gennemføre en konsekvensvurdering i henhold til artikel 6(3) af projektet.

I andet fortolkningsspørgsmål fandt EUD, at en konsekvensvurdering også skal inddrage kumulative virkninger af eksisterende og ansøgte projekter, der kan påvirke samme arter eller habitater. Domstolen påpegede, at den samlede påvirkning fra både Geesthacht dæmningen og kraftværkets kølingsmekanisme skulle vurderes, da disse anlæg kumulativt kunne have væsentlige negative konsekvenser for de migrerende fiskebestande.³⁹ Derimod fandt domstolen, at der ikke var krav om at medtage ansøgte projekter, hvor ansøger ikke havde opnået den fornødne brugsret.⁴⁰

I tredje og sidste fortolkningsspørgsmål konkluderede EUD om graden af sikkerhed der kræves for at tillade et projekt i henhold til artikel 6(3), at de tyske myndigheder ikke kunne meddele tilladelse til kraftværket, da der ikke forelå videnskabelig sikkerhed for, at projektet ikke ville skade integriteten af Natura 2000-områderne. Domstolen bemærkede, at det var utilstrækkeligt, at den påtænkte fisketrappe først kunne demonstreres effektiv efter flere års overvågning. Beskyttelsesforanstaltninger skal således være effektive på tidspunktet for tilladelsen, og der må ikke foreligge rimelig tvivl om deres effektivitet.⁴¹

Dommen er særligt relevant, da den fastslår, at habitatdirektivets artikel 6(3), også skal anvendes på projekter uden for Natura 2000-områder, hvis disse projekter potentielt kan påvirke beskyttede arter eller habitater inden for Natura 2000-områderne, selv når disse er placeret i betydelig afstand til Natura 2000-området. Desuden skal alle eksisterende og ansøgte projekter med relevante påvirkninger, indgå i vurderingen af de kumulative effekter. Endelig blev det understreget, at der skal være videnskabelig sikkerhed for, at et projekt ikke har skadelige virkninger, før det kan godkendes.

Det er således fastslået med nærværende afgørelse, at i det omfang et projekt eller en plan udenfor et Natura 2000-område anslås at kunne få en barriereeffekt på bl.a. migrerende fisk-

³⁸ C-142/16, præmis 29-32.

³⁹ C-142/16, præmis 62.

⁴⁰ C-142/16, præmis 65.

⁴¹ C-142/16, præmis 34-42.

og fuglearter, vil der skulle tages højde herfor i konsekvensvurderingen, således at en screening ikke vil være tilstrækkelig. Der skal altså tages stilling til planen- og eller projektets påvirkning af migrerende arter, der er beskyttet i henhold til Natura 2000-udpegningen.⁴² Sammenholdt med C-461/17 (Holohan m.fl.) hvorefter der stilles krav om vurdering af samtlige arters påvirkning ved projektet i konsekvensvurderingen, og at der som ovenfor beskrevet ikke kan meddeles tilladelse efter artikel 6(3), med mindre vurderingen giver “vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for den pågældende lokalitets integritet”, kan det fastslås at kravene i artikel 6(3) er ekstensive. En tilladelse vil således alene kunne gives på baggrund af undtagelsen i artikel 6(4), hvis det ikke kan udelukkes, at planen og/eller projektet vil have en barriereeffekt. For VEFO’er fremstår risikoen for barriereeffekt på særligt fuglearter og havpattedyr for sandsynlig, henset til at store dele af VEFO’er antageligt vil udlægges til brug for vindmøller. På baggrund af de ovenfor refererede sager, vil dette medføre betydelige og omfattende vurderinger af planernes påvirkning på nær og fjerntliggende Natura 2000-områder.

3.4.2. Udpegning af særlige fuglebeskyttelsesområder og konsekvenserne for allerede udpegede områder til fremskyndelse af vedvarende energi

Som påpeget i afsnit 3.4.1, foreligger der en række miljøregler, der kan besværliggøre udpegningen af VEFO’er. Dertil udgør beskyttelsen af fugle i direktiv 2009/147/EF (“**fuglebeskyttelsesdirektivet**”) en væsentlig udfordring. Det følger af sag C-44/95 (Royal Society of Protection of Wild Birds), at særlige fuglebeskyttelsesområder (“**SBO**”) skal udpeges på baggrund af ornitologiske kriterier, i overensstemmelse med artikel 4(1)-(2) i fuglebeskyttelsesdirektivet. Disse særlige beskyttelsesområder omfattes af Natura 2000-netværket. Derved vil trækfugle og særligt truede arter⁴³ der har dannet grundlag for udpegningen af det særlige fuglebeskyttelsesområde, kunne “vælge” nye lokaliteter, som medlemsstaterne herefter vil være forpligtet at udpege til SBO⁴⁴. Medlemsstaterne har ikke en decideret forpligtelse til at vurdere, hvorvidt beskyttede fuglearter måtte benytte en given lokalitet i fremtiden. Medlemsstaterne vil dog, med tanke på de deraf følgende retsvirkninger, have en interesse i at undgå områder, der på sigt kan blive klassificeret som et SBO. Udpegningsgrundlaget for SBO’er og de heraf følgende retsvirkninger behandles nærmere nedenfor.

⁴² En vurdering der ligeledes var tilsidesat og medvirkende til ophævelsen af plangrundlaget og VVM-tilladelsen til vindmølleanlægget på Thorupsletten, jf. MRF 2021.65 Pkn og MRF 2021.121Mkn.

⁴³ De omfattede arter fremgår af bilag I, til direktiv 2009/47/EF (kodificeret fuglebeskyttelsesdirektiv)

⁴⁴ Sag C-418/04 (Kommissionen mod Irland) samt sag C-209/04 (Kommissionen mod Østrig)

Indholdet i fuglebeskyttelsesdirektivet kan kortfattet opsummeres som, at sikre beskyttelse af “alle de fuglearter, der i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa”, jf. artikel 1. Medlemsstaterne er derfor også pålagt at beskytte arter, der ikke findes på medlemsstaternes egne områder, og kan ikke begrænse beskyttelsesindsatsens omfang til hjemmehørende fuglearter, der indgår i “den nationale biologiske arv”, jf. bl.a. sag C-252/85 (Kommissionen mod Frankrig).

I relation til beskyttelsen af SBO'er er sag C-66/23 (Elliniki Ornithologiki Etaireia m.fl.) særligt relevant, hvori EUD fastslog, at fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4(1) og 4(2) forpligter medlemsstaterne til at vedtage og implementere foranstaltninger for alle bilag I-fuglearter og trækfugle der forekommer på lokaliteten, uanset om disse måtte være en del af udpegningsgrundlaget. Konsekvensvurderinger i henhold til habitatdirektivets artikel 6(3) må ikke begrænses til de fuglearter, der er nævnt i udpegningsgrundlaget, men skal inkludere alle bilag I-fuglearter og trækfugle, der findes på lokaliteten.

Der består en række udfordringer henset til at artikel 15c specifikt fastslår, at medlemsstaterne i udpegningen af VEFO skal “udelukke Natura 2000-områder og områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, vigtige trækruter for fugle og havpattedyr”⁴⁵. Således kan et VEFO risikere efterfølgende ikke at leve op til de forudsatte kriterier i udpegningen, såfremt et område efterfølgende måtte opfylde de ornitologiske kriterier for udpegning til SBO, da medlemsstaten i så fald ville være pålagt at udpege det givne område i henhold til artikel 4 i fuglebeskyttelsesdirektivet, jf. bl.a. C-418/04.⁴⁶

Konsekvenserne ved at et VEFO efterfølgende udpeges til et SBO er relevante at belyse. Hertil melder sig særligt det centrale spørgsmål, hvorledes medlemsstaten skal forholde sig i relation til habitatdirektivets artikel 6(2) om beskyttelse mod skadelige virkninger. For at illustrere problemstillingen nærmere, er en kort redegørelse for reglerne for SBO'er til beskyttelse af bilag I arter og trækfugle nødvendig. SBO'er har siden 1994 været beskyttet efter habitatdirektivets artikel 6(2)-6(4), jf. habitatdirektivets artikel 7. Artikel 6(2) indeholder den generelle beskyttelse mod negative virkninger, artikel 6(3) indeholder

⁴⁵ VE-direktivet artikel 15c.

⁴⁶ Udpegningskriterierne for et SBO, behandles nærmere i U.1997B.511 (EU's beskyttelse af vilde fugle og fisk: indgribende betydning for arealanvendelsen)

beskyttelsen mod planer og programmer med krav om forudgående vurderinger som ovenfor behandlet og artikel 6(4) indeholder en hjemmel til i særlige tilfælde at fravige den beskyttelse, som områderne nyder.

Områderne nyder endvidere som tidligere omtalt en positiv beskyttelse efter fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4(1) og 4(2). Derudover følger det af direktiv 2004/35/EF⁴⁷, at medlemsstaterne har til ansvar at sørge for genopretning i tilfælde af skade på arternes gunstige bevaringsstatus, hvilket formodentligt også omfatter betingelserne som de er opført for et SBO i medfør af fuglebeskyttelsesdirektivet.

Beskyttelsen mod skadelige virkninger i habitatdirektivets artikel 6(2) er særligt interessant, hvis et VEFO skulle blive udpeget som SBO som følge af lokalitetens efterfølgende opfyldelse af de ornitologiske kriterier. Artikel 6(2) er fortsat relevant, selvom det blot er en geografisk nærtliggende lokalitet der måtte blive udpeget til SBO, henset til at EUD i sag C-6/04 (Kommissionen mod Storbritannien) fandt, at beskyttelsen af bilag I-arterne også gælder uden for de udpegede områder.

I det omfang en indvirkning på et område skyldes en plan eller et projekt, finder artikel 6(2) ikke anvendelse, da dette er særskilt reguleret i artikel 6(3). Det er fastslået i sag C-241/08 (Kommissionen mod Frankrig) og sag C-226/08 (Stads Papenburg), at beskyttelsesniveauet er det samme i de to artikler, hvorfor myndighederne er forpligtet til at gribe ind overfor igangværende aktiviteter, hvis denne aktivitet ikke kan rummes inden for definitionen af et projekt og derved artikel 6(3).

Sag C-399/14 (Grüne Liga Sachsen) er relevant til at belyse myndighedernes forpligtelser ved en efterfølgende udpegelse af et Natura 2000-område. Sagen omhandlede en vejbro over floden Elben i et område, som i december 2004 blev udpeget som et Natura 2000-område under habitatdirektivets artikel 4 og yderligere blev klassificeret som SBO i oktober 2006. Tilladelsen til broprojektet blev givet allerede i april 2004, altså før området blev underlagt habitatdirektivets artikel 6(2)-(4). Selve byggeriet startede dog først i 2007 og blev afsluttet i 2013, hvilket var efter området blev omfattet af de nævnte regler i artikel 6.

Lige efter tilladelsen til brobyggeriet blev givet i april 2004, forsøgte miljøorganisationen Grüne Liga Sachsen at få denne tilladelse omstødt gennem en retssag og anmodede samtidig

⁴⁷ Miljøansvarsdirektivet.

om, at sagen fik opsættende virkning. I ankesagen blev denne opsættende virkning afvist i 2007 af Sachsens øverste forvaltningsdomstol, som i 2011 også frifandt delstaten Sachsen. Grüne Liga Sachsen indbragte videre sagen for den føderale forvaltningsdomstol i Tyskland, hvilket resulterede i en præjudiciel forelæggelse for EUD. Her skulle det afklares, om habitatdirektivets artikel 6(2) kræver en undersøgelse af projekter, der allerede har modtaget en gyldig tilladelse, før området blev udpeget som Natura 2000-område, samt hvad konsekvenserne af en sådan vurdering i givet fald ville være.

Det blev i sagen fastslået, at hvis en eksisterende lovlig aktivitet sandsynligvis kan have en skadelig effekt på udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område, er myndighederne ifølge artikel 6(2) forpligtet til at gennemføre en konsekvensvurdering af den pågældende aktivitets påvirkning på området. Denne vurdering skal opfylde kravene i artikel 6(3).⁴⁸ Forpligtelserne til at udføre en vurdering i medfør af artikel 6(3), opstår når det er sandsynligt, at et projekt vil have skadelige virkninger, eller når der er sandsynliggjort en risiko herfor. Risikoen eller sandsynligheden for, at en ellers lovlig og godkendt aktivitet medfører betydelig forstyrrelse i et Natura 2000-område, kan i sig selv udgøre en overtrædelse af artikel 6(2), hvis der ikke gennemføres en ny undersøgelse og vurdering af aktiviteten. Dette gælder også, selvom det ikke er bevist, at der er en direkte årsagssammenhæng mellem aktiviteten og den væsentlige forstyrrelse.⁴⁹ Vurderingen skal endvidere omfatte alle bilag I-arter på lokaliteten, jf. sag C-66/23. Hvis konsekvensvurderingen viser, at den lovlige aktivitet kan medføre væsentlig skade, skal myndigheden stoppe den skadelige virkning, medmindre der er grundlag for at anvende undtagelsen i habitatdirektivets artikel 6(4). EUD afviste endvidere, at kravene til en vurdering efter artikel 6(3) kunne lempes, henset til at anlægsarbejdet allerede var afsluttet.⁵⁰ Hvis vurderingen viser, at anlæggets påvirkning på Natura 2000-området ikke kan tillades i henhold til artikel 6(3), er den kompetente nationale myndighed forpligtet efter artikel 6(2), til at fjerne anlægget. Dog betragtes fjernelsen af anlægget også som et projekt i henhold til artikel 6(3), hvilket betyder, at myndigheden ikke kan kræve anlægget fjernet uden først at gennemføre en konsekvensvurdering i henhold til artikel 6(3).⁵¹

Hvis konsekvensvurderingen af både bevarelse og fjernelse af anlægget viser, at begge muligheder vil medføre skadelige virkninger, skal myndigheden foretage en afvejning i henhold til artikel 6(4), jf. bl.a. sag C-404/09 (Kommissionen mod Spanien). Her kan

⁴⁸ C-399/14, præmis 42-44.

⁴⁹ (Pagh, 2016, p. 128)

⁵⁰ (Pagh, 2016, p. 128)

⁵¹ (Pagh, 2019, p. 160 f.)

økonomiske hensyn inddrages, men de må ikke være den afgørende faktor. Det er desuden en forudsætning, at der skal iværksættes kompenserende foranstaltninger.⁵² Det må efter dommen i sag C-399/14 antages, at artikel 6(2) har direkte virkning.⁵³

Domstolen udtalte i afgørelsen, i relation til undersøgelsen af fysisk contra retlig lovliggørelse:

Undersøgelsen af alternative løsninger kræver således, at der foretages en afvejning af de miljømæssige konsekvenser af opretholdelsen eller begrænsningen af brugen af det omhandlede arbejde, herunder lukningen af dette, eller endda dets nedrivning på den ene side, og de væsentlige samfundsinteresser, der har ført til opførelsen af det, på den anden side.⁵⁴

Således skal der foretages en samlet afvejning af de væsentlige samfundsinteresser, der ligger til grund for opførelsen af VE-anlægget, overfor hensynet til begrænsning og eller lukning af den miljøskadelige aktivitet. Det bemærkes, at det ikke alene er den skadelige virkning ved den faktiske nedrivning, der skal vurderes over for den skadelige virkning ved tilladelse af den fortsatte drift, men hele det hensynsystema der har begrundet opførelsen.

På baggrund af ovenfor refererede sager, herunder særligt sag C-399/14, er det nærliggende, at myndighederne i alle tilfælde er nødsaget til at gribe ind overfor de allerede igangsatte lovlige aktiviteter i et VEFO, hvis området efterfølgende opfylder betingelserne for udpegning til SBO. Myndigheden kan tillade aktiviteten i henhold til artikel 6(4), men skal vedtage afbødende foranstaltninger til minimering af den negative indvirkning på de relevante arter. Betingelserne for at anvende undtagelsen i artikel 6(4) i habitatdirektivet er nærmere behandlet i afsnit 3.9. Hvis lokaliteten huser en prioriteret art eller naturtype, kan projektet kun godkendes⁵⁵, efter at Kommissionen har afgivet en udtalelse. Selvom udtalelsen ikke er juridisk bindende for medlemsstaterne, fungerer den alligevel næsten som en godkendelse.⁵⁶ Det tilføjer således endnu et lag af kompleksitet, hvis bilag I-arten eller trækfuglen i øvrigt også er en prioriteret art i henhold til habitatdirektivet.

⁵² (Pagh, 2019, p. 160 f.)

⁵³ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 523 f.)

⁵⁴ C-399/14, præmis 74.

⁵⁵ Tilsvarende gør sig gældende for vedtagelse af planer.

⁵⁶ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 518)

Vanskeligheder ved udpegning af VEFO

Formodningen for at det vil være forbundet med betydelig vanskelighed at finde egnede landområder at udlægge til VEFO, bestyrkes yderligere henset til at myndighederne i SMV-vurderingen af planerne til VEFO, givetvist skal indtænke og vurdere alle anlægstyper til vedvarende energi og dertilhørende infrastruktur som forventes opstillet i området, førend planen kan miljøkonsekvensvurderes og kravene i habitatdirektivets artikel 6(3) kan anses for opfyldt. At alle relevante anlægstyper må inddrages i plangrundlaget, er en naturlig følge af, at reglerne ellers ville blive helt eller delvist virkningsløse, da de uforudsete virkninger som følge af ikke-vurderede anlægstypers virkning på miljøet ville blive grebet i screeningen der udføres i medfør af direktivets artikel 16a(4). Derved vil en anlægstype der ikke indgår i plangrundlaget, med overvejende sandsynlighed udløse pligt til miljøvurdering i henhold til VVM-direktivet og konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivet, da anlæggets særegne skadelige virkning ikke er påpeget og mitigeret⁵⁷. Det vil således være formålsstridigt, hvis projekterne i VEFO alligevel skulle miljøvurderes eller konsekvensvurderes, da reglerne har til henblik at fjerne behovet for miljøvurdering, udover den vurdering der ligger til grund for vedtagelsen af planen for VEFO'et.

De praktiske vanskeligheder forbundet med at placere et VEFO, der skal kunne opfylde volumenkravene foreskrevet i VE-direktivets artikel 3, er decideret overvældende. Disse problematikker bestyrkes endvidere af de relativt korte tidsfrister i direktivet for områdernes udpegelse.

3.4.3. Grundlaget for kortlægningen

Myndigheden skal benytte alle passende og forholdsmæssige værktøjer og datasæt til at kortlægge de områder, hvor VE-anlæg ikke vil have nogen væsentlig indvirkning på miljøet, vilde dyr og planter. Samtidigt skal der tages hensyn til de allerede tilgængelige data indhentet i forbindelse med udviklingen af Natura 2000-nettet, både i relation til naturtyper og arter i henhold til habitatdirektivet og fugle og områder, som er beskyttet i henhold til fuglebeskyttelsesdirektivet.

⁵⁷ Ved bl.a. regler og krav om afbødende foranstaltninger i artikel 15c(1), se hertil afsnit 3.4.4.

3.4.4. Fastsættelse af afbødende foranstaltninger

Dette afsnit har til hensigt at beskrive de retlige rammer for vedtagelse af regler og fastsættelse af afbødende foranstaltninger, som samlet set kan begrunde at anvende undtagelsen fra miljø- og konsekvensvurderinger, som foreskrevet i VE-direktivets artikel 16a(3). Artikel 15c(1), litra b) pålægger myndighederne at fastsætte passende lovregler for VEFO, herunder om afbødende foranstaltninger. Reglerne skal tilsikre at installation af VE-anlæg⁵⁸ som udgangspunkt ikke medfører skadelige miljøpåvirkninger. Hvis sådanne miljøvirkningerne alligevel er uundgåelige, skal disse reduceres i væsentlig grad, idet bestemmelsen må indeholde et forbehold for umulighed som følge af ordlyden “hvis det er relevant”⁵⁹. I alle tilfælde skal det tilsikres, at planen indeholder passende forholdsmæssige og rettidige afbødende foranstaltninger der sikrer overholdelse af forpligtelserne der følger af artikel 6(2) og artikel 12(1) i habitatdirektivet, som indeholder en forpligtelse til at gribe ind overfor skadelige aktiviteter og en beskyttelse af bilag IV-dyrearter, artikel 5 i fuglebeskyttelsesdirektivet, der omhandler medlemsstaternes forpligtelse til at indføre en generel beskyttelsesordning af de i fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 1 omfattede fuglearter og artikel 4(1), litra a), nr. i) i direktiv 2000/60/EF (“**vandrammedirektivet**”), om beskyttelse af overfladevandområder samt at undgå forringelse og opnå god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i overensstemmelse med artikel 4(1), litra a) i vandrammedirektivet.

Den fastsatte regulering i planen skal være målrettet de særlige forhold, som gør sig gældende for hvert specifikke VEFO, med hensyn til den type teknologier der skal installeres i det udpegede område, herunder med hensyntagen til de identificerede mulige indvirkninger på miljøet. Overholdelse af den for området fastsatte regulering medfører en formodning om, at projekter placeret i VEFO ikke overtræder de ovenfor refererede miljøbeskyttelsesbestemmelser. Hertil bemærkes, at førnævnte formodning sker under iagttagelse af VE-direktivets artikel 16a(4-5), hvori myndighedernes forpligtelser til at gennemføre screeningsundersøgelser af ansøgninger til opførsel VE-anlæg er fastlagt.

Vilkår om afbødende foranstaltninger kendes fra undtagelsesbestemmelsen i habitatdirektivets artikel 6(4), hvori fastsættelsen af afbødende foranstaltninger er en af de kumulative betingelser for artiklens anvendelse. Som ovenfor påpeget, skal de vedtagne

⁵⁸ Herunder nødvendige lagrings- og tilslutningsfaciliteter.

⁵⁹ VE-direktivets artikel 15c(1), litra b).

afbødende foranstaltninger danne grundlag for, at en senere gennemført screening i medfør af VE-direktivets artikel 16a(4), ikke skal udløse pligt til en tidskrævende miljøvurdering og konsekvensvurdering i medfør af VVM- henholdsvis habitatdirektivet. Når der tillades fastsættelse af afbødende foranstaltninger med det formål, at undtage projekter fra konsekvensvurderinger, indføres der en retsstilling som hidtil ikke har været mulig, jf. bl.a. C-411/19 (WWF Italia Onlus m.fl.). I sagen blev det fastslået at artikel 6(4) ikke kan benyttes foruden at der først er lavet en konsekvensvurdering i medfør af artikel 6(3). Hensynet til at undtagelsen i artikel 6(4) ikke kan benyttes forud for 6(3) begrundes ud fra betragtning, at der i så fald ikke er et tilstrækkeligt klart grundlag for undtagelsen.⁶⁰ Konsekvensvurderingen er, jf. sag C-411/19, altså nødvendig for at foretage en begrundet undtagelse i medfør af artikel 6(4).

Som behandlet i afsnit 3.7.2, følger det af VE-direktivets artikel 16a(3), at projekter er undtaget fra miljø- og konsekvensvurderinger i henhold til VVM- og habitatdirektivet, forudsat at projekterne overholder reglerne og foranstaltningerne fastsat i henhold til VE-direktivets artikel 15c(1), litra b). Dernæst følger det af VE-direktivets artikel 16a(4), at projekterne underlægges en screening der skal fastslå, hvorvidt projektet vil “give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, i betragtning af de berørte geografiske områders miljøfølsomhed og at disse virkninger ikke allerede er påpeget i den allerede foretagne miljøkonsekvensvurdering”. Systematikken for at undtage projekter fra de to vurderinger minder om den systematik, der følger af artikel 6(4) i habitatdirektivet. EU har dermed forsøgt at foregribe tidskrævende processer ved, at myndighederne helt kan undgå at skulle foretage en vurdering efter artikel 6(3) og derved også artikel 6(4), baseret på det synspunkt, at de skadelige virkninger allerede er påpeget i SMV- og konsekvensvurderingen af planen. Som omtalt ovenfor i afsnit 3.4.2, medfører denne systematik dog, at myndighederne i deres SMV-vurdering og fastsættelse af regler og foranstaltninger, skal være ekstremt påpasselige og de påkrævede undersøgelser vil givetvist blive meget omfangsrige, henset til mængden af forhold og virkninger de skal adressere og afbøde. Tankegangen bag det ovenfor nævnte er, at i det omfang et forhold ikke er påpeget og afbødet, vil en screeningsundersøgelse medføre en konsekvensvurdering i medfør af habitatdirektivets artikel 6(3), da tærsklen for, hvilke skadelige virkninger der kan tillades uden anvendelse af artikel 6(4), er meget streng, som påpeget i afsnit 3.9

⁶⁰ C-411/19, præmis 58.

En lignende problemstilling er påpeget i de forenede sager C-293/17 og C-294/17 (Coöperatie Mobilisation for the Environment). Sagen angik tilbagevendende aktiviteter i form af gødskning. Generaladvokat Kokott formulerede i sit forslag til afgørelse, som svar på hvorvidt der skulle foretages en individuel prøvelse af projekter efter artikel 6(3), eller at projekterne kunne underlægges en samlet vurdering, følgende:

Hovedsagerne vedrører kvælstofaflejringers mulige påvirkning af bevaringsområder. For disse gælder generelt, at forurenende stoffer fra mange forskellige kilder samles. Derfor skal der i forbindelse med vurderingen i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, i princippet tages hensyn til alle de forskellige kvælstofkilder, der bidrager til kvælstofaflejringerne i et bestemt bevaringsområde. Vurderingen indebærer nemlig, at alle de aspekter af den omhandlede plan eller det omhandlede projekt, som i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen for denne lokalitet, skal identificeres⁶¹

Selvom udtalelsen ikke kan udstrækkes til at omfatte VEFO og den særskilte regulering heraf, er sagens kerne dog væsentlig i relation hertil. I EU's miljøret har der tidligere været anlagt en særdeles streng praksis for at kunne medtage flere projekter under et program og derved konsekvensvurdere dem under ét. Dette i overordnede træk er, hvad man har ønsket at gøre med indførslen af VEFO og de dertilfølgende retsvirkninger. Afgørelsen i sagen bestyrker dog argumentet for, at samtlige virkninger fra projekter må forudses og afbødes, førend en screening i medfør af artikel 16a(4), ikke skal udløse pligt til i hvert fald konsekvensvurdering i medfør af artikel 6(3) i habitatdirektivet. Således er det nærliggende, at der i henhold til den hidtidige herskende retstilling, skal inddrages en udtømmende vurdering og afbødning af virkninger fra de tilsigtede projekter indenfor det udpegede VEFO, førend deri efterfølgende placerede projekter vil kunne rummes af planens konsekvensvurdering. En opgave der i praksis, antageligt vil være ganske vanskelig og tidskrævende. Problematikken er dog i mødekommet i den forstand, at VEFO skal udpeges med henblik på en eller flere specifikke teknologier og miljø- og konsekvensvurderingen af planen skal ske på baggrund heraf. Således vil der alene skulle vedtages afbødende foranstaltninger og regler til afværgelse af skadelige virkninger fra opsætning og driften af vindmøller, hvis området er udlagt til eksklusivt at rumme vindenergi projekter.

⁶¹ Forslag til afgørelse i forenede sager C-293/17 og C-294/17, præmis 41.

Pilotprojekter for afbødende foranstaltninger

Der åbnes endvidere for, at hidtidigt uprøvede afbødende foranstaltninger, der har til formål at forebygge drab på eller forstyrrelse af arter, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, eller andre former for miljøpåvirkning, kan tillades i ét eller flere pilotprojekter i en tidsafgrænset periode, med henblik på at fastlægge effektiviteten af den afbødende foranstaltning. Anvendelse af pilotprojekter forudsætter en nøje overvågning af foranstaltningerne og at myndighederne straks tager passende skridt, såfremt det måtte vise sig, at foranstaltningerne ikke er effektive. Tilladelse til pilotprojekter i relation til afbødende foranstaltninger vil medføre, at en afgørelse som C-142/16⁶² givetvist ville have haft et andet udfald. Således vil der med den nye ordning, være mulighed for at indføre afbødende foranstaltninger, såsom den i sagen omhandlede fisketrappe, uden at det fulde omfang af foranstaltningens effektivitet kendes på tidspunktet for udstedelsen af tilladelsen. Dette er også udtryk for at der rykkes ved det forsigtighedsprincip, som ellers er kendetegnende for EU-miljøretten, hvorefter som bl.a. eksemplificeret i habitatdirektivets artikel 6(3), er yderst begrænset rum for usikkerhed i relation til projekter og planers virkning på beskyttet natur. Tilladelse af pilotprojekter vil medføre en mere smidig og knap så rigid tilgang til konsekvensvurderingerne i henhold til habitatdirektivet. Bestemmelsen kan dog risikere at have begrænset virkning, henset til graden af intensitet der stilles til kravene om overvågningen og den deraf følgende pligt til at modificere foranstaltningen. Således vil pilotprojekter der ikke straks viser sig virksomme, potentielt kunne danne grundlag for at standse et projekt, da medlemsstaterne er forpligtet til at der *straks tages passende skridt*, hvis de afbødende foranstaltninger måtte vise sig ineffektive. Tærsklen for hvornår en foranstaltning er ineffektiv, vil være særdeles afgørende for i hvilket omfang, at pilotprojekterne vil have en praktisk virkning i tilladelsesproceduren.

Der er ikke tidligere i relation til habitatdirektivet tilladt ordninger, som den i VE III-direktivet foreskrevne og forarbejderne forholder sig stiltiende til den tidsmæssige udstrækning et uvirksomt pilotprojekt kan tillades. Ordlyden af bestemmelsen må derfor tages til følge, og adgangen til afbødende foranstaltninger, der ikke straks viser sig virksomme, må derfor antages at være begrænset. Der sker dog en forrykkelse af “bevisbyrden” for foranstaltningens effektivitet, idet pilotprojekter vedtages ud fra en forudsætning om at være virksomme og vil skulle bevises uvirksomme. Mens der efter

⁶² Sagen er omtalt i afsnit 3.4.1.

tidligere praksis ikke kunne tillades projekter, hvortil der ikke var fuld videnskabelig sikkerhed for den afbødende foranstaltnings virkning, kan foranstaltninger nu vedtages som pilotprojekter ud fra en formodning om foranstaltningens effektivitet.

3.4.5. Miljøvurdering af planer til grundlag for områder til fremskyndelse af vedvarende energi

Der skal inden vedtagelsen af planerne omtalt i artikel 15c(1) gennemføres en miljøvurdering af planens miljøpåvirkning i henhold til SMV-direktivet, samt, hvis det skønnes sandsynligt at planerne vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt, en vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6(3). Vurderingen af planen er underlagt de gængse og almindeligt gældende regler i SMV-, habitat-, og fuglebeskyttelsesdirektivet. VE III-direktivet har ikke sigte at lempe den oprindelige miljøvurdering, der senere skal danne grundlag for gennemførelse af VE-projekter. De forudsete praktiske vanskeligheder ved miljøvurderinger af planer til VEFO, er behandlet og påpeget i afsnit 3.4.2. og 3.4.4.

3.5. *Artikel 15e - Områder til net- og lagringsinfrastruktur, som er nødvendig for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet*

Artikel 15e

Områder til net- og lagringsinfrastruktur, som er nødvendig for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet

1. Medlemsstaterne kan vedtage en eller flere planer om at udpege særlige infrastrukturområder til udvikling af net- og lagringsprojekter, der er nødvendige for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet, hvor en sådan udvikling ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller hvis en sådan virkning kan afbødes behørigt eller, hvis det ikke er muligt, kompenseres. Formålet med sådanne områder skal være at støtte og supplere områderne til fremskyndelse af vedvarende energi. De pågældende planer skal:
 - a. for netprojekters vedkommende undgå Natura 2000-områder og områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, medmindre der ikke findes forholdsmæssige alternativer til etableringen under hensyntagen til målsætningerne for området
 - b. for lagringsprojekters vedkommende udelukke Natura 2000-områder og områder, der er udpeget i henhold til nationale beskyttelsesordninger
 - c. sikre synergier med udpegelsen af områder til fremskyndelse af vedvarende energi

- d. være underkastet en miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42/EF og, hvor det er relevant, en vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF, og
- e. fastsætte passende og forholdsmæssige regler, herunder om forholdsmæssige afbødende foranstaltninger, der skal vedtages i forbindelse med udvikling af net- og lagringsprojekter for at undgå skadelige indvirkninger på miljøet, der kan opstå, eller, hvis det ikke er muligt, i væsentlig grad reducere dem.

Ved udarbejdelsen af sådanne planer hører medlemsstaterne de relevante infrastruktursystemoperatører.

2. Uanset artikel 2, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, i og bilag I, punkt 20, og bilag II, punkt 3, litra b), til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU (1), og uanset artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF kan medlemsstaterne under begrundede omstændigheder, herunder hvis det er nødvendigt for at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi med henblik på at nå klimamålene og målene for vedvarende energi, undtage net- og lagringsprojekter, som er nødvendige for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet, fra miljøkonsekvensvurderingen i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 2011/92/EU og fra en vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF af deres indvirkning på Natura 2000-områder, og fra vurderingen af deres indvirkning på beskyttelsen af arter i henhold til artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF og artikel 5 i direktiv 2009/147/EF, forudsat at net- og lagringsprojektet placeres i et særligt infrastrukturuområde, der er udpeget i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 1, og at det overholder de regler, der er fastsat i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 1, litra e), herunder om forholdsmæssige afbødende foranstaltninger, der skal vedtages. Medlemsstaterne kan også indrømme sådanne undtagelser i forhold til infrastrukturuområder, der er udpeget inden den 20. november 2023, hvis de har været genstand for en miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42/EF. Sådanne undtagelser gælder ikke for projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat, eller hvis en medlemsstat, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad, anmoder herom, jf. artikel 7 i direktiv 2011/92/EU.
3. Hvis en medlemsstat undtager sådanne net- og lagringsprojekter i medfør af nærværende artikels stk. 2 fra de i nævnte stykke omhandlede vurderinger, gennemfører medlemsstatens kompetente myndigheder en screeningproces af de projekter, der er placeret i særlige infrastrukturuområder. Denne screeningproces baseres på eksisterende data fra miljøvurderingen i henhold til direktiv 2001/42/EF. De kompetente myndigheder kan anmode ansøgeren om yderligere tilgængelige oplysninger. Screeningprocessen skal afsluttes inden for 30 dage. Formålet med den er at fastslå, om der er stor sandsynlighed for, at projekterne i betragtning af de berørte geografiske områders miljøfølsomhed vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som ikke er blevet påpeget i forbindelse med den miljøvurdering af planen eller planerne om udpegning af særlige infrastrukturuområder, der gennemføres i henhold til direktiv 2001/42/EF, og, hvis det er relevant, i henhold til direktiv 92/43/EØF.

4. Hvis screeningprocessen viser, at der er stor sandsynlighed for, at et projekt vil give anledning til de væsentlige uforudsete skadelige virkninger som omhandlet i stk. 3, sikrer den kompetente myndighed på grundlag af eksisterende data, at der anvendes passende og forholdsmæssige afbødende foranstaltninger for at imødegå disse virkninger. Hvis det ikke er muligt at anvende sådanne afbødende foranstaltninger, sikrer den kompetente myndighed, at operatøren træffer passende kompensationsforanstaltninger for at imødegå disse virkninger, hvilket, hvis der ikke findes andre forholdsmæssige kompensationsforanstaltninger, kan tage form af en økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer for at sikre eller forbedre de berørte arters bevaringsstatus.
5. Hvis integrationen af vedvarende energi i elektricitetssystemet kræver et projekt til forstærkning af netinfrastrukturen i eller uden for særlige infrastrukturområder, og et sådant projekt er omfattet af en screeningproces, der gennemføres i henhold til nærværende artikels stk. 3, af en afgørelse om, hvorvidt projektet skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering, eller af en miljøkonsekvensvurdering i henhold til artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, begrænses en sådan screeningproces, afgørelse eller miljøkonsekvensvurdering til den potentielle virkning af ændringen eller udvidelsen i forhold til den oprindelige netinfrastruktur.

Artikel 15b dikterer som anført, at medlemslandene skal udpege en række områder til fremskyndelse af vedvarende energi, og til den infrastruktur, som relaterer sig til energiproduktionen. Artikel 15e udspringer af disse visioner, og udgør den materielle regulering af de områder, som skal udpeges til net- og lagringsfaciliteter, som er nødvendige for at energiproduktionen kan blive tilsluttet el-nettet. I det følgende analyseres bestemmelsens indhold med henblik på at klarlægge den egentlige ændring i retstilstanden for tilladelsesproceduren for opsætning af infrastruktur til VE-anlæg.

3.5.1. Udpegning af områder til infrastruktur

Artikel 15e(1) fastsætter rammerne for hvordan medlemslandene skal forholde sig til de planer, som der kan udpeges for at muliggøre net- og lagringsprojekter ("**infrastrukturprojekter**"), som er nødvendige for at VE-anlæggene kan blive tilsluttet el-nettet ("**infrastrukturplaner**"). Hovedtanken er således, at der skabes en delvist ensartet proces og regler for både de egentlige VE-projekter og den dertil knyttede infrastruktur. Ordlyden af artikel 15c indeholder en eksplicit og direkte pligt for medlemslandene til at udpege VEFO'er. Artikel 15e er derimod en rettighed, som giver medlemslandene en mulighed for at udpege infrastrukturområder, uden at der gælder en direkte pligt, jf. "Medlemslandene *kan* vedtage"⁶³. Dog består der en indirekte pligt, idet målsætningen om at

⁶³ VE-direktivet, artikel 15e(1), 1. pkt.

fremskynde VE-projekter i praksis vil medføre, at der foretages ændringer i infrastrukturen, hvilket efter omstændighederne nødvendiggør, at medlemslandene også udpeger områder til infrastruktur. Såfremt at en medlemsstat vælger at udpege et område til et infrastrukturområde, er bestemmelsens øvrige indhold forpligtende for medlemsstaten.

Som der er introduceret til, er bestemmelsens anvendelsesområde *særlige infrastrukturområder, der er nødvendige for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet* (“**infrastrukturområder**”). Det er således en grundlæggende forudsætning, at de områder der ønskes udpeget, omfatter - og kun omfatter - infrastruktur som har en sammenhæng med de VE-projekter, som skal udpeges efter artikel 15c, og at infrastrukturen er nødvendig for at projekterne kan tilkobles el-nettet. Som yderligere norm for anvendelsesområdet fremgår det af bestemmelsen, at formålet med områderne skal være at støtte og supplere VEFO’erne. Med samme virkning fremgår det artikel 15e(1), litra c, at de nu omtalte planer skal sikre synergier med VEFO’erne. Delbestemmelsen synes unødvendig, idet *synergier*⁶⁴ og *støtte og supplere*⁶⁵ indholdsmæssigt må have samme betydning. For disse områdemål kan det således sammenfattende anføres, at infrastrukturområderne er subsidiære i forhold til selve VEFO’erne, idet førstnævntes eneste formål er at sammenkæde VE-projekter og energinettet.

Dertil fastsætter artikel 15e(1), litra a-e en række forudsætninger som infrastrukturområderne skal overholde. For det første skal infrastrukturområderne *undgå* Natura 2000-områder og områder underlagt nationale beskyttelsesområder, idet der dog for netprojekter findes en undtagelse, sådan at der alligevel kan planlægges *netprojekter* igennem Natura 2000-områder, såfremt der ikke findes forholdsmæssige alternativer. Dertil skal infrastrukturplanen gennemgå en sædvanlig SMV-vurdering, og hvis relevant, en konsekvensvurdering i medfør af habitatdirektivet. Endeligt skal planen fastsætte afbødende foranstaltninger for infrastrukturprojekternes indvirkning, hvilket dybdegående behandles senere.

Det bemærkes, at der i forbindelse med udarbejdelsen af infrastrukturplaner skal ske høring af relevante infrastrukturoperatører, hvilket i Danmark hovedsageligt vil være Energinet⁶⁶. Som en overordnet betragtning må det anerkendes som positivt, at de relevante aktører

⁶⁴ VE-direktivet, artikel 15e(1), litra d.

⁶⁵ VE-direktivet, artikel 15e(1).

⁶⁶ Samt datterselskaberne Energinet Systemansvar A/S, Energinet Eltransmission A/S og Energinet Associated Activities A/S for så vidt angår elektricitetsnettet.

inddrages tidligt i processen, særligt henset til at der udarbejdes én samlet plan på myndighedsniveau, og at det er en grundlæggende forudsætning for hvorvidt regelsættets funktion, at den enkelte projektherre efterfølgende kan gennemføre projekter, som mere eller mindre er forhåndsdefineret i planen.

Materiel beskyttelse mod væsentlig indvirkning

Ordlyden af artikel 15e(1) giver særligt anledning til en vurdering af, hvorvidt at der indføres et materielt krav om, at en infrastrukturplan som udgangspunkt⁶⁷ ikke må omfatte infrastrukturprojekter, som kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet, henset til formuleringen “hvor en sådan udvikling ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet”.

Indledningsvist bemærkes det, at de eksisterende miljøvurderingsregler - både for planer og projekter - udelukkende er processuelle. Formålet med procedurerne er at bestyrke beslutningsproceduren for henholdsvis planer og projekter, sådan at eventuelle negative indvirkninger på miljøet indgår i den samlede vurdering af, om et tiltag skal tillades eller ej.⁶⁸ Det er i flere sager eksplicit statueret, at SMV- og VVM-direktivet ikke indeholder en materiel beskyttelse imod, at planer og projekter får en negativ indvirkning på miljøet. Sag C-420/11 (Jutta Leth) vedrører fortolkning af det dagældende VVM-direktiv⁶⁹, idet en borger i Østrig havde fremsat krav om erstatning i med udvidelse af Wien-Schwechat lufthavnen, der som følge af en national undtagelse ikke var blevet miljøvurderet. EUD udtalte i den forbindelse:

I det foreliggende tilfælde foreskriver denne regel en vurdering af et offentligt eller privat projekts indvirkninger på miljøet, men indeholder ikke materielle bestemmelser vedrørende en afvejning af indvirkningerne på miljøet med de øvrige faktorer og forbyder heller ikke gennemførelse af de projekter, der kan have negative indvirkninger på miljøet.⁷⁰

⁶⁷ Infrastrukturplanen kan alligevel indeholde projekter med væsentlig negativ indvirkning, hvis der fastsættes afbødende foranstaltninger, eller hvis dette ikke er muligt, ved kompensation.

⁶⁸ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 414.)

⁶⁹ Direktiv 85/337/EØF. (Daværende VVM-direktiv)

⁷⁰ C-420/11, præmis 46.

Den nu fremhævede ordlyd i artikel 15e(1) relaterer sig således ikke til selve SMV-vurderingen af infrastrukturplanen, men bliver regulerende i det tilfælde, hvor en gennemført SMV-vurdering af planen konkluderer, at de tilsigtede infrastrukturprojekter under planen har risiko for at få væsentlig negativ indvirkning på miljøet. Dermed er bestemmelsen materielt regulerende for, hvilke projekter der kan tillades. Dette udgør således en ny og hidtil ukendt regulering af projekters miljøkonsekvenser, som både skønnes at have fordele og ulemper.

På den ene side kan det nemt tænkes, at udbygning af større infrastrukturanlæg vil få væsentlig indvirkning på miljøet. Rigtignok kan projektet gennemføres ved indførelse afbødende foranstaltninger eller kompensation som følge af de nævnte undtagelser, men dette vil for det første kræve tid og ressourcer at klarlægge og indarbejde i infrastrukturplaner og for det andet skabes der betydelig uklarhed om forholdet mellem projektets indvirkninger og kravet til afbødende foranstaltninger eller kompensation. Der er således risiko for, at der er indført et udgangspunkt som har begrænset praktisk anvendelse, således at anvendelse af bestemmelsen i mange tilfælde vil forudsætte at bestemmelsens undtagelser bringes i spil. Med udgangspunkt i et mantra om at VE-infrastruktur skal kunne udbygges nemt og hurtigt, kan der være tale om en uhensigtsmæssig konstruktion, idet den materielle begrænsning umiddelbart udgør en indskrænkning af, hvilke projekter der kan tillades.

På den anden side kan den materielle hindring og de dertil følgende undtagelser medføre en smidigere tilgang til de konkrete infrastrukturprojekter, særligt sammenholdt med det nedenstående om at de enkelte infrastrukturprojekter kan undtages den almindelige VVM-procedure, som er gjort til en reduceret screeningsproces. Ved at infrastrukturplanen i højere grad har taget højde for og tilpasset eventuelle negative indvirkninger, er projektherre sikret en større sandsynlighed for at opnå byggetilladelse til sit infrastrukturprojekt. For selvom den materielle begrænsning ikke var indført i SVM-vurderingen, følger det af den danske implementering af VVM-direktivet⁷¹, at VVM-redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af de negative indvirkninger, det pågældende projekt vil få for naturen. Selvom dette igen udgør et processuelt element, må det i høj grad forventes at indgå i myndighedernes endelige stillingtagen til et miljøvurderingspligtigt projekt, om dette vil få væsentlige negative indvirkninger eller ej. Den materielle begrænsning får således den

⁷¹ VVM-bekendtgørelsen, bilag 2, pkt. 42.

praktiske virkning, at ansvaret for at fastsætte afbødende foranstaltninger rykkes fra projektherre til myndighed. Sammenfattende kan det derfor anføres, at den ændrede retsstilling gør tilladelses- og projekteringsprocessen enklere for projektherre, og bestemmelsen får dermed den tilsigtede virkning. Det bemærkes at screeningsproceduren for projekterne adskiller sig fra den i artikel 16a gældende, idet den proces er baseret på at projektherre skal tilvejebringe oplysningsgrundlaget for screeningen, hvorimod nærværende screening er baseret på et genbrug af oplysninger fra SMV-vurderingen.

3.5.2. Miljøvurdering af infrastrukturprojekter

For at fremskynde ansøgningsprocessen til opførelse af infrastrukturanlæg, og for at afstemme processen med hvad der gælder for VE-projekter, ændres det - indtil nu - ufravigelige krav om udarbejdelse af miljøvurdering af projekter, som nu kan undlades i visse situationer. Det fremgår af artikel 15e(2), at miljøvurderingsreglerne i artikel 2(1), og artikel 4(2), i og bilag I, punkt 20, og bilag II, punkt 3, litra b i VVM-direktivet under begrundede omstændigheder kan fraviges. Kort opsummeret indeholder disse regler i VVM-direktivet i nærværende sammenhæng en miljøvurderingspligt for anlæg af stærkstrømsluftledninger med en spænding på mindst 220 kV og en længde på over 15 km, og en screeningspligt for anlæg af luftledninger, der grundet spænding eller længde ikke omfattes af førnævnte vurderingspligt. Fravigelsen omfatter således de projektkategorier i VVM-direktivet, som er relevante i en infrastruktursammenhæng. Derudover omfatter undtagelsen også habitatkonsekvensvurderingen efter habitatdirektivet artikel 6(3) og 12(1), således at en sådan vurdering ikke skal gennemføres, forudsat at betingelserne i artikel 15(1), litra e) er overholdt.

Det fremstår uhensigtsmæssigt, at der ikke også er undtaget fra habitatdirektivets artikel 13, henset til at tilstedeværelsen af bilag IV-planter vil medføre, at infrastrukturprojekter ikke vil kunne tillades hvis projekterne påvirker disse, uden iagttagelse af undtagelsesbestemmelsen i artikel 16.⁷²

De begrundede omstændigheder, som kan lovliggøre en fravigelse af den almindelige VVM-procedure er - ikke udtømmende - oplistet som tilfælde, hvor det er nødvendigt for at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi med henblik på at nå klimamålene og målene for vedvarende energi. Det må antages, at en sådan vurdering er analog med den der foretages

⁷² Problemstillingen er ligeledes behandlet i afsnit 3.7.2, anden del.

i artikel 16a(5), om undtagelse af vind- og solcelleprojekter fra miljø- og konsekvensvurderinger, hvor det i afsnit 3.7.5 opsummerende er gjort gældende, at medlemsstaterne har et bredt skøn til at vurdere et projekts nødvendighed for at opnå de politiske målsætninger.

Derudover er det en betingelse for at undtage et infrastrukturprojekt fra miljøkonsekvensvurdering, at projektet faktisk placeres i de særlige infrastrukturuområder. Denne særlige procedure gælder således udelukkende i de udpegede områder, idet det eksplicit fremgår af stk. 2, at udpegelsen af infrastrukturuområderne skal være sket efter stk. 1. Dertil er det et krav, at betingelsen i stk. 1, litra e, som gælder uanset om den almindelige VVM-procedure opretholdes eller ej, og som medfører at planbestemmelserne for infrastrukturuområderne skal indeholde bestemmelser om afbødende foranstaltninger, således at infrastrukturprojektets skadelige virkninger undgås, eller hvis dette ikke er muligt, kompenseres. Proceduren er således konstrueret sådan, at den sædvanlige VVM-procedure kan fraviges, mod at der i planen tages stilling til hvordan projekternes skadelige virkninger skal imødekommes.⁷³

Det bemærkes endvidere, at undtagelsen er uanvendelig, såfremt at infrastrukturprojektet kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat, eller hvis en anden medlemsstat anmoder herom, og at den anmodende medlemsstats miljø kan forventes at blive berørt i væsentlig grad, jf. artikel 15e(2), 3. pkt.

Foreløbigt kan ovenstående således sammenfattes til, at infrastrukturprojekter kan undtages fra VVM-vurdering eller -screening - alt efter om projektet er omfattet af bilag I eller II i VVM-direktivet - samt af en habitatkonsekvensvurdering, såfremt der foreligger begrundede omstændigheder. Mekanismen er baseret på samme systematik, som følger af samspillet mellem VE-direktivets 15c og 16a, som er essensen af direktivets anlagte fremgangsmåde til fremskyndelse af VE og dertilhørende infrastruktur.

3.5.3. Screeningsprocedure for infrastrukturprojekter

Såfremt artikel 15e(2) er anvendt til at undtage et infrastrukturprojekt fra en miljøvurdering, følger det af artikel 15e(3), at der alligevel skal gennemføres en screeningsproces, som skal

⁷³ Samme systematik, som der anlægges i artikel 16a(3) med henvisning til de vedtagne regler efter artikel 15c(1), litra b).

afdække om der er *stor sandsynlighed* for at projekterne vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som ikke er blevet påpeget i miljøvurderingen af planen. Rammerne for denne screeningsproces er genstand for behandling i det følgende. Det bemærkes indledningsvist, at screeningsprocessen skal være afsluttet inden for 30 dage efter at den er igangsat.⁷⁴

Områdernes miljøfølsomhed

Det fremgår det eksplicit af bestemmelsen, at screeningen skal tage de berørte geografiske områders miljøfølsomhed i betragtning, hvilket indledningsvist danner grundlag for at vurdere, hvorvidt dette udgør en fravigelse af den eksisterende screening efter VVM-direktivet.

På den ene side må det anføres, at omfanget og indholdet af en screening netop afhænger af de konkrete miljø-, plante-, og dyreforhold i det berørte område. I forvejen fremgår det af VVM-direktivet artikel 4(3), at screeningen skal tage hensyn til udvælgelseskriterierne i direktivets bilag III, som er de afgørende kriterier for, hvornår resultaterne fra en screening udløser en VVM-pligt. Det fremgår af bilagets pkt. 2, at projekters placering skal anses i forhold til den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, som projektet vil berøre. Det påpeges således, at det i forvejen er et vilkår efter VVM-direktivet artikel 4(3), jf. bilag III, pkt. 2, at screeningen netop skal tage de berørte områders miljøfølsomhed i betragtning, da det akkurat er områdernes karakteristika som er styrende for omfanget af screeningen. Under disse argumenter vil den omtalte ordlyd af VE-direktivet, ikke ændre på rammerne for hvordan et infrastrukturprojekt skal screenes, idet direktivet hvad dette angår alene anses for at henvise til de almindelige processuelle regler i VVM-direktivet.

På den anden side kan det diskuteres om bestemmelsen - under visse forudsætninger - hjemler muligheden for en lempeligere screening end hidtil. I så fald vil projekter beliggende i et område, som skønnes som at have en lav miljøfølsomhed, være underlagt en mere overfladisk screening, end hvad der er forudsat i VVM-direktivet. Her er det i flere sager fastslået, at screeningen skal basere sig på en objektiv vurdering ud fra udvælgelseskriterierne i direktivets bilag III.⁷⁵ Selvom det må anses for uhensigtsmæssigt, at ordlyden i VE-direktivets artikel 15e(3), 4. pkt. er kontamineret med udvælgelseskriteriet i

⁷⁴ VE-direktivet artikel 15e(3), 3. pkt.

⁷⁵ C-526/16, præmis 66-67.

VVM-direktivets bilag III, pkt. 2, herunder at en sådan inkonsistent og uklar henvisning til procesbeskrivelsen i VVM-direktivet medfører en risiko for fejlfortolkning, må det fastslås at VE-direktivet i denne relation ikke ændrer på retsstillingen i VVM-direktivet, men blot henviser til at screeningen skal tage hensyn til det omtalte udvælgelseskriterie.

Screeningens omfang og indhold

I nogenlunde samme retning er det relevant at omtale ordlyden af VE-direktivets artikel 15e(3) 2. pkt., hvor det fremgår, at VVM-screeningen skal basere sig på de eksisterende data, som lå til grund for SVM-vurderingen af planen for infrastrukturuområdet. Diskussionen er relevant, da det følger af den nuværende praksis, at en VVM-screening skal basere sig på alle oplysninger, som er tilgængelige på tidspunktet for screeningens udarbejdelse. I det følgende foretages en analyse af, hvilken ændring i retstilstanden bestemmelsen medfører.

Det væsentlige for dette afsnit, er at screeningen skal basere sig på eksisterende oplysninger og data, som lå til grund for den oprindelige SMV-vurdering. I et praktisk lys bemærkes det indledningsvist, at der i mange tilfælde vil forekomme store tidsmæssige mellemrum mellem udarbejdelse af henholdsvis SMV-vurdering og VVM-screening, idet førstnævnte vil blive udfærdiget i forbindelse med selve infrastrukturplanen, som medlemsstaterne kan vedtage i sammenhæng med VE-planerne. Sidstnævnte vil først blive udarbejdet når der foreligger et konkret projekt, og er således afhængig af et en offentlig eller privat projektherre, som villig til at opføre et VE-projekt helt eller delvist i henhold til planen, hvilket tidsmæssigt kan ligge langt ud i fremtiden, særligt henset til at udbygningen af vindenergi på nuværende tidspunkt er i en markedsfølsom langsom fase i Danmark.⁷⁶

Det følger af den eksisterende praksis, at screeningen ikke må basere sig på oplysninger, som er forældede eller forkerte. I MRF 2021.39 Mfk blev en screeningsafgørelse ophævet og hjemvist til fornyet behandling. Region Sjælland og Sorø Kommune havde i forbindelse med udstedelse af tilladelse til årligt at udvinde 60.000 kubikmeter sand, grus og sten i et område inden for åbeskyttelseslinjen af Tude Å, truffet en screeningsafgørelse om at en dertil knyttet grundvandssænkning ikke ville påvirke miljøet i åen væsentligt. Miljø- og fødevareklagenævnet fandt at screeningsafgørelsen ikke byggede på seneste viden, idet der

⁷⁶ [Green Power Denmark: Det halter med udbygning af energi på land \(energiwatch.dk\)](#)

ikke i screeningen var taget højde for hvordan grundvandssænkningen ville påvirke kvalitetselementerne DVFI, DVPI og DVFFa.

I sag C-43/10 (Aitoloakarnanias m.fl.) var oplysningsgrundlaget i en habitatkonsekvensvurdering i forbindelse med et vandomledningsprojekt i et fuglebeskyttelsesområde ved Ancheloos-floden i Grækenland tillige genstand for prøvelse ved EUD.⁷⁷ Der havde over en årrække været gennemført flere undersøgelser om fuglelivet i området, som der under sagsforløbet var sået tvivl om rigtigheden af. Under sagens afgørelse er det statueret, at habitatkonsekvensvurdering ikke kan anses som tilstrækkelig, hvis den ikke bygger på utilstrækkelige oplysninger eller troværdige og opdateret data.⁷⁸ I MAD 2022.185 blev en miljøgodkendelse til fortsat og uændret drift af et havbrug ophævet af Miljø- og Fødevareklagenævnet, bl.a. henset til at de marine modelberegninger⁷⁹ over påvirkning af vandkvalitet og biologiske forhold, som var fremlagt i VVM-redegørelsen, var udarbejdet i 2001. Henset til at der mellem 2001 og 2020 er sket betydelige IT-fremskridt, herunder inden for modellering, ansås VVM-redegørelsen ikke for at benytte *opdateret data*. På baggrund af disse sager kan det med betydelig sikkerhed konkluderes, at en VVM-screening skal basere sig på nyeste tilgængelige viden og data.

Hvorvidt den påpegede retsstilling efter VE-direktivet er tilsigtet, fremstår som uklart. På den ene side forfølger det i høj grad bestemmelsens formål - at indføre en hurtigere tilladelsesprocedure - at det udelukkende er eksisterende data, som skal lægges til grund for screeningen. SMV-vurderingen af planen er opretholdt i sit normale format, og er således underlagt de relativt strenge oplysnings- og kvalitetskrav, som er præciseret og udviklet i en lang række EU-sager. Disse momenter taler samlet set for, at den påpegede ordlyd af direktivet skal tages til indtægt for en tilsigtet retsstilling, idet en begrænset VVM-screening uanset vil udspringe af den omfattende SMV-vurdering for infrastrukturuområdet. På den anden side fremstår det betænkeligt, at en konkret viden, som er tilkommet projektherre efter udarbejdelsen af SMV-vurderingen, eller som projektherre er i besiddelse af, men som ikke indgik i SMV-vurdering, ikke skal medtages i VVM-screeningen. Samtidigt følger det rigtignok af bestemmelsens ordlyd, at screeningen netop har til formål at afdække, om projektet får virkning ud over det i SMV-vurderingen forudsatte, hvilket forekommer

⁷⁷ C-43/10, præmis 106-107. (præjudicielt spørgsmål nr. 11).

⁷⁸ C-43/10, præmis 115-117.

⁷⁹ Computersimulering af påvirkninger på havmiljøet.

fornuftigt. Projektets udformning og rammer vil således blive underlagt en faktisk vurdering, idet det netop er forskellen mellem det projekt som er forudsat i planen og det faktiske projekt, som vurderes. Det bemærkelsesværdige element er, at projektherre - teoretisk set - blot kan lukke øjnene og ikke forholde sig til rigtigheden af de data, der ligger til grund for screeningen. Det må dog bemærkes at bestemmelsen giver myndigheden mulighed for at anmode projektherre om yderligere tilgængelig data⁸⁰, hvilket dog forudsætter myndighedens opmærksomhed på projektherrens ansøgnings manglende iagttagelse af nye relevante data. Afrundende bemærkes det, at myndighederne vil være begrænset i deres adgang til at foretage en korrekt bedømmelse af projektets virkninger, hvis disse foretages på et uopdateret grundlag.

Som der også er henvist til i flere afsnit, gælder der generelt i en EU-miljøretlig sammenhæng et forsigtighedsprincip, som al miljøretlig regulering som udgangspunkt skal fortolkes i lyset af. Princippet er først og fremmest kodificeret i TEUF artikel 191, stk. 2, hvorefter det følger at EU's miljøpolitik skal tage sigte på et højt beskyttelsesniveau af miljøet samt bygge på forsigtighedsprincippet. Princippet er ikke nærmere defineret i TEUF eller i VE-direktivet, men har oprindelse og definition fra angloamerikansk ret.⁸¹ Senere har det vundet bred tilslutning, første gang på OECD's såkaldte Riokonference, hvor det af den efterfølgende Rioerklæring princip 15 fremgår:

In order to protect the environment, the precautionary approach shall be widely applied by States according to their capabilities. Where there are threats of serious or irreversible damage, lack of full scientific certainty shall not be used as a reason for postponing cost-effective measures to prevent environmental degradation.⁸²

Forsigtighedsprincippet beskriver således tilgangen til risikostyring af ukendte faktorer vedrørende et projekt eller en aktivitets skadelige virkninger. En manglende vished om eventuelle skadelige virkninger medfører således - indtil et vist stadie - at det omsøgte tiltag ikke kan tillades, forudsat at der er sandsynliggjort en eller anden form for skade eller uoprettelig tilstand af en vis intensitet. VE-direktivets indhold skal derfor fortolkes i dette lys.

På baggrund af det anførte, kan der være en risiko for at en direkte ordlydsfortolkning af VE-direktivets artikel 15e(3), 2. pkt. medfører en uoverensstemmelse med

⁸⁰ VE-direktivet artikel 15e(3), 3. pkt.

⁸¹ (Pagh, 1996, p. 60)

⁸² RIO DECLARATION ON ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT (doc. nr. A/CONF.151/26)

forsigtighedsprincippet. En objektiv regel om ikke at være forpligtet til at benytte seneste og bedste data og viden synes at være i strid med det politiske ønske om miljøreguleringen, når der i TEUF artikel 191, stk. 2 henvises til forsigtighedsprincippet. På baggrund af dette må det forventes, at ordlyden “Denne screeningproces baseres på eksisterende data fra miljøvurderingen i henhold til direktiv 2001/42/EF”⁸³ skal fortolkes sådan, at der gælder en formodningsregel for, at data der blev benyttet til at vurdere et givent projekt under infrastrukturplanen, fortsat udgør seneste viden, medmindre at projektherre positivt er blevet bekendt med nyere opstået data. Jo nærmere tidsmæssig sammenhæng VVM-screeningen har med den oprindelige SMV-vurdering, jo større må formodningen være for at dataen fortsat kan anvendes.

Det må også diskuteres hvilken retlig virkning det har, når det i VE-direktivets artikel 15e(3), 4. pkt. fremgår, at screeningen begrænses til virkninger, som med *stor sandsynlighed* får indvirkning på miljøet. Tages ordlyden til indtægt for gældende ret, vil væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som kun indtræffer med en mindre sandsynlighed end stor, ikke skulle indgå i screeningen. Sammenholdt med det anførte om forsigtighedsprincippet forekommer der et behov for en begrundet stillingtagen til, hvorvidt at screeningen kan indskrænkes i et så vidt omfang. Som en indledende forudsætning for afsnittets materielle rigtighed og relevans må det bemærkes, at forsigtighedsprincippet relaterer sig til den konkrete risiko ved at gennemføre et konkret projekt. Da screeningen udgør en del af det processuelle grundlag for myndighedens godkendelse, er det derfor nødvendigt at knytte en kommentar til at forsigtighedsprincippet overhovedet er regulerende for screeningsprocessen. Det gøres gældende, at resultatet af screeningen er afgørende for myndighedens beslutning om projektets tilladelse, og at reglerne har materiel relevans og formål, støttet af eksempelvis mvl § 1, hvor det fremgår at loven har til formål at “sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau”.

For at belyse forsigtighedsprincippets generelle retlige virkning på en risikovurdering, kan sag T-13/99 (Pfizer Animal Health v. Council) (“**Pfizer-dommen**”) med fordel inddrages, idet dommen - som det afspejles i det følgende - tager konkret og udfyldende stilling til EU’s og statens skøn og rammer i et usikkert risikospektrum. Afgørelsen er særdeles omfangsrig, men i det følgende gives der først en overordnet redegørelse for sagens omstændigheder, hvorefter dommen inddrages i den videre analyse af ordlyden af VE-direktivets artikel 15e(3), 2. pkt. Sagen omhandler Pfizer Animal Health SA’s (“**Pfizer**”) produktion og salg af

⁸³ VE-direktivets artikel 15e(3), 2. pkt.

et foderpræperat indeholdende Virginiamycin (antibiotika), idet stoffet ifølge Pfizer's egen forskning påviste stoffet egnet som vækstfremmemiddel til fjerkræ, svin og kvæg samt som forebyggende behandling af visse sygdomme. Virginiamycin har været godkendt som tilsætningsstof til dyrefoder siden 1970 ved direktiv 70/524/EØF om tilsætningsstoffer til foderstoffer ("**foderstofsdirektivet**"), og Pfizer har siden da været den eneste producent af stoffet. Den 7. januar 1998 fremkom en rapport fra Statens Veterinære Serumlaboratorium, som konkluderede: "Det er meget sandsynligt, at virginiamycinresistente *E. faecium* kan overføres til mennesker, ligesom det er sandsynligt, at *satA*-genet kan overføres fra enterokokker hos dyr til enterokokker hos mennesker."⁸⁴ Antibiotikaet kunne således medføre en øget risiko for resistens hos mennesker, sådan at behandlingsmulighederne for alvorlige infektioner kunne blive indskrænket betydeligt. I den umiddelbare tid efter fremkom yderligere videnskabelige publikationer, som Scientific Committee for Animal Nutrition ("**SCAN**"), som er en videnskabelig komite nedsat af Kommissionen, tog stilling til. Den 10. juli 1998 afgav SCAN en videnskabelig udtalelse med konklusionen: "...konkluderer SCAN, at anvendelse af virginiamycin som vækstfremmende middel ikke udgør en umiddelbar risiko for folkesundheden i Danmark."⁸⁵ I samtiden pågik der også et betydeligt omfang af igangværende forskning, herunder det i dommen omtalte *Surveillance Programme*, som var et forskningssamarbejdet mellem Kommissionen, medlemsstaterne og medicinalindustrien etableret i 1997, og skulle derfor først fremlægge sine resultater i 2000, ligesom der fremkom en række yderligere videnskabelige rapporter. Det er fundet unødvendigt at inddrage disses indhold yderligere, idet det allerede på baggrund af det fremhævede kan lægges til grund, at der bestod en relativ forskningsmæssig uklarhed om resistensproblematikken, dels da der forelå flertydige forskningsresultater, dels fordi der stadig pågik ikke-afsluttet forskning. Sagen ligger således inden for kerneområdet af forsigtighedsprincippet.

Den 17. december 1998 vedtog Rådet forordning nr. 2821/98 ("**ændringsforordningen**"), som udgør en ændring af foderstofsdirektivet, idet det af artikel 1 i ændringsforordningen fremgår at bl.a. virginiamycin (antibiotikaet) fjernes fra bilag 1 i foderstofsdirektivet, således at det ikke længere er et lovligt tilsætningsstof i dyrefoder. Den bagvedliggende hjemmel var baseret på foderstofsdirektivets artikel 3a, litra e, hvor det fremgik at stoffer kunne godkendes, når "det ikke på grund af alvorlige betænkeligheder med hensyn til menneskers eller dyrs sundhed er forbeholdt humanmedicinsk eller veterinærmedicinsk brug". Det er

⁸⁴ T-13/99, præmis 44.

⁸⁵ T-13/99, præmis 53.

dermed “alvorlige betænkeligheder”, som udgør den relevante risikobarriere for hvornår at der består tilstrækkelig videnskabelig vished om et tilsætningsstofs egnethed. På baggrund af ændringsforordningen blev Pfizer’s markedsføringstilladelse tilbagekaldt af de danske myndigheder, hvorfor Pfizer den 18. januar 1999 anlagde et annulationssøgsmål rettet mod ændringsforordningen, idet det vedrørende sagens realitet overordnet er gjort gældende, at risikovurderingen, som ligger til grund for vedtagelsen af ændringsforordningen, ikke stemmer overens med forsigtigheds- og proportionalitetsprincippet.⁸⁶

EUD fastslår indledningsvist, at forsigtighedsprincippet skal indgå i EU’s politik på miljøområdet, men også kan udbredes til andre politikker, og princippet blev derfor genstand for fuld prøvelse. I nærværende analyse er det særligt relevant at det statueres, at en risikovurdering består af en to-leddet test. Første led består i at identificere det af lovgiver fastlagte acceptable risikoniveau. Det andet led består af en videnskabelig vurdering af, om de konkrete risici kan rummes inden for det lovbestemte risikoniveau.⁸⁷ For at kort at bringe perspektivet tilbage til artikel 15e bemærkes det, at lovgiver her har valgt *stor sandsynlighed* som acceptabelt risikoniveau i første led af testen. Det andet led vil først blive aktualiseret i forbindelse med screeningen af et konkret projekt. Derfor fokuseres der i det følgende hovedsageligt på lovgivers kompetence inden for første del af testen.

I den sammenhæng statueres det først og fremmest, at EU skal fastsætte et beskyttelsesniveau, som findes passende for samfundet. Beskyttelsesniveauet defineres som “den kritiske sandsynlighedstærskel for skadevirkningerne for menneskers sundhed og for omfanget af disse potentielle virkninger”.⁸⁸ Barrieren skal fastsættes på en grænse af et risikoniveau, hvis overskridelse ikke længere kan se som acceptabelt for samfundet, og som hensynet til menneskers sundhed gør det nødvendigt at gribe til præventive foranstaltninger, uanset den herskende videnskabelige usikkerhed.⁸⁹ Dertil anfører EUD, at fastlæggelsen afhænger af myndighedens konkrete bedømmelse i hver enkelt sag, hvor momenter som hvor alvorlige virkninger den pågældende risiko vil have hvis den indtræffer, herunder omfanget af potentielle skadevirkninger, hvor længe skaden varer, hvor uigenkaldelig den er, om skaden kan medføre eftervirkninger samt risikoens “mindre konkrete karakter på grundlag af de eksisterende videnskabelige oplysninger.”⁹⁰ Pfizer har i sagen gjort en lang række

⁸⁶ T-13/99, præmis 107-108.

⁸⁷ C-13/99, præmis 149-150.

⁸⁸ C-13/99, præmis 151.

⁸⁹ C-13/99, præmis 151.

⁹⁰ C-13/99, præmis 153.

anbringender gældende, men fik ikke medhold i at ændringsforordningen var ugyldig, bl.a. henset til at risikostyringen og forsigtighedsprincippet ikke ansås for tilsidesat. En væsentlig del af afgørelsens resultat beror dog på den anden del af testen, som det i denne sammenhæng er fundet unødvendigt at belyse videre.

For at vende tilbage til VE-direktivet skal det nu vurderes, om risikobarrieren i artikel 15e(3), 2. pkt., stemmer overens med kravene til lovgivers anvendelse af forsigtighedsprincippet. Det kan konstateres, at EU i bestemmelsen har fastsat et risikoniveau for hvornår et projekts indvirkninger skal reflekteres i screeningen, hvilket som anført relaterer sig til det første led i testen af hvorvidt at en given risikoforanstaltning er i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet. Det ses videre, at det der materielt screenes for, fraviger den almindelige VVM-screening. Uden at de konkrete hensyn i sig selv er afgørende for vurderingen, indikerer det samlede indhold af VE III-direktivets præmisser, at hensynet til hurtigt at opføre VE-anlæg er anset som et mere tungtvejende hensyn, end hensynet til at have den fulde og omfattende miljøbeskyttelse (uden at dette - naturligvis - fremgår af præmisserne). Det må derfor anses for legitimt, at der – i hvert fald i et eller andet omfang – forrykkes på den ellers gældende risikobarriere. Som pointeret, må VE-direktivets artikel 15e(3), 2. pkt. have den retsvirkning, at projekter med væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som kun indtræffer med en mindre sandsynlighed end stor, ikke skal indgå i screeningen, og indgår dermed ikke i vurderingen af om projektet skal tillades eller ej. Og det er netop dette mulige scenarie, som danner grundlag for usikkerheden om ordlyden kan opretholdes uden modifikationer. Retsvirkningen må sammenholdes med det udledte af Pfizer-dommen, således at det i bund og grund skal vurderes, om de potentielle skadevirkninger som nu undgås at blive belyst i beslutningsprocessen af et projekt, er acceptable for miljøet. Uden at dokumentere de konkrete miljømæssige konsekvenser, må det kunne antages at et VE-anlæg vil kunne medføre store konsekvenser for miljøet. Uafhængigt af risikoen for at indvirkningen indtræder, vil indvirkningerne kunne være langvarige og uigenkaldelige, hvilket således skal indpasses i risikobarrieren *stor sandsynlighed*. Pfizer-dommen må med betydelig sikkerhed læses sådan, at lovgiver har et vidtgående skøn til at fastsætte det acceptable risikoniveau i første led af testen, og særligt henset til hensynene til fremskyndelse af vedvarende energi, der som anført er lagt til grund for den forhøjede risikobarriere på området, findes der ikke klart evidens for et synspunkt om at den diskuterende ordlyd ikke kan opretholdes. Det kan dog ikke udelukkes, at der består en risiko for, at det fastsatte risikoniveau ikke overholder forsigtighedsprincippet. Det anførte må også

tale for, at *stor sandsynlighed* alt andet lige skal fortolkes indskrænkende, sådan at indvirkninger fra et projekt, der udelukkende har hypotetisk eller teoretisk karakter, ikke indgår i screeningen, men at der skal screenes for indvirkninger, hvor der er konkrete og rationelle holdepunkter for, at de vil indtræde.

3.5.4. Muligheder og begrænsninger ved afbødende foranstaltninger

I ovenstående har det været et gennemgående tema, hvorvidt et infrastrukturprojekt vil få væsentlig indvirkning på miljøet eller ej, samt under hvilke rammer projektherre og myndigheder skal foretage denne vurdering. Det følgende afsnit er relevant, når det i den ovenfor beskrevne screening er konkluderet, at et projekt med stor sandsynlighed vil få væsentlige uforudsete skadelige virkninger. I dette tilfælde følger det af VE-direktivets artikel 15e(4), at der skal anvendes passende og forholdsmæssigt afbødende foranstaltninger, som har til formål at imødegå de negative indvirkninger. Såfremt at samspillet mellem projektet og miljøforholdene i området medfører at det ikke er muligt at afhjælpe indvirkningen gennem afbødende foranstaltninger, skal myndigheden pålægge anlæggets operatør at anvende passende kompensationsforanstaltninger.

Denne systematik følger indholdsmæssigt den i artikel 15c(1), litra b) samt 16a(5) foreskrevne, om henholdsvis vedtagelse af regler og afbødende foranstaltninger for VEFO samt vedtagelse af afbødende foranstaltninger til undtagelse af vind- og solcelleprojekter fra miljø- og konsekvensvurderinger. Der vil i nærværende afsnit ikke foretages en større prøvelse af kravet til vedtagelse af afbødende foranstaltninger, men i stedet henvises til behandlingen heraf i afsnit 3.4.4 henholdsvis 3.7.5.

Det bemærkes dog, at afbødende foranstaltninger til vedtagelse af infrastrukturprojekter læner sig op af den lempeligere tilgang til tilladelse af projekter ved afbødende foranstaltninger end der følger af artikel 16a(5), henset til at infrastrukturprojekterne er nødvendige for vind- og solcelleprojekter. Omvendt ville det være omsonst, at tillade opførelsen af vind- og solcelleprojekter på baggrund af økonomisk kompensation,⁹¹ og ikke overføre samme retstilling på den dertil nødvendige infrastruktur.

⁹¹ Behandlingen af adgang til at tillade vind- og solcelleprojekter ved anvendelse af økonomisk kompensation, er behandlet i afsnit 3.7.5.

3.5.5. Udvidelse af eksisterende infrastruktur

Artikel 15e(5) vedrører den situation, hvor opførelse og idriftsættelse af et nyt VE-projekt er afhængig af, at der sker en udvidelse eller forstærkning af den eksisterende netinfrastruktur. Kortfattet medfører bestemmelsen, at udvidelsen af den nødvendige infrastruktur er afhængig af en lempeligere screeningsproces eller miljøkonsekvensvurdering, alt efter projektypen. Bestemmelsen har en betydelig praktisk relevans, da både det danske elnet og elnettet gennem europa er under pres⁹², da elnettet ikke i det fornødne omfang er udbygget til det større kapacitetsbehov, som følger af den grønne omstilling. I det følgende behandles først betingelserne for at en udvidelse af netinfrastrukturen er omfattet af bestemmelsen, for dernæst at behandle retsvirkningen af at være omfattet. For at belyse den praktiske virkning af bestemmelsen, foretages der desuden en gennemgang af den eksisterende retstilstand for hvornår en ændring i et vurderings- eller screeningspligtigt projekt udløser krav om ny VVM-procedure, samt hvilke betingelser der gælder for omfanget af den nye vurdering.

Ud over den forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at der skal være tale om et projekt omfattet af artikel 15(e)(1), kan der af bestemmelsens ordlyd udledes to krav til den pågældende infrastruktur. For det første skal det være påkrævet for projektets tilslutning til strømnettet, at der sker en forstærkning af den tilknyttede infrastruktur. Det er således implicit, at der skal være sammenhæng mellem opførelsen eller kapacitetsudvidelsen, og den *krævede* forstærkning af infrastrukturen. Kapacitetsberegning af energinet er kompliceret, idet en lang række faktorer er afgørende for, hvorvidt der er behov for forstærkning af strømnettet. Kravet til sammenhæng i bestemmelsens ordlyd fremstår således uklart, men må antageligvis som minimum omfatte enhver infrastrukturudvidelse som er nødvendig for at et VE-anlæg kan levere strøm til elektricitetsnettet. Således har bestemmelsen et bredt anvendelsesområde. I den forbindelse fremgår det eksplicit af ordlyden, at det er uden betydning om infrastrukturen er beliggende i eller uden for infrastrukturuområderne. Beregningen af netkapacitet er heller ikke underlagt andre geografiske begrænsninger, hvilket i praksis taler til støtte for en bred anvendelse af bestemmelsen. For en praktisk bemærkning, vil tilførelse af strøm til nettet fra et omfattet projekt i et eller andet omfang medføre en yderligere kapacitetsbelastning for dele af strømnettet. Særligt henset til den aktuelle situation, hvor strømnettet i Danmark i høj grad lider af underdimensionering, må det formodes at en ikke uvæsentlig del af nye VE-projekter vil kræve netudvidelser.

⁹² (Breinstrup, 2024)

Da bestemmelsen udløses af at der skal udarbejdes en screening eller en VVM-vurdering, er det for det andet en naturlig betingelse, at projektet enten anses som et bilag I eller bilag II-projekt, eller at projektet er omfattet af screeningsproceduren i VE-direktivet artikel 15e(3), som omtalt ovenfor. Såfremt den tilknyttede infrastruktur opfylder disse to betingelser, har det den retsvirkning, at en screeningsproces, afgørelse eller miljøkonsekvensvurdering kun skal omfatte virkningen af nettoudvidelsen af infrastrukturen, således at den igangværende virkning af den i forvejen etablerede infrastruktur ikke indgår i vurderingen.

Bestemmelsen nævner netinfrastruktur til elektricitetssystemet, som i praksis primært vil være strømledninger. Over større afstande transporteres elektricitet gennem højspændingsledninger. Tilladelsesprocessen er afhængig af, hvorvidt kablerne er trukket i luften eller er gravet ned samt kablernes længde og spænding. Traditionelt er de fleste højspændingskabler trukket i luften, da nedgravning er forbundet med store respektafstande og store omkostninger, samtidig med at nedgravning kan medføre spændingsvariationer som følge af forskelle i massen rundt om ledningen. Den centrale forskel på den almindelige regulering er, om ledningsprojektet er omfattet af henholdsvis bilag I eller bilag II, således at der enten skal gennemføres screening eller udarbejdes en egentlig miljøkonsekvensrapport. Bilag I, pkt. 20, omfatter stærkstrømsluftledninger med en spænding på mindst 220 kV, og med en længde på over 15 km. I Danmark er de fleste højspændingsledninger spændingssat med enten 250 kV eller 400 kV, hvorfor ændringer eller udvidelser i en sådan strækning - efter de almindelige regler - skal konsekvensvurderes. Luftledninger, som er under 15 km. lange, eller som er spændingssat med under 220 kV omfattes derimod af bilag II, pkt. 3(b), hvorfor et sådant projekt kun skal screenes. Denne projektkategori vil være aktuel for det mindre ledningsnet, herunder for stikledninger til de enkelte vindmølle- og solcelleparker. Nedgravede højspændingsledninger omfattes ikke eksplicit af hverken bilag I eller bilag II, men må forventes at være omfattet af bilag II, pkt. 10(a) og 10(b) om anlægsarbejde i henholdsvis industri- og byzoner, og er dermed også screeningspligtige efter art. 4(2) i VVM-direktivet.

Førnævnte punkter i bilag I og II er hjemmel til den oprindelige installering af strømkablerne. Ændringer i eksisterende projekter skal screenes eller konsekvensvurderes med hjemmel i henholdsvis bilag I, pkt. 24 og bilag II, pkt. 13(a). I bilag I fremgår det, at enhver ændring

eller udvidelse af et projekt omfattet af bilaget skal underlægges en separat miljøkonsekvensvurdering, såfremt at ændringen overskrider de i bilaget fastsatte tærskelværdier - for stærkstrømsluftsledningers vedkommende, længde på over 15 km, eller spænding på over 220 kV. Efter ordlyden af bilag II, skal der foretages en ny screening, når ændringer eller udvidelser af projekter omfattet af bilaget kan “være til skade for miljøet”.

EUD har i dommen C-2/07 (Abraham m.fl.) taget stilling til hvornår en ændring til et i forvejen godkendt projekt skal screenes. I sagen havde en række naboer anlagt en erstatningssag mod lufthavnen og de belgiske myndigheder, da der ikke var foretaget en VVM-screening forud for renovering og ombygning af lufthavnen. Ombygningen vedrørte bl.a. lufthavnens start- og landingsbane, hvilket er et projekt der er eksplicit nævnt i bilag I, pkt. 7(a) (dengang direktiv 85/337, bilag II, pkt. 12), forudsat at banen har en længde på over 2.100 meter. Lufthavnen var oprindeligt opført i 1914, men havde i forbindelse med en ombygning i 1980'erne fået en start- og landingsbane på 3.297 meter, som ikke blev forlænget. Der blev dog meddelt tilladelse til udbygning af lufthavnens anden infrastruktur, sådan at der kunne ske flyvninger døgnet rundt, herunder opførelse af nyt kontroltårn, udbygning af frakørselsbaner og etablering af yderligere parkeringsareal til imødegå øgningen af flyvninger. Dermed var der de facto tale om en ændring af et i forvejen bestående anlæg, som allerede overskrev tærskelværdierne i bilag II (start- og landingsbaner på over 2.100 meter), hvilket gav anledning til den præjudicielle forelæggelse for EUD, om hvorvidt at der skulle have været foretaget screening af de nye infrastrukturændringer.

Det statueres i dommen, at indholdet i punkterne i bilag I og II skal underlægges en udvidende fortolkning.⁹³ Afgørelsen er i den juridiske litteratur taget til indtægt for, at der gælder en bagatelgrænse for hvilke ændringer til et allerede screenet eller konsekvensvurderet projekt der skal screenes, men at denne bagatelgrænse må antages at være “*ganske lav*”.⁹⁴ Som fortolkningsbidrag til bilag II, pkt. 13(a), om ændringer og udvidelser af projekter omfattet af bilag I, må dommen således medføre, at “*ændringer og udvidelser*” skal ses i sammenhæng med det pågældende projekt som helhed, og ikke udelukkende i relation til overskridelse eller forrykning af den pågældende tærskelværdi, som

⁹³ (Brandt & Walters, 2018, p. 326)

⁹⁴ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 430)

efter bilaget gælder den enkelte projekttype. Det afgørende ses imidlertid at være hvorvidt at der ændres på projektets “karakter, omfang og kendetegn”⁹⁵.

Centralt afspejler dommen også, at screeningen af de miljømæssige skadevirkninger, som en ændring i et eksisterende projekt vil medføre, skal omfatte det nye projekts *samlede* indvirkninger på miljøet.⁹⁶

Retstilstanden fortolkes på samme måde i dansk klagenævnsspraksis. Miljø- og Fødevareklagenævntes afgørelse trykt som MAD 2018.167 angik ændringer til Kronen Vanløse, som er et butikscenter beliggende i Vanløse på ca. 20.000 m². Byggeriet var oprindeligt blevet påbegyndt i 2010, bl.a. efter at Københavns Kommune den 6. august 2009 havde truffet afgørelse om VVM-screening, idet Kommunen anså projektet omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 11(a) (nu pkt. 10(b)) om anlægsarbejder i en byzone, og ikke af daværende miljøvurderingslovs bilag 1, pkt. 35, om “Detailhandelscentre, der på grund af størrelsen har regional betydning”. Der blev således gennemført en screening af projektet, hvor det på baggrund af udvælgelseskriterierne i bilag 6 blev konkluderet, at projektet ikke påvirker miljøet væsentligt. Projektet var således undtaget for en egentlig konsekvensvurdering. I tiden efter blev der opført to etagers parkeringskælder og stueetage, men byggeriet gik kort tid efter i stå. Efterfølgende blev ejendommen solgt til en anden bygherre, som ønskede at ændre projektet og den pågældende lokalplan, sådan at der bl.a. kunne bygges 15.000 m² bolig, hvilket var forbudt efter den oprindelige lokalplan. I forbindelse med vedtagelsesprocessen af den nye lokalplan, blev der ikke gennemført en screening for om ændringen af projektet ville have miljømæssige konsekvenser, hvorfor tilladelsen som helhed af en nabo blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Hovedtemaet i klagebehandlingen centrerede sig om, hvorvidt projektændringen udgjorde en ændring efter miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 14 (nu pkt. 13(a)), således at virkningerne af det ændrede projekt skulle have været screenet. Miljø- og Fødevareklagenævnet hjemviste sagen til København Kommune, idet kommunen havde været forpligtet til at foretage en screening af det nye projekt. Det anføres, at hvorvidt at der er tale om en udvidelse eller ændring af et projekt i miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 14 (nu pkt. 13(a)) beror på en konkret vurdering, men at denne vurdering skal bygge på et forsigtighedsprincip, således at

⁹⁵ C-2/07, præmis 40.

⁹⁶ C-2/07, præmis 42.

“enhver tvivl om den miljømæssige påvirkning skal komme miljøet til gode”⁹⁷. Ændringen i projektet blev således anses for omfattet af daværende miljøvurderingslovs bilag 2, pkt. 14, således at der skulle have været foretaget en ny screening efter den almindelige procedure.

I nærværende kontekst understøtter afgørelsen, at grænsen for hvornår en ændring eller udvidelse af et projekt er lav. VVM-direktivets bilag II, pkt. 13(a) er således en bred projektkategori, som medfører at selv mindre ændringer eller udvidelser af et eksisterende projekt skal screenes, blot såfremt at der findes en ikke helt ubetydelig risiko for, at tiltaget kan være til skade for naturen. Retstilstanden kan i mange sammenhænge være byrdefuld for den enkelte projektherre, og med VE III-direktivets formål taget i betragtning - at fremskynde udbygningen af vedvarende energi - må det anses som yderst formålstjenesteligt, at screeningsomfanget ensartes for VE-anlæg og den tilstødende infrastruktur.

På baggrund af de anførte sager kan det således konkluderes, at artikel 15e(5) medfører en ændring af den eksisterende retstilstand. Som det er påpeget, skal bilag I, pkt. 24 og bilag II, pkt. 13(a) i VVM-direktivet om ændringer eller udvidelser fortolkes udvidende, sådan at selv mindre ændringer skal underlægges en screening eller miljøvurdering. Denne barriere ændrer VE III-direktivet ikke på, når der er tale om eksisterende infrastruktur, som ikke er beliggende i et infrastrukturområde. Der hvor bestemmelsen ændrer retstilstanden er imidlertid, at når screenings- eller miljøvurderingspligten indtræffer, så er det kun nettoudvidelsen eller nettoændringen der skal vurderes, frem for at det pågældende anlægs samlede, dvs. eksisterende og nye, virkninger indgår i vurderingsgrundlaget, som det ellers er tilfældet nu efter den eksisterende VVM-procedure, jf. det anførte om sag C-2/07.

3.6. *Artikel 16 - Tilrettelæggelse af og hovedprincipper for tilladelsesproceduren*

Artikel 16

Tilrettelæggelse af og hovedprincipper for tilladelsesproceduren

1. Tilladelsesproceduren omfatter alle relevante administrative tilladelser til at opføre, foretage repowering af og drive anlæg til vedvarende energi, herunder dem, der kombinerer forskellige vedvarende energikilder, varmepumper og samplaceret energilagring, herunder el- og varmeanlæg, såvel som de aktiver, der er nødvendige for sådanne anlægs, sådanne varmepumpers og sådan lagrings tilslutning til nettet og for at integrere vedvarende energi i varme- og kølenet, herunder tilladelser til

⁹⁷ MAD 2018.167

nettilslutning og miljøvurderinger, hvis disse er påkrævet. Tilladelsesproceduren omfatter alle administrative stadier, lige fra anerkendelsen af fuldstændigheden af ansøgningen om tilladelse i overensstemmelse med stk. 2 til den eller de relevante kompetente myndigheds meddelelse af den endelige afgørelse om tilladelsesprocedurens resultat.

2. Senest 30 dage efter modtagelsen af en ansøgning vedrørende anlæg til vedvarende energi beliggende i områder til fremskyndelse af vedvarende energi og senest 45 dage efter modtagelsen af en ansøgningen om tilladelse vedrørende anlæg beliggende uden for fremskyndelsesområder skal den kompetente myndighed anerkende ansøgningens fuldstændighed eller, hvis ansøgeren ikke har fremsendt alle de oplysninger, der er nødvendige for at behandle ansøgningen, anmode ansøgeren om at indgive en fyldestgørende ansøgning uden unødigt ophold. Datoen for den kompetente myndigheds anerkendelse af ansøgningens fuldstændighed gælder som tilladelsesprocedurens startdato.
3. Medlemsstaterne opretter eller udpeger et eller flere kontaktpunkter. På anmodning af ansøgeren skal disse kontaktpunkter vejlede ansøgeren om og støtte ansøgeren i hele den administrative procedure for ansøgning om og tildeling af tilladelse. Ansøgeren må ikke pålægges at kontakte mere end ét kontaktpunkt i den samlede procedure. Kontaktpunktet vejleder ansøgeren gennem den administrative ansøgningsprocedure, herunder om de trin, der er relaterede til miljøbeskyttelse, på en gennemsigtig måde, frem til procedurens afslutning, hvor de kompetente myndigheder træffer en eller flere afgørelser, og det forsyner ansøgeren med alle nødvendige oplysninger og inddrager andre administrative myndigheder, hvor det er relevant. Kontaktpunktet sikrer, at fristerne for de tilladelsesprocesser, der er fastsat i dette direktiv, overholdes. Ansøgere skal også kunne fremsende relevante dokumenter i digital form. Senest den 21. november 2025 sikrer medlemsstaterne, at alle tilladelsesprocedurer gennemføres i elektronisk format.
4. Kontaktpunktet stiller en procedurehåndbog til rådighed for udviklere af anlæg til vedvarende energi, som også udtrykkeligt omhandler mindre projekter for vedvarende energi, VE-egenforbrugeres projekter og VE-fællesskaber, og gør disse oplysninger tilgængelige online. I onlineoplysningerne angives det kontaktpunkt, der er relevant for den pågældende ansøgning. Hvis medlemsstaten har mere end et kontaktpunkt, angives det i onlineoplysningerne, hvilket kontaktpunkt der er relevant for den pågældende ansøgning.
5. Medlemsstaterne sikrer, at ansøgere og den brede offentlighed har nem adgang til enkle procedurer for bilæggelse af tvister om tilladelsesprocedurer og udstedelse af tilladelser til at bygge og drive anlæg til vedvarende energi, herunder, hvor det er relevant, alternative tvistbilægelsesmekanismer.
6. Medlemsstaterne sikrer, at administrative klager og søgsmål i forbindelse med et projekt til udvikling af anlæg til vedvarende energi, anlæggets tilslutning til nettet og de aktiver, der er nødvendige for udviklingen af de energiinfrastrukturnet, som er nødvendige for at integrere energi fra vedvarende energikilder i energisystemet, herunder klager og søgsmål, der vedrører miljøaspekter, underkastes den

hurtigste administrative og retslige procedure, der findes på det relevante nationale, regionale og lokale plan.

7. Medlemsstaterne stiller tilstrækkelige ressourcer til rådighed for at sikre kvalificeret personale, efteruddannelse og omskoling af deres kompetente myndigheder i overensstemmelse med den planlagte installerede produktionskapacitet for vedvarende energi, der er fastsat i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterne bistår de regionale og lokale myndigheder med henblik på at lette tilladelsesproceduren.
8. Medmindre den falder sammen med andre administrative faser af tilladelsesproceduren, omfatter varigheden heraf ikke:
 - a. den periode, i hvilken anlæggene til vedvarende energi, deres nettilslutninger og den tilhørende nødvendige netinfrastruktur opføres eller får foretaget repowering med henblik på at sikre netstabilitet, -pålidelighed og -sikkerhed
 - b. den periode, der medgår til de administrative faser, der er nødvendige for væsentlige opgraderinger af nettet, som kræves for at sikre netstabilitet, -pålidelighed og -sikkerhed
 - c. den til retsmidler og andre sager ved en domstol eller ret og alternative tvistbilæggelsesmekanismer, herunder klageprocedurer, udenretslige klager og midler.
9. Afgørelser, der træffes i forbindelse med tilladelsesprocedurer, offentliggøres i overensstemmelse med gældende ret.

Artikel 16 regulerer hovedprincipperne for tilladelsesproceduren til opførelse af VE-anlæg i VEFO'er. I det følgende foretages alene en begrænset gennemgang, da reglerne ikke danner grundlag for større usikkerhed i relation til deres indhold og virkning.

3.6.1. Tilladelsesprocedurens omfang

Artiklen fastlægger rammen for tilladelsesproceduren for opførelse, repowering og drift af VE-anlæg og deres tilslutning til elnettet. Tilladelsesproceduren omfatter samtlige administrative stadier, således fra anerkendelse af ansøgningen til meddelelse af endelig afgørelse om projektet kan tillades eller ej.

3.6.2. Myndighedernes kvittering for ansøgning

Den kompetente myndighed skal indenfor 30 dage efter modtagelse af ansøgning vedrørende opførelse af VE-anlæg i VEFO meddele ansøger, at ansøgningen er fuldstændig, eller hvis

ansøgeren fortsat mangler at fremsende oplysninger der er nødvendige for at behandle ansøgningen, uden unødigt ophold anmode ansøgeren om at indsende en fuldstændig ansøgning. Datoen for anerkendelsen af ansøgningens fuldstændighed udgør starttidspunktet for tilladelsesproceduren, og udgør således startdatoen for de fastsatte tidsfrister i artikel 16a for tilladelsesprocedurens behandling.

For ansøgninger om anlæg til vedvarende energi udenfor VEFO, gælder der en 45 dages frist for den kompetente myndighed til at anerkende ansøgningens fuldstændighed eller anmode om yderligere oplysninger.

3.6.3. Udpegning af kontaktpunkter

Medlemsstaterne pålægges at oprette eller udpege et eller flere kontaktpunkter. Kontaktpunkterne skal på ansøgerens anmodning vejlede ansøgeren om og støtte ansøgeren i den administrative proces for ansøgning om og tildeling af tilladelse. I Danmark er Energistyrelsen udpeget som kontaktpunkt, jf. bekendtgørelse af 20. juni 2024, nr. 773, § 5, stk. 1 ("**VE-bekendtgørelsen**")⁹⁸. Medlemsstaterne skal tilrettelægge den administrative proces således, at ansøgeren ikke pålægges at skulle kontakte mere end ét kontaktpunkt i løbet af hele tilladelsesproceduren. Kontaktpunktet er ansvarlig for, at de fastsatte tidsfrister i VE-direktivet overholdes.

Kontaktpunktet skal vejlede ansøgeren gennem den administrative ansøgningsprocedure i sin helhed, herunder om de trin, der er relaterede til miljøbeskyttelse, på en transparent måde, frem til procedures afslutning, hvor de kompetente myndigheder træffer en afgørelse, og det skal give ansøgeren alle relevante oplysninger og inddrager andre administrative myndigheder, hvor det er nødvendigt og relevant. Derudover skal kontaktpunktet senest den 21. november 2025 muliggøre, at ansøgeren fremsender al dokumentation digitalt.

3.6.4. Kontaktpunktets vejledningspligt og klagebehandling

Energistyrelsen skal udarbejde en procedurehåndbog og stille denne til rådighed for udviklere af VE-anlæg. Håndbogen skal indeholde vejledning til VE-projekter såvel som mindre projekter for vedvarende energi, VE-egenforbrugerens projekter og VE-fællesskaber, og gøre disse oplysninger tilgængelige online.

⁹⁸ Bekendtgørelse om kontaktpunkt, VE-tilladelsesprocessen og områder til fremme af VE.

Medlemsstaterne skal tilsikre, at ansøgere og den brede offentlighed har en simpel adgang til bilæggelse af tvister om tilladelsesprocedurer og udstedelser af tilladelser til at bygge og drive VE-anlæg, herunder, hvor det er relevant, alternative tvistbilæggesmekanismer.

Afgørelser, der træffes i forbindelse med tilladelsesprocedurer, skal offentliggøres i overensstemmelse med gældende ret i medlemsstaterne. I Danmark vil dette forudsætte en iagttagelse af forvaltningslovens regler herom.

3.7. *Artikel 16a - Tilladelsesproceduren for projekter i områder til fremskyndelse af vedvarende energi*

Artikel 16a

Tilladelsesproceduren for projekter i områder til fremskyndelse af vedvarende energi

1. Medlemsstaterne sikrer, at den tilladelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, ikke overstiger 12 måneder for projekter for vedvarende energi i områder til fremskyndelse af vedvarende energi. For projekter om vedvarende offshoreenergi må tilladelsesproceduren ikke må overstige to år. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, kan medlemsstaterne forlænge disse perioder med op til seks måneder. Medlemsstaterne oplyser udvikleren af projektet klart om de ekstraordinære omstændigheder, der begrundet en sådan forlængelse.
2. Tilladelsesproceduren for repowering af kraftværker til vedvarende energi, for nye anlæg med en elkapacitet på mindre end 150 kW, for samplacerede lagerfaciliteter, herunder el- og varmeanlæg, samt for deres nettilslutning, hvis de er beliggende i områder til fremskyndelse af vedvarende energi, må ikke overstige seks måneder. I tilfælde af offshorevindenergi projekter, må tilladelsesproceduren ikke overstige 12 måneder. Hvor dette er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, såsom i tvingende sikkerhedsmæssige grunde, hvor repoweringprojektet har en væsentlig indvirkning på nettet eller anlæggets oprindelige kapacitet, størrelse eller ydeevne, kan medlemsstaterne forlænge seks månedersperioden med op til tre måneder og perioden på 12 måneder for offshorevindenergi projekter med op til seks måneder. Medlemsstaterne giver udvikleren af projektet klare oplysninger om de ekstraordinære omstændigheder, der begrundet en sådan forlængelse.
3. Uden at det berører nærværende artikels stk. 4 og 5, og uanset artikel 4, stk. 2, i og punkt 3, litra a), b), d), h) og i), og punkt 6, litra c), alene eller sammenholdt med punkt 13, litra a), i bilag II til direktiv 2011/92/EU, er, med hensyn til projekter vedrørende vedvarende energi, nye ansøgninger om anlæg til vedvarende energi, herunder anlæg, der kombinerer forskellige typer energi for vedvarende energi og repowering af kraftværker til vedvarende energi, i udpegede områder til fremskyndelse af vedvarende energi for den relevante teknologi, samplaceret energilagring såvel som sådanne anlægs og sådan lagrings tilslutning til nettet, undtaget fra kravet om at foretage en særlig miljøkonsekvensvurdering i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 2011/92/EU, forudsat at disse projekter overholder nærværende direktivs artikel 15c, stk. 1, litra b). Undtagelsen gælder ikke for projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat, eller hvis en medlemsstat, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad, anmoder om en miljøkonsekvensvurdering, jf. artikel 7 i direktiv 2011/92/EU. Uanset artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF underkastes de i nærværende stykkes første afsnit omhandlede anlæg til vedvarende energi ikke en vurdering af deres indvirkning på Natura 2000-lokaliteter, forudsat at de pågældende projekter vedrørende vedvarende energi overholder

de regler og foranstaltninger, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 15c, stk. 1, litra b), i nærværende direktiv.

4. De kompetente myndigheder gennemfører en screeningproces af de ansøgninger, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 3. Formålet med screeningen er at fastslå, om der er stor sandsynlighed for, at projekterne for vedvarende energi i betragtning af de berørte geografiske områders miljøfølsomhed vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som ikke er blevet påpeget i forbindelse med den miljøvurdering af planen eller planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi som omhandlet i nærværende direktivs artikel 15c, stk. 1, første afsnit, der gennemføres i henhold til direktiv 2001/42/EF, og, hvis det er relevant, i henhold til direktiv 92/43/EØF. En sådan screeningproces har også til formål at fastslå, om et eller flere af sådanne projekter falder ind under anvendelsesområdet for artikel 7 i direktiv 2011/92/EU på grund af sandsynligheden for væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat eller efter anmodning fra en medlemsstat, som sandsynligvis vil blive påvirket i væsentlig grad.

Med henblik på en sådan screeningproces skal udvikleren af projektet fremlægge oplysninger om karakteristika for projektet for vedvarende energi, om dets overensstemmelse med de regler og foranstaltninger, der er fastlagt i henhold til artikel 15c, stk. 1, litra b), for det specifikke område til fremskyndelse af vedvarende energi, om eventuelle yderligere foranstaltninger, der er vedtaget af udvikleren af projektet, og om, hvordan disse foranstaltninger afbøder miljøvirkning. Den kompetente myndighed kan anmode udvikleren af projektet om yderligere tilgængelige oplysninger. Screeningprocessen vedrørende ansøgninger om nye anlæg til vedvarende energi skal være afsluttet senest 45 dage efter datoen for indgivelse af tilstrækkelige oplysninger, der er nødvendige til dette formål. I tilfælde af ansøgninger om anlæg med en elektrisk kapacitet på mindre end 150 kW og for nye ansøgninger om repowering af kraftværker til vedvarende energi skal screeningprocessen afsluttes inden for 30 dage.

5. Efter screeningprocessen godkendes de i nærværende artikels stk. 3 omhandlede ansøgninger ud fra et miljømæssigt perspektiv, uden at der kræves en udtrykkelig afgørelse fra den kompetente myndighed, medmindre den kompetente myndighed træffer en behørigt begrundet administrativ afgørelse, der angiver behørige grunde baseret på klar dokumentation om, at der er stor sandsynlighed for, at et givet projekt i betragtning af det berørte geografiske områdes miljøfølsomhed vil få betydelige uforudsete skadelige virkninger, som ikke kan afbødes med de foranstaltninger, der er angivet i planen eller planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi, eller som udvikleren af projektet har foreslået. En sådan afgørelse gøres tilgængelig for offentligheden. Sådanne projekter for vedvarende energi skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering i henhold til direktiv 2011/92/EU og, hvis det er relevant, en vurdering i henhold til direktiv 92/43/EØF, som skal gennemføres inden for seks måneder af den administrative afgørelse, der konstaterer en høj sandsynlighed for væsentlige uforudsete skadelige virkninger. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, kan denne seks månedersperiode forlænges med op til seks måneder.

I tilfælde af begrundede omstændigheder, herunder hvis det er nødvendigt for at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi med henblik på at nå klimamålene og målene for vedvarende energi, kan medlemsstaterne undtage vind- og solcelleprojekter fra sådanne vurderinger.

Hvis medlemsstaterne undtager vind- og solcelleprojekter fra de pågældende vurderinger, skal operatøren vedtage forholdsmæssige afbødende foranstaltninger eller, hvis sådanne afbødende foranstaltninger ikke er tilgængelige, kompensationsforanstaltninger, som kan tage form af økonomisk kompensation, hvis der ikke findes andre forholdsmæssige kompensationsforanstaltninger, for at imødegå skadelige virkninger. Hvis disse skadelige virkninger påvirker artsbeskyttelsen, betaler operatøren en økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer, så længe anlægget på grundlag af vedvarende energi er i drift, for at sikre eller forbedre de berørte arters bevarelsesstatus.

6. I tilladelsesproceduren for de ansøgninger, der er omhandlet i stk. 1 og 2, sikrer medlemsstaterne, at manglende svar fra de relevante kompetente myndigheder inden for den fastsatte frist medfører, at de specifikke mellemliggende administrative skridt skal betragtes som godkendt, medmindre det pågældende projekt for vedvarende energi er omfattet af krav om en miljøkonsekvensvurdering i henhold til stk. 5, eller hvis princippet om administrativ stiltiende godkendelse ikke findes i den pågældende medlemsstats nationale retssystem. Nærværende stykke finder ikke anvendelse på endelige afgørelser om resultatet af tilladelsesproceduren, som skal være udtrykkelige. Alle afgørelser gøres offentligt tilgængelige.

Artikel 16a fastlægger de nærmere rammer for tilladelsesproceduren for VE-anlæg placeret i VEFO. Artiklen indeholder både de tidsmæssige rammer der stilles for sagsbehandlingen, adgangen til at undtage projekter fra miljøkonsekvensvurderinger i henhold til VVM-direktivet, rammerne for screeningsproceduren for projekter placeret i et VEFO, undtagelsesmuligheder for vind- og solcelleanlæg og slutteligt godkendelses- og tilladelsesvilkår i tilladelsesproceduren. Artiklen foreskriver endvidere en adgang til at mellemliggende administrative skridt anses for stiltiende godkendt ved myndighedernes manglende iagttagelse af de fastsatte tidsrammer i VE-direktivet.

3.7.1. Fastsættelse af sagsbehandlingstid for tilladelsesprocedurer

Artikel 16a(1) foreskriver, at tilladelsesproceduren omhandlet i artikel 16(1), ikke må overstige 12 måneder for VE-projekter i et VEFO. For projekter om vedvarende offshoreenergi må sagsbehandlingstiden ikke overstige 24 måneder.

Der er i bestemmelsen en åbning for, at myndighederne i behørigt begrundede ekstraordinære omstændigheder kan forlænge perioden med op til 6 måneder. Således må de respektive tilladelsesprocedurer maksimalt vare 18 henholdsvis 30 måneder. Myndighederne skal informere den tilladelsessøgende udvikler om årsagerne til forlængelsen.

Bestemmelsen omfatter alle VE-anlæg og således ikke alene elproducerende anlæg. Derudover er tidsfristen nu fastsat for hele tilladelsesprocessen, hvilket betyder, at tilladelser efter VVM-direktivet og habitatdirektivet nu er underlagt tidsfristerne i VE-direktivet. I den danske implementering ved VE-bekendtgørelsen fastsættes, at der er én samlet tidsfrist for myndighedernes sagsbehandling for VE-anlæg. Tilladelsesprocessen omfatter en lang række tilladelser, herunder, men ikke begrænset til, byggetilladelse efter byggeloven, etableringstilladelse til anlæg på havet (som erstatter VVM-tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25), godkendelse af indvindingsplan i henhold til undergrundsloven samt etablerings- og elproduktionstilladelse i medfør af elforsyningsloven.

Tilladelser, der ikke er omfattet af tidsfristen fastsat i artikel 16a(1), omfatter bl.a. processen med plangrundlaget, da denne ikke anses for projektrettet. Derudover er der en række tilladelser, som ikke omfattes, da de ikke udgør administrative tilladelser, herunder tilladelser til nettilslutninger af projekter til det kollektive elnet. Dette skyldes, at nettilslutning udgør en proces mellem en net- eller transmissionsvirksomhed⁹⁹ og en projektherre, som ikke indebærer administrative myndighedstilladelser. Slutteligt kan der for et givent projekt være behov for supplerende specifikke tilladelser og dispensationer afhængigt af projektets karakteristika og beliggenhed. Det kan eksempelvis være skovbyggelinjer, strandbeskyttelseslinjer, sø- og åbeskyttelseslinjer og regler om fredskovspligtige arealer samt fortidsmindelinjer og kirkebyggelinjer – alle dispensationer og tilladelser, der ikke er omfattet af den fastsatte tidsfrist for sagsbehandling i nærværende artikel .

Virkningen af de tidsmæssige begrænsninger for sagsbehandlingstiden kan betvivles, da en proces naturligvis ikke bliver kortere alene ved at fastsætte en strammere tidsramme. Kravene

⁹⁹ I Danmark vil dette primært være Energinet.

til forkortet sagsbehandlingstid skal derfor ses i sammenhæng med de øvrige bestemmelser i direktivet og, hvorvidt disse forventes at medføre effektive redskaber til at forkorte sagsbehandlingstiden. Det er givet, at i det omfang der fjernes led i tilladelsesproceduren, vil dette forkorte sagsbehandlingstiden, såsom lempede krav til hvornår en screeningsundersøgelse skal medføre krav om miljøvurdering.

3.7.2. Fritagelse fra miljø- og konsekvensvurdering

Indledningsvist bemærkes, at artikel 16a(3) har et bredt anvendelsesområde, idet den både omfatter projekter vedrørende VE og nye ansøgninger om VE-anlæg¹⁰⁰ i udpegede VEFO'er, samt samplacerede energilagringsfaciliteter såvel som sådanne anlægs og lagrings tilslutning til nettet. I den efterfølgende behandling omtales disse som VE-projekter. Retsvirkningen af at et anlæg er omfattet af bestemmelsen, er grundlæggende at projektet undtages fra kravet om VVM-vurdering og som udgangspunkt også konsekvensvurdering i medfør af habitatdirektivets artikel 6(3), under forudsætning af at projektet overholder de regler og afbødende foranstaltninger der er fastsat efter VE-direktivets artikel 15c(1), litra b. Undtagelsen påvirker dog ikke kravet om screening og væsentlighedsvurdering, jf. VE-direktivets artikel 16a(4). Bestemmelsen skal ses i tæt sammenhæng med artikel 15c(1), litra b) i VE-direktivet, som er gennemgået i afsnit 3.4.4. Systematikken der anlægges følger endvidere samme systematik som i artikel 15e, behandlet i afsnit 3.5.2. Vedtagelsen af regler og afbødende foranstaltninger er afgørende for, at projekter placeret i et VEFO kan fritages for miljø- og konsekvensvurdering.

Ifølge artikel 15c(1), litra b) skal der vedtages afbødende foranstaltninger for at afværge skadelige miljøvirkninger eller, hvor dette ikke er muligt, reducere dem væsentligt. I den hidtidige, og uden for VEFO'er stadig gældende, retsorden, kan projekter ikke tillades, medmindre der er videnskabelig sikkerhed for, at de ikke har en væsentlig skadelig virkning på den givne Natura 2000-lokalitet. Dette ændres med nærværende artikel, da der nu alene foreligger krav om, at der er fastsat afbødende foranstaltninger til væsentlig reduktion af de skadelige virkninger, som projektet medfører. Projekter, der tidligere alene kunne gennemføres ved brug af undtagelsen i habitatdirektivets artikel 6(4), kan nu gennemføres ved vedtagelse af regler og effektive afbødende foranstaltninger i medfør af artikel 15c(1), litra b). Det fremgår dog, som ovenfor påpeget, at screeningspligten i artikel 16a(4) medfører,

¹⁰⁰ herunder anlæg, der kombinerer forskellige typer energi for vedvarende energi og repowering af kraftværker til vedvarende energi.

at der fortsat skal foretages en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet, hvis projektet giver anledning til forhold, der ikke er behandlet i miljøvurderingen af planen, og som kan føre til væsentlige uforudsete skadelige virkninger. Kort opsummeret er processen således, at myndighederne i planen for et VEFO vedtager regler og afbødende foranstaltninger til reduktion af de skadelige virkninger, som de deri placerede projekter forudsættes at medføre. Alene hvis disse virkninger ikke er tilstrækkeligt afbødet¹⁰¹, vil screening- eller væsentlighedsvurderingen medføre et krav om miljø- og konsekvensvurderinger af de enkelte underordnede projekter.

Adgangen til at undlade konsekvensvurdering af VE-projekter afhænger derfor af omfanget og grundigheden af de fastsatte regler og afbødende foranstaltninger i medfør af artikel 15c(1), litra b). Som påpeget i afsnit 3.4.4, vil ideen bag VEFO, og undtagelsen fra miljø- og konsekvensvurderinger, miste den tiltænkte virkning, hvis projekter alligevel fanges i screeningen, sådan at undtagelsen bliver virkningsløs, da projekter i så fald imod hensigten alligevel vil skulle tillades i medfør af artikel 6(4) i habitatdirektivet. Det anføres i præamblen¹⁰², at medlemsstaterne skal opdele VEFO'er i undergrupper for specifikke teknologier, og således kan et VEFO begrænses til en enkelt type teknologi, f.eks. vindenergi. Derved lettes omfanget af nødvendige regler og afbødende foranstaltninger, da disse alene skal tilpasses begrænsning af skadelige virkninger fra netop vindenergi projekter.

Undtagelsen fra miljøkonsekvensvurdering gælder ikke for projekter, der kan forventes at have væsentlig indvirkning på miljøet i en anden medlemsstat, eller hvis en medlemsstat, der forventes at blive berørt væsentligt, anmoder om en miljøkonsekvensvurdering i medfør af artikel 7 i VVM-direktivet. Dette medfører potentielt en væsentlig indskrænkning af bestemmelsens anvendelse i Danmark, henset til Danmarks relativt beskedne størrelse og den iboende risiko for, at et VEFO vil være placeret nær et eller flere nabolande. Eksempelvis kan en havvindmøllepark hurtigt have en væsentlig indvirkning på fugleliv, der migrerer til og fra øvrige skandinaviske eller baltiske lande, hvilket vil udelukke anvendelsen af VE III-direktivets adgang til at undlade miljø- og konsekvensvurderinger.

¹⁰¹ Eller projekterne i øvrigt ikke overholder de efter artikel 15c(1), litra b) fastsatte regler.

¹⁰² VE III-direktivet, præambel bemærkning 26.

Habitatdirektivets artikel 13 om beskyttede planter

Det er bemærkelsesværdigt, at habitatdirektivets artikel 13 om beskyttelse af plantearter, som er opført på bilag IV-listen, ikke er medtaget i artikel 15c(1), litra b). Hvis der f.eks. konstateres forekomst af plantearterne Enkelt Månerude eller Gul Stenbræk, vil screeningen udført i medfør af nærværende direktivs artikel 16a(4), givetvist konkludere, at der ikke kan opnås fuldstændig videnskabelig sikkerhed for, at et givent projekt ikke vil påvirke disse plantearter negativt. Dette vil kræve en vurdering af den potentielle skade på de beskyttede plantearter.¹⁰³ En tilladelse kan derfor ikke meddeles, medmindre der er sikkerhed for, at projektet ikke vil have skadelige virkninger på arterne opført på bilag IV i overensstemmelse med artikel 13. Hvis en sådan sikkerhed ikke kan opnås, må undtagelsesbestemmelsen i artikel 16 benyttes.

I et tilfælde som det beskrevet ovenfor, tilbyder VE III-direktivets tiltag ikke en løsning eller genvej til at undgå de tidskrævende undersøgelser forbundet med konsekvens- og miljøvurdering. Selvom der er en fritagelse for habitatkonsekvensvurderinger for visse projekter, opstår der dog en problematik i forhold til, hvordan bestemmelsen er udformet. Hvis artikel 13 i habitatdirektivet var blevet inkorporeret i VE-direktivets artikel 15c(1), litra b), ville forekomsten af bilag IV-plantararter og den deraf følgende potentielle skade på disse plantearter og deres levesteder ikke være uforudset, men allerede være identificeret i miljø- og habitatkonsekvensvurderingen af planen, som blev udarbejdet ved udpegningen af området til VEFO. En inkorporering af artikel 13 ville sikre, at der allerede i miljøvurderingen, som danner grundlag for planen, blev vedtaget afværgende eller afbødende foranstaltninger for at undgå skade på de relevante bilag IV-planter. Screeningsprocessen ville dermed ikke medføre, at projektet skal underkastes en ny vurdering på grund af uforudsete væsentlige skader på bilag IV-planterne og derved potentielt alene ville kunne godkendes på baggrund af undtagelsen i artikel 16.

Da et VEFO¹⁰⁴, jf. artikel 15c(1) litra a), pkt. ii), ikke må placeres i Natura 2000-områder, vil projekter i VEFO'er givetvis ikke vil have en direkte effekt på plantearter og deres levesteder, henset til planter stationære natur. Der kan dog opstilles scenarier, hvor VE-anlæg kan have en afsmittende effekt på plantelivet i et bevaringsområde. Dette blev bl.a. fastslået i sag C-98/03 (Kommissionen mod Tyskland), hvor det blev præciseret, at habitatdirektivets krav

¹⁰³ I dansk ret indeholder habitatbekendtgørelsens § 10 et krav om, at ved administrationen af §§ 7-8, skal planer og projekter vurderes for virkning på bilag IV-arter.

¹⁰⁴ Som også omtalt i afsnit 3.4.1.

om vurdering af projekter, der kan påvirke fuglebeskyttelsesområder, også omfatter projekter uden for de udpegede områder, selv når virkningen er uagtsom. På samme måde vil forrykkelse af ikke-beskyttede dyrebestande, såsom hjortearter eller græssende fuglearter, som medfører øget græsning i områder eller en stigning i jordbundens næringsindhold, potentielt kunne udgøre en indirekte skadelig følgevirkning af projekter placeret i et VEFO. Som nævnt i afsnit 3.4.1, skal der i henhold til sag C-461/17 tages stilling til samtlige arter, der danner udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område. De individuelle projekter vil således kunne udløse pligt til konsekvensvurdering, hvis det i screeningen skønnes, at projektet kan have en negativ indvirkning på udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område eller arter opført på bilag IV. Denne skade vil ikke nødvendigvis være adresseret i reglerne eller i de afbødende foranstaltninger, som følge af at artikel 13 ikke er inkorporeret i artikel 15c(1), litra b).

Det fremstår usikkert hvorfor og ikke umiddelbart velbegrundet, at habitatdirektivets artikel 13 ikke er inkorporeret, og konsekvenserne af den manglende inkorporering synes at fjerne en hæk, for at sætte en ny op.

3.7.3. Screeningsprocedure for VE-projekter

Myndigheden skal foretage en screeningsproces af de ansøgninger, der omfattes af artikel 16a(3). Formålet med screeningen er at fastlægge hvorvidt der er stor sandsynlighed for, at projekterne vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, i betragtning af de berørte geografiske områders miljøfølsomhed og at disse virkninger ikke i forvejen er påpeget i den allerede foretagne miljøkonsekvensvurdering af planen for det udpegede område i henhold til nærværende artikel 15c(1).

Projektherre skal til brug for screeningsproceduren fremlægge oplysninger om karakteristika for projektet, om dets overensstemmelse med de regler og foranstaltninger, der er fastlagt i henhold til artikel 15c(1), litra b), for det specifikke VEFO samt eventuelt yderligere af projektherre tilvalgte foranstaltninger, samt en redegørelse for hvorledes disse afbøder de forventede miljøvirkninger. Myndigheden forbeholdes retten til at anmode om yderligere tilgængelige oplysninger om projektet.

Kravet om screeningen har til hensigt at sikre, at der foretages en vurdering af, om det pågældende projekt kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet. Afgørelsen

træffes på baggrund af det af bygherren fremlagte materiale, og skal inddrage de obligatoriske screeningskriterier fastlagt i VVM-direktivets bilag III, jf. bl.a. sag C-66/06 (Kommissionen mod Irland). Medlemsstaterne kan vælge, hvorvidt screeningafgørelsen træffes på baggrund af en undersøgelse i hvert enkelt tilfælde eller tærskelværdier eller kriterier fastsat af medlemsstaten.¹⁰⁵ I Danmark har praksis været, at der foretages en vurdering af hvert enkelt tilfælde.¹⁰⁶

Vurderingen er ikke begrænset til de direkte virkninger af det ansøgte projekt og de kumulative virkninger af flere projekter, men ligeledes de indirekte virkninger som følger af projektets gennemførelse, bl.a. de virkninger der følger af projektets driftsfase, jf. sag C-215/06 (Kommissionen mod Irland).¹⁰⁷ Vurderingen skal ligeledes omfatte den samlede miljøvirkning af projektet, og ikke alene de dele af projektet, der har udløst pligt til screening.¹⁰⁸ Ligesom, at der ikke kan tage hensyn til projektets eventuelle positive virkninger, jf. sag C-142/07 (Ecologistas en Acción-CODA).

En VVM-screening har ikke til hensigt at erstatte en faktisk VVM-vurdering, og omfanget og intensiteten af den undersøgelse der foretages under screeningen er således væsentligt mindre. Det er forudsat i miljøvurderingslovens motiver, at screeningen skal foretages hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer.¹⁰⁹ Hvis en screening ikke endegyldigt kan fastlægge, hvorvidt der er behov for en miljøvurdering, uden at der foretages mere omfattende undersøgelser, vil det i sig selv tale for at projektet underkastes en miljøvurdering. Modsat er udvælgelseskriterierne i bilag III i VVM-direktivet omfattende og EUD går ikke sjældent langt i kravene der stilles til medlemsstaternes screeningsafgørelser, jf. bl.a. sagerne C-215/06 (Kommissionen mod Irland) og C-2/07 (Abraham m.fl.).¹¹⁰

De væsentligste ændringer bestemmelsen medfører, er således at et projekts “væsentlig indvirkning” på miljøet ikke nødvendigvis medfører miljøvurderingspligt, når virkningen allerede er vurderet i den SMV-vurdering der er foretaget for planen for et VEFO, samt at der allerede i screening skal foretages en materiel vurdering af om virkningen også er skadelig.

¹⁰⁵ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 433 f.)

¹⁰⁶ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 433 f.)

¹⁰⁷ C-215/06, præmis 94-105.

¹⁰⁸ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 434)

¹⁰⁹ FT 2015-16, lovforslag L 147, bemærkning til § 22.

¹¹⁰ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 434)

Det er relevant at fastlægge nærmere, hvad der udgør først en væsentlig indvirkning og tærskelen for hvad der betragtes som skadeligt. Væsentlighedsbegrebet er gennemgående i fællesskabsretten, og begrebet relaterer sig til både positive og negative virkninger. Dette skal ses i sammenhæng med at VVM- og SMV-direktivets regler er processuelle og således blot skal fastlægge de retlige rammer for vurderinger og ikke indeholder nogle materielle regler for de givne vurderinger. En ændrings væsentlighed, skal ses i sammenhængen med det område, hvori projektet eller planen ønskes gennemført. Således kan selv mindre projekter være væsentlige, hvis de ønskes opført i eller i nærheden af et særligt udpeget beskyttet område.¹¹¹ Det skal i relation til kravet om at virkningerne er skadelige, bemærkes, at indførelsen af et sådant krav rykker ved det der hidtil har kendetegnet EU's miljøvurderingsregler. At indføre en materiel vurdering af et projekts virkning, gør at reglerne ikke længere alene er processuelle. Før har myndighederne ikke skulle tage stilling til de potentielle virkninger af projekter, men alene klarlægge hvorvidt der potentielt var en ikke uvæsentlig virkning ved gennemførelsen af et givent projekt. Dette ændres med nærværende artikel, og myndigheden skal således foretage en kvalificeret vurdering af hvorvidt en virkning er skadelig, førend det udløser miljøvurderingspligt. Denne skadelige virkning skal, som ovenfor påpeget, endvidere ikke allerede være konstateret og afværget, eller i hvert fald væsentligt grad reduceret, i de vedtagne foranstaltninger og regler¹¹² i plangrundlaget.

Herved sker der en væsentligt forrykkelse ved det oplysningsgrundlag, der må antages at skulle ligge til grund for screeningsafgørelsen. Det er tidligere påpeget, at en screening ikke har karakter af en faktisk miljøvurdering, og at screeningen er et instrument til at sikre, at myndighederne ikke overser forhold, som potentielt burde være miljøvurderet. Når der nu er krav om at vurdere de faktiske virkninger, med henblik på at fastlægge, hvorvidt de er skadelige, vil der antagelig skulle foretages udvidede undersøgelser for at fastlægge, hvorvidt en skadelig virkning kan udelukkes. Det der ellers er tiltænkt som en indskrænkning af de forhold der medfører miljøvurderingspligt, medfører potentielt en forlænget screeningsproces, med større grundlag for tilsidesættelse, henset til der nu opstår større margin for at undersøgelsen ikke har været tilstrækkelig omfattende og grundig. En vurdering, som EUD tidligere har tillagt en streng fortolkning, som ovenfor påpeget.

¹¹¹ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 435 f.)

¹¹² Vedtaget i medfør af VE III-direktivets artikel 15c(1), litra b).

Bestemmelsen har til formål, at fjerne led i tilladelsesproceduren og derved forkorte sagsbehandlingstiden. Det er dog nærliggende, at sagsbehandlingstiden ikke nødvendigvis forkortes, da vurderingen af virkningen af projekter, der i øvrigt ikke kendes i detaljen på tidspunktet for udarbejdelse af miljøvurderingen af planen for VEFO, nu skal foretages ved vedtagelsen af planen i stedet for ved projektet. Den tidskrævende proces flyttes frem i tilladelsesproceduren, men uden i øvrigt væsentlige indikationer for at den samlede sagsbehandlingstid forkortes.

Der fastsættes i artikel 16a(4) en tidsfrist på 45 dage til at gennemføre screeningsprocessen, løbende fra tidspunktet for indgivelse af de nødvendige oplysninger fra udvikleren til den tilladelsesgivende myndighed. Tidsfristen hvormed ansøgning skal screenes nedsættes til 30 dage for anlæg med en kapacitet på mindre end 150 kW samt for nye ansøgninger om repowering af VE-kraftværker.

3.7.4. Godkendelse og offentliggørelse af ansøgninger

Hvis en screening finder at et projekt skal miljø- eller konsekvensvurderes, under de i artikel 16a(5), 1. pkt, forudsatte betingelser, skal disse vurderinger gennemføres senest 6 måneder efter screeningafgørelsen er truffet. Screeningafgørelsen skal være behørigt begrundet, hvilket indbefatter at der skal fremlægges klar dokumentation for baggrunden for afgørelsen, herunder på hvilket grundlag der vurderes at være stor sandsynlighed for skadelige virkninger der ikke er behørigt afbødet. Denne afgørelse skal offentliggøres. Under ekstraordinært begrundede omstændigheder kan tidsfristen for vurderingerne forlænges yderligere 6 måneder. Processen for gennemførelse af miljø- og konsekvensvurderinger underlægges således en maksimal tidsramme på et år. Hvis screeningen finder, at projektet ikke giver anledning til betydelig skade, som ovenfor refereret, godkendes de i artikel 16a(3) omhandlede ansøgninger ud fra et miljømæssigt perspektiv, uden at myndigheden behøver at træffe en faktisk afgørelse.

Bestemmelsen lægger således op til, at det alene er afgørelser, hvori det vurderes, at der skal gennemføres en miljø- eller konsekvensvurdering, der skal offentliggøres. Det offentlices adgang til oplysning indskrænkes herved, henset til at offentligheden ikke gives ret til indsigt i det omfang, at screeningen ikke giver anledning til en miljøvurdering. De danske

myndigheder er efter miljøvurderingslovens § 36¹¹³ forpligtet til at offentliggøre screeningafgørelser afsagt i henhold til miljøvurderingslovens § 21. Den i VE III-direktivet foreskrevne retstilling indeholder ikke et sådant krav om offentliggørelse af screeninger, der konkluderer, at der ikke er behov for miljøvurdering, for projekter placeret i VEFO. Når kravet om, at en godkendelse, ikke behøver ske ved udtrykkelig afgørelse, afskæres offentlighedens adgang til rettidige miljøoplysninger og derved øget gennemsigtighed i tilladelsesproceduren¹¹⁴, samt den klageadgang, som berørte borgere og miljøorganisationer nyder efter miljøvurderingslovens § 49, stk. 1¹¹⁵.

Det følger af Danmarks forpligtelser i henhold til Århuskonventionen, at den berørte offentlighed skal have “access to justice” samt adgang til oplysninger om projekter og planer der kan påvirke miljøet. Århuskonventionen trådte i kraft den 30. oktober 2001. I 2006 vedtog EU forordning EF nr. 1367/2006 (“**Århusforordningen**”) om anvendelse af konventionens bestemmelser. Århuskonventionen, og deraf forordningen, blev vedtaget med henblik på, at gøre det muligt for offentligheden og den berørte offentlighed at varetage nutidige og fremtidige generationers interesse i en bæredygtig udvikling. Dette er søgt sikret ved, at der i konventionen er fastlagt en række minimumskrav, i form af processuelle rettigheder parterne til konventionen skal overholde. Offentligheden er defineret som værende “en eller flere fysiske eller juridiske personer og i henhold til national lovgivning eller praksis disse foreninger, organisationer eller grupper” og er det relevante begreb i relation til aktindsigter på miljøområdet. Definitionen er ordret gengivet i bl.a. VMM-direktivets artikel 1(2)-(3). Den berørte offentlighed er defineret som:

den del af offentligheden, som er berørt af, kan blive berørt af eller har en interesse i beslutningsprocesser, der vedrører miljøet; med sigte på denne definition skal ikke-statslige organisationer, der arbejder for at fremme miljøbeskyttelse, og som imødekommer alle krav efter national lovgivning, anses for at have en interesse.

Definitionen er særligt relevant i forhold til projektoffentlighed og klage- og søgsmålsberettigelse i Århuskonventionen.¹¹⁶ Begrebet den berørte offentlighed omfatter også de aktører, der blot har en retlig eller faktisk interesse i de beslutninger, der træffes.¹¹⁷ EU har gennemført en del af disse rettigheder igennem retsakter, såsom bl.a.

¹¹³ Dansk implementering af VMM-direktivets artikel 6(2).

¹¹⁴ Som foreskrevet i VMM-direktivet, artikel 6(4).

¹¹⁵ Dansk implementering af VMM-direktivets artikel 11.

¹¹⁶ (Basse, 2022, p. 127 f.)

¹¹⁷ (Basse, 2022, p. 127)

miljøoplysningsdirektivet, VVM-direktivet og IE-direktivet, og derfor skal de EU-retlige ækvivalens- og effektivitetsprincipper respekteres af de danske myndigheder.¹¹⁸ Principperne indebærer, at de nationale domstole skal have mulighed for at sikre EU-rettens fulde gennemslagskraft i de nationale retssystemer, og særligt i relation til effektivitetsprincippet medfører dette, at medlemsstater ikke må gennemføre EU-forskrifter på en måde, hvorpå det i praksis bliver umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt for borgere og virksomheder at udøve de rettigheder de tillægges ved EU's retsorden.¹¹⁹

Dette er særligt relevant i forhold til, om en indskrænkelse i den adgang til indsigt, som offentligheden ellers nyder som følge af Århuskonventionen, kan gennemføres, eller om de indsigtskrav, der følger af Århuskonventionen, står i vejen herfor. Konventionen indeholder tre processuelle rettigheder for offentligheden, herunder for den berørte offentlighed. Rettighederne omfatter offentlighedens ret til indsigt i miljøoplysninger og myndighedernes forpligtelser til aktivt at formidle opdaterede og kvalitetssikrede miljødata. Desuden sikres den berørte offentligheds ret til at få offentliggjort projekter samt offentlighedens ret til, via en uafhængig domstol¹²⁰, at få efterprøvet de afgørelser, der træffes i forbindelse med deres aktindsigtsanmodninger. Endelig har den berørte offentlighed ret til at få efterprøvet myndighedernes respekt for deres processuelle rettigheder samt retten til at påberåbe sig de forpligtelser, som myndighederne har i relation til både processuelle og materielle spørgsmål i henhold til international, EU- og national miljølovgivning.¹²¹ Konventionen begrænser ikke parternes ret til at indføre en bedre beskyttelse af borgeren, i dette tilfælde ved at give en bredere og mere effektiv adgang til miljøoplysninger, bedre adgang til domstolsprøvelse og deltagelse i beslutningsprocesser, end det der følger af konventionen. Modsat er parterne afskåret fra at indføre en retsstilling, der forringer offentlighedens førnævnte rettigheder.

Den nugældende implementering af habitatdirektivet, habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 6, foreskriver, at der alene skal foretages høring, hvis myndigheden skønner, at høring af offentligheden kan bibringe nye oplysninger. Denne begrænsning af pligten til at høre offentligheden er underkendt i sag C-243/15 (LZ II), hvori EUD tog udgangspunkt i Århuskonventionens artikel 6(1)(b), og fandt at når et projekt udløser pligt til konsekvensvurdering efter habitatdirektivets artikel 6(3), er dette udtryk for at projektet kan

¹¹⁸ (Basse, 2017, p. 139)

¹¹⁹ (Basse, 2017, p. 119)

¹²⁰ Eller en anden ved lov etableret uafhængig instans.

¹²¹ (Basse, 2017, p. 140)

have en sådan virkning, at den berørte offentlighed skal høres. Dette medførte endvidere, at miljøorganisationen LZ ikke blot havde krav på høring af tilladelsen til projektet, men ligeledes havde ret til prøvelse efter Århuskonventionens artikel 9(2).

Indførelsen af VEFO og de dertilhørende rettigheder for medlemsstaterne og projektudviklere, åbner op for en adgang, som ikke tidligere var mulig, til at undlade at høre berørte borgere og miljøorganisationer, ud fra den betragtning, at de allerede er hørt og tilstrækkelig informeret i forbindelse med godkendelsen af planen for området. Det er således nærliggende at vurdere, hvorvidt direktivet stadig tilbyder borgere og den berørte offentlighed tilstrækkelig adgang til miljøoplysninger og “*access to justice*” som ovenfor formuleret.

Målestokken for hvornår en miljøvirkning anses for at allerede, at være påpeget i henhold til artikel 16a(4), bliver derfor særligt relevant, da en af hovedkriterierne for hvorvidt screeningen udløser krav til en miljøkonsekvensvurdering, er hvorvidt de skadelige miljøvirkninger “ikke er blevet påpeget i forbindelse med den miljøvurdering af planen eller planerne til udpegning af VEFO”¹²². Der kan selvsagt ikke på nuværende tidspunkt, henset til direktivets meget nylige vedtagelse, siges noget endegyldigt om hvilken linje der vil lægges af EUD. EUD har efter den hidtidige retsstilling sat vidtgående krav til medlemsstaternes screeningsafgørelser. Således er en del screeningsafgørelser ophævet med henvisning til, at den kompetente myndighed ikke har foretaget en tilstrækkeligt begrundet og konkret vurdering, eller ikke tilstrækkeligt har forholdt sig til kriterierne i bilag III i VVM-direktivet.¹²³ Det er fastslået i en række afgørelser, at på baggrund af det brede miljøbegreb og ud fra forsigtighedsprincippet, som VVM-direktivet fortolkes i lyset af, skal enhver tvivl om den miljømæssige virkning komme miljøet til gode.¹²⁴

Der sker en faktisk indskrænkning af offentlighedens adgang til miljøoplysninger og klage, hvis vurderingen af hvorvidt et forhold allerede er påpeget i planen, ikke er særdeles indskrænkende, således at der efter screeningen består betydelige ubelyste miljøvirkninger af projektets gennemførelse. Omvendt vil det, såfremt enhver tvivl om, hvorvidt et betydeligt forhold tidligere er blevet påpeget, udløser pligt til miljøkonsekvensvurdering, sikre den

¹²² VE Direktivet, artikel 16a(4), 2. pkt.

¹²³ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 435)

¹²⁴ (Brandt & Walters, 2018, p. 351)

berørte offentligheds adgang til miljøoplysninger. Dette er tilfældet, idet miljøvirkninger, der ellers ville være belyst i en VVM-vurdering, nu ikke behandles yderligere end i screeningen. Beslutningsgrundlaget for at undlade en miljøkonsekvensvurdering ville derved ikke blive tilgængeligt for offentligheden, hvilket de facto afskærer offentlighedens adgang til at få prøvet lovligheden af vurderingen.

3.7.5. Undtagelsesordning for vind- og solcelleprojekter

Der findes i artikel 16a(5) adgang for medlemsstaterne til, under begrundede omstændigheder, at undtage vind- og solcelleprojekter fra de ovenfor omtalte miljø- og konsekvensvurderinger.¹²⁵ Direktivet indeholder ikke en udtømmende definition af begrundede omstændigheder, men nævner klimamålene og målene for vedvarende energi, som er formuleret i VE-direktivets artikel 3.

Hvis denne adgang forfølges, pålægges projektherren at vedtage forholdsmæssige afbødende foranstaltninger eller, hvis sådanne afbødende foranstaltninger ikke er tilgængelig, kompensationsforanstaltninger, som i mangel på alternativer kan tage form af økonomisk kompensation, for at imødegå de skønnede skadelige miljøvirkninger ved projektets gennemførelse. Endvidere pålægges projektherren, at afholde udgifter til artsbeskyttelsesprogrammer, i det omfang, at artsbeskyttelsen lider under de skadelige virkninger fra projektet. Udgiften til artsbeskyttelsesprogrammer, skal afholdes i hele projektets driftsperiode, med henblik på at sikre eller forbedre de berørte arters bevarelsesstatus.

Ovenstående er således grænsende til en carte blanche-ordning for myndighederne, alene begrænset af, i hvilken udstrækning "begrundede omstændigheder" kan tillade undtagelsen for vind- og solcelleprojekter. Som senere påpeget, er der stor diskrepans mellem retsudøvelsen i de forskellige medlemslande. Som eksempel har Holland brugt klimahensyn som et hensyn til benyttelse af undtagelsesbestemmelserne i habitatdirektivet.¹²⁶ Hvis en tilsvarende autonomi tillades for indeværende bestemmelse, kan medlemsstaterne opføre vind- og solcelleprojekter i et vidt omfang og tilsidesætte miljøhensyn ellers varetaget af habitatdirektivets artikel 6, 12 og 13. Bestemmelsen er atypisk, henset til at den tillader

¹²⁵ Omtalt i afsnit 3.7.4.

¹²⁶ Omtalt afsnit 3.9.

miljøskadelige virkninger, som myndighederne er positivt bekendt med ved projektets gennemførelse.

Det anføres i præamblen at "Det er hensigtsmæssigt at give medlemsstaterne mulighed for at indføre undtagelser fra forpligtelsen til at foretage sådanne vurderinger under begrundede omstændigheder for vind- og solcelleprojekter, da sådanne projekter forventes at levere langt størstedelen af elektricitet fra vedvarende energikilder senest i 2030".¹²⁷ Formuleringen lægger op til, at man fra EU's side er særdeles villig til at lade miljøhensyn vige for hensyn til produktion af vedvarende energi.

Hensyn til benyttelse af undtagelsen for vind- og solcelleprojekter

Som anført er det nødvendigt for at vind- eller solcelleprojekter kan undtages fra den miljøvurdering, der er udløst af screeningen reguleret i artikel 16a(4), at der foreligger "begrundede omstændigheder". Denne mekanisme er indført flere steder i VE III-direktivet, herunder i relation til at undtage infrastrukturprojekter fra den sædvanlige VVM-procedure i artikel 15e(2), for hvilket dette afsnit som anført finder analog anvendelse på. VE III-direktivet indeholder ikke et fortolkningsbidrag til at fastlægge det retlige indhold af "begrundede omstændigheder", men nævner klima- og energimålene som hensyn der kan inddrages.

Rækkevidden af EU-målsætningen er således et afgørende element i, hvorvidt et projekt undtages fra miljø- og konsekvensvurderinger. Diskussionen indeholder to principielle spørgsmål; dels hvorvidt at EU-målsætningen skal anses som en bindende retsforordning og for at have direkte virkning i medlemsstaterne, dels hvordan det skal bedømmes, hvorvidt et konkret projekt rent faktisk er *nødvendigt* for at opnå de nævnte målsætninger. I det følgende gennemgås relevante retskilder, for derefter at foretage en besvarelse af de principielle spørgsmål. Indledningsvist fremgår det af TEUF artikel 288, stk. 3 at:

Et direktiv er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

Som et yderligere fortolkningsbidrag kan de forenede sager C-165/09-167/09 (Stichting Natuur en Milieu m.fl.) ("**NEC-dommen**") inddrages, idet afgørelsen netop tager stilling til

¹²⁷ VE III-direktivet, præambel bemærkning 35.

miljømålenes bindende virkning og rækkevidde. Sagerne udspringer af direktiv 2001/81/EF om nationale emissionslofter for visse luftforurenende stoffer ("**NEC-direktivet**"). Direktivets artikel 4, jf. bilag 1, foreskriver konkrete emissionslofter for udledning af bl.a. svovldioxid og kvælstofoxider, som de enkelte medlemsstater ikke måtte overskride efter udgangen af 2010. Af artikel 6 fremgår det videre, at medlemsstaterne inden 1. oktober 2002 skulle udarbejde nationale handlingsprogrammer indeholdende politikker og foranstaltninger til overholdelse af førnævnte emissionslofter. I 2007 meddelte de hollandske myndigheder miljøtilladelser til opførelse af tre kraftværker, hvilket ville medføre en forøget udledning af de førnævnte stoffer, som udgjorde henholdsvis 1,2%, 2,9% og 1,8% af Hollands samlede emissionsloft. En række miljøorganisationer stævnedes på den baggrund de hollandske myndigheder, med påstand om at miljøtilladelserne var i modstrid med NEC-direktivet og dermed ugyldige, idet Holland ikke på daværende tidspunkt så ud til at kunne overholde emissionsloftet inden 2010. Sagen gav således anledning til en - i denne sammenhæng meget relevante - række præjudicielle spørgsmål, herunder i) om medlemsstaterne har pligt til at undlade at træffe foranstaltninger, der kan bringe overholdelse af emissionslofter i fare, ii) hvorvidt at medlemsstaterne har positive forpligtelser til at sikre overholdelse af målsætningen i NEC-direktivet, iii) hvorvidt at der på baggrund af disse forpligtelser kan udstedes konkrete miljøtilladelser, som bringer overholdelse af emissionsloftet i fare, iv) om medlemsstaterne - i tilfælde af at emissionsloftet anses som retligt bindende - har en skønsbeføjelse, sådan at miljøtilladelserne lovligt kunne udstedes, mod at der indføres andre kompenserende foranstaltninger til sikring af overholdelse af emissionsloftet, samt v) om emissionsloftet har direkte virkning.¹²⁸

Det fastslås indledningsvist af EUD, at målsætningen i et direktiv er bindende for enhver medlemsstat, men at det tilkommer de nationale myndigheder at bestemme form og midler til opnåelsen, hvilket tillige følger direkte af TEUF artikel 288, stk. 3. Holland var således forpligtet til at udarbejde en handlingsplan for opfyldelse af målene.¹²⁹ Dog fremgår det videre, at NEC-direktivet i overgangsperioden mellem 2002-2010, hvor målene endnu ikke skulle være opnået, ikke var til hinder for at der kunne meddeles miljøtilladelser til tiltag, som medvirker eller risikerer at medvirke til at målsætningen ikke bliver opnået.¹³⁰ Dommen tager ikke stilling til retsstillingen for emissionslofterne efter overgangsperiodens udløb, men

¹²⁸ C-165/09-167/09, præjudicielle spørgsmål nr. 2a, 2b, 3a, 3b og 4.

¹²⁹ C-165/09-167/09, præmis 84-85.

¹³⁰ C-165/09-167/09, præmis 90-91.

Pagh anfører, at dommen må læses sådan, at emissionslofterne formegentlig må anses for bindende efter udløbet af overgangsperioden.¹³¹ Her anføres det også med rigtighed, at dommen må tages til indtægt for at emissionslofterne skal anses som en bindende resultatforpligtigelse, forudsat at den pågældende frist for opfyldelse er overskredet. Vedrørende NEC-direktivets direkte virkning, fremgår det af afgørelsen, at artikel 4 ikke anses for at have direkte virkning med den begrundelse, at artikel 4 “ikke fastsætter nogen ubetinget og tilstrækkelig præcis forpligtelse til at vedtage politikker eller særlige og punktuelle foranstaltninger”¹³². Artikel 6 anses derimod for at have en “ubetinget og tilstrækkelig præcis karakter, idet den utvetydigt pålægger medlemsstaterne dels, i henhold til stk. 1-3, at udarbejde nationale programmer for gradvis mindske af de nationale emissioner”¹³³, og er således tillagt direkte virkning.

I nærværende sammenhæng er det videre relevant at belyse medlemsstaternes skønsbeføjelse i forhold til hvordan en given målsætning skal opnås. Det statueres i dommen, at medlemsstaterne rigtignok har en skønsbeføjelse til med *stor frihed med hensyn til valget af særlige initiativer*¹³⁴ at opnå overholdelse af emissionsloftet, men at skønsbeføjelsen begrænses af artikel 6¹³⁵, idet bestemmelsen som følge af sin direkte virkning kan påberåbes ved de nationale domstole, hvor det skal kunne godtgøres at de vedtagne eller planlagte politikker er tilstrækkelige til at begrænse emissionerne. Dette må på den ene side fortolkes således, at medlemsstaterne har en vidtgående skønsbeføjelse, hvilket Pagh tillige taler til støtte for.¹³⁶ På den anden side taler dommens endelige resultat delvist i modificerende retning, idet skønnet til hver en tid kan prøves ved de nationale domstole. Dette har ikke i sig selv betydning for den materielle udstrækning for skønsrammen, men vil alligevel forcere medlemsstaterne til at sikre, at deres skøn ligger inden for reglens ydre grænser. Skønnet er i praksis videre indsnævret af, at der - med stor sandsynlighed - består en objektiv forpligtelse til at opnå de fastsatte målsætninger i direktiverne, forudsat at fristen for opfyldelse er overskredet, og at den pågældende medlemsstat ikke har overholdt målsætningen.

I det følgende diskuteres dommens virkning i forhold til VE-direktivet. Det bemærkes indledningsvist, at der på trods af at direktivmålsætninger længe har været et politisk

¹³¹ (Pagh, 2011, p. 229)

¹³² C-165/09-167/09, præmis 98.

¹³³ C-165/09-167/09, præmis 98.

¹³⁴ C-165/09-167/09, præmis 101.

¹³⁵ C-165/09-167/09, præmis 103.

¹³⁶ (Pagh, 2011, p. 229.)

instrument i EU, foreligger yderst begrænset praksis til brug for fortolkning af VE-direktivet. NEC-dommen er enestående på området, og den forholdsvis lange analyse ovenfor er derfor fundet nødvendig, idet dommen vil indgå som eneste evidens for følgende antagelser om retstilstanden. Det skal pointeres, at NEC-dommen og den foreliggende analyse har modsat fortegn, idet NEC-dommen omhandlede manglende overholdelse af emissionsmålsætningen, hvorimod klima- og energimålene i relation til VE-direktivet skal benyttes som positiv hjemmel til at undtage vind- og solcelleprojekter fra ellers obligatoriske miljø- og konsekvensvurderinger, som godt nok fremmer opnåelse af målsætningen, men som tilsidesætter den ellers gældende miljøbeskyttelse.

På baggrund af ovenstående kan det antages, at klimamålene og målene for vedvarende energi er bindende for medlemsstaterne ved udgangen af 2030. Dels taler en ordlydsfortolkning af TEUF artikel 288, stk. 3 klart herfor, dels må Paghs forståelse af NEC-dommen tale til støtte herfor. At målene bliver bindende ved opfyldelsesfristens udløb, har yderligere den afledte virkning, at medlemsstaterne i højere grad og med større legitimitet vil kunne påberåbe sig at være forpligtet til at fremskynde vind- og solcelleprojekter, som har en væsentlig indvirkning på miljøet, igennem at undtage dem fra miljø- og konsekvensvurderinger. Dette taler for at tillægge undtagelsen et relativt bredt anvendelsesområde. NEC-dommen må også tages til indtægt for, at klimamålene og målene for vedvarende energi får direkte virkning, men først ved udgangen af 2030. Selv når målsætningerne får direkte virkning, ses dog der ingen dækning for at antage, at projektherre - på trods af den direkte virkning - har retskrav på at bringe undtagelsen i spil under påberåbelse af at medlemsstaten er forpligtet til at undtage et givent projekt udelukkende fordi at det tjener de nævnte mål. Dertil pointeres det, at en projektherre uafhængigt af målsætningens bindende virkning vil kunne påberåbe sig undtagelsen, idet VE-direktivets artikel 16a isoleret set har direkte virkning, og det praktiske betydning af om målsætningen er tillagt direkte virkning eller ej yderst begrænset i denne sammenhæng.

Det andet principielle spørgsmål relaterer sig til medlemsstaternes skønsbeføjelse, idet det er beføjelsens rækkevidde, der er afgørende for, hvornår det kan vurderes, at et konkret projekt er *nødvendigt* for at opnå de nævnte målsætninger. Der er stærke holdepunkter for på skønsmrådet at anvende den belyste retsstilling i NEC-dommen analogt på VE-direktivet, idet det juridiske udgangspunkt efter henholdsvis NEC- og VE-direktivet er det samme. Til yderligere støtte bemærkes det, at TEUF artikel 288, stk. 3 er regulerende i begge tilfælde,

der tilsiger, at det tilkommer medlemsstaterne at *bestemme form og midler* for opnåelse af målene. På den baggrund findes der støtte for en antagelse om, at medlemsstaterne i et yderst bredt omfang selvstændigt kan vurdere, hvorvidt et vind- eller solcelleprojekt tjener til opfyldelse af de nævnte mål.

I NEC-dommen var tale om en forøgelse af udledningen på henholdsvis 1,2%, 2,9% og 1,8% af det samlede emissionsloft, men det blev som anført ikke prøvet om sådanne andele af den samlede målsætning var tilstrækkelig til at afskære Hollands mulighed for at udstede miljøtilladelser, da målsætningen endnu ikke var bindende før udløbet af 2010. Dermed kan dommen ikke tjene som grundlag for en vurdering af, hvor formålstjenligt et givent projekt skal være i forhold til den samlede målsætning, førend det anses som nødvendigt for at fremme målsætningen. Der er begrænsede retskilder til at belyse problemstillingen, men ud fra et almindeligt rationale kan der gøres flere overvejelser. På den ene side kan det i overensstemmelse med det netop belyste anføres, at medlemsstaterne har et vidtgående skøn for at foretage deres egen vurdering, og at der derfor ikke kan defineres nogle faste grænser for et projekts gavnlighed. På den anden side må det bemærkes, at når undtagelsesreglen benyttes, således at projektet vurderes som nødvendigt, sker det på bekostning af de miljømæssige garantier i VVM- og habitatdirektivet. Medlemsstaten bør således afveje hensynet til målsætningen for klima og vedvarende energi op mod hensynet til at beskytte miljøet mod projektets virkninger. En sådan hensynsafvejning skal på generelt plan være foretaget i overensstemmelse med det EU-retlige proportionalitetsprincip, som foreskriver, at der skal findes en proportional sammenhæng mellem mål og midler.¹³⁷ Såfremt at ordlyden af VE-direktivets artikel 16a(5) tages til indtægt for gældende ret uden modifikationer, således at der potentielt kan gennemføres projekter med store skadelige virkninger på miljøet, og at projektet kun kan anses for gavnligt for målsætningerne i et begrænset omfang, må dette antages at være i modstrid med proportionalitetsprincippet. Alligevel må det sammenfattende konstateres, at medlemsstaterne har et vidtgående skøn for at vurdere et konkret projekts nødvendighed, som dog er bundet af de almindelige EU-retlige principper herom.

Afbødende foranstaltninger til benyttelse af undtagelsen for vind- og solcelleprojekter

De typer af foranstaltninger der kan danne grundlag for tilladelse til opførsel af miljøskadelige anlæg, udvides væsentligt fra hvad der ellers forudsættes i habitatdirektivets

¹³⁷ (Hedegaard Madsen, 2011, p. 74 f.)

artikel 6(3), hvor der som omtalt i afsnit 3.9, alene accepteres effektive afværgende foranstaltninger der helt eliminerer de forudsete skadelige virkninger. Det følger af VE-direktivets artikel 16a(5), at økonomisk kompensation alene tillades som kompenserende foranstaltning, hvis der ikke findes alternative forholdsmæssige afbødende eller kompenserende foranstaltninger. EUD's praksis har traditionelt været streng i relation til krav der stilles til medlemsstaternes undersøgelse af alternativer til miljøskadelige projekter. Således er der bl.a. i anvendelsen af habitatdirektivets artikel 6(4) krav om at myndigheden har lavet en udtømmende undersøgelse af, at der ikke findes alternativer til det givne projekt, der ikke vil have samme grad af miljøskadelig virkning. Alternativerne skal vurderes ud fra en afvejning mellem de potentielle skadelige virkninger for integriteten af Natura 2000-området og de betydelige samfundsmæssige interesser, som eventuelt kan begrunde en undtagelse fra beskyttelseskravet.¹³⁸

Det blev i sag C-521/12 (Briels m.fl.) fastslået, at afværgende foranstaltninger ikke omfatter kompenserende foranstaltninger, hvorfor den tidligere danske praksis om at meddele tilladelse efter habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, hvis den skadelige virkning på en beskyttet arts levested eller en beskyttet naturtype i et Natura 2000-område, blev kompenseret ved en erstatningsbiotop, var i strid med EU-retten. Dette vil som følge af artikel 16a(5), ikke længere være tilfældet i det omfang myndighederne vurderer at der findes begrundede omstændigheder for opførelsen af vind- og solcelleprojekter i et VEFO. Endvidere introducerer artikel 16a(5), i mangel på alternativer, en mulighed for at der kan meddeles tilladelse til skadelige aktiviteter, der påvirker beskyttede naturtyper, dyre- og plantearter, på baggrund af økonomiske kompensationsforanstaltninger.

Det er relevant at fastlægge, hvornår adgangen til økonomisk kompensation kan tillades som kompenserende foranstaltning. Som påpeget ovenfor¹³⁹, er der strenge krav til kendskabet til den afværgende foranstaltnings effektivitet, før et projekt kan tillades efter habitatdirektivets artikel 6(3). De samme strenge krav kan ikke ubetinget overføres til VE-direktivets regler, idet VE-direktivet grundlæggende forfølger andre mål og hensyn end habitatdirektivet. Målestokken for tilladelige dispositioner må derfor givetvist fortolkes anderledes. Således kan der heller ikke uforbeholdent opstilles samme krav til myndighedens undersøgelser af alternative kompensationsforanstaltninger, som der stilles til undersøgelse af alternativer i

¹³⁸ (Basse, 2017, p. 356)

¹³⁹ C-142/16, omtalt i afsnit 3.4.1.

henhold til artikel 6(4) i habitatdirektivet. EUD's linje i relation til habitatdirektivet kan dog udgøre et væsentligt fortolkningsbidrag af kravene, der stilles efter artikel 16a(5).

Det er foreskrevet i artikel 16a(5), at økonomiske kompensationsforanstaltninger alene tillades "hvis der ikke findes andre forholdsmæssige kompensationsforanstaltninger". Der er således hverken i artiklen eller i præamblen i øvrigt, taget stilling til hvilken sikkerhed der skal bestå i relation til faktiske alternativer, men ordlyden er meget lig den der findes i habitatdirektivets artikel 6(4), som lyder "fordi der ikke findes nogen alternativ løsning". Indholdet af de to bestemmelser er således meget lig hinanden, og det er nærliggende at fortolkningen af de to bestemmelser må være analog. I sag C-239/04 (Kommissionen mod Portugal), havde Portugal undersøgt og forkastet en række løsninger som alternativer til et motorvejskompleks mellem byen Lissabon og regionen Algarve, som gik igennem SBO'en Castro Verde, men Portugal fandtes ikke at have foretaget en tilstrækkelig undersøgelse af løsninger der kunne være alternativer til den oprindeligt foreslået rute igennem Natura 2000-området. Portugal fandtes således ikke at have løftet den forpligtelse, der består i henhold til habitatdirektivets artikel 6(4), om at der ikke må foreligge alternativer i bestemmelsens forstand.¹⁴⁰ Der stilles i relation til betingelsen om alternativer i artikel 6(4) krav til udførlige undersøgelser, omend det ikke direkte fremgår af sag C-239/04, må det antages at afgørelsen var baseret på et krav om en udtømmende - eller i hvert fald ekstensiv - undersøgelse af mulige alternativer.

Målene om hurtig og effektiv opførelse af VE-anlæg i VE-direktivet bør givetvist have en afsmittende effekt på fortolkningen af reguleringen af tilladelsesproceduren. Det fremstår dog mest korrekt, i lyset af begge direktiver og EU's miljøregulering i øvrigt, at adgangen til økonomisk kompensation kun kan tillades, hvis myndighederne har foretaget en udtømmende undersøgelse af alternative kompensationsforanstaltninger. Dette er også klart mest foreneligt med resultatet af en streng ordlydsfortolkning af artikel 16a(5), hvori der ikke gives indikationer på, at der kan undlades en udtømmende undersøgelse af mulige kompensationsforanstaltninger.

¹⁴⁰ C-239/04, præmis 39.

3.7.6. Stiltiende accept af mellemliggende administrative skridt

Det fastslås i artikel 16a(6), at ansøgninger omfattet af tilladelsesproceduren i stk. 1-2, skal betragtes for godkendt, ved myndighedernes manglende svar indenfor de fastsatte tidsrammer, medmindre det ansøgte projekt er underlagt krav om miljøvurdering i henhold til stk. 5 eller hvis “princippet om administrativ stiltiende accept ikke finder anvendelse i den pågældende medlemsstat...”. Det følger ikke af bestemmelsen, at administrativ stiltiende accept er afskåret, hvis stk. 5 medfører krav om konsekvensvurdering i medfør af habitatdirektivet, men dette må antagelig indfortolkes. Det følger endvidere, at stk. 6, ikke finder anvendelse på endelige afgørelser om resultatet af en tilladelsesprocedure, *som skal være udtrykkelige*. Ordlyden skal givetvist forstås således, at resultater på tilladelsesprocedurer skal være udtrykkelige. I det følgende foretages først en undersøgelse af, hvorvidt der kan siges i dansk ret, at der findes et princip om administrativ stiltiende accept og derefter en analyse af virkningen af bestemmelsen, under en forudsætning om, at princippet måtte finde anvendelse i Danmark.

Det er absolut ikke givet, at princippet om administrativ stiltiende accept anerkendes i Danmark. Der er i miljølovgivningen begrænsede eksempler på stiltiende administrativ accept. Et tilfælde findes i naturbeskyttelseslovens § 19b, der omhandler bevaringsforanstaltninger i internationale naturbeskyttelsesområder, hvori en overskridelse af svarfrist fra kommunalbestyrelsen kan betragtes som tilladelsesgivende for ansøgeren. Hvorvidt dette kan betragtes som, at der hersker et princip om administrativ stiltiende accept er tvivlsomt. Der er i dansk forvaltningsret tradition for, at tidsfrister fastsat i lovgivning alene har karakter af ordensforskrifter, og således alene skal agere rettesnor for forvaltningens overholdelse af navnlig princippet om saglig forvaltning.

Stiltiende tilladelsesordninger findes også i bl.a. lovebekendtgørelse 2019-08-30 nr. 908 om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af autoværksteder m.v., hvorefter det fremgår af § 15, stk. 1, at aktiviteten kan igangsættes, hvis kommunalbestyrelsen indenfor den i bekendtgørelsen fastsatte tidsfrist ikke har gjort indsigelse mod aktiviteten. En analog konstruktion findes i § 3 i lovebekendtgørelse 2017-06-23 nr. 844 om miljøregulering af visse aktiviteter. Tilladelsesordningen i bekendtgørelserne er konstrueret i overensstemmelse med den i direktiv 2007/123/EF (**“servicedirektivet”**) foreskrevne fremgangsmåde for tilladelsesordninger. Det er i servicedirektivets artikel 13(5), foreskrevet at den relevante myndighed skal fremsende ansøgeren en kvittering der angiver hvorvidt “tilladelsen, hvis det

er relevant, skal betragtes som udstedt, hvis der ikke er afgivet svar inden for den fastsatte frist”. Ifølge servicedirektivet pålægges lovgiver at tage stilling til, om tilladelsesordninger kan administreres ved stiltiende administrativ accept, eller om et tvingende alment hensyn begrundes, at der kræves en udtrykkelig afgørelse fra den relevante myndighed. Et sådant hensyn vil i den aktuelle problemstilling givetvist være miljøhensyn og hensynet til menneskers sundhed, da bl.a. vindmøller kan have vidtrækkende konsekvenser for både menneskers og faunas trivsel.

Henset til ovenstående findes der begrænset belæg for, at der i dansk ret gælder et princip om administrativ stiltiende accept. De få tilfælde af administrativ stiltiende accept i dansk forvaltningsret følger den fremgangsmåde, som er foreskrevet i servicedirektivet. Her kvitterer myndigheden for modtagelse af ansøgningen og udsteder derefter en betinget tilladelse, hvori det er fastsat, at myndigheden forbeholder sig retten til, inden for en angiven tidsfrist, at nægte tilladelse til den ansøgte aktivitet. Såfremt myndigheden ikke benytter sig af denne adgang inden for den anførte tidsfrist, kan tilladelsen anses for givet.

Hvis det alligevel lægges til grund, at et princip om administrativ stiltiende accept måtte være gældende i dansk ret, findes der fortsat usikkerhed om den virkning, bestemmelsen medfører. Som påpeget ovenfor, er det i artikel 16a(6) fastslået, at administrativ stiltiende accept ikke skal finde anvendelse for ansøgninger, hvor der er krav om miljøvurdering. Det er således forudsat, at stiltiende accept kun kan tillades, hvis det ikke forventes at have en negativ indvirkning på miljøet.

Dette sikrer også, at myndighedens passivitet ikke tillader utilsigtede miljøskadelige virkninger, idet der i så fald forudsætningsvist ville have været krav om miljøvurdering i henhold til artikel 16a(5). Desuden finder bestemmelsen ikke anvendelse på endelige afgørelser i tilladelsesproceduren. Udstrækningen af stiltiende accept er således begrænset til alene at angå de mellemliggende administrative skridt, som også foreskrevet i bestemmelsens 1. pkt.

Det er vanskeligt at udtale sig om den praktiske anvendelighed, muligheden for administrativ stiltiende accept medfører og hvilken effekt det vil have på den mellemliggende administrative procedure. Det kan dog antages, at det vil medvirke til at undgå en flaskehals i tilladelsesproceduren, i det omfang, at projektherren ikke unødigt opholdes i den igangværende tilladelsesprocedure som følge af myndighedens overskridelse af

mellemliggende tidsfrister. Præamblen foreskriver endvidere, at projekter skal nyde godt af klare frister og retssikkerhed med hensyn til tilladelsesprocedurens forventede resultat,¹⁴¹ hvilket indikerer at myndigheden, så tidligt i tilladelsesproceduren som muligt, skal give projektherren meddelelse om, hvis der er forhold der kan begrunde afslag på tilladelse til gennemførelse af VE-projektet. Overordnet er der ingen åbenlyse ulemper ved, at de mellemliggende administrative skridt tidligere har krævet myndighedernes stillingtagen, forudsat at fristerne herfor bliver overholdt.

De potentielle negative konsekvenser ved at tillade stiltiende administrativ accept fremstår dog minimale, således at selvom bestemmelsen ikke måtte medføre nogen større virkning i praksis, er der ikke øvrige hensyn, bl.a. til miljøet, der oplagt burde afskære adgangen hertil. Det er endvidere i artiklens sidste pkt. forudsat, at alle afgørelser skal offentliggøres, hvorfor den berørte offentligheds krav på miljøoplysninger ikke krænkes ved indførslen af stiltiende accept som i direktivet foreskrevet. Som ovenfor anført er det dog tvivlsomt, at adgangen til administrativ stiltiende accept i artikel 16a(6) vil finde anvendelse i Danmark, henset til den danske forvaltningsrets tilbageholdende tilgang til at benytte stiltiende accept, og at der således beror en konkret tvivl til, hvorvidt et sådan princip finder anvendelse i dansk ret.

3.8. *Artikel 16b - Tilladelsesproceduren for projekter uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi*

Artikel 16b

Tilladelsesproceduren for projekter uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi

1. Medlemsstaterne sikrer, at den tilladelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, ikke overstiger to år for projekter for vedvarende energi uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi. I tilfælde af projekter om vedvarende offshoreenergi må tilladelsesproceduren dog ikke overstige tre år. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, herunder hvis de kræver forlængede perioder, der er nødvendige med henblik på vurderinger i henhold til gældende EU-miljølovgivning, kan medlemsstaterne forlænge begge disse perioder med op til seks måneder. I så fald oplyser medlemsstaterne udvikleren af projektet klart om de ekstraordinære omstændigheder, der begrundet en sådan forlængelse.
2. Når der kræves en miljøvurdering i henhold til direktiv 2011/92/EU eller 92/43/EØF, gennemføres den efter en enkelt procedure, der samler alle relevante vurderinger af et givet projekt for vedvarende energi. Når en sådan miljøkonsekvensvurdering er påkrævet, afgiver den kompetente myndighed under hensyntagen til udvikleren af projektets oplysninger en udtalelse om omfanget og detaljeringsgraden af

¹⁴¹ VE III-direktivet, præambel bemærkning 35.

de oplysninger, som udvikleren af projektet skal medtage i miljøkonsekvensvurderingsrapporten, og dette omfang udvides ikke efterfølgende. Når der i et specifikt projekt for vedvarende energi er truffet passende afbødende foranstaltninger, betragtes drab på eller forstyrrelse af de arter, der er beskyttet i henhold til artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF og artikel 5 i direktiv 2009/147/EF, ikke som værende forsættelig. Hvis nye afbødende foranstaltninger, der har til formål så vidt muligt at forebygge drab på eller forstyrrelse af arter, der er beskyttet i henhold til direktiv 92/43/EØF og 2009/147/EF, eller andre former for miljøpåvirkning, ikke er blevet afprøvet i vidt omfang med hensyn til deres effektivitet, kan medlemsstaterne tillade, at de anvendes i ét eller flere pilotprojekter i en begrænset periode, forudsat at effektiviteten af sådanne afbødende foranstaltninger overvåges nøje, og at der straks tages passende skridt, hvis de viser sig ikke at være effektive.

Tilladelsesproceduren for repowering af kraftværker til vedvarende energi, for nye installationer med en elkapacitet på mindre end 150 kW og for samplaceret energilagring såvel som for sådanne værkers, sådanne installationers og sådan lagrings tilslutning til nettet, der er beliggende uden for særligt egnede områder for vedvarende energi, må ikke overstige 12 måneder, herunder med hensyn til miljøvurderinger, hvis sådanne er påkrævet i henhold til relevant ret. I tilfælde af projekter om vedvarende offshoreenergi må tilladelsesproceduren dog ikke overstige to år. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, kan medlemsstaterne forlænge begge disse perioder med op til tre måneder. Medlemsstaterne oplyser udvikleren af projektet klart om de ekstraordinære omstændigheder, der begrunder en sådan forlængelse.

I lighed med artikel 16a, behandler nærværende afsnit tilladelsesproceduren for VE-anlæg, men hvor afsnit 3.7 omhandlede tilladelsesproceduren for VE-anlæg placeret i VEFO'er, regulerer artikel 16b tilladelsesproceduren for VE-anlæg, der opsættes uden for VEFO'er.

- 3.8.1. Sagsbehandlingsfrister for projekter uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi
Medlemsstaterne pålægges, at tilladelsesproceduren beskrevet i artikel 16, ikke må overskride 2 år for VE-anlæg placeret uden for VEFO'er. For projekter om vedvarende offshoreenergi er tilladelsesproceduren begrænset til 3 år.

Ligesom i artikel 16a(1), kan perioden forlænges i tilfælde af behørigt begrundede ekstraordinære omstændigheder, herunder hvis det er nødvendigt med henblik på vurderinger i henhold til gældende EU-miljølovgivning, kan medlemsstaterne forlænge begge tidsfrister med op til seks måneder. Projektherren skal tilsvarende med artikel 16a, hvis der sker en sådan forlængelse, gives en klar redegørelse for de omstændigheder, der begrunder forlængelse af proceduren. En sådan beslutning bærer de karakteristiske præg af en konkret forvaltningsakt, der er i forvaltningsretlig teori er defineret som "en udtalelse, hvorved en

forvaltningsmyndighed i forhold til en bestemt adressat eller afgrænset kreds af adressater ensidigt fastsætter, hvad der skal være ret i et konkret tilfælde” med de dertil følgende krav til sagens oplysning og behandling, samt rettigheder for den tilladelsessøgende part.

Artikel 16b har både til hensigt at fastlægge tilladelsesproceduren og samtidigt fremskynde opførslen VE-anlæg beliggende udenfor VEFO'er, jf. bl.a. præamblen, hvor det anføres at “de tilladelsesprocedurer, der gælder for projekter beliggende uden for VEFO, ligeledes forenkles og strømlines med indførelsen af klare maksimumsfrister for alle trin i tilladelsesproceduren, herunder specifikke projektwise miljøvurderinger”.¹⁴² Dog er der ligeledes øje for, at VE III-direktivet ikke har til formål at åbne op for en fravigelse af de i SMV-, VVM- og habitatdirektivet foreskrevne vurderinger for projekter, der ikke er placeret i et VEFO, jf. ligeledes præamblen, hvoraf det følger at “Sådanne projekter bør fortsat være omfattet af forpligtelsen til at foretage en særlig miljøkonsekvensvurdering i medfør af VVM-direktivet og bør være underlagt de tilladelsesprocedurer, der er gældende for projekter vedrørende vedvarende energi beliggende uden for VEFO”.¹⁴³ Præamblen foreskriver videre, at VE III-direktivet ikke har til hensigt at indføre begrænsninger i adgangen til at gennemføre VE-projekter på lokaliteter, der ikke er fundet formålstjenlige til udpegning til et VEFO.

3.8.2. Tilrettelæggelse af tilladelsesproceduren

Hvis der kræves en miljøkonsekvensvurdering i henhold til VVM-direktivet eller habitatdirektivet, skal disse gennemføres ved en enkelt procedure, som samler alle relevante vurderinger under én.¹⁴⁴ Den kompetente myndighed skal informere projektherren om omfanget og detaljeringsgraden af det materiale og af de oplysninger, der skal medtages i miljøkonsekvensvurderingsrapporten. Myndighedens krav til omfanget af disse oplysninger, kan ikke udvides efterfølgende. Det er dog muligt for projektherre at medtage yderligere informationer end de af myndigheden forespurgte i miljøkonsekvensvurderingsrapporten, hvis dette findes formålstjenesteligt.

Formodning for at drab og forstyrrelse ikke er forsætlig

Hvis der i et specifikt projekt er truffet passende afbødende foranstaltninger til minimering af drab og forstyrrelse af arter beskyttet i henhold til artikel 12(1) i habitatdirektivet og artikel 5

¹⁴² VE III-direktivet, præambel bemærkning 36.

¹⁴³ VE III-direktivet, præambel bemærkning 36

¹⁴⁴ En tilsvarende retstilling er allerede gældende i Danmark, jf. habitatbekendtgørelsens § 6.

i fuglebeskyttelsesdirektivet, anses drab og forstyrrelse ikke som værende forsætlig. Hvis de afbødende foranstaltninger der er vedtaget, ikke har været afprøvet i vidt omfang med hensyn til deres effektivitet, kan det tillades, at de anvendes i ét eller flere pilotprojekter i en tidsbegrænset periode, forudsat at effektiviteten overvåges nøje, og at der straks skrides ind, hvis de afbødende foranstaltninger måtte vise sig uvirksomme eller mindre virksomme end lagt til grund ved pilotprojektets vedtagelse. Formodning for, at drab og forstyrrelse af dyrearter ikke anses som forsætlig i direktivets forstand, har til hensigt at undgå ulovlige tilstande efter artikel 12(1) og artikel 5 i fuglebeskyttelsesdirektivet, hvorefter der ville kræves en dispensation til aktiviteten efter henholdsvis artikel 16 i habitatdirektivet og artikel 9 i fuglebeskyttelsesdirektivet. Forsætsbetingelsen i habitatdirektivet, skal fortolkes som et *dolus eventualis* forsæt, jf. de forenede sager C-473/19 og C-474/19 (Föreningen Skydda Skogan), hvilket medfører at, såfremt medlemsstater ikke hindrer en aktivitet der forventes at have en negativ indvirken på en bilag IV-art, vil medlemsstaten have tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 12. Tilsvarende gælder for forbuddet i artikel 5 i fuglebeskyttelsesdirektivet, der ligeledes fortolkes udvidende af EUD. Artikel 12(1)(d) indeholder endvidere et forbud mod uagtsom beskadigelse eller ødelæggelse af beskyttede levesteder for bilag IV-arter.¹⁴⁵ De forenede sager C-473/19 og C-474/19 fastslår, at det er i strid med habitatdirektivets artikel 12(1) at tillade aktiviteter, der kan skade arter nævnt i bilag IV eller deres levesteder, uanset om den pågældende aktivitet ikke påvirker de pågældende arters gunstige bevaringsstatus. Dette indebærer ikke nødvendigvis, at tilladelse til aktiviteten skal nægtes. Tilladelsen vil blot skulle gives i henhold til undtagelsen i artikel 16, hvori der foretages en vurdering af, om fravigelsen af beskyttelsen i artikel 12(1) påvirker den berørte dyrearts gunstige bevaringsstatus.

Bestemmelsen tager alene stilling til forsætlig drab og forstyrrelse af arter, men ikke til den uagtsomme ødelæggelse og beskadigelse af levesteder for bilag IV-dyrearter. Dette skal antageligt ses i den sammenhæng, at der nærmest uundgåeligt vil være en risiko for beskyttede arters forstyrrelse og død, f.eks. ved opførelsen af vindmøller. Dette er forsøgt imødekommet med nærværende artikel, samtidigt med at der ikke har været et ønske om lempelse af regelværket mod ødelæggelse eller beskadigelse af levesteder for bilag IV-arter. Formodningen for at drab og forstyrrelse ikke er forsætlig, forudsætter som ovenfor påpeget, at der er vedtaget passende afbødende foranstaltninger.

¹⁴⁵ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 548)

3.9. Artikel 16f - Væsentlig samfundsmæssig interesse

Artikel 16f

Væsentlig samfundsmæssig interesse

Senest den 21. februar 2024 og indtil der er opnået klimaneutralitet, sikrer medlemsstaterne i forbindelse med tilladelsesproceduren, at planlægning, opførelse og drift af anlæg til vedvarende energi, sådanne anlægs tilslutning til nettet, selve det tilknyttede net og lagringsaktiver formodes at være af væsentlig samfundsmæssig interesse og tjene den offentlige sundhed og sikkerhed i forbindelse med afvejningen af retlige interesser i de individuelle tilfælde med henblik på artikel 6, stk. 4, og artikel 16, stk. 1, litra c), i direktiv 92/43/EØF, artikel 4, stk. 7, i direktiv 2000/60/EF og artikel 9, stk. 1, litra a), i direktiv 2009/147/EF. Medlemsstaterne kan under behørigt begrundede og særlige omstændigheder begrænse anvendelsen af nærværende artikel til visse dele af deres område og til visse typer teknologi eller til projekter med bestemte tekniske karakteristika i overensstemmelse med de prioriteter, der er fastsat i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om sådanne begrænsninger sammen med grundene hertil.

Det fastslås i artikel 16f, at der skal være en generel formodning om, at planlægning, opførelse, drift og tilslutning af VE-anlæg er begrundet i væsentlige samfundsmæssige hensyn og tjener den offentlige sundhed og sikkerhed. Det skal hertil bemærkes, at samme retstilling er indført i forordning 2022/577/EU ("**nødretsforordningen**"). Formodningen om at vedvarende energi og opførelse af anlæg hertil er begrundet i væsentlige samfundsmæssige hensyn, er således ikke en nyskabelse.

Det skal indledende bemærkes, at EUD slog fast i sag C-2/10 (Eolica di Altamura), at beskyttelsen af Natura 2000-områder, som foreskrevet i habitatdirektivets artikel 6(3), alene kan fraviges i de særlige tilfælde, der er angivet i artikel 6(4). Ifølge de gældende regler, kan hensynet til fremme af vedvarende energi derfor ikke reducere beskyttelsesniveauet for Natura 2000-områderne. Den særlige beskyttelse af disse områder kan desuden give medlemsstaterne mulighed for – men ikke nødvendigvis pålægge dem – at styrke beskyttelsen i forhold til vindmølleprojekter. En sådan skærpelse må dog ikke overstige, hvad der er foreneligt med proportionalitetsprincippet, som beskrevet i VE-direktivets artikel 13. Retstillingen i relation til balancen mellem naturbeskyttelse og fremme af vedvarende energi er således forholdsvis tydelig.¹⁴⁶

¹⁴⁶ (Pagh, 2011, p. 342)

Bestemmelsen er særligt interessant i relation til i hvilket omfang formodningen åbner op for, at medlemsstaterne benytter de i forvejen vedtagne undtagelsesbestemmelser i de europæiske miljøbeskyttelsesregler, herunder i særdeleshed habitatdirektivets artikel 6(4) om bydende nødvendige samfundshensyns adgangsgivende effekt på gennemførelsen af planer og projekter, der vurderes at få en negativ effekt på en given lokalitet, som ellers er udelukket i henhold til habitatdirektivets artikel 6(3). Formodningen i artikel 16f gælder for tilladelsesprocedurer som er omfattet af habitatdirektivet, vandrammedirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.¹⁴⁷ Formodningen kan på medlemsstaternes initiativ begrænses til visse geografiske områder og teknologityper.

Der er efter EU-miljøretten særdeles indskrænkede muligheder for at gennemføre et projekt eller en plan, hvis det ikke kan udelukkes, at projektet eller planen vil skade et Natura 2000-område. Dette medfører, jf. sag C-127/02 (Waddenzee), at medmindre undtagelsen i artikel 6(4) anvendes, må der alene meddeles tilladelse, hvis konsekvensvurderingen giver:

vished for, at aktiviteten ikke har skadelige virkninger for den pågældende lokalitets integritet. Det forholder sig således, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.¹⁴⁸

Dertil skal bemærkes, at hvis konsekvensvurderingen viser, at der kan vedtages effektive afværgeforanstaltninger, der hindrer de mulige skadelige virkninger, kan tilladelse meddeles efter artikel 6(3), forudsat at der er vedtaget vilkår, der tilsikrer en effektiv gennemførelse og håndhævelse af foranstaltningerne.¹⁴⁹ I relation til habitatdirektivets artikel 6(3) skelnes der mellem afværgende og kompenserende foranstaltninger.¹⁵⁰ Afværgende foranstaltninger adskiller sig fra kompenserende foranstaltninger på det afgørende punkt, at de har til formål helt at afværge den skade, det givne projekt potentielt måtte forårsage. Pagh bruger som eksempel på en afværgende foranstaltning en faunapassage.¹⁵¹ Derimod har en kompenserende foranstaltning til hensigt at kompensere den skade, projektet eller planen potentielt måtte forårsage. Dette kan eksempelvis være et erstatningshabitat, opført på en anden geografisk lokation. Hvis en kompenserende foranstaltning er et nødvendigt tiltag for vedtagelse af projektet og eller planen, vil der ikke kunne meddeles tilladelse i medfør af

¹⁴⁷ Artikel 6, stk. 4, og artikel 16, stk. 1, litra c), i direktiv 92/43/EØF, artikel 4, stk. 7, i direktiv 2000/60/EF og artikel 9, stk. 1, litra a), i direktiv 2009/147/EF

¹⁴⁸ C-127/02, præmis 61.

¹⁴⁹ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 532 f).

¹⁵⁰ I direktiv 2023/2413/EU omtalt afbødende foranstaltninger.

¹⁵¹ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 533f).

habitatdirektivet artikel 6(3), og en tilladelse vil således bero på undtagelsesbestemmelsen i artikel 6(4) på baggrund af et væsentligt samfundshensyn samt opfyldelse af de øvrige kumulative betingelser omtalt nedenfor.

I sag C-258/11 (Sweetman m.fl.) udgjorde en ødelæggelse på knap 2%¹⁵² af et kalkstensplateau en tilstrækkelig ødelæggelse, til at en tilladelse var afskåret som følge af artikel 6(3). Sagen er efterfølgende af det danske klagenævn fortolket ganske vidtgående, således illustreret i MAD 2019.161 Mfk, om kystbeskyttelse, hvorefter en varig ødelæggelse af 0,09% af en strandeng i et Natura 2000-område, fandtes at udelukke tilladelse efter habitatdirektivets artikel 6(3), hvorefter en allerede givet VVM-tilladelse blev ophævet. Der blev efterfølgende i pågældende sag meddelt tilladelse på baggrund af undtagelsen i artikel 6(4).¹⁵³ Retspraksis for hvorvidt et projekt eller en plan kan gennemføres er således særdeles streng.

Artikel 6(4) i habitatdirektivet bestemmer, at der forinden et projekt kan gennemføres begrundet i bydende nødvendige samfundshensyn, skal der være gennemført en konsekvensvurdering i medfør af samme direktivs artikel 6(3), jf. bl.a. sag C-441/03 (Kommissionen mod Holland). Kravet om forudgående konsekvensvurdering indebærer, jf. sag C-411/19 (WWF Italia Onlus m.fl.), at hvis myndigheder gennemfører et projekt på trods af dets skadelige virkning på et Natura 2000-område, kan der ikke ske alternativer til projektet, uden at dette udløser et fornyet krav om konsekvensvurdering. Dette er uanset om de tiltænkte ændringer forventes at medføre en mindre skadelig effekt, end de oprindeligt planlagte ændringer. Det fastslås endvidere i sag C-411/19, at kompensationsforanstaltninger kan fastsættes efter den gennemførte konsekvensvurdering, og ikke ubetinget udløser et krav om en ny konsekvensvurdering.

For det andet må der ikke findes alternativer til projektet, der ønskes gennemført ved artikel 6(4), jf. bl.a. sag C-239/04 (Kommissionen mod Portugal). Der kan alene gennemføres projekter, der ikke kan tillades efter artikel 6(3), hvis det er bevist, at der ikke findes alternative løsninger. Det er uden betydning, at det viser sig efterfølgende, at det tiltænkte projekt ikke havde en skadelig virkning, da:

¹⁵² 1,47 hektar af et samlet areal på 270 hektar.

¹⁵³ (Pagh & Haugsted, 2022, p. 533)

Det er nemlig det tidspunkt, da der træffes afgørelse om tilladelse til gennemførelse af projektet, at der ud fra et videnskabeligt synspunkt ikke må foreligge nogen rimelig tvivl i forhold til skadevirkninger for det omhandlede områdes integritet.¹⁵⁴

For det tredje skal der gennemføres kompenserende foranstaltninger, som ovenfor påpeget, jf. sag C-411/19, og disse kan fastsættes tidsmæssigt efter konsekvensvurderingen.

Det fjerde og sidste vilkår for anvendelsen af artikel 6(4) er at projektets gennemførelse skal være begrundet i nødvendige bydende samfundshensyn. EUD lægger i sag C-411/19 op til at medlemsstaterne overlades et relativt stort skøn. Således spænder hensynstemaet fra bedre trafikforbindelser og infrastruktur, over hensyn til lavere anlægsudgifter videre til hensyn til landskabsmæssige, kulturelle, historiske og socioøkonomiske forhold, hvilket er udtryk for, at bydende nødvendige hensyn der accepteres af domstolene kan være særdeles forskelligartede. Det fastslås i sag C-399/14 (Grüne Liga Sachsen), at økonomiske hensyn ikke kan stå alene og ej heller bære gennemførelsen af et projekt efter artikel 6(4)¹⁵⁵. Når et projekt ønskes gennemført som følge af socioøkonomiske hensyn, og det vurderes at skade en prioriteret art eller naturtype, da kan undtagelsesbestemmelsen i artikel 6(4) alene anvendes efter at kommissionen har afgivet udtalelse.¹⁵⁶

Det fastslås, som ovenfor nævnt, at fremme af vedvarende energi og den dertilhørende infrastruktur skal have formodningen for sig, at være af væsentlig samfundsmæssig interesse og tjene *den offentlige sundhed og sikkerhed*. EUD har afsagt en række afgørelser, hvori netop hensynet til den offentlige sundhed og sikkerhed har været centralt. Det skal indledende nævnes, at det fremgår af Kommissionens vejledning fra 2012, at hvad der udgør hensyn til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed og gavnlige virkninger på miljøet, ikke er udtrykkeligt defineret. Der skal således foretages et skøn, en vurdering og en afvejning af de foreliggende hensyn for at fastlægge, hvorvidt et hensyn omfattes af de førnævnte hensynskategoriseringer. Det er endvidere i vejledningen fastslået, at som følge af det EU-retlige nærhedsprincip, pålægger det den relevante myndighed, at undersøge, om der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

¹⁵⁴ C-239/04, præmis 24.

¹⁵⁵ Præmis 77, i sag C-399/14.

¹⁵⁶ Præmis 123, i sag C-43/10.

Menneskers sundhed er en af de få hensyn, der kan begrunde fællesskabsrettens begrænsning af den frie bevægelighed for varer, arbejdstagere, tjenesteydelser og etableringsretten. En af de vægtigste begrundelser for miljøretten på EU-plan er ligeledes hensynet til menneskets sundhed, og hensynet hertil kan således begrunde undtagelsen fra forhold, der ellers er beskyttet af habitatdirektivet eller øvrige dele af fællesskabsretten.¹⁵⁷

I sag C-411/17 (Inter-Environnement Wallonie m.fl.), fandt EUD, at forsyningssikkerhed, såfremt der foreligger en reel og alvorlig trussel, kan udgøre et offentlig sikkerhedshensyn, som kan begrunde gennemførelse af et projekt på trods af dets skadelige virkning. I sag C-504/15 (Kommissionen mod Grækenland) fandtes nødvendige hjælpemidler til handicappede, at udgøre et hensyn til menneskers sundhed, der kunne begrunde anvendelsen af undtagelsesbestemmelsen i artikel 6(4). Dertil må dog bemærkes, at der i praksis vil anlægges en streng vurdering af, hvorvidt der findes gangbare alternativer til det givne projekt.

I nødretsforordningens præambel til artikel 3¹⁵⁸, fremgår det, at:

en af de midlertidige foranstaltninger består i at indføre en afkræftelig formodning om, at projekter om vedvarende energi er af væsentlig samfundsinteresse ... medmindre der er klare beviser for, at disse projekter har store negative virkninger på miljøet, som ikke kan afbødes eller kompenseres.

Formodningen for vedvarende energi som værende af væsentlig samfundsinteresse er, som straks ovenfor anført, videreført i VE III-direktivet. Formuleringen *afkræftelig* er dog udgået, således at formodningen nu rettere omtales som værende:

¹⁵⁷ Vejledning vedrørende artikel 6(4) til direktiv 92/43/EØF, s. 23.

¹⁵⁸ Nødretsforordningen, præambel bemærkning 8.

med henblik på den relevante EU-ret bør medlemsstaterne, når de foretager de nødvendige vurderinger af de enkelte sager for at fastslå, om et anlæg til vedvarende energi ... i et bestemt tilfælde er af væsentlig samfundsinteresse, formode, at disse anlæg til vedvarende energi og den tilhørende infrastruktur er af væsentlig samfundsinteresse og tjener den offentlige sundhed og sikkerhed, medmindre der er klar dokumentation for, at disse projekter har væsentlige skadelige virkninger på miljøet, som ikke kan afbødes eller kompenseres, eller hvis medlemsstaterne beslutter at begrænse anvendelsen af denne formodning under behørigt begrundede og specifikke omstændigheder.¹⁵⁹

Der er derved fortsat adgang for de enkelte medlemsstater til at begrænse formodningens rækkevidde, under behørigt begrundede hensyn. En formodning er per definition afkræftelig, hvorfor ændringen af formuleringen ikke synes at ændre retsstillingen, der fulgte af nødretsforordningen. Indførelsen af artikel 16f åbner ikke op for, at enhver skadelig virkning kan tolereres på baggrund af den væsentlige samfundsinteresse, som opførsel og drift af VE-anlæg udgør. Derfor vil der til stadighed skulle gennemføres udførlige undersøgelser af projekternes potentielle skadelige virkning, og der vil analogt med retsstillingen inden vedtagelse af nødretsforordningen henholdsvis VE III-direktivet skulle gennemføres en konsekvensvurdering, jf. habitatdirektivets artikel 6(3). Således vil Danmarks historisk begrænsede anvendelse af habitatdirektivets artikel 6(4) kunne videreføres. Anvendelse af fravigelsen i artikel 6(4) beror fortsat på en konkret vurdering, hvor de resterende betingelser for anvendelse af habitatdirektivets artikel 6(4) skal være opfyldt, før undtagelsen vil kan anvendes. Medlemsstaten skal til stadighed udtømmende have undersøgt og forfulgt mulighederne for alternativer til projektet og have vedtaget kompenserende foranstaltninger, som foreskrevet i artikel 6(4).

Det er usikkert, hvorvidt formodningen faktisk indeholder en ændring af retsstillingen eller blot kodificerer den allerede herskende retsstilling på området. En række illustrative EU-domme kan bidrage til belysning heraf. Sag C-411/19 (WWF Italia Onlus m.fl.) omhandlede et 18 km langt vejanlæg i et Natura 2000-område, som skulle forbinde to italienske byer med henblik på at forbedre transportinfrastrukturen mellem Milano og Napoli. Vejanlægget blev tilladt i medfør af artikel 6(4), og statuerer, at transportinfrastruktur og hensyn til bedre vejanlæg kan udgøre væsentlige samfundsinteresser. Afgørelsen er ligeledes udtryk for, at medlemsstaterne tillægges et bredt skøn over, hvad der udgør sådanne interesser. I sag C-43/10 (Aitolokarnanias m.fl.), der omhandlede omlægningen af en flod, med henblik på sikre kunstvanding og el-produktion i regionen Thessalien, samt sikre

¹⁵⁹ VE III-direktivet, præambel bemærkning 44.

vandforsyningen i samtlige byområder i regionen. I afgørelsen fandtes en sådan omlægning, at udgøre en væsentlig samfundsinteresse. I sag C-404/09 (Kommissionen mod Spanien), fandtes minedrift i to aktive minebrud i en spansk region, at kunne udgøre en væsentlig samfundsinteresse. Minedriften foregik tæt på et særligt beskyttet Natura 2000-område, og der var konstateret ødelæggelse af 19,9 hektar af en beskyttet naturtype¹⁶⁰. Minedriften vurderedes dog at have stor betydning for bl.a. den lokale økonomi.

Selvom ingen af de ovenfor refererede domme specifikt angår vedvarende energi, kan der drages en række paralleller mellem afgørelserne og de hensyn, som opførsel af anlæg til vedvarende energi varetager. Anlæg til vedvarende energi bidrager navnlig til forsyningssikkerhed, grøn omstilling, mindske af lokal luftforurening og til at skabe arbejdspladser. Således, når der i sag C-43/10 prioriteres vandforsyning, er det nærliggende at el- og varmforsyning fra vedvarende energianlæg, vil kunne tilskrives en tilsvarende samfundsinteresse. Ligeledes, når de økonomiske hensyn ved minedrift tillægges vægt i afgørelse C-404/09, vil de samme aspekter ved VE-anlæg tilsvarende kunne tillægges vægt. Det er således ikke nærliggende, at EU domstolen inden nødretsforordningens henholdsvis VE III-direktivets vedtagelse af formodningsreglen om at vedvarende energi anses som en væsentlig samfundsinteresse, skulle have været negativt indstillet overfor at acceptere opførsel og drift af VE-anlæg som en væsentlig samfundsinteresse.

Vedtagelsen af artikel 16f udgør derfor nærmere en kodificering af den allerede gældende retsstilling, end det udgør en ændring heraf. Det er dog utvivlsomt, at vedtagelsen vil bidrage til at fjerne en eventuel fortolkningstvivl, der måtte bestå i relation til hvorvidt vedvarende energi udgør en væsentlig samfundsinteresse.

Slutteligt skal det påpeges, at der er en stor inkonsistens mellem medlemsstaterne benyttelse af undtagelsesbestemmelsen i habitatdirektivet. Det er derfor heller ikke sikkert, at Danmark ville have kategoriseret anlæg til vedvarende energi som en væsentlig samfundsinteresse inden vedtagelse af nødretsforordningen og VE III-direktivet. Danmark har historisk været tilbageholdende med at benytte undtagelsesbestemmelserne i habitatdirektivet, og således har Danmark kun benyttet artikel 16 i habitatdirektivet 8 gange i perioden fra 2019 til 2022,

¹⁶⁰ C-404/09, præmis 54 (Naturtypen 9230, Galicisk-portugisiske egeskove med træarterne *Quercus robur* og *Quercus pyrenaica*.)

hvorimod Holland anvendte undtagelsen 1962 gange i samme periode.¹⁶¹ Holland anvendte undtagelsen i artikel 16(1)(c), til tilladelse af projekter til vedvarende energi allerede inden vedtagelse af nødretsforordningen og kategoriserede disse som værende af væsentlig samfundsinteresse, under hensyn til deres effekt til at begrænse klimaforandringer, hvilket anses som et hensyn der tjener den offentlige sikkerhed og sundhed.¹⁶²

Artikel 16f udgør et fortolkningsbidrag, der indskrænker medlemsstaternes skøn i relation til habitatdirektivets artikel 6(4) og 16, i den forstand at den danske tilbageholdenhed med at benytte undtagelsesbestemmelserne ikke længere kan begrundes i at projekterne ikke udgør en væsentligt samfundsinteresse. Som ovenfor påpeget, består dog stadig en række kumulative betingelser for anvendelsen af undtagelsesbestemmelserne, og derved er der ikke skabt en juridisk motorvej hvor ethvert VE-projekt kan vedtages på baggrund af en formodning for en væsentlig samfundsinteresse.

4. Sammenfatning

Sammenfattende kan det konkluderes, at VE III-direktivet rykker ved en række væsentlige punkter i tilladelsesprocessen for opførelse af anlæg til vedvarende energi og for net- og lagringsprojekter. I det følgende konkluderes der først på den retsstilling, der følger af VE III-direktivet i relation til tilladelsesproceduren for opsætning af anlæg til vedvarende energi, for dernæst at omtale den indførte retsstilling for dertilhørende net- og lagringsinfrastruktur.

Retstilstanden for VE-projekter

Der anlægges i VE III-direktivet en gennemgående systematik for tilladelsesprocedurer til opførelse af VE-anlæg. Ideen med systematikken er, at konkrete VE-projekter skal kunne undtages fra de gængse vurderingsregler der følger af EU-miljøretten, herunder særligt VVM- og habitatdirektivet. Systematikken forudsætter, at projekter er placeret i dertil udpegede energiområder, og at der i plangrundlaget for disse områder er foretaget de vurderinger af potentielle skadelige virkninger, samt at planen afbøder for disse ved vedtagelsen af regler og afbødende foranstaltninger, der ellers skulle være foretaget på projektbasis. Projekter kan derefter opføres uden iagttagelse af de ellers gældende regler for

¹⁶¹ European Environment Agency, Derogations reporting, 2022a & European Environment Agency, Derogations reporting, 2022.

¹⁶² Akerboom, S., et al.: "Wind Energy Projects and Species Protection Law: A Comparative Analysis of the Application of EU Law in Five Member States", European Energy and Environmental Law Review, Volume 28, Issue 4, 2019, p. 149.

miljø- og konsekvensvurderinger, forudsat at de lever op til de vedtagne krav i planen samt at projektets skadelige virkninger ikke går ud over det der er forudsat i planen. Derved har man haft til hensigt at skabe et system hvori der foretages én samlet planvurdering, i stedet for et flertal projektvurderinger. Dette er gjort med henblik på at fremskynde tilladelsesprocessen for VE-projekter. Nedenfor konkluderes der på, hvordan de enkelte bestemmelser i VE III-direktivet medvirker til denne systematik.

Helt grundlæggende forudsætter ændringen af tilladelsesproceduren, at medlemsstaterne skal kortlægge områder til udpegelse af VEFO'er med henblik på at nå de EU-mål, der er defineret i VE-direktivets artikel 3. På baggrund heraf skal medlemsstaterne vedtage planer, hvori VEFO'er udpeges og reguleres. Der består ikke uvæsentlige praktiske komplikationer ved udpegelsen af disse områder, da de navnlig skal udelukke Natura 2000-områder og fuglebeskyttelsesområder. Derudover skal områderne have en tilstrækkelig størrelse, henset til at de skal kunne bidrage til Danmarks opfyldelse af klimamålene og målene for bruttoforbrug af energi fra vedvarende energikilder. En yderligere problematik består i relation til muligheden for, at et VEFO efterfølgende bliver udpeget til SBO¹⁶³ i medfør af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, som følge af lokalitetens opfyldelse af de ornitologiske kriterier, der udgør udpegningskriterierne for SBO'er. I så fald vil medlemsstaten være forpligtet til at reagere over for den ellers lovligt påbegyndte aktivitet i medfør af habitatdirektivets artikel 6(2).

Når et VEFO er kortlagt og udpeget, og planen er miljøvurderet efter SMV-direktivet, som foreskrevet i VE-direktivets artikel 15c(2), vil en projektherre kunne ansøge om opførsel af anlæg til produktion af vedvarende energi i det dertil udpegede område. Ansøgningsprocessen er underlagt en maksimal tidsramme på 12 måneder for onshore anlæg. Formålet med VEFO'er er at smidiggøre og fremskynde tilladelsesproceduren. Projekterne der projekteres i et VEFO, er derfor ikke ubetinget underlagt et krav om VVM-vurdering og konsekvensvurdering i medfør af habitatdirektivet, jf. VE-direktivets artikel 16a(3). Forinden projekter undtages, underlægges de en screening i medfør af VE-direktivets artikel 16a(4), som udløser vurderingspligt, hvis der skønnes at være en stor sandsynlighed for, at projekterne vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, i betragtning af de berørte geografiske områders miljøfølsomhed og at disse virkninger ikke allerede er

¹⁶³ SBO'er omfattes af Natura 2000-netværket.

påpeget i den allerede foretagne miljøkonsekvensvurdering af planen for det udpegede område.

Der etableres endvidere en udvidet undtagelsesordning fra miljøkonsekvensvurdering og habitatkonsekvensvurdering for vind- og solcelleprojekter, selvom en screening måtte påvise stor sandsynlighed for væsentlige uforudsete skadelige virkninger, forudsat at dette sker på baggrund af begrundede omstændigheder. Medlemsstaterne har hertil et vidtgående skøn til at vurdere, hvilke hensyn der kan begrunde en undtagelse af vind- og solcelleprojekter. Endvidere forudsætter undtagelsen, at der skal vedtages kompenserende foranstaltninger, der ultimativt, i mangel på alternativer, kan tage form af økonomisk kompensation. Eftersom store dele af energiomstillingen i Europa er bygget op omkring særligt vindmøller og solceller, udgør denne undtagelsesordning en stor ændring i projektherres adgang til opførsel af anlæg til vedvarende energi, henset til at der kan undtages fra en række omfattende miljøkrav ved økonomisk kompensation.

Vedrørende de processuelle skridt i tilladelsesproceduren, fastsættes det i artikel 16a(5), at mellemliggende administrative trin skal betragtes som godkendt af myndigheden såfremt, disse ikke har givet meddelelse inden for de fastsatte sagsbehandlingsfrister i direktivet. Det er dog tvivlsomt, at bestemmelsen vil få nogen større virkning i dansk ret, henset til at der i dansk forvaltningsteori er en meget begrænset anvendelse af stiltiende administrativ accept, og at de konstaterede tilfælde har karakter af en kvitteringsfunktion.

VE-direktivets artikel 16f, foreskriver at der skal være en formodning for at vedvarende energi er af væsentlig samfundsmæssig interesse, hvilket har til hensigt at lette adgangen til benyttelse af undtagelsesordninger, navnlig i habitatdirektivets artikel 6(4). Der består usikkerheder til, hvorvidt dette faktisk er en nyskabelse eller en kodificering af EUD's afgørelser i en række sager. Der er klare indikationer for, at denne formodning ikke ændrer retstilstanden, udover til elimination af fortolkningstvivel.

VE III-direktivet medfører således på en lang række områder en lempeligere tilgang til miljø- og konsekvensvurderinger for VE-projekter. Sammenfattende medvirker en del af reglerne til en mere smidig tilladelsesprocedure for opførsel af VE-anlæg, sådan at den indførte retsstilling med VE III-direktivet har den tilsigtede virkning. Samtidig er der, som påpeget i

afhandlingen, en lang række uhensigtsmæssigheder, der kan danne grundlag for skepsis til direktivets faktiske virkning, når reglerne skal anvendes i praksis.

Retstilstanden for infrastrukturprojekter

Den samme systematik anlægges for tilladelsesproceduren for infrastrukturuområder, og deri placerede infrastrukturprojekter. Efter artikel 15e(1) har medlemsstaterne mulighed for at udpege infrastrukturuområder, hvis vilkår fastsættes på nationalt niveau, dog under forudsætning af, at Natura 2000-områder som udgangspunkt ikke berøres, at der indføres passende afbødende foranstaltninger for projekters negative indvirken, samt at der laves en sædvanlig SMV-vurdering af infrastrukturplanen. Planprocessen er således i hovedtræk opretholdt i sit normale format, med det formål at regulere og vurdere projekterne allerede på planniveau, således at der kan gennemføres en hurtigere og smidigere proces, når de konkrete projekter skal opføres. Disse hensyn er forfulgt med følgende ændringer i retstilstanden.

En central ændring følger af VE III-direktivets artikel 15e(2), hvorefter et projekt kan undtages fra VVM-screening eller -vurdering samt fra konsekvensvurdering i medfør af habitatdirektivet, forudsat at projektet er nødvendigt for at nå målene for vedvarende energi og miljø. Medlemsstaterne har en vidtgående skønsmagt til at påberåbe sig disse målsætninger som grundlag for at undlade at gennemføre førnævnte vurderinger for infrastrukturprojekter

Såfremt et infrastrukturprojekt undtages, skal der alligevel gennemføres en screening af, om projektet med stor sandsynlighed kan forventes at få væsentlige negative indvirkninger på miljøet, som ikke er påpeget i SMV-vurderingen af infrastrukturplanen. Omfanget og indholdet af denne screening har været sammenholdt med den almindelige screening efter VVM-direktivet, og det kan konkluderes, at screeningen er indskrænket på en række parametre.

For det første er screeningen begrænset til kun at omfatte indvirkninger, som indtræffer med stor sandsynlighed. Der er i afhandlingen foretaget en vurdering af, om retstilstanden er i strid med forsigtighedsprincippet. Det er konkluderet, at lovgiver har et vidtgående skøn til at fastsætte et passende risikoniveau i første led af den omtalte test af forsigtighedsprincippet, og på baggrund af de statuerede momenter i Pfizer-dommen, er det vurderet at den direktivbestemte risikobarriere kan opretholdes.

For det andet fremgår det af artikel 15e(3), at screeningen skal baseres på eksisterende data fra SMV-vurderingen, hvilket som påpeget tillige udgør en fravigelse af den eksisterende retstilstand, idet VVM-screening skal være baseret på opdaterede og troværdige oplysninger. Det kan lægges til grund, at hensigten med bestemmelsen - at begrænse screeningsprocessen - kan tages til indtægt for gældende ret, dog modificeret sådan, at projektherrens eller myndighedens positive viden om opdateret eller ændret data, skal indgå i screeningen.

Såfremt at undtagelsesreglen er anvendt for et infrastrukturprojekt, og screeningen har påvist en risiko for væsentlige uforudsete skadelige virkninger, skal der fastsættes afbødende foranstaltninger, eller hvis dette ikke er muligt, sikres at bygherren anvender kompensationsforanstaltninger, hvilket skal ske på linje med det anførte om afbødende foranstaltninger efter artikel 16a(5).

Sammenfattende kan det således konkluderes, at artikel 15e(1)-(4) medfører en forenklet tilladelsesprocedure for opsætning af infrastrukturanlæg, som i sin væsentlighed følger den systematik der er anlagt for vind- og solcelleprojekter.

Endeligt får artikel 15e(5) virkning for retstilstanden for forstærkninger af eksisterende net-infrastruktur, som er nødvendigt for at tilslutte VE-anlæg til strømnettet, idet en miljøvurderingen eller screeningen - afhængigt af om ændringen er omfattet af VVM-direktivets bilag I eller II - begrænses til forstærkningens nettovirkning. Dette ændrer den eksisterende retstilstand, hvorefter en miljøvurdering af et ændringsprojekt skal omfatte projektets samlede indvirkninger.

Litteraturliste

Bøger og tidsskriftsartikler:

- Anker, H. T. (2023). *Festskrift til Peter Pagh* (M. B. Andersen & M.fl., Eds.). DJØF/Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Basse, E. M. (2017). *Erhvervsmiljøretten (1. Udg.): Miljøgodkendelsesordninger, Miljøkvalitetskrav Og Proces- Og Digitaliseringskrav*. DJØF/Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Basse, E. M. (2022). *Vand - lovgivning*. DJØF/Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Brandt, J., & Walters, M. C. (2018). *Miljøret*. Karnov Group.
- Breinstrup, T. (2024, Juli 17). Danmarks elnet er under stærkt pres – kan medføre »ekstremt høje priser«. *Berlingske*.
<https://www.berlingske.dk/virksomheder/danmarks-elnet-er-under-staerkt-pres-kan-medfoere-ekstremt-hoeje>
- Hedegaard Madsen, P. (2011). *Grundlæggende EU-forfatningsret: traktater, institutioner og principper*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Pagh, P. (1996). *EU-miljøret*. Ejler.
- Pagh, P. (1997). EU's beskyttelse af vilde fugle og fisk: indgribende betydning for arealanvendelsen. *Ugeskrift for Retsvæsen*, (555), 511-523.
- Pagh, P. (2011). Om direkte effekt af nationale emissionslofter og handlingsplaner. *Tidsskrift for Miljø*, (115).
- Pagh, P. (2011, Oktober). Naturbeskyttelse contra vedvarende energi. *Tidsskrift for Miljø*, *TfM 2011.170*, 9.
- Pagh, P. (2016, April). Lovligt bestående aktiviteter kan efter habitatdirektivets art. 6(2) kræve konsekvensvurdering af Natura 2000 påvirkning, og fysisk lovliggørelse kan kræve konsekvensvurdering efter art. 6(3). *Tidsskrift for Miljø*, (4), 9.
<https://www.jurabibliotek.dk/view/journals/tfm/2016/4/article-p125.xml>

Pagh, P. (2017). Når projekter har barriereeffekt på migrerende arter uden for Natura 2000-områder. *Tidsskrift for Miljø*, (295), 295-305.

Pagh, P. (2019). Fysisk eller retlig lovgivning, når et projekt er etableret i modstrid med habitatdirektivets krav til Natura 2000-beskyttelse – og ansvar for genopretning. *Tidsskrift for Miljø*, (5), 10.

<https://www.jurabibliotek.dk/view/journals/tfm/2019/5/article-p157.xml?rskey=dATre3&result=32>

Pagh, P. (2020). *Festskrift til Karsten Revsbech*. DJØF/Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Pagh, P. (2020, November). Hvis projekter skal tillades efter undtagelsen i habitatdirektivets art. 6, stk. 4, for væsentlige samfundshensyn. *Tidsskrift for Miljø*, 13.

Pagh, P., & Haugsted, T. (2022). *Fast ejendom: regulering og køb*. Karnov Group.

Ross, A. (1977). *Statsretlige studier*. Nyt Nordisk Forlag.

Love, bekendtgørelser, direktiver, forordninger og forarbejder

Direktiver:

- Direktiv 2023/2413/EU - VE III-direktivet
- Direktiv 2018/2001/EU - regulering af vedvarende energikilder
- Direktiv 2001/42/EF - SMV-direktivet om strategisk miljøvurdering
- Direktiv 2011/92/EU - VVM-direktivet om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet
- Direktiv 92/43/EØF - Habitatdirektivet om bevaring af naturlige levesteder samt vilde dyr og planter
- Direktiv 2009/147/EF - Fuglebeskyttelsesdirektivet
- Direktiv 2000/60/EF - Vandrammedirektivet
- Direktiv 2006/123/EF - Servicedirektivet

Forordninger:

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1367/2006/EF af 6. september 2006 om anvendelse af Århus-konventionens bestemmelser om adgang til oplysninger,

offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på Fællesskabets institutioner og organer.

- Rådets forordning 2022/2577/EU af 22. december 2022 om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi - Nødretsforordningen

Bekendtgørelser:

- Bekendtgørelse 2024-06-20 nr. 773 om kontaktpunkt, VE-tilladelsesprocessen og områder til fremme af VE
- Bekendtgørelse af Århus-konventionen af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet
- Bekendtgørelse 2019-08-30 nr. 908 om miljøkrav i forbindelse med etablering og drift af autoværksteder m.v.
- Bekendtgørelse 2017-06-23 nr. 844 om miljøregulering af visse aktiviteter

Love:

- Lovbekendtgørelse 2023-01-03 nr. 4 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) - Miljøvurderingsloven
- Lovbekendtgørelse 2024-06-28 nr. 927 om naturbeskyttelse - Naturbeskyttelsesloven

Domme og afgørelser

EU-afgørelser:

- Sag C-2/07 (Abraham m.fl.)
- Sag C-2/10 (Eolica di Altamura)
- Sag C-6/04 (Kommissionen mod Storbritannien)
- Sag C-43/10 (Aitoloakarnanias m.fl.)
- Sag C-44/95 (Royal Society of Protection of Wild Birds)
- Sag C-66/06 (Kommissionen mod Irland)
- Sag C-66/23 (Elliniki Ornithologiki Etaireia m.fl.)

- Sag C-75/08 (Christopher Mellor mod Secretary of State for Communities and Local Governments)
- Sag C-98/03 (Kommissionen mod Tyskland)
- Sag C-117/00 (Kommissionen mod Irland)
- Sag C-127/02 (Waddenzee)
- Sag C-142/07 (Ecologistas en Acción-CODA)
- Sag C-142/16 (Kommissionen mod Tyskland)
- Sag C-155/9 (Skatteverket v Srf konsulterna AB)
- Sag C-165/87 (Kommissionen mod Rådet)
- Sag C-215/06 (Kommissionen mod Irland)
- Sag C-226/08 (Stads Papenburg)
- Sag C-239/04 (Kommissionen mod Portugal)
- Sag C-241/08 (Kommissionen mod Frankrig)
- Sag C-243/15 (LZ II)
- Sag C-252/85 (Kommissionen mod Frankrig)
- Sag C-258/11 (Sweetman m.fl.)
- Sag C-300/89 (Kommissionen mod Rådet)
- Sag C-399/14 (Grüne Liga Sachsen)
- Sag C-404/09 (Kommissionen mod Spanien)
- Sag C-411/17 (Inter-Environnement Wallonie m.fl.)
- Sag C-411/19 (WWF Italia Onlus m.fl.)
- Sag C-418/04 (Kommissionen mod Irland)
- Sag C-420/11 (Jutta Leth)
- Sag C-441/03 (Kommissionen mod Holland)
- Sag C-461/17 (Holohan m.fl.)

- Sag C-490/10 (Parlamentet mod Rådet)
- Sag C-504/15 (Kommissionen mod Grækenland)
- Sag C-521/12 (Briels m.fl.)
- Forenede sager C-473/19 og C-474/19 (Föreningen Skydda Skogen)
- Forenede sager C-293/17 og C-294/17 (Coöperatie Mobilisation for the Environment)
- Forenede sager C-165/09-167/09 (Stichting Natuur en Milieu m.fl.)

Dansk praksis:

- MAD 2018.167
- MAD 2019.161 Mfk
- MAD 2022.185
- MRF 2021.39 Mfk

2023/2413

31.10.2023

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2023/2413

af 18. oktober 2023

om ændring af direktiv (EU) 2018/2001, forordning (EU) 2018/1999 og direktiv 98/70/EF for så vidt angår fremme af energi fra vedvarende energikilder og om ophævelse af Rådets direktiv (EU) 2015/652

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114, artikel 192, stk. 1, og artikel 194, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelser fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I forbindelse med den europæiske grønne pagt, fastsat i Kommissionens meddelelse af 11. december 2019 (»Den europæiske grønne pagt«), blev målet om klimaneutralitet i Unionen senest i 2050 og et mellemliggende mål om en reduktion af drivhusgasemissionerne på mindst 55 % i forhold til 1990-niveauerne senest i 2030 fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 ⁽⁴⁾. Unionens mål om klimaneutralitet kræver en retfærdig energiomstilling, der ikke lader noget territorium eller nogen borger i stikken, øget effektivitet og en betydelig højere andel af energi fra vedvarende energikilder i et integreret energisystem.
- (2) Vedvarende energi spiller en afgørende rolle for opfyldelsen af disse mål, eftersom energisektoren for tiden bidrager med over 75 % af de samlede drivhusgasemissioner i Unionen. Ved at reducere disse drivhusgasemissioner kan vedvarende energi også bidrage til at tackle miljørelaterede udfordringer, såsom tab af biodiversitet, og til at reducere forurening i overensstemmelse med målene i Kommissionens meddelelse af 12. maj 2021 med titlen »Vejen til en sund planet for alle — EU-handlingsplan: »Mod nulforurening for vand, luft og jord«. Den grønne omstilling til en økonomi baseret på vedvarende energi vil bidrage til at nå målene i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/591 ⁽⁵⁾, som også har til formål at beskytte, genoprette og forbedre miljøets tilstand ved bl.a. at standse og vende tabet af biodiversitet. Det forhold, at vedvarende energi reducerer eksponering for prischok sammenlignet med fossile brændstoffer kan give vedvarende energi en vigtig rolle i bekæmpelsen af energifattigdom. Vedvarende energi kan også medføre brede socioøkonomiske fordele, skabe nye arbejdspladser og fremme lokale industrier og samtidig imødekomme den stigende indenlandske og globale efterspørgsel efter teknologi for vedvarende energi.

⁽¹⁾ EUT C 152 af 6.4.2022, s. 127 og EUT C 443 af 22.11.2022, s. 145.

⁽²⁾ EUT C 301 af 5.8.2022, s. 184.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets holdning af 12.9.2023 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 9.10.2023.

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 af 30. juni 2021 om fastlæggelse af rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 (»den europæiske klimalov«) (EUT L 243 af 9.7.2021, s. 1).

⁽⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/591 af 6. april 2022 om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2030 (EUT L 114 af 12.4.2022, s. 22).

- (3) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 ⁽⁶⁾ fastsætter et bindende overordnet EU-mål om, at andelen af energi fra vedvarende energikilder skal udgøre mindst 32 % af Unionens endelige bruttoenergiforbrug senest i 2030. I henhold til 2030-klimaplanen, fastsat i Kommissionens meddelelse af 17. september 2020 med titlen »Styrkelse af Europas klimaambitioner for 2030 Investering i en klimaneutral fremtid til gavn for borgerne«, skal andelen af vedvarende energi i det endelige bruttoenergiforbrug øges til 40 % senest i 2030 for at nå Unionens mål for reduktion af drivhusgasemissioner. På den baggrund foreslog Kommissionen i juli 2021 som led i pakken til gennemførelse af den europæiske grønne pagt at fordoble andelen af vedvarende energi i energimikset i 2030 i forhold til 2020 for at nå op på mindst 40 %.
- (4) Den generelle kontekst, som Ruslands invasion af Ukraine har skabt, og virkningerne af covid-19-pandemien har ført til en stigning i energipriserne i hele Unionen og har således understreget behovet for at fremskynde energieffektiviteten og øge anvendelsen af vedvarende energi i Unionen. For at nå det langsigtede mål om et energisystem, der er uafhængigt af tredjelande, bør Unionen fokusere på at fremskynde den grønne omstilling og sikre en emissionsreducerende energipolitik, der mindsker afhængigheden af importerede fossile brændstoffer og fremmer rimelige og overkommelige priser for Unionens borgere og virksomheder i alle økonomiske sektorer.
- (5) REPowerEU-planen, fastsat i Kommissionens meddelelse af 18. maj 2022 (»REPowerEU-planen«) sigter på at gøre Unionen uafhængig af russiske fossile brændstoffer længe før 2030. Meddelelsen har til hensigt at fremskynde udbredelsen af vind- og solenergi, idet den gennemsnitlige udbredelsestakt af sådan energi øges, og at etablere yderligere vedvarende energikapacitet inden 2030 for at muliggøre en større produktion af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse. Medlovgiverne opfordres endvidere til at overveje indførelse af et højere eller tidligere mål for vedvarende energi. I den forbindelse bør Unionens overordnede mål for vedvarende energi hæves til 42,5 % for at øge det nuværende tempo i udbredelsen af vedvarende energi betydeligt og dermed fremskynde udfasningen af Unionens afhængighed af russiske fossile brændstoffer samt øge tilgængeligheden af sikker og bæredygtig energi i Unionen til overkommelige priser. Ud over dette obligatoriske niveau bør medlemsstaterne bestræbe sig på i fællesskab at nå et overordnet EU-mål for vedvarende energi på 45 % som skitseret i REPowerEU-planen.
- (6) Målene for vedvarende energikilder bør gå hånd i hånd med den supplerende dekarboniseringsindsats på grundlag af andre ikke-fossile energikilder med henblik på at opnå klimaneutralitet i 2050. Medlemsstaterne bør kunne kombinere forskellige ikke-fossile energikilder for at nå Unionens mål om klimaneutralitet senest i 2050 under hensyntagen til deres specifikke nationale forhold og strukturen i deres energiforsyning. For at nå dette mål bør udbredelsen af vedvarende energi inden for rammerne af det øgede bindende overordnede EU-mål integreres i den supplerende dekarboniseringsindsats, der omfatter udvikling af andre ikke-fossile energikilder, som medlemsstaterne beslutter at gå videre med.
- (7) Innovation er afgørende for den vedvarende energis konkurrenceevne. Den strategiske energiteknologiplan fastsat i Kommissionens meddelelse af 15. september 2015 med titlen »Mod en integreret strategisk energiteknologiplan (SET): Hurtigere omstilling af Europas energisystem« (»SET-planen«) har til formål at fremme omstillingen til et klimaneutralt energisystem gennem forsknings- og innovationstiltag, der vedrører hele innovationskæden, fra forskning til markedsudbredelse. I deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 ⁽⁷⁾ fastsætter medlemsstaterne nationale målsætninger og finansieringsmål for offentlig og, om muligt, privat forskning og innovation vedrørende energiunionen, herunder, hvis det er hensigtsmæssigt, en tidsplan for, hvornår målsætningerne bør være opfyldt, der afspejler prioriteterne i strategien for energiunionen fastsat i Kommissionens meddelelse af 25. februar 2015 med titlen »En rammestrategi for en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende klimapolitik« og, hvor det er relevant,

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 82).

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1999 af 11. december 2018 om forvaltning af energiunionen og klimainsatsen, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, Rådets direktiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652 og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 525/2013 (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 1).

SET-planen. For at supplere deres nationale mål og finansieringsmål for at fremme produktionen af vedvarende energi fra innovativ teknologi for vedvarende teknologi og sikre Unionens fortsatte førerposition inden for forskning og udvikling af innovativ teknologi for vedvarende energi bør hver medlemsstat fastsætte et vejledende mål om, at mindst 5 % af nyinstalleret kapacitet inden for vedvarende energi skal være innovativ teknologi for vedvarende energi senest i 2030.

- (8) I overensstemmelse med artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/1791 ⁽⁸⁾ og i henhold til Kommissionens henstilling (EU) 2021/1749 ⁽⁹⁾ bør medlemsstaterne følge en integreret tilgang ved at fremme den mest energieffektive vedvarende energikilde for en given sektor og anvendelse og ved at fremme systemeffektivitet, således at der vil være brug for mindst mulig energi til enhver given økonomisk aktivitet.
- (9) Ændringerne fastsat i dette direktiv har også til formål at støtte opfyldelsen af Unionens mål om en årlig produktion af bæredygtig biomethan på 35 mia. m³ senest i 2030, der er fastsat i arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene af 18. maj 2022 med titlen »Implementing the Repower EU Action Plan: investment needs, hydrogen accelerator and achieving the bio-methane targets«, og dermed støtte forsyningssikkerheden og Unionens klimaambitioner.
- (10) Der er en stigende erkendelse af behovet for at tilpasse bioenergipolitikkerne til princippet om kaskadeanvendelse af biomasse. Dette princip har til formål at opnå ressourceeffektivitet i forbindelse med biomasseanvendelse ved, hvor det er muligt, at prioritere anvendelsen til biomassematerialer højere end til energiudnyttelse og dermed øge mængden af biomasse, der er til rådighed i systemet. Sådant tilpasning har til formål at sikre fair adgang til markedet for råmaterialer til biomasse med henblik på udvikling af innovative biobaserede løsninger med høj merværdi og en bæredygtig cirkulær bioøkonomi. Når medlemsstaterne udvikler støtteordninger for bioenergi, bør de derfor tage hensyn til den tilgængelige forsyning af bæredygtig biomasse til energimæssig og ikkeenergimæssig anvendelse og vedligeholdelse af de nationale kulstofdræn og økosystemer i skove samt principperne for den cirkulære økonomi og udnyttelse af biomasse efter princippet om kaskadeanvendelse af biomasse samt affaldshierarkiet, der er fastlagt i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF ⁽¹⁰⁾. I overensstemmelse med princippet om kaskadeanvendelse af biomasse bør træbiomasse anvendes, hvor den giver den højeste økonomiske og miljømæssige merværdi i følgende prioritetsrækkefølge: træbaserede produkter, forlængelse af træbaserede produkters levetid, genbrug, genanvendelse, bioenergi og bortskaffelse. I det øjeblik, hvor der ikke findes andre økonomisk bæredygtige eller miljøvenlige anvendelser af træbiomassen, bidrager energiudnyttelsen til at reducere produktionen af energi fra ikkevedvarende kilder. Medlemsstaternes støtteordninger for bioenergi bør derfor rettes mod sådanne råprodukter, for hvilke der kun er begrænset markeds konkurrence med materialesektorerne, og hvis tilvejebringelse anses for at være positiv for både klimaet og biodiversiteten, for at undgå negative incitamenter til ubæredygtige bioenergieveje, jf. 2021-rapporten fra Kommissionens Fælles Forskningscenter om anvendelse af træbiomasse til energiproduktion i EU (»The use of woody biomass for energy production in the EU«).

Ved gennemførelsen af foranstaltninger, der sikrer anvendelse af princippet om kaskadeanvendelse af biomasse, er det samtidig nødvendigt at anerkende de særlige nationale forhold, der danner grundlag for medlemsstaternes udformning af deres støtteordninger. Medlemsstaterne bør have mulighed for at fravige dette princip under behørigt begrundede omstændigheder, f.eks. når det er nødvendigt af hensyn til energiforsyningssikkerheden, f.eks. i tilfælde af særlige forhold med ekstrem kulde. Medlemsstaterne bør også have mulighed for at fravige dette princip, hvis der ikke er nogen industrier eller forarbejdningsanlæg, der kan skabe en højere merværdi ved anvendelse af visse råprodukter inden for et geografisk område. I et sådant tilfælde kan transport ud over dette område med henblik på en sådan anvendelse muligvis ikke begrundes ud fra et økonomisk eller miljømæssigt synspunkt. Medlemsstaterne bør underrette Kommissionen om alle sådanne undtagelser. Medlemsstaterne bør ikke yde direkte finansiel støtte til produktion af energi fra savkævlér, finérkævlér, rundtræ af industriel kvalitet, stubbe og rødder. Med henblik på dette

⁽⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/1791 af 13. september 2023 om energieffektivitet og om ændring af forordning (EU) 2023/955 (EUT L 231 af 20.9.2023, s. 1).

⁽⁹⁾ Kommissionens henstilling (EU) 2021/1749 af 28. september 2021 om Energieffektivitet først: fra principper til praksis — retningslinjer for og eksempler på gennemførelsen af princippet i beslutningstagningen inden for energisektoren og andet (EUT L 350 af 4.10.2021, s. 9).

⁽¹⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver (EUT L 312 af 22.11.2008, s. 3).

direktiv bør skattefordele ikke betragtes som direkte finansiel støtte. Affaldsforebyggelse, genbrug og genanvendelse af affald bør have højeste prioritet. Medlemsstaterne bør undgå at indføre støtteordninger, der ville være i strid med målene for affaldsbehandling og ville føre til ineffektiv anvendelse af genanvendeligt affald. For at sikre en mere effektiv anvendelse af bioenergi bør medlemsstaterne desuden ikke yde ny støtte eller forny nogen støtte til rent elproducerende anlæg, medmindre anlæggene befinder sig i regioner med en særlig status for så vidt angår deres overgang fra fossile brændstoffer eller i regioner i den yderste periferi som omhandlet i artikel 349 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF), eller hvis anlæggene anvender kulstofopsamling og -lagring.

- (11) I kraft af den hurtige vækst og stigende omkostningskonkurrenceevne inden for elproduktion fra vedvarende energikilder kan denne dække en stigende andel af energiefterspørgslen, f.eks. ved brug af varmepumper til rumopvarmning eller ved brug af industriprocesser, der foretages ved lav temperatur, elektriske køretøjer til transport eller elektriske ovne i visse industrier. Elektricitet fra vedvarende energikilder kan også anvendes til at producere syntetiske brændstoffer til forbrug i transportsektorer, der er vanskelige at dekarbonisere, såsom luftfart og søtransport. En ramme for elektrificering skal muliggøre en robust og effektiv koordinering og udvide markedsmekanismerne for at matche både udbud og efterspørgsel i rum og tid, stimulere investeringer i fleksibilitet og bidrage til at integrere store andele af variabel produktion af vedvarende energi. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at udbredelsen af elektricitet fra vedvarende energikilder fortsætter med at stige i et passende tempo for at imødekomme den stigende efterspørgsel. Med henblik herpå bør medlemsstaterne etablere en ramme, der omfatter markedskompatible mekanismer til at tackle de resterende hindringer for at have sikre og tilstrækkelige elektricitetssystemer, der er egnede til et højt niveau af vedvarende energi, samt lagringsfaciliteter, der er fuldt integreret i elektricitetssystemet. Denne ramme bør navnlig tackle de resterende hindringer, herunder ikkefinansielle hindringer, såsom utilstrækkelige digitale og menneskelige ressourcer hos myndighederne til at behandle et stigende antal ansøgninger om tilladelse.
- (12) Ved beregningen af andelen af vedvarende energi i en medlemsstat bør vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, medregnes i den sektor, hvor de forbruges (elektricitet, opvarmning og køling eller transport). For at undgå dobbelttælling bør den elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til produktion af disse brændstoffer, ikke medregnes. Dette vil resultere i en harmonisering af regnskabsreglerne for disse brændstoffer i hele direktiv (EU) 2018/2001, uanset om de medregnes i det overordnede mål for vedvarende energi eller i eventuelle delmål. Det ville også gøre det muligt at medregne det faktiske energiforbrug under hensyntagen til energitab i processen til fremstilling af disse brændstoffer. Desuden vil det gøre det muligt at bogføre vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, som importeres til og forbruges i Unionen. Medlemsstaterne bør via en specifik samarbejdsaftale kunne blive enige om at medregne vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som forbruges i en given medlemsstat, i andelen af det endelige bruttoforbrug af energi fra vedvarende energikilder i den medlemsstat, hvor de er produceret. Når der indgås sådanne samarbejdsaftaler, opfordres medlemsstaterne til, medmindre andet er aftalt, at medregne vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som er produceret i en anden medlemsstat end de medlemsstater, hvor de forbruges, på følgende måde: op til 70 % af deres mængde i det land, hvor de forbruges, og op til 30 % af deres mængde i det land, hvor de produceres. Aftaler mellem medlemsstaterne kan være i form af en specifik samarbejdsaftale, der indgås via EU-plattformen for udvikling af vedvarende energi som lanceret den 29. november 2021.
- (13) Samarbejde mellem medlemsstaterne om at fremme vedvarende energi kan tage form af statistiske overførsler, støtteordninger eller fælles projekter. Det giver mulighed for omkostningseffektiv udbredelse af vedvarende energi i hele Europa og bidrager til markedsintegration. På trods af sit potentiale har samarbejde mellem medlemsstaterne været meget begrænset, hvilket har ført til suboptimale effektivitetsresultater med hensyn til forøgelse af vedvarende energi. Medlemsstaterne bør derfor være forpligtet til at etablere en ramme for samarbejde om fælles projekter senest i 2025. Inden for denne ramme bør medlemsstaterne sikre at etablere mindst to fælles projekter inden 2030. Desuden bør medlemsstater, hvis årlige elforbrug overstiger 100 TWh, sikre at etablere et tredje fælles projekt senest i 2033. Projekter, der finansieres med nationale bidrag inden for rammerne af Unionens finansieringsmekanisme for vedvarende energi, der er oprettet ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2020/1294 ⁽¹¹⁾, vil opfylde denne forpligtelse for de involverede medlemsstater.

⁽¹¹⁾ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2020/1294 af 15. september 2020 om Unionens finansieringsmekanisme for vedvarende energi (EUT L 303 af 17.9.2020, s. 1).

- (14) Kommissionen indførte i sin meddelelse af 19. november 2020 med titlen »En EU-strategi for udnyttelse af potentialet i offshore vedvarende energi med en klimaneutral fremtid for øje« et ambitiøst mål på en offshorevindeffekt på 300 GW og en havenergivindeffekt på 40 GW i alle Unionens havområder senest i 2050. For at sikre denne ændring vil medlemsstaterne være nødt til at samarbejde på tværs af grænserne på havområdeplan. I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/869 ⁽¹²⁾ skal medlemsstaterne indgå ikkebindende aftaler om at samarbejde om målene for offshoreproduktion af vedvarende energi, der skal etableres i hvert havområde senest i 2050, med mellemliggende skridt i 2030 og 2040. Offentliggørelse af oplysninger om de mængder af offshore vedvarende energi, som medlemsstaterne har til hensigt at opnå gennem udbud, øger gennemsigtigheden og forudsigeligheden for investorer og støtter opfyldelsen af målene for etablering af offshoreproduktion af vedvarende energi. Maritim fysisk planlægning er et vigtigt redskab til at sikre sameksistens mellem forskellige anvendelser af havet. Der er behov for at tildele plads til projekter om vedvarende offshoreenergi i de fysiske planer for det maritime rum for at muliggøre langsigtet planlægning, vurdering af disse projekter om vedvarende offshoreenergis virkninger og sikring af offentlighedens accept af den planlagte udbredelse. At gøre det muligt for VE-fællesskaber at deltage i fælles projekter om vedvarende offshoreenergi er yderligere et redskab til at øge offentlighedens accept.
- (15) Markedet for VE-elkøbsaftaler vokser hastigt og udgør en supplerende rute til markedet for produktion af vedvarende energi ud over medlemsstaternes støtteordninger eller salg direkte på engrosmarkedet for elektricitet. Samtidig er markedet for VE-elkøbsaftaler stadig begrænset til et lille antal medlemsstater og store virksomheder, og der er stadig betydelige administrative, tekniske og finansielle hindringer på store dele af EU-markedet. De eksisterende foranstaltninger fastsat i artikel 15 i direktiv (EU) 2018/2001 til fremme af udbredelsen af VE-elkøbsaftaler bør derfor styrkes yderligere ved at undersøge anvendelsen af kreditgarantier til at mindske sådanne aftalers finansielle risici, idet der tages hensyn til, at disse garantier, når de er offentlige, ikke bør fortrænge privat finansiering. Desuden bør foranstaltninger til støtte for VE-elkøbsaftaler udvides til at omfatte andre former for aftaler om køb af vedvarende energi, hvor det er relevant, herunder købsaftaler om vedvarende energi til opvarmning og køling. I denne forbindelse bør Kommissionen analysere hindringerne for langfristede aftaler om køb af vedvarende energi, navnlig for anvendelse af grænseoverskridende aftaler om køb af vedvarende energi og udstede retningslinjer for fjernelse af disse hindringer.
- (16) Der kan være behov for yderligere strømligning af administrative procedurer og tilladelsesprocedurer for at fjerne unødvendige administrative byrder med henblik på etablering af projekter for vedvarende energi og de dertil knyttede netinfrastrukturprojekter. Senest to år efter dette direktivs ikrafttræden og på grundlag af de integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter forelagt i henhold til artikel 17 i forordning (EU) 2018/1999, bør Kommissionen overveje, hvorvidt der er behov for supplerende foranstaltninger for yderligere at støtte medlemsstaterne i gennemførelsen af de bestemmelser i direktiv (EU) 2018/2001, der regulerer tilladelsesprocedurerne, herunder i lyset af de krav, som det kontaktpunkt, der er fastsat eller udpeget i henhold til artikel 16 i nævnte direktiv, har til at sikre overholdelse af de frister for tilladelsesprocedurerne, der er fastsat i dette direktiv. Sådanne supplerende foranstaltninger bør kunne omfatte vejledende nøgleresultatindikatorer for bl.a. varigheden af tilladelsesprocedurer vedrørende projekter om vedvarende energi inden for og uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi.
- (17) Bygninger har et stort uudnyttet potentiale til effektivt at bidrage til reduktionen af drivhusgasemissioner i Unionen. Dekarboniseringen af opvarmning og køling i bygninger gennem en øget andel af produktionen og anvendelsen af vedvarende energi vil være nødvendig for at opfylde ambitionerne fastsat i forordning (EU) 2021/1119 for at nå Unionens mål om klimaneutralitet. Fremskridtene med anvendelse af vedvarende energi til opvarmning og køling har imidlertid været stagnerende i de seneste ti år og er i høj grad baseret på øget anvendelse af biomasse. Uden fastsættelse af vejledende andele af vedvarende energi i bygninger vil det ikke være muligt at spore fremskridt og identificere flaskehalse i udbredelsen af vedvarende energi. Fastsættelsen af vejledende andele af vedvarende energi i bygninger sender et langsigtet signal til investorer, herunder for perioden umiddelbart efter 2030. Derfor bør der

⁽¹²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/869 af 30. maj 2022 om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur, om ændring af forordning (EF) nr. 715/2009, (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 og af direktiv 2009/73/EF og (EU) 2019/944 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 347/2013 (EUT L 152 af 3.6.2022, s. 45).

fastsættes vejledende andele for anvendelsen af vedvarende energi i bygninger, produceret på stedet eller i nærheden såvel som vedvarende energi fra nettet, for at vejlede og tilskynde medlemsstaterne til at gøre en indsats for at udnytte potentialet for at anvende og producere vedvarende energi i bygninger, tilskynde til udvikling af teknologi, der producerer vedvarende energi, og bidrage til en effektiv tilkobling af sådan teknologi til energisystemet, samtidig med at der skabes sikkerhed for investorer og engagement på lokalt plan samt øget systemeffektivitet. Intelligent og innovativ teknologi, der bidrager til systemeffektivitet, bør også fremmes, når det er relevant. Ved beregningen af disse vejledende andele, når andelen af elektricitet fra vedvarende energikilder fra nettet, der anvendes i bygninger, skal bestemmes, bør medlemsstaterne anvende den gennemsnitlige andel af elektricitet fra vedvarende energikilder, der er leveret på deres område i de to foregående år.

- (18) Unionens vejledende andel af vedvarende energi for bygningssektoren, der skal nå senest i 2030, udgør en nødvendig minimumsmilepæl for at sikre dekarbonisering af Unionens bygningsmasse senest i 2050 og supplerer de lovgivningsmæssige rammer vedrørende energieffektivitet og bygningers energimæssige ydeevne. Det er afgørende at muliggøre en gnidningsløs og omkostningseffektiv udfasning af fossile brændstoffer fra bygninger for at sikre, at de erstattes med vedvarende energi. Den vejledende andel af vedvarende energi i bygningssektoren supplerer de lovgivningsmæssige rammer for bygninger i henhold til EU-retten om bygningers energimæssige ydeevne ved at sikre, at teknologi, apparater og infrastrukturer inden for vedvarende energi, herunder effektiv fjernvarme og fjernkøling, rettidigt opskales i tilstrækkelig grad, så de kan erstatte fossile brændstoffer i bygninger og sikre, at der er en sikker og pålidelig forsyning af vedvarende energi til næsten energineutrale bygninger frem til 2030. Den vejledende andel af vedvarende energi i bygningssektoren fremmer også investeringer i vedvarende energi i langsigtede nationale strategier og planer for renovering af bygninger, der gør det muligt at opnå dekarbonisering af bygninger. Desuden er den vejledende andel af vedvarende energi i byggesektoren en vigtig yderligere indikator til fremme af udviklingen eller moderniseringen af effektive fjernvarme- og fjernkølenet og supplerer dermed både det vejledende mål for fjernvarme og fjernkøling i henhold til artikel 24 i direktiv (EU) 2018/2001 og kravet om at sikre, at vedvarende energi og overskudsvarme og -kulde fra effektive fjernvarme- og fjernkølingssystemer er til rådighed for at bidrage til at dække det samlede årlige primærenergiforbrug i nye eller renoverede bygninger. Denne vejledende andel af vedvarende energi i bygningssektoren er også nødvendig for på at sikre en omkostningseffektiv opnåelse af den årlige stigning i opvarmning og køling baseret på vedvarende energi i henhold til artikel 23 i direktiv (EU) 2018/2001.
- (19) I betragtning af det store energiforbrug i boliger, erhvervsbygninger og offentlige bygninger kan de eksisterende definitioner i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1099/2008 ⁽¹³⁾ anvendes ved beregningen af den nationale andel af energi fra vedvarende energikilder i bygninger for at minimere den administrative byrde og samtidig sikre fremskridt med hensyn til at realisere Unionens vejledende andel af vedvarende energi for byggesektoren inden 2030.
- (20) Langvarige administrative tilladelsesprocedurer er en af de største hindringer for investeringer i projekter vedrørende vedvarende energi og den dertil knyttede infrastruktur. Disse hindringer omfatter de gældende reglers kompleksitet i forbindelse med udvælgelse af lokaliteter og administrative tilladelser til sådanne projekter, kompleksiteten i og varigheden af vurderingen af sådanne projekters miljøvirkninger og dertil knyttede energinet, problemer med nettilslutning, begrænsninger i mulighederne for at tilpasse teknologispecifikationer i løbet af tilladelsesproceduren og personaleproblemer hos de tilladelsesudstedende myndigheder eller netoperatører. For at fremskynde udbredelsen af sådanne projekter er det nødvendigt at vedtage regler, der vil forenkle og forkorte tilladelsesprocedurerne, idet der tages hensyn til den brede offentlige accept af udbredelsen af vedvarende energi.
- (21) Direktiv (EU) 2018/2001 strømliner de administrative tilladelsesprocedurer for anlæg til vedvarende energi ved at indføre regler om tilrettelæggelsen og den maksimale varighed af den administrative del af tilladelsesproceduren for projekter vedrørende vedvarende energi, der omfatter alle relevante tilladelser til opførelse, repowering og drift af anlæg til vedvarende energi og til sådanne anlægs tilslutning til nettet.

⁽¹³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1099/2008 af 22. oktober 2008 om energistatistik (EUT L 304 af 14.11.2008, s. 1).

- (22) En yderligere forenkling og afkortning af de administrative tilladelsesprocedurer for anlæg til vedvarende energi, herunder de energianlæg, der kombinerer forskellige vedvarende energikilder, varmepumper, samplaceret energilagring, herunder kraftanlæg og termiske anlæg, samt aktiver, der er nødvendige for sådanne anlægs, sådanne varmepumper og sådan lagrings tilslutning til nettet og for at integrere vedvarende energi i varme- og kølenet på en koordineret og harmoniseret måde, er nødvendig for at sikre, at Unionen når sine ambitiøse klima- og energimål for 2030 og målet om klimaneutralitet senest i 2050, samtidig med at der tages hensyn til princippet om ikke at gøre skade i den europæiske grønne pagt, og uden at det berører den interne kompetencefordeling i medlemsstaterne.
- (23) Indførelsen af kortere og klare frister for de afgørelser, der skal træffes af de myndigheder, som er kompetente til at udstede tilladelser til anlæg til vedvarende energi på grundlag af en fuldstændig ansøgning, har til formål at fremskynde udbredelsen af projekter vedrørende vedvarende energi. Det tidsrum det tager, at bygge anlæggene til vedvarende energi og deres nettilslutning, bør ikke medregnes i disse frister, medmindre det falder sammen med andre administrative skridt i tilladelsesproceduren. Der bør imidlertid skelnes mellem projekter placeret i områder, der er særligt egnede til udbredelse af projekter vedrørende vedvarende energi, hvor fristerne i særlig grad kan strømlines, dvs. områder til fremskyndelse af vedvarende energi, og projekter, der er beliggende uden for sådanne områder. Der bør tages hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for projekter om vedvarende offshoreenergi, når disse frister fastsættes.
- (24) Nogle af de mest almindelige problemer, som udviklere af til projekter vedrørende vedvarende energi står over for, vedrører komplekse og langvarige administrative tilladelses- og nettilslutningsprocedurer, der er fastlagt på nationalt eller regionalt plan samt mangel på tilstrækkeligt personale og teknisk ekspertise hos tilladelsesmyndighederne til vurdering af de foreslåede projekters indvirkning på miljøet. Det er derfor hensigtsmæssigt at strømline visse miljørelaterede aspekter af tilladelsesprocedurerne for projekter vedrørende vedvarende energi.
- (25) Medlemsstaterne bør understøtte en hurtigere udrulning af projekter vedrørende vedvarende energi ved gennemførelsen af en koordineret kortlægning, der gennemføres af medlemsstaterne i samarbejde med de lokale og regionale myndigheder, af udbredelsen af vedvarende energi på deres område og den dertil knyttede infrastruktur. Medlemsstaterne bør identificere de land-, overflade-, undergrunds- og hav- eller indlandsvandområder, der er nødvendige for at installere anlæg til vedvarende energi og den dertil knyttede infrastruktur, for at opfylde i det mindste deres nationale bidrag hen imod det overordnede reviderede mål for vedvarende energi for 2030, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001, og til støtte for at nå målet om klimaneutralitet senest i 2050 i overensstemmelse med forordning (EU) 2021/1119. Medlemsstaterne bør have mulighed for at anvende eksisterende dokumenter om fysisk planlægning med henblik på at identificere disse områder. Medlemsstaterne bør sikre, at sådanne områder afspejler deres skønnede forløbskurver og den samlede planlagte installerede kapacitet og bør fastlægge specifikke områder for de forskellige typer teknologi for vedvarende energi, der er fastsat i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner, som er forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Ved fastlæggelsen af de krævede land-, overflade-, undergrunds- og hav- eller indlandsvandområder bør der navnlig tages hensyn til tilgængeligheden af energi fra vedvarende kilder og potentialet i de forskellige land- og havområder til produktion af vedvarende energi inden for de forskellige typer teknologi, den forventede energiefterspørgsel, idet der tages hensyn til energi- og systemeffektivitet, generelt og i de forskellige regioner i medlemsstaten samt tilgængeligheden af relevant energiinfrastruktur, lagring og andre fleksibilitetsværktøjer under hensyntagen til den kapacitet, der er nødvendig for at tage højde for den stigende mængde vedvarende energi, samt miljøfølsomhed i overensstemmelse med bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU ⁽¹⁴⁾.
- (26) Medlemsstaterne bør som en undergruppe af disse områder udpege specifikke landområder (herunder overflader og underjordiske områder) og hav- eller indlandsområder som områder til fremskyndelse af vedvarende energi. Disse områder bør være særligt egnede til udvikling af projekter vedrørende vedvarende energi, idet der skelnes mellem typer teknologi, på grundlag af at udbredelsen af den specifikke type vedvarende energikilde ikke forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet. Ved udpegningen af særligt områder til fremskyndelsen af vedvarende energi bør medlemsstaterne undgå beskyttede områder og tage hensyn til genopretningsplaner og passende afbødende foranstaltninger. Medlemsstaterne bør kunne udpege områder til fremskyndelse af vedvarende energi, der er specifikke for en eller flere typer anlæg til vedvarende energi, og bør angive, hvilken eller hvilke typer energi fra

⁽¹⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT L 26 af 28.1.2012, s. 1).

vedvarende kilder der egner sig til produktion i sådanne områder til fremskyndelse af vedvarende energi. Medlemsstaterne bør udpege sådanne områder til fremskyndelse af vedvarende energi til mindst én type teknologi og bør beslutte størrelsen af de pågældende områder til fremskyndelse af vedvarende energi i betragtning af de særlige forhold og krav i forbindelse med den eller de typer teknologi, for hvilke de opretter områder til fremskyndelse af vedvarende energi. I den forbindelse bør medlemsstaterne tilstræbe at sikre, at disse områders samlede størrelse er betydelig, og at de bidrager til at nå de mål, der er fastsat i direktiv (EU) 2018/2001.

- (27) Brug af pladsen til produktion af vedvarende energi og andre anvendelsesmuligheder på land, indlandsvand og havet til flere formål på samme tid, såsom fødevarerproduktion, naturbeskyttelse eller naturgenopretning, mindsker begrænsningerne for anvendelsen af disse områder. I den forbindelse er fysisk planlægning et vigtigt redskab til i en tidlig fase at kortlægge og styre synergivirkningerne i forbindelse med anvendelsen af land-, indlandsvand- og havområder. Medlemsstaterne bør undersøge, muliggøre og fremme de forskellige formål for områder, der er udpeget som et resultat af de vedtagne foranstaltninger vedrørende fysisk planlægning. Med henblik herpå bør medlemsstaterne fremme ændringer i anvendelsen af land- og havområder, hvor det er nødvendigt, forudsat at de forskellige anvendelser og aktiviteter er forenelige med hinanden og kan eksistere side om side.
- (28) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF ⁽¹⁵⁾ fastsætter miljøvurderinger som et vigtigt redskab til at integrere miljøhensyn i udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer. Med henblik på at udpege områder til fremskyndelse af vedvarende energi bør medlemsstaterne udarbejde en eller flere planer, der omfatter udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi og de gældende regler og afbødningsforanstaltninger for projekter, der er beliggende i hvert enkelt af disse områder. Medlemsstaterne bør kunne udarbejde én enkelt plan for alle områder til fremskyndelse af vedvarende energi og teknologi for vedvarende energi eller teknologispecifikke planer, der udpeger et eller flere områder til fremskyndelse af vedvarende energi. Hver plan bør underkastes en miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42/EF med henblik på at vurdere indvirkningen på de relevante områder, der er udpeget i den pågældende plan, af hver enkelt teknologi for vedvarende energi. Gennemførelse af en miljøvurdering i overensstemmelse med nævnte direktiv med henblik herpå vil gøre det muligt for medlemsstaterne at have en mere integreret og effektiv tilgang til planlægning, at sikre offentlig deltagelse tidligt i processen og at tage hensyn til miljøhensyn i en tidlig fase af planlægningsprocessen på strategisk plan. Dette vil bidrage til at øge udbredelsen af forskellige vedvarende energikilder på en hurtigere og strømlinet måde, samtidig med at disse projekters skadelige miljøvirkninger minimeres. Disse miljøvurderinger bør omfatte høringer mellem medlemsstaterne på tværs af landegrænserne, hvis planen kan forventes at få væsentlig skadelig virkninger på miljøet i en anden medlemsstat.
- (29) Efter vedtagelsen af planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi bør medlemsstaterne overvåge alle væsentlige skadelige miljøvirkninger af gennemførelsen af planer og programmer for bl.a. på et tidligt tidspunkt at identificere uforudsete skadelige virkninger og være i stand til at træffe passende afhjælpende foranstaltninger i overensstemmelse med direktiv 2001/42/EF.
- (30) For at øge offentlighedens accept af projekter vedrørende vedvarende energi bør medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger til at fremme lokalsamfundenes deltagelse i projekter vedrørende vedvarende energi. Bestemmelserne i De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europas konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet ⁽¹⁶⁾, der blev undertegnet i Århus den 25. juni 1998, navnlig bestemmelserne om offentlig deltagelse og adgang til klage og domstolsprøvelse, finder fortsat anvendelse, hvor det er relevant.
- (31) For at strømline processen med udpegelse af områder til fremskyndelse af vedvarende energi og undgå en fordobling af miljøvurderinger af et enkelt område bør det være muligt for medlemsstaterne at erklære områder, der allerede er udpeget som egnede til fremskyndet udbredelse af teknologi for vedvarende energi i henhold til national ret, for områder til fremskyndelse af vedvarende energi. Sådanne erklæringer bør være underlagt visse miljøbetingelser, der sikrer et højt miljøbeskyttelsesniveau. Muligheden for at udpege områder til fremskyndelse af vedvarende energi i eksisterende planlægning bør være tidsbegrænset for at sikre, at den ikke bringer standardproceduren for udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi i fare. Projekter beliggende i eksisterende nationalt udpegede områder i beskyttede områder, der ikke kan erklæres for områder til fremskyndelse af vedvarende energi, bør fortsætte med at fungere på de samme betingelser, som de blev etableret under.

⁽¹⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (EFT L 197 af 21.7.2001, s. 30).

⁽¹⁶⁾ EUT L 124 af 17.5.2005, s. 4.

- (32) Områder til fremskyndelse af vedvarende energi bør sammen med eksisterende anlæg til vedvarende energi, fremtidige anlæg til vedvarende energi uden for sådanne områder og samarbejdsmekanismer have til formål at sikre, at produktionen af vedvarende energi vil være tilstrækkelig til at nå medlemsstaternes bidrag til Unionens overordnede mål for vedvarende energi som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001. Medlemsstaterne bør bevare muligheden for at udstede tilladelser til projekter uden for sådanne områder.
- (33) I områder til fremskyndelse af vedvarende energi bør projekter vedrørende vedvarende energi, der er i overensstemmelse med de regler og foranstaltninger, som er fastlagt i den eller de planer, som medlemsstaterne har udarbejdet, formodes ikke at have væsentlige indvirkninger på miljøet. Derfor bør sådanne projekter være undtaget fra forpligtelsen til at gennemføre en specifik miljøkonsekvensvurdering på projektniveau i den i direktiv 2011/92/EU anvendte betydning med undtagelse af projekter, hvor en medlemsstat på sin nationale obligatoriske liste over projekter har besluttet at kræve en miljøkonsekvensvurdering, og projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat, eller hvis en medlemsstat, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad, anmoder herom. Forpligtelserne i henhold til konventionen om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne ⁽¹⁷⁾, der blev undertegnet i Espoo den 25. februar 1991, bør fortsat gælde for medlemsstater, hvor projektet kan forventes at få betydelige grænseoverskridende virkninger i et tredjeland.
- (34) Forpligtelserne fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF ⁽¹⁸⁾ finder fortsat anvendelse på vandkraftværker, herunder når en medlemsstat beslutter at udpege områder til fremskyndelse af vedvarende energi i forbindelse med vandkraft, med henblik på at sikre at potentielle skadelige indvirkninger på det eller de berørte vandområder er berettigede, og at alle relevante afbødende foranstaltninger gennemføres.
- (35) Udpegningen af områder til fremskyndelse af vedvarende energi bør gøre det muligt for anlæg til vedvarende energi og samplaceret energilagring såvel som sådanne anlægs og sådan lagrings tilslutning til nettet at drage fordel af forudsigelighed og strømlinede administrative tilladelsesprocedurer. Navnlig bør projekter, der er beliggende i områder til fremskyndelse af vedvarende energi, være omfattet af administrative hastende tilladelsesprocedurer, herunder en stiltiende godkendelse i tilfælde af, at den kompetente myndighed ikke svarer på et mellemliggende administrativt skridt inden for den fastsatte frist, medmindre det pågældende projekt er omfattet af krav om en miljøkonsekvensvurdering, eller princippet om administrativ stiltiende godkendelse ikke findes i den pågældende medlemsstats ret. Disse projekter bør også nyde godt af klare frister og retssikkerhed med hensyn til tilladelsesprocedurens forventede resultat. Efter indgivelsen af en ansøgning om projekter i et område til fremskyndelse af vedvarende energi bør medlemsstaterne foretage en hurtig screeningproces for at fastslå, om der er stor sandsynlighed for, at projektet i betragtning af det berørte geografiske områdes miljøfølsomhed vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som ikke er blevet påpeget i forbindelse med den miljøvurdering af planen eller planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi, der gennemføres i henhold til direktiv 2001/42/EF, og om projektet falder ind under anvendelsesområdet for artikel 7 i direktiv 2011/92/EU på grund af sandsynligheden for, at det har en væsentlig indvirkning på miljøet i en anden medlemsstat eller på grund af en anmodning fra en medlemsstat, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad. Med henblik på en sådan screeningproces bør den kompetente myndighed kunne anmode ansøgeren om at fremlægge yderligere tilgængelige oplysninger uden at kræve en ny vurdering eller dataindsamling.

Alle projekter i områder til fremskyndelse af vedvarende energi, som overholder de regler og foranstaltninger, der er fastlagt i de planer, som medlemsstaterne har udarbejdet, bør anses for at være godkendt ved afslutningen af en sådan screeningproces. Såfremt medlemsstaterne har klare beviser for, at et givet projekt med stor sandsynlighed vil medføre sådanne væsentlige uforudsete skadelige virkninger, bør medlemsstaterne efter en sådan screeningproces underkaste projektet en miljøkonsekvensvurdering i henhold til direktiv 2011/92/EU og, hvor det er relevant, direktiv 92/43/EØF ⁽¹⁹⁾. Medlemsstaterne bør begrunde deres beslutninger om at underkaste projekter sådanne vurderinger, inden disse vurderinger gennemføres. En sådan vurdering bør gennemføres inden for seks måneder efter en sådan beslutning med mulighed for forlængelse af denne frist på grund af ekstraordinære omstændigheder. Det er hensigtsmæssigt at give medlemsstaterne mulighed for at indføre undtagelser fra forpligtelsen til at foretage

⁽¹⁷⁾ EUT L 104 af 24.4.1992, s. 7.

⁽¹⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper og vilde dyr og planter (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

sådanne vurderinger under begrundede omstændigheder for vind- og solcelleprojekter, da sådan projekter forventes at levere langt størstedelen af elektricitet fra vedvarende energikilder senest i 2030. I så fald bør udvikleren af projektet vedtage forholdsmæssige afbødende foranstaltninger eller, hvis sådan ikke er tilgængelige, kompensationsforanstaltninger, som kan tage form af økonomisk kompensation, hvis der ikke findes andre forholdsmæssige kompensationsforanstaltninger, for at imødegå de væsentlige uforudsete skadelige virkninger, der er konstateret under screeningprocessen.

- (36) I betragtning af behovet for at fremskynde udbredelsen af energi fra vedvarende energikilder bør udpegningen af områder til fremskyndelse af vedvarende energi ikke forhindre, at der nu og fremover iværksættes projekter vedrørende vedvarende energi i andre områder, der er egnede til udbredelse af vedvarende energi. Sådanne projekter bør fortsat være omfattet af forpligtelsen til at foretage en særlig miljøkonsekvensvurdering i medfør af direktiv 2011/92/EU og bør være underlagt de tilladelsesprocedurer, der er gældende for projekter vedrørende vedvarende energi beliggende uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi. For at fremskynde tilladelsesprocedurerne i det omfang, det er nødvendigt for at nå det mål for vedvarende energi, som er fastsat i direktiv (EU) 2018/2001, bør de tilladelsesprocedurer, der gælder for projekter beliggende uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi, ligeledes forenkles og strømlines med indførelsen af klare maksimumsfrister for alle trin i tilladelsesproceduren, herunder specifikke projektvis miljøvurderinger.
- (37) Opførelse og drift af anlæg til vedvarende energi kan medføre lejlighedsvis drab på eller forstyrrelser af fugle og andre arter, der er beskyttede i henhold til direktiv 92/43/EØF eller i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF ⁽²⁰⁾. Sådanne drab eller forstyrrelser af beskyttede arter bør imidlertid ikke blive betragtet som forsætlige i disse direktivers forstand, hvis projektet til opførelse og drift af disse anlæg til vedvarende energi fastsætter passende afbødende foranstaltninger for at undgå sådan drab, at forebygge forstyrrelser, at vurdere effektiviteten af sådan foranstaltninger ved passende overvågning, og der på baggrund af de indsamlede oplysninger træffes yderligere foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at der ikke er nogen væsentlig skadelig virkning på den pågældende arts bestand.
- (38) Ud over at installere nye anlæg til vedvarende energi har repowering af eksisterende kraftværker til vedvarende energi et betydeligt potentiale til at bidrage til opfyldelsen af målene for vedvarende energi. Da de eksisterende kraftværker til vedvarende energi for det meste er blevet installeret på steder med et betydeligt potentiale for vedvarende energikilder, kan repowering sikre den fortsatte anvendelse af disse anlæg og samtidig mindske behovet for at udpege nye anlæg til projekter vedrørende vedvarende energi. Repowering omfatter yderligere fordele såsom den eksisterende nettilslutning, en sandsynligvis højere grad af offentlig accept og viden om miljøpåvirkningen.
- (39) Direktiv (EU) 2018/2001 indfører strømlinede tilladelsesprocedurer for repowering. For at imødekomme det stigende behov for at foretage repowering af eksisterende kraftværker til vedvarende energi og for fuldt ud at udnytte de fordele, det giver, er det hensigtsmæssigt at indføre en endnu kortere tilladelsesprocedure for at foretage repowering af kraftværker til vedvarende energi beliggende i områder til fremskyndelse af vedvarende energi, herunder en kortere screeningprocedure. Med henblik på repowering af eksisterende kraftværker til vedvarende energi, der er beliggende uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi, bør medlemsstaterne sikre en forenklet og hurtig tilladelsesprocedure, som ikke overstiger et år, samtidig med at der tages hensyn til den europæiske grønne pagts princip om ikke at gøre skade.
- (40) For yderligere at fremme og fremskynde repowering af eksisterende kraftværker til vedvarende energi bør der indføres en forenklet tilladelsesprocedure for nettilslutning, hvor den pågældende repowering resulterer i en begrænset forøgelse af den samlede kapacitet i forhold til det oprindelige projekt. Repowering af projekter vedrørende vedvarende energi indebærer ændring eller udvidelse af eksisterende projekter i forskellig grad. Tilladelsesproceduren, herunder miljøvurderinger og -screening, for repowering af vedvarende energiprojekter bør begrænses til kun at omfatte de potentielle virkninger af ændringen eller udvidelsen i forhold til det oprindelige projekt.

⁽²⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7).

- (41) Ved repowering af et solcelleanlæg kan der opnås øget effektivitet og kapacitet uden at øge det anvendte areal. Efter repowering har anlægget således ikke en anden indvirkning på miljøet end det oprindelige anlæg, forudsat at det anvendte areal ikke øges i processen, og de oprindeligt påkrævede miljømæssige afbødningsforanstaltninger fortsat overholdes.
- (42) Installation af solenergiudstyr og tilhørende samplaceret energilagringssåvel som sådant udstyrs og sådan lagrings tilslutning til nettet i eksisterende eller fremtidige kunstige strukturer, der er oprettet til andre formål end produktion af solenergi eller energilagring, med undtagelse af kunstige vandoverflader såsom tage, parkeringsområder, veje og jernbaner, giver typisk ikke anledning til bekymring med hensyn til konkurrerende anvendelser af plads eller miljøpåvirkning. Det bør derfor være muligt for disse anlæg at nyde godt af kortere tilladelsesprocedurer og at blive undtaget fra forpligtelsen til at foretage en miljøkonsekvensvurdering i henhold til direktiv 2011/92/EU, samtidig med at medlemsstaterne får mulighed for at tage hensyn til særlige omstændigheder i forbindelse med beskyttelsen af den kulturelle eller historiske arv, nationale forsvarsinteresser eller sikkerhedshensyn. Anlæg til egetforbrug, herunder for kollektive egenforbrugere, f.eks. lokale energifællesskaber, bidrager også til at reducere den samlede efterspørgsel efter naturgas, øge systemets modstandsdygtighed og nå Unionens mål for vedvarende energi. Installation af solenergiudstyr med en kapacitet på under 100 kW, herunder VE-egenforbrugers anlæg, har sandsynligvis ikke væsentlige skadelige virkninger på miljøet eller nettet og giver ikke anledning til sikkerhedsbetænkeligheder. Desuden kræver små anlæg generelt ikke kapacitetsforøgelse ved nettilslutningspunktet. I betragtning af de umiddelbare positive virkninger af sådanne anlæg for forbrugerne og de begrænsede miljøvirkninger, som de kan medføre, er det hensigtsmæssigt yderligere at strømline den tilladelsesprocedurer, der gælder for dem, forudsat at de ikke overstiger den eksisterende kapacitet for tilslutning til distributionsnettet, ved at indføre begrebet administrativ stiltiende accept i de relevante tilladelsesprocedurer for at fremme og fremskynde udbredelsen af sådanne anlæg og kunne høste fordelene af dem på kort sigt. Medlemsstaterne bør have mulighed for at anvende en lavere tærskel end 100 kW på grundlag af deres interne begrænsninger, forudsat at tærsklen fortsat ligger over 10,8 kW.
- (43) Varmepumper er en vigtig teknologi til at producere vedvarende opvarmning og køling fra omgivelsesenergi, herunder fra spildevandsrensningsanlæg og geotermisk energi. Varmepumper gør det også muligt at anvende overskudsvarme og -kulde. En hurtig udbredelse af varmpumper, der udnytter underudnyttede vedvarende energikilder som f.eks. omgivelsesenergi eller geotermisk energi såvel som overskudsvarme fra industrielle og tertiære sektorer, herunder datacentre, gør det muligt at erstatte kedler til naturgas og andre fossile brændstoffer med en løsning baseret på vedvarende energi, samtidig med at energieffektiviteten øges. Dette vil fremskynde mindskelsen af anvendelsen af gas til varmforsyning, både i bygninger og i industrien. For at fremskynde installation og anvendelse af varmpumper bør der indføres målrettede kortere tilladelsesprocedurer for sådanne anlæg, herunder en forenklet tilladelsesprocedure for tilslutning af mindre varmpumper til elnettet, hvis der ikke er nogen sikkerhedsbetænkeligheder, nettilslutningerne ikke kræver yderligere arbejde, og systemkomponenterne ikke er teknisk inkompatible, medmindre national ret ikke kræver en sådan tilladelsesprocedure. Takket være hurtigere og lettere installation af varmpumper har en øget anvendelse af vedvarende energi i varmesektoren, som tegner sig for næsten halvdelen af Unionens energiforbrug, til hensigt at bidrage til forsyningssikkerheden og til at tackle en vanskeligere markedssituation.
- (44) Med henblik på den relevante EU-ret bør medlemsstaterne, når de foretager de nødvendige vurderinger af de enkelte sager for at fastslå, om et anlæg til vedvarende energi, anlæggets tilslutning til nettet, selve det tilknyttede net eller de tilknyttede lagringsaktiver i et bestemt tilfælde er af væsentlig samfundsinteresse, formode, at disse anlæg til vedvarende energi og den tilhørende infrastruktur er af væsentlig samfundsinteresse og tjener den offentlige sundhed og sikkerhed, medmindre der er klar dokumentation for, at disse projekter har væsentlige skadelige virkninger på miljøet, som ikke kan afbødes eller kompenseres, eller hvis medlemsstaterne beslutter at begrænse anvendelsen af denne formodning under behørigt begrundede og specifikke omstændigheder, såsom hensyn til nationalt forsvar. Når sådanne anlæg til vedvarende energi anses for at være af væsentlig samfundsinteresse og tjene den offentlige sundhed og sikkerhed, vil projekterne kunne drage fordel af en forenklet vurdering.

- (45) For at sikre en gnidningsløs og effektiv gennemførelse af bestemmelserne i dette direktiv yder Kommissionen medlemsstaterne støtte ved hjælp af instrumentet for teknisk støtte, oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/240 ⁽²¹⁾, der tilvejebringer skræddersyet teknisk ekspertise til at udforme og gennemføre reformer, herunder dem, der øger anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder, fremmer en bedre integration af energisystemet, udpeger specifikke områder, der er særligt egnede til installation af anlæg til vedvarende energi, og strømliner rammerne for godkendelse og tilladelsesprocedurer for anlæg til vedvarende energi. Den tekniske støtte omfatter f.eks. styrkelse af den administrative kapacitet, harmonisering af de lovgivningsmæssige rammer og udveksling af relevant bedste praksis såsom at muliggøre og fremme anvendelse til flere formål.
- (46) Energiinfrastrukturen skal være på plads for at støtte en betydelig opskalering af produktionen af vedvarende energi. Medlemsstaterne bør kunne udpege særlige infrastrukturområder, hvor udrulningen af net- eller lagringsprojekter, der er nødvendige for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet, ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller hvis en sådan indvirkning kan afbødes behørigt eller, hvis det ikke er muligt, kompenseres. Hvor sådan afbødning ikke er mulig, bør medlemsstaterne sørge for kompensation for sådanne miljøvirkninger. Infrastrukturprojekter i sådanne områder kan drage fordel af mere strømlinede miljøvurderinger. Hvis medlemsstaterne beslutter ikke at udpege sådanne områder, finder de vurderinger og regler, der anvendes i henhold til Unionens miljøret, fortsat anvendelse. Med henblik på at udpege infrastrukturområder bør medlemsstaterne udarbejde en eller flere planer, herunder gennem national lovgivning, der omfatter identifikation af områderne og de gældende regler og afbødningsforanstaltninger for projekter, der er beliggende i hvert enkelt infrastrukturområde. Planerne bør klart angive omfanget af det særlige område og den type infrastrukturprojekter, der er omfattet. Hver plan bør underkastes en miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42/EF med henblik på at vurdere indvirkningerne af hver enkelt type projekt på de relevante udpegede områder. Netprojekter i sådanne særlige infrastrukturområder bør så vidt muligt undgå Natura 2000-områder og områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, medmindre der på grund af de særlige forhold, der gør sig gældende for netprojekter, ikke findes forholdsmæssige alternativer til udrulningen af sådanne projekter. Ved vurderingen af proportionaliteten bør medlemsstaterne tage hensyn til behovet for at sikre den økonomiske levedygtighed, gennemførligheden og den effektive og fremskyndede gennemførelse af projektet med henblik på at sikre, at den yderligere kapacitet af vedvarende energi, der anvendes, straks kan integreres i energisystemet, eller om der allerede findes infrastrukturprojekter af forskellige typer i det specifikke Natura 2000-område eller beskyttede område, som vil gøre det muligt at samle forskellige infrastrukturprojekter på et område, der medfører lavere miljøvirkninger.

Særlige planer for lagringsprojekter bør altid udelukke Natura 2000-områder, da der er færre begrænsninger med hensyn til, hvor de skal placeres. På sådanne områder bør medlemsstaterne under begrundede omstændigheder, herunder når dette er nødvendigt for at fremskynde udvidelsen af nettet for at støtte udbredelsen af vedvarende energi med henblik på at nå klimamålene og målene for vedvarende energi, kunne indføre undtagelser fra visse vurderingsforpligtelser, der er fastsat i Unionens miljøret, på visse betingelser. Hvis medlemsstaterne beslutter at gøre brug af sådanne undtagelser, bør de specifikke projekter underkastes en strømlinet screeningproces svarende til den screeningprocedure, der er fastsat for områder til fremskyndelse af vedvarende energi, og som bør være baseret på eksisterende data. Anmodninger fra den kompetente myndighed om at fremlægge yderligere tilgængelige oplysninger bør ikke kræve en ny vurdering eller dataindsamling. Hvis en sådan screeningproces identificerer projekter, der med stor sandsynlighed vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, bør den kompetente myndighed sikre, at der anvendes passende og forholdsmæssige afbødende foranstaltninger eller, hvis de ikke er til rådighed, kompensationsforanstaltninger. I tilfælde af kompensationsforanstaltninger kan projektudviklingen fortsættes, mens kompensationsforanstaltningerne identificeres.

- (47) Et utilstrækkeligt antal kvalificerede arbejdstagere, navnlig installatører og designere af opvarmnings- og kølingssystemer baseret på vedvarende energi, bremser udskiftningen af varmesystemer baseret på fossile brændstoffer med systemer baseret på vedvarende energi og udgør en væsentlig hindring for integrationen af vedvarende energi i bygninger, industri og landbrug. Medlemsstaterne bør samarbejde med arbejdsmarkedets parter og VE-fællesskaber for at foregribe de færdigheder, der vil være behov for. Et tilstrækkeligt antal kvalitetsfokuserede og effektive opkvalificerings- og omskolingsstrategier samt uddannelsesprogrammer og certificeringsmuligheder, der sikrer korrekt installation og pålidelig drift af en lang række opvarmnings- og kølingssystemer baseret på

⁽²¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/240 af 10. februar 2021 om oprettelse af et instrument for teknisk støtte (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 1).

vedvarende energi og lagringsteknologi såvel som ladeplatforme til elektriske køretøjer, bør stilles til rådighed og udformes på en sådan måde, at de fremmer deltagelsen i sådanne uddannelsesprogrammer og certificeringssystemer. Medlemsstaterne bør overveje, hvilke foranstaltninger der bør træffes for at tiltrække grupper, der i øjeblikket er underrepræsenterede inden for de pågældende erhvervsområder. En liste over uddannede og certificerede installatører bør være offentligt tilgængelig for at sikre forbrugernes tillid og let adgang til skræddersyede installatør- og designfærdigheder, der garanterer korrekt installation og drift af opvarmning og køling baseret på vedvarende energi.

- (48) Oprindelsesgarantier er et vigtigt redskab til forbrugeroplysning og til yderligere udbredelse af aftaler om køb af vedvarende energi. Det bør derfor sikres, at udstedelse, handel, overførsel og anvendelse af oprindelsesgarantier kan udføres i et ensartet system med behørigt standardiserede certifikater, der anerkendes gensidigt i hele Unionen. For at give adgang til passende dokumentation for personer, der indgår aftaler om køb af vedvarende energi, bør det desuden sikres, at eventuelle tilknyttede oprindelsesgarantier kan overføres til køberen. Inden for rammerne af et mere fleksibelt energisystem og stigende forbrugerefterspørgsel er der krav om et mere innovativt, digitalt, teknologisk avanceret og pålideligt værktøj til støtte for og dokumentation af den stigende produktion af vedvarende energi. For at fremme digital innovation på dette område bør medlemsstaterne, når det er relevant, gøre det muligt at udstede oprindelsesgarantier i brøkdeler og med et tidsstempel tættere på realtid. I betragtning af behovet for at forbedre forbrugernes indflydelse og bidrage til en højere andel af vedvarende energi i gasforsyningen bør medlemsstaterne kræve, at netværksgasleverandører, der oplyser deres energimiks til de endelige forbrugere, anvender oprindelsesgarantier.
- (49) Infrastrukturudviklingen af fjernvarme- og fjernkølenet bør intensiveres og styres i retning af en effektiv og fleksibel udnyttelse af en bredere vifte af vedvarende varme- og kuldekilder med henblik på at øge udbredelsen af vedvarende energi og udbytte integrationen af energisystemet. Det er derfor hensigtsmæssigt at ajourføre listen over vedvarende energikilder, som fjernvarme- og fjernkølingsnet i stigende grad bør imødekomme, og at kræve integration af lagring af termisk energi som en kilde til fleksibilitet, større energieffektivitet og mere omkostningseffektiv drift.
- (50) Eftersom der forventes mere end 30 millioner elektriske køretøjer i Unionen i 2030, er det nødvendigt at sikre, at de fuldt ud kan bidrage til systemintegration af elektricitet fra vedvarende energikilder og dermed gøre det muligt at nå op på en højere andel af elektricitet fra vedvarende energikilder på en omkostningsoptimal måde. Elektriske køretøjers potentiale til at absorbere elektricitet fra vedvarende energikilder på tidspunkter, hvor der er rigeligt af den, og føre den tilbage til et net, hvor der er knaphed, skal udnyttes fuldt ud for at bidrage til systemintegration af variabel elektricitet fra vedvarende energikilder, samtidig med at der sikres en sikker og stabil strømforsyning. Det er derfor hensigtsmæssigt at indføre nødvendige foranstaltninger vedrørende elektriske køretøjer og oplysninger om vedvarende energi, og om hvordan og hvornår den skal anvendes, som supplerer bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1804 ⁽²²⁾ og forordning (EU) 2023/1542 ⁽²³⁾.
- (51) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 ⁽²⁴⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 ⁽²⁵⁾ kræver, at medlemsstaterne tillader og fremmer deltagelse i fleksibelt elforbrug gennem aggregering samt sørger for dynamiske elpriskontrakter til slutkunder, hvor det er relevant. For at muliggøre, at fleksibelt elforbrug yderligere tilskynder til absorption af grøn elektricitet, skal den ikke kun baseres på dynamiske priser, men også på signaler om grøn elektricitets faktiske udbredelse i systemet. Det er derfor nødvendigt at forbedre de signaler, som forbrugere og markedsdeltagere modtager vedrørende andelen af elektricitet fra vedvarende energikilder og intensiteten af drivhusgasemissioner fra den leverede elektricitet, gennem formidling af specifikke oplysninger. Forbrugsmønstrene kan derefter justeres på grundlag af udbredelsen af vedvarende energi og

⁽²²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1804 af 13. september 2023 om etablering af infrastruktur for alternative drivmidler og om ophævelse af direktiv 2014/94/EU (EUT L 234 af 22.9.2023, s. 1).

⁽²³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1542 af 12. juli 2023 om batterier, udtjente batterier, om ændring af direktiv 2008/98/EF og forordning (EU) 2019/1020 og om ophævelse af direktiv 2006/66/EF (EUT L 191 af 28.7.2023, s. 1).

⁽²⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 54).

⁽²⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ændring af direktiv 2012/27/EU (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125).

tilstedeværelsen af kulstofneutral elektricitet sammen med en justering på grundlag af prissignaler. Dette opfylder målet om yderligere at støtte udbredelsen af innovative forretningsmodeller og digitale løsninger, som har kapacitet til at forbinde forbrug med niveauet for vedvarende energi i elnettet og derved tilvejebringe de rette netinvesteringer for at understøtte omstillingen til ren energi.

- (52) For at fleksibilitets- og balancerings tjenester fra aggregeringen af distribuerede lagringsaktiver kan udvikles på en konkurrencedygtig måde, bør realtidsadgang til grundlæggende batterioplysninger såsom sundhedstilstand, ladetilstand, kapacitet og strømsætpunkt gives på ikkediskriminerende vilkår, i overensstemmelse med de relevante databeskyttelsesregler, og gratis til ejerne eller brugerne af batterierne og de enheder, der handler på deres vegne, såsom forvaltere af bygningsenergisystemer, udbydere af mobilitetstjenester og andre deltagere på elektricitetsmarkedet. Det er derfor hensigtsmæssigt at indføre foranstaltninger, der imødekommer behovet for adgang til sådanne data med henblik på at lette integrationsrelateret drift af husholdningsbatterier og elektriske køretøjer, der supplerer bestemmelserne om adgang til batteridata med henblik på at lette ændring af anvendelsen af batterier fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1542. Bestemmelserne om adgang til batteridata for elektriske køretøjer bør finde anvendelse ud over de bestemmelser, der er fastsat i EU-lovgivningen om typegodkendelse af køretøjer.
- (53) Det stigende antal elektriske køretøjer inden for vej, jernbane, søfart og andre transportformer vil kræve, at genopladningsaktiviteterne optimeres og forvaltes på en måde, der ikke forårsager overbelastning, og som fuldt ud udnytter tilgængeligheden af elektricitet fra vedvarende energikilder og lave elpriser i systemet. Hvor intelligent opladning og tovejsopladning vil bidrage til yderligere udbredelse af elektricitet fra vedvarende energikilder fra elektriske biler inden for transportsektoren og i elektricitetssystemet generelt, bør en sådan funktionalitet også stilles til rådighed. I betragtning af ladeandernes lange levetid bør kravene til opladningsinfrastruktur ajourføres på en måde, der tager højde for fremtidige behov og ikke vil medføre negative fastlåsnings effekter for udviklingen af teknologi og tjenester.
- (54) Ladeplatforme, hvor elektriske køretøjer typisk parkerer i længere perioder, f.eks. hvor personer parkerer på grund af bopæl eller beskæftigelse, er yderst relevante for energisystemets integration. Der skal derfor sikres intelligente opladningsfunktioner og, hvis det er relevant, tovejsopladningsfunktioner. I denne forbindelse er driften af ikkeoffentligt tilgængelig normal opladningsinfrastruktur særlig vigtig for integrationen af elektriske køretøjer i elektricitetssystemet, da den er placeret, hvor elektriske køretøjer parkerer gentagne gange i lange perioder, f.eks. i bygninger med begrænset adgang, medarbejderparkering eller parkeringsfaciliteter, der udlejes til fysiske eller juridiske personer.
- (55) Flexibelt elforbrug er afgørende for at muliggøre intelligent opladning af elektriske køretøjer og dermed muliggøre en effektiv integration af elektriske køretøjer i elnettet, hvilket vil være afgørende for dekarboniseringen af transportsektoren og med henblik på at lette integrationen af energisystemet. Desuden bør medlemsstaterne, hvor det er relevant, tilskynde til initiativer, der fremmer fleksibelt elforbrug gennem interoperabilitet og dataudveksling for varme- og kølesystemer, termiske energilagringsenheder og andre relevante energirelaterede anordninger.
- (56) Brugere af elektriske køretøjer, der indgår kontraktlige aftaler med udbydere af elektromobilitetstjenester og deltagere på elektricitetsmarkedet, bør have ret til at modtage oplysninger og forklaringer om, hvordan aftalens vilkår vil påvirke brugen af deres køretøj og batteriets sundhedstilstand. Udbydere af elektromobilitetstjenester og deltagere på elektricitetsmarkedet bør klart forklare brugerne af elektriske køretøjer, hvordan de vil modtage betaling for de fleksibilitets-, balancerings- og lagringstjenester, der leveres til elektricitetssystemet og markedet ved brug af deres elektriske køretøj. Brugere af elektriske køretøjer skal også have deres forbrugerrettigheder sikret, når de indgår sådanne aftaler, navnlig med hensyn til beskyttelse af deres personoplysninger, såsom placering og kørevaner, i forbindelse med brugen af deres køretøj. Brugernes præference med hensyn til den type elektricitet, der købes til brug i deres elektriske køretøj, samt andre præferencer kan også være en del af sådanne aftaler. Af disse årsager er det vigtigt at sikre, at den etablerede opladningsinfrastruktur, anvendes så effektivt som muligt. Med

henblik på at forbedre forbrugertilliden til e-mobilitet er det af afgørende betydning, at brugere af elektriske køretøjer kan bruge deres abonnement på flere ladestander. Dette vil også gøre det muligt for brugeren af et elektrisk køretøj at vælge at integrere det optimalt i elektricitetssystemet gennem forudsigelig planlægning og incitamenter baseret på brugernes præferencer. Det er også i overensstemmelse med principperne om et forbrugerorienteret energisystem baseret på producentforbrugere og brugere af elektriske køretøjer ret til at vælge leverandør som slutkunder i henhold til bestemmelserne i direktiv (EU) 2019/944.

- (57) Distribuerede lagringsaktiver, såsom husholdningsbatterier og batterier til elektriske køretøjer, har potentiale til at tilbyde betydelige fleksibilitets- og balanceringsydelser til nettet gennem aggregering. For at lette udviklingen af sådanne anordninger og tjenester bør de lovgivningsmæssige bestemmelser om tilslutning og drift af lagringsaktiverne, såsom takster, forpligtelsesperiode og tilslutningsspecifikationer, udformes på en sådan måde, at de ikke hæmmer potentialet i alle lagringsaktiver, herunder små og mobile, samt andre anordninger som for eksempel varmepumper, solpaneler og termisk lagring, til at tilbyde fleksibilitets- og balancerings tjenester til systemet og bidrage til yderligere udbredelse af elektricitet fra vedvarende energikilder sammenlignet med større stationære lagringsaktiver. Ud over de generelle bestemmelser om forebyggelse af markedsdiskrimination fastsat i forordning (EU) 2019/943 og direktiv (EU) 2019/944 bør der indføres specifikke krav med henblik på at håndtere disse aktivers deltagelse på en helhedsorienteret måde og fjerne eventuelle resterende hindringer og vanskeligheder, så sådanne aktivers potentiale til at bidrage til dekarboniseringen af elektricitetssystemet kan frigøres, og forbrugerne kan deltage aktivt i energiomstillingen.
- (58) Som et generelt princip bør medlemsstaterne sikre lige vilkår for små decentrale elproduktions- og lagringssystemer, herunder gennem batterier og elektriske køretøjer, så de kan deltage på elektricitetsmarkederne, herunder håndtering af kapacitetsbegrænsninger og levering af fleksibilitets- og balancerings tjenester på en ikkediskriminerende måde sammenlignet med andre elproduktions- og lagringssystemer og uden uforholdsmæssigt store administrative eller reguleringsmæssige byrder. Medlemsstaterne bør tilskynde egenforbrugere og VE-fællesskaber til at deltage aktivt på disse elektricitetsmarkeder ved at levere fleksibilitetstjenester gennem fleksibelt elforbrug og lagring, herunder gennem batterier og elektriske køretøjer.
- (59) Industrien tegner sig for 25 % af EU's energiforbrug og er en stor forbruger af opvarmning og køling, hvoraf 91 % i øjeblikket er baseret på fossile brændstoffer. 50 % af varme- og kølebehovet er imidlertid efter lav temperatur (< 200 °C), for hvilke der findes omkostningseffektive muligheder for vedvarende energi, herunder gennem elektrificering og direkte anvendelse af vedvarende energi. Industrien anvender desuden ikkevedvarende kilder som råstoffer til at producere produkter som stål eller kemikalier. De investeringsbeslutninger, industrien træffer i dag, vil være afgørende for de fremtidige industrielle processer og energimuligheder, som industrien har til rådighed, så det er vigtigt, at disse investeringsbeslutninger er fremtidssikrede, og at skabelse af strandede aktiver undgås. Derfor bør der indføres benchmarks for at tilskynde industrien til at skifte til en produktionsproces baseret på vedvarende energi, som ikke kun drives af vedvarende energi, men også anvender råmaterialer baseret på vedvarende energi såsom vedvarende brint. Medlemsstaterne bør fremme elektrificeringen af industrielle processer, hvor det er muligt, f.eks. med henblik på industriel varme ved lav temperatur. Desuden bør medlemsstaterne fremme brugen af en fælles metode for produkter, der er mærket som værende produceret helt eller delvist ved anvendelse af vedvarende energi eller vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, som råprodukter, idet der tages hensyn til eksisterende EU-produktmærkningsmetoder og initiativer vedrørende bæredygtige produkter. Dette vil forhindre vildledende praksis og øge forbrugernes tillid. I betragtning af forbrugernes præference for produkter, der bidrager til miljø- og klimaændringsmålene, vil det stimulere efterspørgslen på markedet for disse produkter.
- (60) For at mindske Unionens afhængighed af fossile brændstoffer og import af fossile brændstoffer bør Kommissionen udarbejde en EU-strategi for importeret brint og brint produceret på hjemmemarkedet grundlag af data fra medlemsstaterne.

- (61) Vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, kan anvendes til energiformål, men også til ikkeenergimæssige formål som råprodukter eller råmateriale i industrier som stålindustrien eller kemikalieindustrien. Anvendelsen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, til begge formål udnytter deres fulde potentiale til at erstatte fossile brændstoffer, der anvendes som råprodukter, og til at reducere drivhusgasemissionerne i industrielle processer, som er vanskelige at elektrificere, og bør derfor indgå i et mål for anvendelsen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse. Nationale foranstaltninger til støtte for udbredelsen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, i de pågældende industrisektorer, som er vanskelige at elektrificere, bør ikke føre til nettostigninger i forureningen som følge af en øget efterspørgsel efter elproduktion, som dækkes af de mest forurenende fossile brændstoffer såsom kul, diesel, brunkul, olietørv og olieskifer. Forbruget af brint i industrielle processer, hvor brint produceres som eller afledt af et biprodukt, som er vanskeligt at erstatte med vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, bør udelukkes fra dette mål. Brint, der forbruges til produktion af transportbrændstoffer, er omfattet af transportmålene for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse.
- (62) Unionens brintstrategi som fastsat i Kommissionens meddelelse af 8. juli 2020 med titlen »En strategi for brint med henblik på et klimaneutralt Europa« anerkender den rolle, som eksisterende brintproduktionsanlæg, der er blevet moderniseret for at reducere deres drivhusgasemissioner, spiller med hensyn til at nå de øgede klimaambitioner for 2030. I lyset af denne strategi og inden for rammerne af indkaldelsen af projekter organiseret af Unionens Innovationsfond som oprettet ved artikel 10a, stk. 8, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF ⁽²⁶⁾ har frontløbere truffet investeringsbeslutninger med det formål at modernisere allerede eksisterende brintproduktionsanlæg baseret på damp-methan-reformeringsteknologi med henblik på at dekarbonisere brintproduktionen. Med henblik på beregningen af nævneren i bidraget fra vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som anvendes til endelige energiformål og ikkeenergimæssige formål i industrien, bør brint, der produceres i moderniserede produktionsanlæg baseret på damp-methan-reformeringsteknologi, for hvilken der er offentliggjort en kommissionsafgørelse med henblik på tildeling af et tilskud fra Innovationsfonden inden datoen for dette direktivs ikrafttræden, og som opnår en gennemsnitlig reduktion af drivhusgasemissionerne på 70 % på årsbasis, ikke tages i betragtning.
- (63) Det bør desuden anerkendes, at erstatningen af brint produceret fra damp-methan-reformeringsprocessen vil kunne medføre særlige udfordringer for visse eksisterende integrerede ammoniakproduktionsanlæg. Det vil nødvendiggøre genopbygning af sådanne produktionsanlæg, hvilket vil kræve en betydelig indsats fra medlemsstaterne afhængigt af deres specifikke nationale omstændigheder og deres energiforsynings struktur.
- (64) For at nå Unionens mål om at blive klimaneutral senest i 2050 og dekarbonisere Unionens industrisektor bør medlemsstaterne kunne kombinere anvendelsen af ikkefossile energikilder og vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, i forbindelse med deres specifikke nationale forhold og energimiks. I denne forbindelse bør medlemsstaterne kunne reducere målet for anvendelsen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, i industrisektoren, forudsat at de forbruger en begrænset andel af brint eller derivater heraf produceret af fossile brændstoffer, og at de er på vej mod deres forventede nationale bidrag i overensstemmelse med formelen i bilag II til forordning (EU) 2018/1999.
- (65) Et øget ambitionsniveau i sektoren for opvarmning og køling er nøglen til at nå det overordnede mål for vedvarende energi, eftersom opvarmning og køling udgør omkring halvdelen af Unionens energiforbrug og dækker en bred vifte af slutanvendelser og -teknologi i bygninger, industri og fjernvarme og fjernkøling. For at fremskynde stigningen i vedvarende energi inden for sektoren for opvarmning og køling bør en årlig minimumsprocentpointstigning på medlemsstatsplan gøres bindende for alle medlemsstater. Den årlige gennemsnitlige bindende minimumsstigning på 0,8 procentpoint mellem 2021 og 2025 og på 1,1 procentpoint mellem 2026 og 2030 i opvarmning og køling, der finder anvendelse på alle medlemsstater, bør suppleres med yderligere vejledende stigninger eller tillæg, der beregnes specifikt for hver medlemsstat, med henblik på at nå en gennemsnitsstigning på 1,8 procentpoint på EU-niveau. Disse medlemsstatsspecifikke yderligere vejledende forhøjelser eller tillæg har til formål at omfordele den yderligere

⁽²⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/87/EF af 13. oktober 2003 om en ordning for handel med kvoter for drivhusgasemissioner i Fællesskabet og om ændring af Rådets direktiv 96/61/EF (EUT L 275 af 25.10.2003, s. 32).

indsats, der er nødvendig for at nå det ønskede niveau for vedvarende energi i 2030, blandt medlemsstaterne på grundlag af bruttonationalprodukt og omkostningseffektivitet og vejlede medlemsstaterne med hensyn til, hvad der kan være et tilstrækkeligt niveau af vedvarende energi at anvende i denne sektor. Medlemsstaterne bør i overensstemmelse med princippet om energieffektivitet først foretage en vurdering af deres potentielle energi fra vedvarende energikilder i varme- og kølesektoren og af den potentielle anvendelse af overskudsvarme og -kulde. Medlemsstaterne bør gennemføre to eller flere foranstaltninger fra listen over foranstaltninger for at gøre det lettere at øge andelen af vedvarende energi inden for opvarmning og køling. Når medlemsstaterne vedtager og gennemfører disse foranstaltninger, bør de sikre, at disse foranstaltninger er tilgængelige for alle forbrugere, navnlig personer, der lever i lavindkomsthusholdninger eller sårbare husholdninger.

- (66) For at sikre, at den større rolle, som fjernvarme og fjernkøling kommer til at spille, ledsages af bedre forbrugeroplysning, er det hensigtsmæssigt at præcisere og styrke gennemsigtighed vedrørende andelen af vedvarende energi og energieffektivitet for fjernvarme- og fjernkølingssystemer.
- (67) Moderne effektive fjernvarme- og fjernkølingssystemer baseret på vedvarende energi har udvist potentiale til at tilvejebringe omkostningseffektive løsninger til integration af vedvarende energi, øget energieffektivitet og integration af energisystemet og samtidig fremme overordnet dekarbonisering i sektoren for opvarmning og køling. For at sikre, at dette potentiale udnyttes, bør den årlige stigning i vedvarende energi og/eller overskudsvarme og -kulde inden for fjernvarme og fjernkøling hæves fra 1 til 2,2 procentpoint uden at ændre den vejledende karakter af denne stigning, hvilket afspejler den ulige udvikling af denne type net i Unionen.
- (68) For at afspejle fjernvarme- og fjernkølingers øgede betydning og behovet for at styre udviklingen af disse net for at integrere mere vedvarende energi er det hensigtsmæssigt at tilskynde operatører af fjernvarme- eller fjernkølingssystemer til at forbinde tredjepartsleverandører af vedvarende energi og overskudsvarme og -kulde med fjernvarme- eller fjernkølenet på over 25 MW.
- (69) Opvarmnings- og kølingssystemer, navnlig fjernvarme- og fjernkølingssystemer, bidrager i stigende grad til balancering af elnettet ved at skabe yderligere efterspørgsel efter variabel elektricitet fra vedvarende energikilder, såsom vind- og solenergi, når en sådan elektricitet fra vedvarende energikilder er rigelig, billig og ellers ville blive begrænset. En sådan balancering kan opnås ved at anvende højeffektive eldrevne varme- og kuldeproducerende enheder såsom varmepumper, særlig når disse varme- og kuldeproducerende enheder kobles sammen med stor termisk lagring, navnlig i forbindelse med fjernvarme og fjernkøling eller i forbindelse med individuel opvarmning, hvor fjernvarmes og fjernkølings stordriftsfordele og systemeffektivitet ikke er til rådighed. Der er to fordele ved varmepumper; for det første, at de øger energieffektiviteten i betydelig grad, hvilket sparer en stor mængde energi og betydelige omkostninger for forbrugerne, og for det andet, at de integrerer vedvarende energikilder ved at muliggøre større anvendelse af geotermisk energi og omgivelsesenergi. For yderligere at tilskynde til anvendelse af elektricitet fra vedvarende energikilder til opvarmning og køling og varmelagring, navnlig med anvendelse af varmepumper, er det hensigtsmæssigt at give medlemsstaterne mulighed for at medregne den elektricitet fra vedvarende energikilder, der driver disse varme- og kuldeproducerende enheder, herunder varmepumper, i den bindende og vejledende årlige stigning i vedvarende energi i opvarmning og køling og fjernvarme og fjernkøling.
- (70) Til trods for den store tilgængelighed af overskudsvarme og -kulde udnyttes den ikke i tilstrækkelig grad, hvilket fører til ressourcespild, lavere energieffektivitet i de nationale energisystemer og et højere energiforbrug end nødvendigt i Unionen. Forudsat at der leveres fra effektiv fjernvarme og fjernkøling, er det hensigtsmæssigt at tillade, at overskudsvarme og -kulde kan medregnes til at opfylde en del af målene for vedvarende energi i bygninger, industri, opvarmning og køling og til at opfylde målene fuldt ud for fjernvarme og fjernkøling. Dette vil gøre det muligt at udnytte synergierne mellem vedvarende energi og overskudsvarme og -kulde i fjernvarme- og fjernkølenet ved at øge den økonomiske begrundelse for at investere i modernisering og udvikling af disse net. Medtagelse af overskudsvarme i benchmarket for industriel vedvarende energi bør specifikt kun accepteres for så vidt angår overskudsvarme eller -kulde leveret via en fjernvarme- og fjernkølingsoperatør fra et andet industrianlæg eller en anden industribygning, hvorved det sikres, at sådanne operatører har varme- eller kuldeforsyning som deres hovedaktivitet, og at den medregnede overskudsvarme er klart adskilt fra intern overskudsvarme, der genvindes i samme eller en tilknyttet virksomhed eller i samme eller tilknyttede bygninger.

- (71) For at sikre, at fjernvarme og fjernkøling deltager fuldt ud i integrationen af energisektoren, er det nødvendigt at udvide samarbejdet med eldistributionssystemoperatører til at omfatte eltransmissionssystemoperatører og at udvide samarbejdets omfang til at omfatte planlægning af netinvesteringer og markeder for bedre at kunne udnytte potentialet i fjernvarme og fjernkøling til at levere fleksibilitetsydelser på elmarkederne. Yderligere samarbejde med gasnetoperatører, herunder brint- og andre energinet, bør også gøres muligt for at sikre en bredere integration på tværs af energibærere og den mest omkostningseffektive anvendelse heraf. Krav om tættere koordinering mellem fjernvarme- og fjernkølingsoperatører, industrielle og tertiære sektorer og lokale myndigheder kan endvidere lette den dialog og det samarbejde, der er nødvendigt for at udnytte potentialet ved omkostningseffektiv overskudsvarme og -kulde via fjernvarme- og fjernkølingssystemer.
- (72) Anvendelse af vedvarende brændstoffer og elektricitet fra vedvarende energikilder i transportsektoren kan bidrage til dekarboniseringen af Unionens transportsektor på en omkostningseffektiv måde og bl.a. forbedre energidiversificeringen i denne sektor og samtidig fremme innovation, økonomisk vækst og beskæftigelse i Unionen og mindske afhængigheden af energiimport. Med henblik på at nå det øgede mål for drivhusgasemissionsbesparelser som fastsat i forordning (EU) 2021/1119 bør niveauet for vedvarende energi, der leveres til alle transportformer i Unionen, øges. At give medlemsstaterne mulighed for at vælge mellem et transportmål udtrykt som et mål for reduktion af drivhusgasintensiteten eller som en andel af forbruget af vedvarende energi giver medlemsstaterne en passende grad af fleksibilitet til at udforme deres politikker til dekarbonisering af transportsektoren. Desuden vil indførelse af et kombineret energibaseret mål for avancerede biobrændstoffer og biogas og vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, herunder en minimumsandel for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, sikre en øget anvendelse af vedvarende brændstoffer med færrest miljøvirkninger inden for transportformer, der er vanskelige at elektrificere, såsom søtransport og luftfart. For at kickstarte brændstofsiftet inden for søtransport bør medlemsstater med søhavne bestræbe sig på at sikre, at andelen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, fra 2030 udgør mindst 1,2 % af den samlede mængde energi, der leveres til søtransportsektoren. Opfyldelsen af disse mål bør sikres gennem forpligtelser for brændstofleverandører samt andre foranstaltninger i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1805 ⁽²⁷⁾ og forordning (EU) 2023/2405 ⁽²⁸⁾. Særlige forpligtelser for leverandører af flybrændstof bør kun fastsættes i henhold til forordning (EU) 2023/2405.
- (73) Med henblik på at tilskynde til udbredelsen af leveringen af vedvarende brændstoffer til sektoren for international marin bunkring, som er vanskelig at dekarbonisere, bør vedvarende brændstoffer, som leveres til internationale marine bunkerstationer, ved beregningen af transportmålene medregnes i det endelige energiforbrug fra vedvarende energikilder i transportsektoren, og brændstoffer, der leveres til internationale marine bunkerstationer, bør i overensstemmelse hermed medregnes i det endelige forbrug af energikilder i transportsektoren. Imidlertid udgør skibsfartstransport en stor andel af det endelige bruttoenergiforbrug i nogle medlemsstater. I betragtning af de nuværende teknologiske og lovgivningsmæssige begrænsninger, der forhindrer kommerciel anvendelse af biobrændstoffer inden for søtransportsektoren, er det hensigtsmæssigt som en undtagelse fra kravet om at inddrage al energi leveret til søtransportsektoren med henblik på beregning af specifikke transportmål, at tillade medlemsstaterne at fastsætte et loft på 13 % af en medlemsstats endelige bruttoenergiforbrug for den energi, der leveres til søtransportsektoren. For så vidt angår ømedlemsstater, hvor det endelige bruttoenergiforbrug i søtransportsektoren er uforholdsmæssigt stort, dvs. over en tredjedel af forbruget i vej- og jernbanetransportsektorerne, bør loftet være 5 %. Ved beregningen af det samlede mål for vedvarende energi bør man i betragtning af de særlige karakteristika ved international marin bunkring hvad angår de brændstoffer, der leveres til dem, imidlertid kun medregne disse i en medlemsstats udvidede endelige bruttoenergiforbrug, hvis de er vedvarende.

⁽²⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1805 af 13. september 2023 om anvendelsen af vedvarende og kulstoffattige brændstoffer i søtransport og om ændring af direktiv 2009/16/EF (EUT L 234 af 22.9.2023, s. 48).

⁽²⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2405 af 18. oktober 2023 om sikring af lige konkurrencevilkår for bæredygtig lufttransport (ReFuelEU Aviation) (EUT L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

- (74) Elektromobilitet vil spille en afgørende rolle i dekarboniseringen af transportsektoren. For at fremme den videre udvikling af elektromobilitet bør medlemsstaterne indføre en kreditmekanisme, der gør det muligt for operatører af offentligt tilgængelige ladestander ved at levere elektricitet fra vedvarende energikilder at bidrage til opfyldelsen af den forpligtelse, som medlemsstaterne har pålagt brændstofleverandører. Medlemsstaterne bør kunne medtage private ladestander i denne kreditmekanisme, hvis det kan påvises, at den elektricitet fra vedvarende energikilder, der leveres til disse ladestander, udelukkende leveres til elektriske køretøjer. Samtidig med at der ydes støtte til elektricitet i transportsektoren gennem en sådan kreditmekanisme, er det vigtigt, at medlemsstaterne fortsat har et højt ambitionsniveau for dekarboniseringen af deres blanding af flydende brændstoffer, navnlig i transportsektorer, der er vanskelige at dekarbonisere, såsom søtransport- og luftfartssektoren, hvor direkte elektrificering er meget vanskeligere.
- (75) Vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, herunder vedvarende brint, kan anvendes som råprodukt eller en energikilde i industrielle og kemiske processer og i søtransport og lufttransport og kan dekarbonisere sektorer, hvori direkte elektrificering ikke er teknologisk mulig eller konkurrencedygtig. De kan også anvendes til energilagring for efter behov at skabe balance i energisystemet og kan derved spille en væsentlig rolle i integrationen af energisystemer.
- (76) Unionens politik for vedvarende energi har til formål at bidrage til at nå Unionens mål for modvirkning af klimaændringer med hensyn til reduktion af drivhusgasemissioner. I bestræbelserne på at nå dette mål er det vigtigt også at bidrage til bredere miljømål, navnlig forebyggelse af tab af biodiversitet, som påvirkes skadeligt af de indirekte ændringer i arealanvendelsen, der er forbundet med produktionen af visse biobrændstoffer, flydende biobrændsler og biomassebrændsler. Bidrag til disse klima- og miljømål er et dybt og mangeårigt anliggende for unionsborgerne og EU-lovgiveren. Unionen bør således fremme brændstoffer i mængder, som sikrer balancen mellem det fornødne ambitionsniveau og behovet for at undgå at bidrage til direkte og indirekte ændringer i arealanvendelsen. Den måde, transportmålet beregnes på, bør ikke påvirke de grænser, der er fastsat for, hvordan visse brændstoffer fremstillet af fødevarer- og foderafgrøder på den ene side og brændstoffer med høj risiko for indirekte ændringer i arealanvendelsen på den anden side tæller henimod det mål. For ikke at skabe et incitament til at anvende biobrændstoffer og biogas produceret af fødevarer- og foderafgrøder til transport og under hensyntagen til virkningerne af krigen mod Ukraine for fødevarer- og foderforsyningen bør medlemsstaterne desuden fortsat kunne vælge, om de vil medregne biobrændstoffer og biogas produceret af fødevarer- og foderafgrøder i transportmålet. Hvis de ikke medregner dem, bør medlemsstaterne kunne vælge at reducere det energibaserede mål eller at reducere målet for reduktion af drivhusgasintensiteten tilsvarende, forudsat at biobrændstoffer produceret af fødevarer- og foderafgrøder nedbringer drivhusgasemissionerne med 50 %, hvilket svarer til de typiske værdier, der er fastsat i et bilag til dette direktiv, for drivhusgasemissionsbesparelser på de mest relevante produktionsveje for biobrændstoffer produceret af fødevarer- og foderafgrøder samt tærsklen for minimumsdrivhusgasemissionsbesparelser, der finder anvendelse på de fleste anlæg, der producerer sådanne biobrændstoffer.
- (77) For at sikre, at anvendelsen af biobrændstoffer, flydende biobrændsler og biomassebrændsler sparer en stigende mængde drivhusgasemissioner, og for at imødegå potentielle indirekte virkninger af fremme af sådanne brændstoffer såsom skovrydning bør Kommissionen revidere niveauet for den maksimale andel af den gennemsnitlige årlige udvidelse af det globale produktionsområde i store kulstoflagre baseret på objektive og videnskabelige kriterier under hensyntagen til Unionens klimamål og -forpligtelser, og den bør om nødvendigt foreslå en ny tærskel på grundlag af resultaterne af sin revision. Kommissionen bør endvidere vurdere muligheden af at udforme et fremskyndet forløb for at udfase sådanne brændstoffers bidrag til målene for vedvarende energi for at maksimere mængden af drivhusgasemissionsbesparelser.
- (78) Hvis transportmålet fastsættes som et mål for reduktion af drivhusgasintensiteten, er det nødvendigt at indføre en metode, der tager hensyn til, at forskellige typer af energi fra vedvarende energikilder sparer forskellige mængder drivhusgasemissioner og derfor bidrager forskelligt til et givent mål. Elektricitet fra vedvarende energikilder bør anses for at have nul drivhusgasemissioner, hvilket betyder, at den nedbringer drivhusgasemissionerne med 100 % i forhold til elektricitet fra fossile brændstoffer. Dette vil skabe et incitament til at anvende elektricitet fra vedvarende energikilder, da vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel sandsynligvis ikke vil opnå så store drivhusgasemissionsbesparelser. Elektrificering baseret på vedvarende energikilder vil derfor blive den mest effektive

måde at dekarbonisere vejtransport på. For at fremme anvendelsen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, inden for luftfart og søtransport, som er vanskelige at elektrificere, er det desuden hensigtsmæssigt at indføre en multiplikator for brændstoffer, der anvendes i disse transportformer, når de medregnes i de specifikke mål, der er fastsat for disse brændstoffer.

- (79) Direkte elektrificering af slutbrugersektorer, herunder transportsektoren, bidrager til systemeffektiviteten og letter omstillingen til et energisystem baseret på vedvarende energi. Det er derfor i sig selv et effektivt middel til at reducere drivhusgasemissionerne. Der er derfor ikke behov for at skabe en ramme for additionalitet, der specifikt finder anvendelse på elektricitet fra vedvarende energikilder, som leveres til elektriske køretøjer i transportsektoren. Desuden kan elektriske køretøjer med solpaneler yde et afgørende bidrag til dekarboniseringen af Unionens transportsektor.
- (80) Da vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, skal betragtes som vedvarende energi, uanset hvilken sektor de forbruges i, bør reglerne for bestemmelse af deres vedvarende karakter, når de produceres på grundlag af elektricitet, som kun fandt anvendelse på disse brændstoffer, når de forbruges i transportsektoren, udvides til at omfatte alle vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, uanset hvilken sektor de forbruges i.
- (81) Vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, er vigtige for at øge andelen af vedvarende energi i sektorer, der forventes at være afhængige af gasformige og flydende brændstoffer på lang sigt, herunder til industrielle anvendelser og inden for tung transport. Senest den 1. juli 2028 bør Kommissionen vurdere virkningen af metoden til definition af, hvornår elektricitet, som anvendes til produktion af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, fuldt ud kan betragtes som vedvarende, herunder indvirkningen af additionalitet og tidsmæssig og geografisk sammenhæng på produktionsomkostningerne, drivhusgasemissionsbesparelserne og energisystemet, og Kommissionen bør aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten bør navnlig skulle indeholde en vurdering af metodens indvirkningen på tilgængeligheden og prisoverkommeligheden af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, for industri- og transportsektorerne og på Unionens evne til at nå sine mål for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, under hensyntagen til Unionens strategi for importeret brint og brint produceret på hjemmemarkedet og samtidig minimere stigningen i drivhusgasemissioner i elsektoren og det samlede energisystem. Hvis det i denne rapport konkluderes, at metoden ikke sikrer tilstrækkelig tilgængelighed og prisoverkommelighed og ikke i væsentlig grad bidrager til drivhusgasemissionsbesparelser, integration af energisystemer og opfyldelsen af Unionens mål for 2030 for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, bør Kommissionen revidere EU-metoden og, hvis det er relevant, vedtage en delegeret retsakt for at ændre denne metode for at foretage de nødvendige tilpasninger af kriterierne med henblik på at lette opskaleringen af brintindustrien.
- (82) For at sikre større miljømæssig effektivitet af Unionens bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier for faste biomassebrændsler i anlæg, der producerer opvarmning, elektricitet og køling, bør minimumstærsklen for sådanne kriteriers anvendelse sænkes fra de nuværende 20 MW til 7,5 MW.
- (83) Direktiv (EU) 2018/2001 styrkede rammerne for bæredygtighed inden for bioenergi og drivhusgasemissionsbesparelser ved at fastsætte kriterier for alle slutbrugersektorer. Det fastsætter specifikke regler for biobrændstoffer, flydende biobrændsler og biomassebrændsler produceret af skovbiomasse, der kræver bæredygtighed i fældningen og regnskabsføring af emissioner som følge af ændringer i arealanvendelsen. I overensstemmelse med målene om bevarelse af biodiversiteten og forebyggelse af ødelæggelse af levesteder i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 92/43/EØF, 2000/60/EF ⁽²⁹⁾, 2008/56/EF og 2009/147/EF er det nødvendigt at opnå en udvidet beskyttelse af særligt biologisk mangfoldige og kulstofrige levesteder, såsom primærskove og gammelgroede skove, skove med høj biodiversitet, græsarealer, tørveområder og heder. Der bør derfor indføres udelukkelse og begrænsninger med hensyn til at tilvejebringe skovbiomasse fra disse områder i overensstemmelse med tilgangen for biobrændstoffer,

⁽²⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet) (EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19).

flydende biobrændsler og biomassebrændsler fremstillet af biomasse fra landbruget, medmindre den risikobaserede tilgang giver de nødvendige undtagelser og begrænsninger, og operatørerne giver de nødvendige garantier. Desuden bør drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne, under anvendelse af passende overgangsperioder med henblik på investeringssikkerhed, også gradvist gælde for eksisterende biomassebaserede anlæg for at sikre, at produktionen af bioenergi i alle sådanne anlæg fører til reduktioner af drivhusgasemissionerne i forhold til energi fra fossile brændstoffer.

- (84) Bæredygtighedskriterierne vedrørende fældning af skovbiomasse bør yderligere specificeres i overensstemmelse med principperne for bæredygtig skovforvaltning. Disse specificeringer bør have til formål at styrke og præcisere den risikobaserede tilgang for skovbiomasse og samtidig give medlemsstaterne forholdsmæssige bestemmelser, der muliggør målrettede tilpasninger for praksisser, der kan være lokalt passende.
- (85) Medlemsstaterne bør sikre, at deres anvendelse af skovbiomasse til energiproduktion er forenelig med deres forpligtelser i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/841⁽³⁰⁾. Med henblik herpå bør medlemsstaterne foretage fremadskuende vurderinger og gennemføre de nødvendige foranstaltninger, der supplerer deres forpligtelser i henhold til forordning (EU) 2018/1999.
- (86) I betragtning af den særlige situation i regionerne i den yderste periferi som omhandlet i artikel 349 i TEUF og i energisektoren karakteriseret ved isolation, begrænset udbud og afhængighed af fossile brændstoffer, bør det fastsættes, at undtagelsen, der giver medlemsstaterne mulighed for at vedtage specifikke kriterier for at sikre berettigelse til finansiel støtte til forbrug af visse biomassebrændsler i disse regioner, udvides til også at omfatte flydende biobrændsler og biobrændstoffer. Alle særlige kriterier bør være objektivt begrundede i hensynet til energiuafhængigheden for den pågældende region i den yderste periferi og til at sikre en smidig overgang til bæredygtigheds- og energieffektivitetskriterier og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier i den pågældende region i den yderste periferi i overensstemmelse med direktiv (EU) 2018/2001.
- (87) Unionen er forpligtet til at forbedre den miljømæssige, økonomiske og sociale bæredygtighed af biomassebrændstofproduktion. Dette direktiv supplerer andre EU-retsakter, navnlig en eventuel retsakt om virksomhedernes due diligence i forbindelse med bæredygtighed, der fastsætter due diligence-krav i værdikæden med hensyn til skadelige indvirkninger på menneskerettighederne eller miljøet.
- (88) For at begrænse den administrative byrde for producenter af vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel og for medlemsstater, hvor frivillige eller nationale ordninger er blevet anerkendt af Kommissionen gennem en gennemførelsesretsakt som dokumentation for eller levering af nøjagtige data vedrørende overholdelse af bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier samt andre krav, der er fastsat i dette direktiv, bør medlemsstaterne acceptere resultaterne af den certificering, der udstedes i forbindelse med sådanne ordninger inden for rammerne af Kommissionens anerkendelse. For at begrænse byrden for små anlæg bør medlemsstaterne kunne indføre en forenklet frivillig kontrolmekanisme for anlæg med en samlet termisk effekt på mellem 7,5 MW og 20 MW.
- (89) For at afbøde risiciene og bedre forebygge svig i forsyningskæderne for bioenergi og genanvendt kulstofbrændsel har direktiv (EU) 2018/2001 givet værdifulde tilføjelser med hensyn til gennemsigtighed, sporbarhed og tilsyn. I den forbindelse har den EU-database, som Kommissionen skal oprette, til formål at gøre det muligt at spore flydende og gasformige vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel. Databasens anvendelsesområde bør udvides fra transport til alle andre slutbrugersektorer, hvor sådanne brændstoffer forbruges. Denne udvidelse har til formål bør yde et afgørende bidrag til den omfattende overvågning af produktionen og forbruget af disse brændstoffer og mindske risikoen for dobbelttælling eller uregelmæssigheder i de forsyningskæder, der er omfattet af EU-databasen. For at undgå enhver risiko for dobbeltkrav på samme gas fra vedvarende energikilder bør en oprindelsesgaranti, der er udstedt for enhver sending af vedvarende gas, som er registreret i databasen, annulleres. Denne database bør gøres offentligt tilgængelig på en åben, gennemsigtig og brugervenlig måde, samtidig med at principperne om beskyttelse

⁽³⁰⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/841 af 30. maj 2018 om medtagelse af drivhusgasemissioner og -optag fra arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug i klima- og energirammen for 2030 og om ændring af forordning (EU) nr. 525/2013 og afgørelse nr. 529/2013/EU (EUT L 156 af 19.6.2018, s. 1).

af private og kommercielt følsomme oplysninger overholdes. Kommissionen bør offentliggøre årlige rapporter om de oplysninger, der er blevet indberettet i Unionens database, herunder mængderne, den geografiske oprindelse og typen af råprodukter for biobrændstoffer, flydende biobrændsler og biomassebrændstoffer. Kommissionen og medlemsstaterne bør bestræbe sig på at arbejde på sammenkobling mellem EU-databasen og eksisterende nationale databaser, så der skabes mulighed for en problemfri omstilling og for todirektionalitet i databaserne. Som supplement til denne styrkelse af gennemsigtigheden og sporbarheden af individuelle partier af råmaterialer og brændstoffer i forsyningskæden styrker den nyligt vedtagne Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/996 ⁽³¹⁾ kravene til revision for certificeringsorganer og øger beføjelserne for offentligt tilsyn med certificeringsorganer, herunder muligheden for, at de kompetente myndigheder har adgang til dokumenter og lokaler tilhørende økonomiske aktører i forbindelse med deres tilsynskontroller. Integriteten af verifikationsrammen i direktiv (EU) 2018/2001 er på denne måde blevet væsentligt styrket ved at supplere revisionen gennem certificeringsorganer og EU-databasen med medlemsstaternes kompetente myndigheders verifikations- og tilsynskapacitet. Det anbefales kraftigt, at medlemsstaterne gør brug af begge muligheder for offentligt tilsyn.

- (90) Kommissionen og medlemsstaterne bør løbende tilpasse sig til den bedste administrative praksis og træffe alle relevante foranstaltninger, der kan forenkle gennemførelsen af direktiv (EU) 2018/2001 og dermed reducere de involverede aktørers og berørte sektors omkostninger i forbindelse med overholdelsen.
- (91) Der skal fastsættes passende bestemmelser om bekæmpelse af svig, navnlig i forbindelse med anvendelsen af affaldsbaserede råmaterialer eller biomasse, der er blevet identificeret som indebærende en høj risiko for indirekte ændringer i arealanvendelsen. Da opdagelse og forebyggelse af svig er afgørende for at forhindre urimelig konkurrence og galopperende skovrydning, herunder i tredjelande, bør der gennemføres fuld og certificeret sporbarhed af disse råmaterialer.
- (92) Direktiv (EU) 2018/2001 bør derfor ændres i overensstemmelse hermed.
- (93) I forordning (EU) 2018/1999 om forvaltning henvises der til det bindende EU-mål på mindst 32 % for andelen af vedvarende energi, der forbruges i Unionen i 2030. Da dette mål skal hæves for at bidrage effektivt til ambitionen om at reducere drivhusgasemissionerne med 55 % senest i 2030, bør disse henvisninger ændres. Eventuelle yderligere planlægnings- og rapporteringskrav vil ikke skabe et nyt planlægnings- og rapporteringssystem, men bør være underlagt den eksisterende planlægnings- og rapporteringsramme i henhold til nævnte forordning.
- (94) Anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/70/EF ⁽³²⁾ bør ændres for at undgå overlapning af lovgivningsmæssige krav med hensyn til dekarboniseringsmål for brændstoffer til transport og tilpasning til direktiv (EU) 2018/2001.
- (95) Definitionerne fastsat i direktiv 98/70/EF bør bringes i overensstemmelse med de i direktiv (EU) 2018/2001 fastsatte for at undgå, at der anvendes forskellige definitioner i henhold til disse to retsakter.
- (96) Forpligtelserne vedrørende reduktion af drivhusgasemissioner og anvendelse af biobrændstoffer i direktiv 98/70/EF bør udgå for at strømline og undgå dobbeltregulering med hensyn til de styrkede dekarboniseringsforpligtelser for brændstof til transport, som er fastsat i direktiv (EU) 2018/2001.
- (97) De forpligtelser vedrørende overvågning af og rapportering om reduktioner af drivhusgasemissioner, der er fastsat i direktiv 98/70/EF, bør udgå for at undgå en fordobling af reguleringen af rapporteringsforpligtelserne.

⁽³¹⁾ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/996 af 14. juni 2022 om regler for verifikation af bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier og kriterier for lav risiko for indirekte ændringer i arealanvendelsen (EUT L 168 af 27.6.2022, s. 1).

⁽³²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/70/EF af 13. oktober 1998 om kvaliteten af benzin og dieselolie og om ændring af Rådets direktiv 93/12/EØF (EFT L 350 af 28.12.1998, s. 58).

- (98) Rådets direktiv (EU) 2015/652 ⁽³³⁾, som indeholder detaljerede regler for en ensartet gennemførelse af artikel 7a i direktiv 98/70/EF, bør ophæves, da det bliver forældet med ophævelsen af artikel 7a i direktiv 98/70/EF ved nærværende direktiv.
- (99) Hvad angår biobaserede komponenter i dieselolie, begrænser henvisningen i direktiv 98/70/EF til dieselolie B7, dvs. dieselolie, der indeholder op til 7 % fedtsyremethylestere (FAME), mulighederne for at nå højere mål for integration af biobrændstoffer som fastsat i direktiv (EU) 2018/2001. Dette skyldes, at næsten hele udbuddet af dieselolie i EU allerede er B7. Derfor bør den maksimale andel af biobaserede komponenter øges fra 7 % til 10 %. For at opretholde markedsudbredelsen af B10, dvs. dieselolie, der indeholder op til 10 % FAME, kræves der en B7-beskyttelsesgrad på EU-plan på 7 % FAME i dieselbrændstof på grund af den betydelige andel af køretøjer, der ikke er kompatible med B10, og som forventes at findes i flåden i 2030. Dette bør afspejles i artikel 4, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 98/70/EF.
- (100) Overgangsbestemmelserne bør give mulighed for en behørig fortsættelse af dataindsamlingen og opfyldelse af rapporteringsforpligtelserne med hensyn til de artikler i direktiv 98/70/EF, der udgår ved nærværende direktiv.
- (101) Målene for dette direktiv, nemlig at reducere drivhusgasemissionerne, energiahængigheden og energipriserne, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af foranstaltningens omfang bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (102) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter ⁽³⁴⁾ har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. Med hensyn til dette direktiv finder lovgiveren, at fremsendelsen af sådanne dokumenter er berettiget, navnlig efter Domstolens dom i sagen Kommissionen mod Belgien ⁽³⁵⁾ (sag C-543/17).
- (103) For at udligne de reguleringsmæssige byrder, der indføres med dette direktiv, for borgere, forvaltninger og virksomheder bør Kommissionen revidere de lovgivningsmæssige rammer i de berørte sektorer i overensstemmelse med princippet om én ind, én ud, som fastsat i Kommissionens meddelelse af 29. april 2021 med titlen »Bedre regulering: sammen om bedre lovgivning« —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Artikel 1

Ændringer af direktiv (EU) 2018/2001

I direktiv (EU) 2018/2001 foretages følgende ændringer:

1) I artikel 2, stk. 2, foretages følgende ændringer:

a) Nr. 1) erstattes af følgende:

- »1) »energi fra vedvarende energikilder« eller »vedvarende energi«: energi fra vedvarende ikkefossile kilder i form af vindkraft, solenergi (solvarme og solceller) og geotermisk energi, osmotisk energi, omgivelsesenergi, tidevands-, bølge- og andre former for havenergi, vandkraft, biomasse, lossepladsgas, gas fra spildevandsanlæg og biogas

⁽³³⁾ Rådets direktiv (EU) 2015/652 af 20. april 2015 om fastlæggelse af beregningsmetoder og indberetningskrav i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/70/EF om kvaliteten af benzin og dieselolie (EUT L 107 af 25.4.2015, s. 26).

⁽³⁴⁾ EUT C 369 af 17.12.2011, s. 14.

⁽³⁵⁾ Domstolens dom af 8. juli 2019, Kommissionen mod Belgien, C-543/17, ECLI: EU:C:2019:573.

1a) »rundtræ af industriel kvalitet«: savkævlér, finérkævlér, papirtræ (rundt eller spaltet) samt alt andet rundtræ, der er egnet til industrielle formål, undtagen rundtræ, hvis karakteristika, såsom art, dimensioner, rethed og knasttæthed, gør det uegnet til industriel anvendelse, som defineret og behørigt begrundet af medlemsstaterne i henhold til de relevante skov- og markedsforhold«

b) Nr. 4) affattes således:

»4) »endeligt bruttoenergiforbrug«: energiprodukter, der leveres til energiformål til industri- og transportsektoren, til husholdninger, til servicesektorerne inklusive den offentlige sektor samt til landbrug, skovbrug og fiskeri, energisektorens el- og varmemeforbrug i forbindelse med produktion af el og varme samt el- og varmetab i forbindelse med distribution og transmission«

c) Følgende numre indsættes:

»9a) »område til fremskyndelse af vedvarende energi«: en bestemt lokalitet eller et bestemt område, enten land-, hav- eller indlandsvandområde, som en medlemsstat har udpeget som særlig egnet til installation af anlæg til produktion af energi fra vedvarende energikilder

9b) »solenergiudstyr«: udstyr, der omdanner energi fra solen til termisk eller elektrisk energi, navnlig solvarme- og solcelleudstyr«

d) Følgende numre indsættes:

»14a) »budområde«: et budområde som defineret i artikel 2, nr. 65), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 (*)

14b) »innovativ teknologi for vedvarende energi«: teknologi til produktion af vedvarende energi, som på mindst én måde forbedrer en sammenlignelig avanceret teknologi for vedvarende energi eller gør det muligt at udnytte teknologi for vedvarende energi, der ikke kommerialiseres fuldt ud, eller som indebærer en klar risiko

14c) »intelligent målersystem«: et intelligent målersystem som defineret i artikel 2, nr. 23), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 (**)

14d) »ladestander«: en ladestander som defineret i artikel 2, nr. 48), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1804 (***)

14e) »markedsdeltager«: en markedsdeltager som defineret i artikel 2, nr. 25), i forordning (EU) 2019/943

14f) »elektricitetsmarked«: elektricitetsmarkeder som defineret i artikel 2, nr. 9), i direktiv (EU) 2019/944

14g) »husholdningsbatteri«: et selvstændigt genopladeligt batteri med en nominel kapacitet på over 2 kWh, som er egnet til installation og anvendelse i husholdningsmiljøer

14h) »elektrisk køretøjsbatteri«: et elektrisk køretøjsbatteri som defineret i artikel 3, stk. 1, nr. 14), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1542 (****)

14i) »industribatteri«: et industribatteri som defineret i artikel 3, stk. 1, nr. 13), i forordning (EU) 2023/1542

14j) »sundhedstilstand«: sundhedstilstand som defineret i artikel 3, stk. 1, nr. 28), i forordning (EU) 2023/1542

14k) »ladetilstand«: ladetilstand som defineret i artikel 3, stk. 1, nr. 27), i forordning (EU) 2023/1542

- 14l) »strømsætpunkt«: de dynamiske oplysninger, der opbevares i et batteris styringssystem, som foreskriver de elektriske strømindstillinger, som batteriet optimalt bør anvende under en opladning eller afladning, således at dets sundhedstilstand og operationelle anvendelse optimeres
- 14m) »intelligent opladning«: en opladningsoperation, hvor intensiteten af den elektricitet, der leveres til batteriet, justeres dynamisk på grundlag af oplysninger modtaget via elektronisk kommunikation
- 14n) »regulerende myndighed«: en regulerende myndighed som defineret i artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2019/943
- 14o) »tovejsopladning«: en tovejsopladning som defineret i artikel 2, nr. 11), i forordning (EU) 2023/1804
- 14p) »normal ladestander«: en normal ladestander som defineret i artikel 2, nr. 37), i forordning (EU) 2023/1804
- 14q) »aftale om køb af vedvarende energi«: en kontrakt, i henhold til hvilken en fysisk eller juridisk person indvilliger i at købe vedvarende energi direkte fra en producent, og som omfatter, men ikke er begrænset til, aftaler om køb af elektricitet fra vedvarende energikilder og aftaler om køb af vedvarende energi til opvarmning og køling

- (*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 54).
- (**) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 2012/27/EU (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125).
- (***) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1804 af 13. september 2023 om etablering af infrastruktur for alternative brændstoffer og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/94/EU (EUT L 234 af 22.9.2023, s. 1).
- (****) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1542 af 12.7.2023 om batterier, udtjente batterier, om ændring af direktiv 2008/98/EF og forordning (EU) 2019/1020 og om ophævelse af direktiv 2006/66/EF (EUT L 191 af 28.7.2023, s. 1).«

e) Følgende numre indsættes:

- »18a) »industri«: virksomheder og produkter, der falder ind under afdeling B, C og F og under afdeling J, hovedgruppe 63, i den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter (NACE rev. 2) som fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1893/2006 (*)
- 18b) »ikkeenergimæssigt formål«: anvendelse af brændsel som råmateriale i en industriel proces i stedet for, at den anvendes til energiproduktion

- (*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1893/2006 af 20. december 2006 om oprettelse af den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter NACE rev. 2 og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3037/90 og visse EF-forordninger om bestemte statistiske områder (EUT L 393 af 30.12.2006, s. 1).«

f) Følgende numre indsættes:

- »22a) »vedvarende brændstoffer«: biobrændstoffer, flydende biobrændsler, biomassebrændsler og vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse
- 22b) »energieffektivitet først«: energieffektivitet først som defineret i artikel 2, nr. 18), i forordning (EU) 2018/1999«

g) Nr. 36) affattes således:

- »36) »vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse«: flydende og gasformige brændstoffer, hvis energiindhold stammer fra andre vedvarende energikilder end biomasse«

h) Følgende numre indsættes:

- »44a) »plantageskov«: en plantageskov som defineret i artikel 2, nr. 11) i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1115 (*)
- 44b) »osmotisk energi«: energi produceret ved forskellen i saltkoncentration mellem to væsker, såsom fersk- og saltvand
- 44c) »systemeffektivitet«: udvælgelse af energieffektive løsninger, hvor de også giver mulighed for et omkostnings-effektivt forløb for at opnå dekarbonisering, yderligere fleksibilitet og effektiv ressourceanvendelse
- 44d) »samplaceret energilagringsprojekt«: et anlæg til kombineret energilagring kombineret med et anlæg, der producerer vedvarende energi, som er koblet til det samme nettilslutningspunkt
- 44e) »elektrisk køretøj med solpaneler«: et motorkøretøj, der er udstyret med et drivaggregat, der kun indeholder ikkeperifere elektriske maskiner som energiomformer med et elektrisk genopladeligt energilagringssystem, der kan genoplades eksternt og er udstyret med solpaneler, der er integreret i køretøjet.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1115 af 31. maj 2023 om tilgængeliggørelse på EU-markedet og eksport fra Unionen af visse råvarer og produkter, der er forbundet med skovrydning og skovforringelse, og om ophævelse af forordning (EU) nr. 995/2010 (EUT L 150 af 9.6.2023, s. 206).«

2) I artikel 3 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1 affattes således:

»1. Medlemsstaterne sikrer i fællesskab, at andelen af energi fra vedvarende energikilder senest i 2030 udgør mindst 42,5 % af Unionens endelige bruttoenergiforbrug.

Medlemsstaterne bestræber sig i fællesskab på at øge andelen af energi fra vedvarende energikilder til 45 % af Unionens endelige bruttoenergiforbrug i 2030.

Medlemsstaterne fastsætter et vejledende mål for innovativ teknologi for vedvarende energi på mindst 5 % af nyinstalleret kapacitet inden for vedvarende energi senest i 2030.«

b) Stk. 3 affattes således:

»3. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at sikre, at energi fra biomasse produceres på en måde, der minimerer unødige forvridende virkninger på markedet for råmaterialer til biomasse og skadelig indvirkning på biodiversiteten, miljøet og klimaet. Med henblik herpå skal de tage hensyn til affaldshierarkiet som fastsat i artikel 4 i direktiv 2008/98/EF og sikre anvendelse af princippet om kaskadeanvendelse af biomasse med fokus på støtteordninger og under behørig hensyntagen til særlige nationale forhold.

Medlemsstaterne udformer støtteordninger for energi fra biobrændstoffer, flydende biobrændsler og biomassebrændsler på en sådan måde, at incitamenter til ubæredygtige bioenergieveje og konkurrenceforvridning med materialesektorerne undgås med henblik på at sikre, at træbiomasse anvendes, hvor den giver den højeste økonomiske og miljømæssige merværdi i prioritetsrækkefølgen:

- a) træbaserede produkter
- b) forlængelse af træbaserede produkters levetid
- c) genbrug
- d) genanvendelse
- e) bioenergi, og
- f) bortskaffelse.

3a. Medlemsstaterne må afvige fra princippet om kaskadeanvendelse af biomasse omhandlet i stk. 3, når det er nødvendigt for at sikre energiforsyningsikkerheden. Medlemsstaterne kan også afvige fra dette princip, hvis den lokale industri er kvantitativt eller teknisk ude af stand til at anvende skovbiomasse til en højere økonomisk og miljømæssig merværdi end energiproduktion, for råprodukter, der stammer fra:

- a) nødvendige skovforvaltningsaktiviteter, der har til formål at sikre førkommerciel udtynding, eller udføres i overensstemmelse med national ret om forebyggelse af naturbrande i højrisikoområder
- b) efterskovning efter dokumenterede naturlige forstyrrelser, eller
- c) høst af visse træsortimenter, hvis egenskaber ikke egner sig til lokale forarbejdningsanlæg.

3b. Medlemsstaterne giver højst en gang om året Kommissionen meddelelse med en sammenfatning af undtagelserne fra anvendelse af princippet om kaskadeanvendelse af biomasse i medfør af stk. 3a sammen med begrundelser for disse undtagelser, og i hvilket geografisk omfang de finder anvendelse. Kommissionen offentliggør de modtagne meddelelser og kan afgive offentlig udtalelse vedrørende enhver af disse.

3c. Medlemsstaterne yder ikke direkte finansiel støtte til:

- a) anvendelse af savkævlere, finérkævlere, rundtræ af industriel kvalitet, stubbe og rødder til at producere energi
- b) produktion af vedvarende energi fra affaldsforbrænding, medmindre forpligtelserne vedrørende særskilt indsamling fastsat direktiv 2008/98/EF er opfyldt.

3d. Uden at det berører stk. 3 yder medlemsstaterne ikke ny støtte eller fornyer nogen støtte til produktion af elektricitet fra skovbiomasse i rent elproducerende anlæg, medmindre den pågældende elektricitet opfylder mindst en af følgende betingelser:

- a) den fremstilles i en region, der er identificeret i en territorial plan for retfærdig omstilling oprettet i overensstemmelse med artikel 11 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 (*) på grund af dens afhængighed af faste fossile brændstoffer, og opfylder de relevante krav i artikel 29, stk. 11
- b) den fremstilles ved anvendelse af CO₂-opsamling og -lagring fra biomasse og opfylder kravene i nærværende direktivs artikel 29, stk. 11, andet afsnit
- c) den fremstilles i en region i den yderste periferi som omhandlet i TEUF artikel 349 i en begrænset periode og med det formål i videst muligt omfang at udfase anvendelsen af skovbiomasse uden at påvirke adgangen til sikker energi.

Senest i 2027 offentliggør Kommissionen en rapport om indvirkningen af medlemsstaternes støtteordninger for biomasse, herunder på biodiversiteten, klimaet og miljøet, og eventuelle markedsforvridninger, og vurderer muligheden for yderligere begrænsninger med hensyn til støtteordninger for skovbiomasse.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1056 af 24. juni 2021 om oprettelse af Fonden for Retfærdig Omstilling (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 1).«

c) Følgende stykke indsættes:

»4a. Medlemsstaterne fastlægger en ramme, der kan omfatte støtteordninger og foranstaltninger, der fremmer udbredelse af VE-elkøbsaftaler, som gør det muligt at anvende elektricitet fra vedvarende energikilder på et niveau, der er i overensstemmelse med medlemsstatens nationale bidrag, jf. nærværende artikels stk. 2, og i et tempo, der er i overensstemmelse med de vejledende forløbskurver, som er omhandlet i artikel 4, litra a), nr. 2), i forordning (EU) 2018/1999. Denne ramme skal navnlig tage hånd om de resterende hindringer for en høj grad af forsyning af elektricitet fra vedvarende energikilder, herunder hindringer i forbindelse med tilladelsesprocedurer, og udviklingen af den nødvendige transmissions-, distributions- og lagringsinfrastruktur, herunder samplacering af energilagring. Ved udformningen af denne ramme tager medlemsstaterne hensyn til den yderligere elektricitet fra vedvarende

energikilder, der er nødvendig for at opfylde efterspørgslen i transport-, industri-, bygge-, varme- og kølesektoren og til produktion af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse. Medlemsstaterne kan medtage en sammenfattende redegørelse for politikkerne og foranstaltningerne i henhold til rammen og en vurdering af gennemførelsen heraf i henholdsvis deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999 og i deres integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter, der er forelagt i henhold til artikel 17 i nævnte forordning.»

3) I artikel 7 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1, andet afsnit, affattes således:

»For så vidt angår første afsnit, litra a), b) eller c), tages gas og elektricitet fra vedvarende energikilder kun i betragtning én gang ved beregningen af andelen af det endelige bruttoenergiforbrug fra vedvarende energikilder.

Energi produceret af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, medregnes i den sektor — elektricitet, opvarmning og køling eller transport — hvor den forbruges.

Med forbehold af tredje afsnit kan medlemsstaterne via en specifik samarbejdsaftale blive enige om at medregne alle eller en del af de vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som forbruges i én medlemsstat, i andelen af det endelige bruttoforbrug af energi fra vedvarende energikilder i den medlemsstat, hvor disse brændstoffer er produceret. For at overvåge, at de samme vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, ikke både medregnes i den medlemsstat, hvor de produceres, og den medlemsstat, hvor de forbruges, og for at registrere den medregnede mængde, som det drejer sig om, giver medlemsstaterne Kommissionen meddelelse om enhver sådan samarbejdsaftale. En sådan samarbejdsaftale skal omfatte den mængde vedvarende brændstoffer af ikkebiologisk oprindelse, der skal medregnes i alt og for hver medlemsstat, og den dato, hvor samarbejdsaftalen skal blive operationel.«

b) Stk. 2, første afsnit, affattes således:

»2. Med henblik på stk. 1, første afsnit, litra a), beregnes det endelige bruttoforbrug af elektricitet fra vedvarende energikilder som mængden af elektricitet produceret i en medlemsstat fra vedvarende energikilder, inklusive elproduktion fra VE-egenforbrugere og VE-energifællesskaber og elektricitet fra vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, men eksklusive produktionen af elektricitet i pumpekraftværker, der anvender vand, der tidligere har været pumpet op til et højere niveau, samt elektricitet, der anvendes til produktion af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse.«

c) Stk. 4, litra a), affattes således:

»a) Det endelige energiforbrug fra vedvarende energikilder i transportsektoren beregnes som summen af alle biobrændstoffer, biogas og vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som forbruges i transportsektoren. Dette omfatter også vedvarende brændstoffer, der leveres til internationale marine bunkerstationer.«

4) I artikel 9 foretages følgende ændringer:

a) Følgende stykke indsættes:

»1a. Senest den 31. december 2025 aftaler hver medlemsstat at etablere en ramme for samarbejde om fælles projekter med en eller flere andre medlemsstater med henblik på produktion af vedvarende energi i overensstemmelse med følgende:

a) Senest den 31. december 2030 bestræber medlemsstaterne sig på at aftale at etablere mindst to fælles projekter

b) Senest den 31. december 2033 bestræber medlemsstater med et årligt elforbrug på mere end 100 TWh sig på at aftale at etablere et tredje fælles projekt.

Udpegningen af fælles projekter om vedvarende offshoreenergi skal være i overensstemmelse med de behov, der er identificeret i de strategiske integrerede offshoretudviklingsplaner på højt plan for hvert havområde, jf. artikel 14, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/869 (*) og i den tiårige EU-dækkende netudviklingsplan som omhandlet i artikel 30, stk. 1, litra b) i forordning (EU) 2019/943, men kan gå ud over disse behov og kan inddrage lokale og regionale myndigheder og private operatører.

Medlemsstaterne bestræber sig på at sikre en rimelig fordeling af omkostninger og fordele ved fælles projekter. Med henblik herpå tager medlemsstaterne hensyn til alle relevante omkostninger og fordele ved det fælles projekt i den relevante samarbejdsaftale.

Medlemsstaterne underretter Kommissionen om samarbejdsaftalerne som omhandlet i første afsnit, herunder den dato, hvor projekterne forventes at blive operationelle. Projekter, der finansieres med nationale bidrag inden for rammerne af Unionens finansieringsmekanisme for vedvarende energi som oprettet ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2020/1294 (**), anses for at opfylde forpligtelserne omhandlet i første afsnit for så vidt angår de involverede medlemsstater.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/869 af 30. maj 2022 om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur, om ændring af forordning (EF) nr. 715/2009, (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 og af direktiv 2009/73/EF og (EU) 2019/944 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 347/2013 (EUT L 152 af 3.6.2022, s. 45).

(**) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2020/1294 af 15. september 2020 om Unionens finansieringsmekanisme for vedvarende energi (EUT L 303 af 17.9.2020, s. 1).«

b) Følgende stykke indsættes:

»7a. På grundlag af de vejledende mål for offshoreproduktion af vedvarende energi, der skal etableres inden for hvert havområde, jf. artikel 14 i forordning (EU) 2022/869, offentliggør de berørte medlemsstater oplysninger om de mængder af vedvarende offshoreenergi, de planlægger at opnå gennem udbud, under hensyntagen til den tekniske og økonomiske gennemførlighed af netinfrastrukturen og de aktiviteter, der allerede finder sted. Medlemsstaterne bestræber sig på at tildele plads til projekter om vedvarende offshoreenergi i deres fysiske planer for det maritime rum under hensyntagen til de aktiviteter, der allerede finder sted i de berørte områder. For at lette udstedelsen af tilladelser til fælles projekter om vedvarende offshoreenergi skal medlemsstaterne mindske kompleksiteten og øge effektiviteten og gennemsigtigheden af tilladelsesproceduren, styrke deres indbyrdes samarbejde, og, hvor det er relevant, oprette et fælles kontaktpunkt. For at styrke den brede offentlige accept kan medlemsstaterne medtage VE-fællesskaber i fælles projekter om vedvarende offshoreenergi.«

5) I artikel 15 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 1 affattes første afsnit således:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at eventuelle nationale regler om godkendelses-, certificerings- og licensprocedurer, der anvendes på anlæg og tilknyttede transmissions- og distributionsnet til produktion af elektricitet, opvarmning eller køling fra vedvarende energikilder, og på processen for forarbejdning af biomasse til biobrændstoffer, flydende biobrændsler, biomassebrændsler eller andre energiprodukter og til vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, er forholdsmæssige og nødvendige og bidrager til gennemførelse af princippet om energieffektivitet først.«

b) Stk. 2 og 3 erstattes af følgende:

»2. Medlemsstaterne definerer klart eventuelle tekniske specifikationer, der skal opfyldes af udstyr og systemer til vedvarende energi, for at de kan være omfattet af støtteordninger og komme i betragtning i forbindelse med offentlige udbud. Hvor der findes harmoniserede europæiske standarder, herunder tekniske referencesystemer opstillet af europæiske standardiseringsorganisationer, skal de tekniske specifikationer bygge på disse standarder. Harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* til støtte for EU-ret, herunder Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1369 (*) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF (**), har forrang. I mangel heraf anvendes andre harmoniserede standarder og europæiske standarder i denne rækkefølge. Sådanne tekniske specifikationer må ikke foreskrive, hvor udstyret og systemerne skal certificeres, og må ikke hindre det indre markeds korrekte funktion.

2a. Medlemsstaterne fremmer afprøvning af innovativ teknologi for vedvarende energi til at producere, dele og lagre vedvarende energi gennem pilotprojekter under virkelige forhold i en begrænset periode; afprøvningen skal være i overensstemmelse med gældende EU-ret og ledsages af passende sikkerhedsforanstaltninger for at sikre en sikker drift af energisystemet og undgå uforholdsmæssige indvirkninger på det indre markeds funktion, og den skal foregå under tilsyn af en kompetent myndighed.

3. Medlemsstaterne sikrer, at deres kompetente myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt niveau indfører bestemmelser om integration og udbredelse af vedvarende energi, herunder til VE-egetforbrug og VE-fællesskaber, og anvendelse af uundgåelig overskudsvarme og -kulde i forbindelse med planlægning, herunder tidlig fysisk planlægning, udformning, opførelse og renovering af byinfrastruktur, industri-, forretnings- eller beboelseskvarterer og energi- og transportinfrastruktur, herunder elektricitet, fjernvarme og fjernkøling, naturgas og alternative brændselsnet. Medlemsstaterne tilskynder navnlig lokale og regionale administrative organer til at medtage opvarmning og køling fra vedvarende energikilder i planlægningen af byinfrastruktur, hvor det er hensigtsmæssigt, og til at høre netoperatørerne for at afspejle indvirkningen af programmer for energieffektivitet og fleksibelt elforbrug samt specifikke bestemmelser om VE-egetforbrug og VE-fællesskaber på netoperatørernes planer for infrastrukturudvikling.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1369 af 4. juli 2017 om opstilling af rammer for energimærkning og om ophævelse af direktiv 2010/30/EU (EUT L 198 af 28.7.2017, s. 1).

(**) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter (EUT L 285 af 31.10.2009, s. 10).«

c) Stk. 4-7 udgår.

d) Stk. 8 erstattes af følgende:

»8. Medlemsstaterne vurderer de reguleringsmæssige og administrative hindringer for langfristede aftaler om køb af vedvarende energi og fjerner uberettigede hindringer og letter udbredelsen af sådanne aftaler, herunder ved at undersøge, hvordan de finansielle risici forbundet med dem kan reduceres, navnlig ved at bruge kreditgarantier. Medlemsstaterne sikrer, at disse aftaler ikke er omfattet af uforholdsmæssige eller diskriminerende procedurer eller gebyrer, og at eventuelle tilknyttede oprindelsesgarantier kan overføres til køberen af den vedvarende energi i henhold til aftalen om køb af vedvarende energi.

Medlemsstaterne beskriver deres politikker og foranstaltninger til fremme af udbredelsen af aftaler om køb af vedvarende energi i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner, forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999, og deres integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter, der forelægges i henhold til nævnte forordnings artikel 17. De skal også i disse fremskridtsrapporter give en indikation af den produktion af vedvarende energi, der understøttes af aftaler om køb af vedvarende energi.

Efter medlemsstaternes vurdering som omhandlet første afsnit gennemfører Kommissionen en analyse af hindringerne for langsigtede aftaler om køb af vedvarende energi og navnlig for anvendelsen af grænseoverskridende aftaler om køb af vedvarende energi og udsteder retningslinjer for fjernelse af disse hindringer.

9. Senest den 21. november 2025 overvejer Kommissionen, om der er behov for yderligere foranstaltninger for at støtte medlemsstaterne i gennemførelsen af de artikler, der regulerer tilladelsesprocedurerne fastsat i dette direktiv, herunder ved at udvikle vejledende nøgleresultatindikatorer.«

6) Følgende artikler indsættes:

»Artikel 15a

Integration af vedvarende energi i bygninger

1. For at fremme produktion og anvendelse af vedvarende energi i bygningssektoren fastlægger medlemsstaterne en vejledende national andel af vedvarende energi, der produceres på stedet eller i nærheden, samt af vedvarende energi, der kommer fra nettet, i det endelige energiforbrug i deres bygningssektor i 2030, som er i overensstemmelse med et vejledende mål om, at andelen af energi fra vedvarende energikilder i bygningssektoren skal udgøre mindst 49 % af Unionens endelige energiforbrugsniveau i bygninger i 2030. Medlemsstaterne angiver deres vejledende nationale andel i de integrerede nationale energi- og klimaplaner, der er forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999, samt oplysninger om, hvordan de agter at nå denne andel.

2. Medlemsstaterne kan medregne overskudsvarme og -kulde i den vejledende nationale andel omhandlet i stk. 1 op til højst 20 % af denne andel. Hvis medlemsstaterne beslutter sig for at gøre dette, stiger den vejledende nationale andel med halvdelen af den anvendte procentdel af overskudsvarme eller -kulde beregnet i forhold til denne andel.

3. Medlemsstaterne indfører passende foranstaltninger i deres nationale forskrifter og byggereglementer og, hvor det er relevant, i deres støtteordninger for at øge andelen af elektricitet og opvarmning og køling, som produceres på stedet eller i nærheden, og vedvarende energi, som kommer fra nettet, fra vedvarende energikilder i bygningsmassen. Sådanne foranstaltninger kan omfatte nationale foranstaltninger vedrørende væsentlige stigninger i VE-egetforbrug, VE-fællesskaber, lokal energilagring, intelligent opladning og tovejsopladning, andre fleksibilitetstjenester, såsom fleksibelt elforbrug, kombineret med energieffektivitetsforbedringer vedrørende kraftvarmeproduktion og større renoveringer, som øger antallet af næsten energineutrale bygninger og bygninger, der overstiger mindstekravene til energimæssig ydeevne fastsat i artikel 4 i direktiv 2010/31/EU.

For at opnå den vejledende andel af vedvarende energi, der er fastsat i stk. 1, kræver medlemsstaterne i deres nationale forskrifter og byggereglementer og, hvor det er relevant, i deres støtteordninger eller på andre måder med tilsvarende virkning, at der anvendes minimumsniveauer for energi fra vedvarende energikilder, som produceres på stedet eller i nærheden, og vedvarende energi, som kommer fra nettet, i nye bygninger og i eksisterende bygninger, der undergår en større renovering eller udskiftning af varmesystemet, i overensstemmelse med direktiv 2010/31/EU, hvor dette er økonomisk, teknisk og funktionelt muligt. Medlemsstaterne tillader, at disse minimumsniveauer opfyldes, bl.a. gennem effektiv fjernvarme og fjernkøling.

For eksisterende bygninger finder første afsnit anvendelse på de væbnede styrker, dog kun i det omfang dets anvendelse ikke er i modstrid med karakteren af og det primære formål med de væbnede styrkers aktiviteter, og med undtagelse af materiel, der udelukkende anvendes til militære formål.

4. Medlemsstaterne sikrer, at offentlige bygninger på nationalt, regionalt og lokalt plan danner forbillede med hensyn til andelen af anvendt vedvarende energi i overensstemmelse med artikel 9 i direktiv 2010/31/EU og artikel 5 i direktiv 2012/27/EU. Medlemsstaterne kan bl.a. tillade, at denne forpligtelse opfyldes ved at bestemme, at taget på offentlige bygninger eller blandede privat-offentlige bygninger kan anvendes af tredjeparter til installation af anlæg, der producerer energi fra vedvarende energikilder.

5. Hvis det skønnes relevant, kan medlemsstaterne fremme samarbejde mellem lokale myndigheder og VE-fællesskaber inden for bygningssektoren, navnlig gennem anvendelsen af offentlige udbud.

6. For at nå op på den vejledende andel af vedvarende energi, der er fastsat i stk. 1, fremmer medlemsstaterne anvendelsen af systemer og udstyr til vedvarende opvarmning og køling, og de kan fremme innovativ teknologi, såsom intelligente og vedvarende elbaserede systemer og udstyr til opvarmning og køling, hvor det er relevant sammen med intelligent styring af energiforbruget i bygninger. Med henblik herpå anvender medlemsstaterne alle passende foranstaltninger, værktøjer og incitamenter, herunder energimærker, der er udviklet i henhold til forordning (EU) 2017/1369, energiattester fastsat i henhold til artikel 11 i direktiv 2010/31/EU og andre relevante certifikater eller standarder, der er udviklet på EU-plan eller nationalt plan, og sikrer, at der er tilstrækkelig information og rådgivning om vedvarende, yderst energieffektive alternativer samt eventuelle finansielle instrumenter og incitamenter til rådighed i tilfælde af udskiftning, med henblik på at fremme en øget udskiftningsrate for gamle varmesystemer og øget omstilling til løsninger baseret på vedvarende energi.

Artikel 15b

Kortlægning af de områder, som er nødvendige for nationale bidrag til opfyldelse af Unionens overordnede mål for vedvarende energi i 2030

1. Senest den 21. maj 2025 foretager medlemsstaterne en koordineret kortlægning med henblik på udbredelse af vedvarende energi på deres område for at fastlægge det indenlandske potentiale og det tilgængelige landområde, undergrundsområde, hav- eller indlandsvandområde, alt efter hvad der er nødvendigt for installation af anlæg til vedvarende energi, og den tilhørende infrastruktur, såsom net- og lagerfaciliteter, herunder termisk lagring, som kræves for som minimum at opfylde deres nationale bidrag hen imod Unionens overordnede mål for vedvarende energi i 2030 fastsat i nærværende direktivs artikel 3, stk. 1. Med henblik herpå kan medlemsstaterne anvende eller basere sig på deres eksisterende dokumenter eller planer om fysisk planlægning, herunder fysiske planer for det maritime rum, der er udarbejdet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU (*)¹. Medlemsstaterne sikrer koordinering mellem alle relevante nationale, regionale og lokale myndigheder og enheder, herunder netoperatører, i kortlægningen af de nødvendige områder, hvor det er relevant.

Medlemsstaterne sikrer, at sådanne områder, herunder eksisterende anlæg til vedvarende energi og samarbejdsmechanismer, står i et rimeligt forhold til de skønnede forløbskurver og den samlede planlagte installerede mærkeeffekt pr. teknologi for vedvarende energi, der er fastsat i de nationale energi- og klimaplaner, som forelægges i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999.

2. Med henblik på udpegelsen af de områder, der er omhandlet i stk. 1, tager medlemsstaterne navnlig hensyn til:

- a) tilgængeligheden af energi fra vedvarende kilder og potentialet for de forskellige typer teknologis produktion af vedvarende energi i landområderne, undergrundsområderne, hav- eller indlandsvandområdet
- b) den forventede energiefterspørgsel, idet der tages højde for den mulige fleksibilitet i forbindelse med aktivt fleksibelt elforbrug og forventede effektiviseringsgevinster og integrationen af energisystemet
- c) tilgængeligheden af relevant energiinfrastruktur, herunder net, lagerkapacitet og andre fleksibilitetsværktøjer eller potentialet for at skabe eller opgradere en sådan netinfrastruktur og lagerkapacitet yderligere.

3. Medlemsstaterne støtter, at de områder, der er omhandlet i stk. 1, anvendes til flere forskellige formål. Projekter vedrørende vedvarende energi skal være forenelige med allerede eksisterende anvendelser af de pågældende områder.

4. Medlemsstaterne reviderer regelmæssigt og ajourfører om nødvendigt de områder, der er omhandlet i stk. 1 i denne artikel, navnlig i forbindelse med ajourføringen af de nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999.

Artikel 15c

Områder til fremskyndelse af vedvarende energi

1. Senest den 21. februar 2026 sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder vedtager en eller flere planer, hvori der som en undergruppe af de i artikel 15b, stk. 1, omhandlede områder udpeges områder til fremskyndelse af vedvarende energi for en eller flere typer vedvarende energikilder. Medlemsstaterne kan udelukke biomassefyrringsanlæg og vandkraftværker. De kompetente myndigheder skal i de pågældende planer:

- a) udpege tilstrækkeligt homogene land-, indlandsvand- og havområder, hvor udbredelsen af en eller flere bestemte typer vedvarende energikilder ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet i betragtning af de særlige forhold, der gør sig gældende for det udvalgte område, og samtidig:
- i) prioritere kunstige og bebyggede overflader såsom tage og bygningsfacader, transportinfrastruktur og deres umiddelbare omgivelser, parkeringsområder, landbrugsbedrifter, affaldsanlæg, industriområder, miner, kunstige indre vandområder, søer eller reservoirer, og, hvor det er relevant, rensningsanlæg til byspildevand samt forringede landområder, der ikke kan anvendes til landbrug
 - ii) udelukke Natura 2000-områder og områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, vigtige trækruter for fugle og havpattedyr samt andre identificerede områder på grundlag af følsomhedskort og de værktøjer, der er omhandlet i nr. iii), bortset fra kunstige og bebyggede arealer beliggende i de pågældende områder såsom tage, parkeringsområder og transportinfrastruktur
 - iii) anvende alle passende og forholdsmæssige værktøjer og datasæt til at identificere de områder, hvor anlæggene for vedvarende energi ikke vil have nogen væsentlig indvirkning på miljøet, herunder risikokortlægning for vilde dyr og planter, samtidig med at der tages hensyn til de data, der er tilgængelige i forbindelse med udviklingen af et sammenhængende Natura 2000-net, både med hensyn til naturtyper og arter i henhold til Rådets direktiv 92/43/EØF ⁽³⁾* og med hensyn til fugle og områder, som er beskyttede i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF ⁽³⁾*
- b) fastsætte passende regler for områder til fremskyndelse af vedvarende energi, herunder om effektive afbødende foranstaltninger, der skal vedtages for installation af anlæg til vedvarende energi og samplaceret energilagringssamt de aktiver, der er nødvendige for sådanne anlægs og sådan lagrings tilslutning til nettet, for at undgå de skadelige miljøvirkninger, der kan opstå, eller, hvis det ikke er muligt, i væsentlig grad reducere dem, hvis det er relevant, mens det sikres, at der forholdsmæssigt og rettidigt anvendes passende afbødende foranstaltninger for at sikre overholdelse af forpligtelserne i artikel 6, stk. 2, og artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF, artikel 5 i direktiv 2009/147/EF og artikel 4, stk. 1, litra a), nr. i), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF ⁽⁴⁾* og for at undgå forringelse og opnå god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 2000/60/EF.

Reglerne omhandlet i første afsnit, litra b), skal være rettet imod de særlige forhold, der gør sig gældende for hvert område, der udpeges som område til fremskyndelse af vedvarende energi, efter den eller de typer teknologi eller teknologier for vedvarende energi, der skal installeres i hvert område, og efter de identificerede indvirkninger på miljøet.

Overholdelse af reglerne omhandlet i dette stykkes første afsnit, litra b) og de enkelte projekters gennemførelse af passende afbødende foranstaltninger skal medføre en formodning om, at projekterne ikke overtræder disse bestemmelser, jf. dog nærværende direktivs artikel 16a, stk. 4 og 5. Hvis nye afbødende foranstaltninger, der har til formål så vidt muligt at forebygge drab på eller forstyrrelse af arter, der er beskyttet i henhold til direktiv 92/43/EØF og 2009/147/EF, eller andre former for miljøpåvirkning, ikke er blevet afprøvet i vidt omfang med hensyn til deres effektivitet, kan medlemsstaterne tillade, at de anvendes i ét eller flere pilotprojekter i en begrænset periode, forudsat at effektiviteten af de afbødende foranstaltninger overvåges nøje, og at der straks tages passende skridt, hvis de viser sig ikke at være effektive.

De kompetente myndigheder redegør i planerne, der udpeger områder til fremskyndelse af vedvarende energi, som omhandlet i første afsnit for den vurdering, der er foretaget for at udpege hvert enkelt område til fremskyndelse af vedvarende energi på grundlag af kriterierne i første afsnit, litra a), og for at identificere passende afbødende foranstaltninger.

2. Inden vedtagelsen heraf skal planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi underkastes en miljøvurdering, der gennemføres i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF ⁽⁵⁾* og, hvis det er sandsynligt, at planerne vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt, en passende vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF.

3. Medlemsstaterne beslutter størrelsen af områder til fremskyndelse af vedvarende energi i betragtning af de særlige forhold og krav i forbindelse med den eller de typer teknologi, for hvilke de opretter områder til fremskyndelse af vedvarende energi. Idet de bevarer beføjelsen til at beslutte størrelsen af disse områder, tilstræber medlemsstaterne at sikre, at disse områders samlede størrelse er betydelig, og at de bidrager til at nå de mål, der er fastsat i dette direktiv. Planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi som omhandlet i nærværende artikels stk. 1, første afsnit, gøres offentligt tilgængelige og revideres regelmæssigt efter behov, navnlig i forbindelse med ajourføringen af de nationale integrerede energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999.

4. Senest den 21. maj 2024 kan medlemsstaterne erklære specifikke områder, der allerede er udpeget som områder, der egner sig til fremskyndet udbredelse af en eller flere typer teknologi for vedvarende energi, for at være områder til fremskyndelse af vedvarende energi, forudsat at alle følgende betingelser er opfyldt:

- a) De pågældende områder ligger uden for Natura 2000-områder, områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, samt identificerede trækruter for fugle
- b) planerne til identifikation af de pågældende områder har været underkastet en strategisk miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42/EF og, hvor det er relevant, en vurdering i henhold til direktiv 92/43/EØF, artikel 6, stk. 3
- c) de projekter, der er beliggende i sådanne områder, gennemfører passende og forholdsmæssige regler og foranstaltninger til at imødegå de skadelige miljøvirkninger, der kan opstå.

5. De kompetente myndigheder anvender de tilladelsesprocedurer og frister, der er omhandlet i artikel 16a, på individuelle projekter i områderne til fremskyndelse af vedvarende energi.

Artikel 15d

Offentlig deltagelse

1. Medlemsstaterne sikrer offentlig deltagelse hvad angår planerne for udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi som omhandlet i nærværende direktivs artikel 15c, stk. 1, første afsnit, i overensstemmelse med artikel 6 i direktiv 2001/42/EF, herunder fastlæggelsen af, hvilken offentlighed der er berørt eller sandsynligvis vil blive berørt.

2. Medlemsstaterne fremmer offentlighedens accept af projekter vedrørende vedvarende energi ved hjælp af lokalsamfundenes direkte og indirekte deltagelse i projekterne.

Artikel 15e

Områder til net- og lagringsinfrastruktur, som er nødvendig for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet

1. Medlemsstaterne kan vedtage en eller flere planer om at udpege særlige infrastrukturområder til udvikling af net- og lagringsprojekter, der er nødvendige for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet, hvor en sådan udvikling ikke forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet, eller hvis en sådan virkning kan afbødes behørigt eller, hvis det ikke er muligt, kompenseres. Formålet med sådanne områder skal være at støtte og supplere områderne til fremskyndelse af vedvarende energi. De pågældende planer skal:

- a) for netprojekters vedkommende undgå Natura 2000-områder og områder, der i henhold til nationale beskyttelsesordninger er udpeget med henblik på bevaring af natur og biodiversitet, medmindre der ikke findes forholdsmæssige alternativer til etableringen under hensyntagen til målsætningerne for området

- b) for lagringsprojekters vedkommende udelukke Natura 2000-områder og områder, der er udpeget i henhold til nationale beskyttelsesordninger
- c) sikre synergier med udpegelsen af områder til fremskyndelse af vedvarende energi
- d) være underkastet en miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42/EF og, hvor det er relevant, en vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF, og
- e) fastsætte passende og forholdsmæssige regler, herunder om forholdsmæssige afbødende foranstaltninger, der skal vedtages i forbindelse med udvikling af net- og lagringsprojekter for at undgå skadelige indvirkninger på miljøet, der kan opstå, eller, hvis det ikke er muligt, i væsentlig grad reducere dem.

Ved udarbejdelsen af sådanne planer hører medlemsstaterne de relevante infrastruktursystemoperatører.

2. Uanset artikel 2, stk. 1, og artikel 4, stk. 2, i og bilag I, punkt 20, og bilag II, punkt 3, litra b), til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU (*)², og uanset artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF kan medlemsstaterne under begrundede omstændigheder, herunder hvis det er nødvendigt for at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi med henblik på at nå klimamålene og målene for vedvarende energi, undtage net- og lagringsprojekter, som er nødvendige for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet, fra miljøkonsekvensvurderingen i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 2011/92/EU og fra en vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF af deres indvirkning på Natura 2000-områder, og fra vurderingen af deres indvirkning på beskyttelsen af arter i henhold til artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF og artikel 5 i direktiv 2009/147/EF, forudsat at net- og lagringsprojektet placeres i et særligt infrastrukturuområde, der er udpeget i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 1, og at det overholder de regler, der er fastsat i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 1, litra e), herunder om forholdsmæssige afbødende foranstaltninger, der skal vedtages. Medlemsstaterne kan også indrømme sådanne undtagelser i forhold til infrastrukturuområder, der er udpeget inden den 20. november 2023, hvis de har været genstand for en miljøvurdering i henhold til direktiv 2001/42/EF. Sådanne undtagelser gælder ikke for projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat, eller hvis en medlemsstat, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad, anmoder herom, jf. artikel 7 i direktiv 2011/92/EU.

3. Hvis en medlemsstat undtager sådanne net- og lagringsprojekter i medfør af nærværende artikels stk. 2 fra de i nævnte stykke omhandlede vurderinger, gennemfører medlemsstatens kompetente myndigheder en screeningproces af de projekter, der er placeret i særlige infrastrukturuområder. Denne screeningproces baseres på eksisterende data fra miljøvurderingen i henhold til direktiv 2001/42/EF. De kompetente myndigheder kan anmode ansøgeren om yderligere tilgængelige oplysninger. Screeningprocessen skal afsluttes inden for 30 dage. Formålet med den er at fastslå, om der er stor sandsynlighed for, at projekterne i betragtning af de berørte geografiske områders miljøfølsomhed vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som ikke er blevet påpeget i forbindelse med den miljøvurdering af planen eller planerne om udpegning af særlige infrastrukturuområder, der gennemføres i henhold til direktiv 2001/42/EF, og, hvis det er relevant, i henhold til direktiv 92/43/EØF.

4. Hvis screeningprocessen viser, at der er stor sandsynlighed for, at et projekt vil give anledning til de væsentlige uforudsete skadelige virkninger som omhandlet i stk. 3, sikrer den kompetente myndighed på grundlag af eksisterende data, at der anvendes passende og forholdsmæssige afbødende foranstaltninger for at imødegå disse virkninger. Hvis det ikke er muligt at anvende sådanne afbødende foranstaltninger, sikrer den kompetente myndighed, at operatøren træffer passende kompensationsforanstaltninger for at imødegå disse virkninger, hvilket, hvis der ikke findes andre forholdsmæssige kompensationsforanstaltninger, kan tage form af en økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer for at sikre eller forbedre de berørte arters bevaringsstatus.

5. Hvis integrationen af vedvarende energi i elektricitetssystemet kræver et projekt til forstærkning af netinfrastrukturen i eller uden for særlige infrastrukturområder, og et sådant projekt er omfattet af en screeningproces, der gennemføres i henhold til nærværende artikels stk. 3, af en afgørelse om, hvorvidt projektet skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering, eller af en miljøkonsekvensvurdering i henhold til artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, begrænses en sådan screeningproces, afgørelse eller miljøkonsekvensvurdering til den potentielle virkning af ændringen eller udvidelsen i forhold til den oprindelige netinfrastruktur.

^{(1)*} Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/89/EU af 23. juli 2014 om rammerne for maritim fysisk planlægning (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 135).

^{(2)*} Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper og vilde dyr og planter (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

^{(3)*} Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7).

^{(4)*} Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1).

^{(5)*} Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (EFT L 197 af 21.7.2001, s. 30).

^{(6)*} Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT L 26 af 28.1.2012, s. 1).«

7) Artikel 16 affattes således:

»Artikel 16

Tilrettelæggelse af og hovedprincipper for tilladelsesproceduren

1. Tilladelsesproceduren omfatter alle relevante administrative tilladelser til at opføre, foretage repowering af og drive anlæg til vedvarende energi, herunder dem, der kombinerer forskellige vedvarende energikilder, varmepumper og samplaceret energilagring, herunder el- og varmeanlæg, såvel som de aktiver, der er nødvendige for sådanne anlægs, sådanne varmepumpers og sådan lagrings tilslutning til nettet og for at integrere vedvarende energi i varme- og kølenet, herunder tilladelser til nettilslutning og miljøvurderinger, hvis disse er påkrævet. Tilladelsesproceduren omfatter alle administrative stadier, lige fra anerkendelsen af fuldstændigheden af ansøgningen om tilladelse i overensstemmelse med stk. 2 til den eller de relevante kompetente myndigheders meddelelse af den endelige afgørelse om tilladelsesprocedurens resultat.

2. Senest 30 dage efter modtagelsen af en ansøgning vedrørende anlæg til vedvarende energi beliggende i områder til fremskyndelse af vedvarende energi og senest 45 dage efter modtagelsen af en ansøgningen om tilladelse vedrørende anlæg beliggende uden for fremskyndelsesområder skal den kompetente myndighed anerkende ansøgningens fuldstændighed eller, hvis ansøgeren ikke har fremsendt alle de oplysninger, der er nødvendige for at behandle ansøgningen, anmode ansøgeren om at indgive en fyldestgørende ansøgning uden unødigt ophold. Datoen for den kompetente myndigheds anerkendelse af ansøgningens fuldstændighed gælder som tilladelsesprocedurens startdato.

3. Medlemsstaterne opretter eller udpeger et eller flere kontaktpunkter. På anmodning af ansøgeren skal disse kontaktpunkter vejlede ansøgeren om og støtte ansøgeren i hele den administrative procedure for ansøgning om og tildeling af tilladelse. Ansøgeren må ikke pålægges at kontakte mere end ét kontaktpunkt i den samlede procedure. Kontaktpunktet vejleder ansøgeren gennem den administrative ansøgningsprocedure, herunder om de trin, der er relaterede til miljøbeskyttelse, på en gennemsigtig måde, frem til procedurens afslutning, hvor de kompetente myndigheder træffer en eller flere afgørelser, og det forsyner ansøgeren med alle nødvendige oplysninger og inddrager andre administrative myndigheder, hvor det er relevant. Kontaktpunktet sikrer, at fristerne for de tilladelsesprocesser, der er fastsat i dette direktiv, overholdes. Ansøgere skal også kunne fremsende relevante dokumenter i digital form. Senest den 21. november 2025 sikrer medlemsstaterne, at alle tilladelsesprocedurer gennemføres i elektronisk format.

4. Kontaktpunktet stiller en procedurehåndbog til rådighed for udviklere af anlæg til vedvarende energi, som også udtrykkeligt omhandler mindre projekter for vedvarende energi, VE-egenforbrugerprojekter og VE-fællesskaber, og gør disse oplysninger tilgængelige online. I onlineoplysningerne angives det kontaktpunkt, der er relevant for den pågældende ansøgning. Hvis medlemsstaten har mere end et kontaktpunkt, angives det i onlineoplysningerne, hvilket kontaktpunkt der er relevant for den pågældende ansøgning.

5. Medlemsstaterne sikrer, at ansøgere og den brede offentlighed har nem adgang til enkle procedurer for bilæggelse af tvister om tilladelsesprocedurer og udstedelse af tilladelser til at bygge og drive anlæg til vedvarende energi, herunder, hvor det er relevant, alternative tvistbilæggelsesmekanismer.

6. Medlemsstaterne sikrer, at administrative klager og søgsmål i forbindelse med et projekt til udvikling af anlæg til vedvarende energi, anlæggets tilslutning til nettet og de aktiver, der er nødvendige for udviklingen af de energiinfrastrukturnet, som er nødvendige for at integrere energi fra vedvarende energikilder i energisystemet, herunder klager og søgsmål, der vedrører miljøaspekter, underkastes den hurtigste administrative og retslige procedure, der findes på det relevante nationale, regionale og lokale plan.

7. Medlemsstaterne stiller tilstrækkelige ressourcer til rådighed for at sikre kvalificeret personale, efteruddannelse og omskoling af deres kompetente myndigheder i overensstemmelse med den planlagte installerede produktionskapacitet for vedvarende energi, der er fastsat i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterne bistår de regionale og lokale myndigheder med henblik på at lette tilladelsesproceduren.

8. Medmindre den falder sammen med andre administrative faser af tilladelsesproceduren, omfatter varigheden heraf ikke:

- a) den periode, i hvilken anlæggene til vedvarende energi, deres nettilslutninger og den tilhørende nødvendige netinfrastruktur opføres eller får foretaget repowering med henblik på at sikre netstabilitet, -pålidelighed og -sikkerhed
- b) den periode, der medgår til de administrative faser, der er nødvendige for væsentlige opgraderinger af nettet, som kræves for at sikre netstabilitet, -pålidelighed og -sikkerhed
- c) tiden til retsmidler og andre sager ved en domstol eller ret og alternative tvistbilæggelsesmekanismer, herunder klageprocedurer, udenretslige klager og midler.

9. Afgørelser, der træffes i forbindelse med tilladelsesprocedurer, offentliggøres i overensstemmelse med gældende ret.

Artikel 16a

Tilladelsesproceduren for projekter i områder til fremskyndelse af vedvarende energi

1. Medlemsstaterne sikrer, at den tilladelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, ikke overstiger 12 måneder for projekter for vedvarende energi i områder til fremskyndelse af vedvarende energi. For projekter om vedvarende offshoreenergi må tilladelsesproceduren ikke må overstige to år. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, kan medlemsstaterne forlænge disse perioder med op til seks måneder. Medlemsstaterne oplyser udvikleren af projektet klart om de ekstraordinære omstændigheder, der begrundet en sådan forlængelse.

2. Tilladelsesproceduren for repowering af kraftværker til vedvarende energi, for nye anlæg med en elkapacitet på mindre end 150 kW, for samplacerede lagerfaciliteter, herunder el- og varmeanlæg, samt for deres nettilslutning, hvis de er beliggende i områder til fremskyndelse af vedvarende energi, må ikke overstige seks måneder. I tilfælde af offshorevindenergi projekter, må tilladelsesproceduren ikke overstige 12 måneder. Hvor dette er behørigt begrundet i

ekstraordinære omstændigheder, såsom i tvingende sikkerhedsmæssige grunde, hvor repoweringprojektet har en væsentlig indvirkning på nettet eller anlæggets oprindelige kapacitet, størrelse eller ydeevne, kan medlemsstaterne forlænge seks månedersperioden med op til tre måneder og perioden på 12 måneder for offshorevindenergi projekter med op til seks måneder. Medlemsstaterne giver udvikleren af projektet klare oplysninger om de ekstraordinære omstændigheder, der begrundet en sådan forlængelse.

3. Uden at det berører nærværende artikels stk. 4 og 5, og uanset artikel 4, stk. 2, i og punkt 3, litra a), b), d), h) og i), og punkt 6, litra c), alene eller sammenholdt med punkt 13, litra a), i bilag II til direktiv 2011/92/EU, er, med hensyn til projekter vedrørende vedvarende energi, nye ansøgninger om anlæg til vedvarende energi, herunder anlæg, der kombinerer forskellige typer energi for vedvarende energi og repowering af kraftværker til vedvarende energi, i udpegede områder til fremskyndelse af vedvarende energi for den relevante teknologi, samplaceret energilagring såvel som sådanne anlægs og sådan lagrings tilslutning til nettet, undtaget fra kravet om at foretage en særlig miljøkonsekvensvurdering i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 2011/92/EU, forudsat at disse projekter overholder nærværende direktivs artikel 15c, stk. 1, litra b). Undtagelsen gælder ikke for projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat, eller hvis en medlemsstat, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad, anmoder om en miljøkonsekvensvurdering, jf. artikel 7 i direktiv 2011/92/EU.

Uanset artikel 6, stk. 3, i direktiv 92/43/EØF underkastes de i nærværende stykkes første afsnit omhandlede anlæg til vedvarende energi ikke en vurdering af deres indvirkning på Natura 2000-lokaliteter, forudsat at de pågældende projekter vedrørende vedvarende energi overholder de regler og foranstaltninger, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 15c, stk. 1, litra b), i nærværende direktiv.

4. De kompetente myndigheder gennemfører en screeningproces af de ansøgninger, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 3. Formålet med screeningen er at fastslå, om der er stor sandsynlighed for, at projekterne for vedvarende energi i betragtning af de berørte geografiske områders miljøfølsomhed vil give anledning til væsentlige uforudsete skadelige virkninger, som ikke er blevet påpeget i forbindelse med den miljøvurdering af planen eller planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi som omhandlet i nærværende direktivs artikel 15c, stk. 1, første afsnit, der gennemføres i henhold til direktiv 2001/42/EF, og, hvis det er relevant, i henhold til direktiv 92/43/EØF. En sådan screeningproces har også til formål at fastslå, om et eller flere af sådanne projekter falder ind under anvendelsesområdet for artikel 7 i direktiv 2011/92/EU på grund af sandsynligheden for væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet i en anden medlemsstat eller efter anmodning fra en medlemsstat, som sandsynligvis vil blive påvirket i væsentlig grad.

Med henblik på en sådan screeningproces skal udvikleren af projektet fremlægge oplysninger om karakteristika for projektet for vedvarende energi, om dets overensstemmelse med de regler og foranstaltninger, der er fastlagt i henhold til artikel 15c, stk. 1, litra b), for det specifikke område til fremskyndelse af vedvarende energi, om eventuelle yderligere foranstaltninger, der er vedtaget af udvikleren af projektet, og om, hvordan disse foranstaltninger afbøder miljøvirkning. Den kompetente myndighed kan anmode udvikleren af projektet om yderligere tilgængelige oplysninger. Screeningprocessen vedrørende ansøgninger om nye anlæg til vedvarende energi skal være afsluttet senest 45 dage efter datoen for indgivelse af tilstrækkelige oplysninger, der er nødvendige til dette formål. I tilfælde af ansøgninger om anlæg med en elektrisk kapacitet på mindre end 150 kW og for nye ansøgninger om repowering af kraftværker til vedvarende energi skal screeningprocessen afsluttes inden for 30 dage.

5. Efter screeningprocessen godkendes de i nærværende artikels stk. 3 omhandlede ansøgninger ud fra et miljømæssigt perspektiv, uden at der kræves en udtrykkelig afgørelse fra den kompetente myndighed, medmindre den kompetente myndighed træffer en behørigt begrundet administrativ afgørelse, der angiver behørigte grunde baseret på klar dokumentation om, at der er stor sandsynlighed for, at et givet projekt i betragtning af det berørte geografiske områdes miljøfølsomhed vil få betydelige uforudsete skadelige virkninger, som ikke kan afbødes med de foranstaltninger, der er angivet i planen eller planerne om udpegning af områder til fremskyndelse af vedvarende energi, eller som udvikleren af projektet har foreslået. En sådan afgørelse gøres tilgængelig for offentligheden. Sådanne projekter for vedvarende energi skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering i henhold til direktiv 2011/92/EU og, hvis det er relevant, en vurdering i henhold til direktiv 92/43/EØF, som skal gennemføres inden for seks måneder af den administrative afgørelse, der konstaterer en høj sandsynlighed for væsentlige uforudsete skadelige virkninger. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, kan denne seks månedersperiode forlænges med op til seks måneder.

I tilfælde af begrundede omstændigheder, herunder hvis det er nødvendigt for at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi med henblik på at nå klimamålene og målene for vedvarende energi, kan medlemsstaterne undtage vind- og solcelleprojekter fra sådanne vurderinger.

Hvis medlemsstaterne undtager vind- og solcelleprojekter fra de pågældende vurderinger, skal operatøren vedtage forholdsmæssige afbødende foranstaltninger eller, hvis sådanne afbødende foranstaltninger ikke er tilgængelige, kompensationsforanstaltninger, som kan tage form af økonomisk kompensation, hvis der ikke findes andre forholdsmæssige kompensationsforanstaltninger, for at imødegå skadelige virkninger. Hvis disse skadelige virkninger påvirker artsbeskyttelsen, betaler operatøren en økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer, så længe anlægget på grundlag af vedvarende energi er i drift, for at sikre eller forbedre de berørte arters bevarelsesstatus.

6. I tilladelsesproceduren for de ansøgninger, der er omhandlet i stk. 1 og 2, sikrer medlemsstaterne, at manglende svar fra de relevante kompetente myndigheder inden for den fastsatte frist medfører, at de specifikke mellemliggende administrative skridt skal betragtes som godkendt, medmindre det pågældende projekt for vedvarende energi er omfattet af krav om en miljøkonsekvensvurdering i henhold til stk. 5, eller hvis princippet om administrativ stiltiende godkendelse ikke findes i den pågældende medlemsstats nationale retssystem. Nærværende stykke finder ikke anvendelse på endelige afgørelser om resultatet af tilladelsesproceduren, som skal være udtrykkelige. Alle afgørelser gøres offentligt tilgængelige.

Artikel 16b

Tilladelsesproceduren for projekter uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi

1. Medlemsstaterne sikrer, at den tilladelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, ikke overstiger to år for projekter for vedvarende energi uden for områder til fremskyndelse af vedvarende energi. I tilfælde af projekter om vedvarende offshoreenergi må tilladelsesproceduren dog ikke overstige tre år. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, herunder hvis de kræver forlængede perioder, der er nødvendige med henblik på vurderinger i henhold til gældende EU-miljølovgivning, kan medlemsstaterne forlænge begge disse perioder med op til seks måneder. I så fald oplyser medlemsstaterne udvikleren af projektet klart om de ekstraordinære omstændigheder, der begrundet en sådan forlængelse.

2. Når der kræves en miljøvurdering i henhold til direktiv 2011/92/EU eller 92/43/EØF, gennemføres den efter en enkelt procedure, der samler alle relevante vurderinger af et givet projekt for vedvarende energi. Når en sådan miljøkonsekvensvurdering er påkrævet, afgiver den kompetente myndighed under hensyntagen til udvikleren af projektets oplysninger en udtalelse om omfanget og detaljeringsgraden af de oplysninger, som udvikleren af projektet skal medtage i miljøkonsekvensvurderingsrapporten, og dette omfang udvides ikke efterfølgende. Når der i et specifikt projekt for vedvarende energi er truffet passende afbødende foranstaltninger, betragtes drab på eller forstyrrelse af de arter, der er beskyttet i henhold til artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF og artikel 5 i direktiv 2009/147/EF, ikke som værende forsættelig. Hvis nye afbødende foranstaltninger, der har til formål så vidt muligt at forebygge drab på eller forstyrrelse af arter, der er beskyttet i henhold til direktiv 92/43/EØF og 2009/147/EF, eller andre former for miljøpåvirkning, ikke er blevet afprøvet i vidt omfang med hensyn til deres effektivitet, kan medlemsstaterne tillade, at de anvendes i ét eller flere pilotprojekter i en begrænset periode, forudsat at effektiviteten af sådanne afbødende foranstaltninger overvåges nøje, og at der straks tages passende skridt, hvis de viser sig ikke at være effektive.

Tilladelsesproceduren for repowering af kraftværker til vedvarende energi, for nye installationer med en elkapacitet på mindre end 150 kW og for samplaceret energilagring såvel som for sådanne værkers, sådanne installationers og sådan lagrings tilslutning til nettet, der er beliggende uden for særligt egnede områder for vedvarende energi, må ikke overstige 12 måneder, herunder med hensyn til miljøvurderinger, hvis sådanne er påkrævet i henhold til relevant ret. I tilfælde af projekter om vedvarende offshoreenergi må tilladelsesproceduren dog ikke overstige to år. Hvis det er behørigt begrundet i ekstraordinære omstændigheder, kan medlemsstaterne forlænge begge disse perioder med op til tre måneder. Medlemsstaterne oplyser udvikleren af projektet klart om de ekstraordinære omstændigheder, der begrundet en sådan forlængelse.

*Artikel 16c***Fremskyndelse af tilladelsesproceduren for repowering af projekter**

1. Hvis repowering af et kraftværk til vedvarende energi ikke medfører en forøgelse af dets kapacitet med mere end 15 %, og med forbehold af enhver vurdering af eventuelle miljøvirkninger som krævet i henhold til stk. 2, sikrer medlemsstaterne, at tilladelsesprocedurer for tilslutning til transmissions- eller distributionsnettet ikke overstiger tre måneder efter ansøgning til den relevante enhed, medmindre der er begrundede sikkerhedsbetænkeligheder, eller systemkomponenterne er teknisk inkompatible.
2. Hvis repowering af et kraftværk til vedvarende energi er omfattet af screeningprocessen fastsat i artikel 16a, stk. 4, eller kræver, at det afgøres, om projektet skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering eller en miljøkonsekvensvurdering i henhold til artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, begrænses en sådan afgørelse om en screeningsproces eller miljøkonsekvensvurdering til de potentielle virkninger af ændringen eller udvidelsen i forhold til det oprindelige projekt.
3. Hvis repowering af solenergianlæg ikke kræver ekstra plads og er i overensstemmelse med de gældende miljømæssige afbødningsforanstaltninger, der er fastsat for det oprindelige solanlæg, fritages projektet fra alle gældende krav om at gennemføre en screeningprocedure som fastsat i artikel 16a, stk. 4, om at afgøre, hvorvidt projektet skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering, eller om at gennemføre en miljøkonsekvensvurdering i henhold til artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, hvis et sådant krav er relevant.

*Artikel 16d***Tilladelsesproceduren for installation af solenergiudstyr**

1. Medlemsstaterne sikrer, at den tilladelsesprocedure, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, for så vidt angår installation af solenergiudstyr og samplaceret energilagring, herunder bygningsintegrerede solcelleanlæg, i eksisterende eller fremtidige kunstige konstruktioner, med undtagelse af kunstige vandoverflader, ikke overstiger tre måneder, forudsat at hovedformålet med sådanne kunstige konstruktioner ikke er produktion af solenergi eller energilagring. Uanset artikel 4, stk. 2, i og punkt 3, litra a) og b), alene eller sammenholdt med punkt 13, litra a), i bilag II til direktiv 2011/92/EU, er en sådan installation af solenergiudstyr, hvis det er relevant, undtaget fra kravet om, at der skal foretages en særlig miljøkonsekvensvurdering i henhold til artikel 2, stk. 1, i nævnte direktiv.

Medlemsstaterne kan udelukke visse områder eller strukturer fra anvendelsen af første afsnit af hensyn til beskyttelse af kulturel eller historisk arv, nationale forsvarsinteresser eller sikkerhedshensyn.

2. Medlemsstaterne sikrer, at tilladelsesproceduren for installation af solenergiudstyr med en kapacitet på 100 kW eller derunder, herunder for egenforbrugere af vedvarende energi og fællesskaber for vedvarende energi, ikke overstiger en måned. I mangel af svar fra de relevante myndigheder eller enheder inden for den fastsatte frist efter indgivelsen af en fuldstændig ansøgning, anses tilladelsen for at være givet, forudsat at solenergiudstyrets kapacitet ikke overstiger den eksisterende kapacitet for tilslutning til distributionsnettet.

Hvis anvendelsen af kapacitetstærsklen i første afsnit medfører en betydelig administrativ byrde eller begrænsninger for driften af elnettet, kan medlemsstaterne anvende en lavere kapacitetstærskel, forudsat at den fortsat ligger over 10,8 kW.

*Artikel 16e***Tilladelsesprocedurer til installation af varmepumper**

1. Medlemsstaterne sikrer, at tilladelsesproceduren for installation af varmepumper på under 50 MW ikke overstiger en måned. I tilfælde af jordvarmepumper må tilladelsesproceduren dog ikke overstige tre måneder.

2. Medmindre der er begrundede sikkerhedsbetænkeligheder, medmindre nettilslutningerne kræver yderligere arbejde, eller medmindre systemkomponenterne er teknisk inkompatible, sikrer medlemsstaterne, at der gives tilladelse til nettilslutning til transmissions- eller distributionsnettet senest to uger efter meddelelse til den relevante enhed for så vidt angår:

- a) varmepumper med en elektrisk kapacitet på op til 12 kW, og
- b) varmepumper med en elektrisk kapacitet på op til 50 kW installeret af egenforbrugere af vedvarende energi, forudsat at den elektriske kapacitet for egenforbrugers anlæg til produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder udgør mindst 60 % af varmepumpens elektriske kapacitet.

3. Medlemsstaterne kan udelukke visse områder eller strukturer fra anvendelsen af stk. 1 og 2 af hensyn til beskyttelse af kulturel eller historisk arv, forsvarsinteresser eller sikkerhedshensyn.

4. Alle afgørelser, der træffes i forbindelse med de tilladelsesprocedurer, der er omhandlet i stk. 1 og 2, gøres offentlig tilgængelige i overensstemmelse med gældende ret.

Artikel 16f

Væsentlig samfundsmæssig interesse

Senest den 21. februar 2024 og indtil der er opnået klimaneutralitet, sikrer medlemsstaterne i forbindelse med tilladelsesproceduren, at planlægning, opførelse og drift af anlæg til vedvarende energi, sådanne anlægs tilslutning til nettet, selve det tilknyttede net og lagringsaktiver formodes at være af væsentlig samfundsmæssig interesse og tjene den offentlige sundhed og sikkerhed i forbindelse med afvejningen af retlige interesser i de individuelle tilfælde med henblik på artikel 6, stk. 4, og artikel 16, stk. 1, litra c), i direktiv 2009/147/EF. Medlemsstaterne kan under behørigt begrundede og særlige omstændigheder begrænse anvendelsen af nærværende artikel til visse dele af deres område og til visse typer teknologi eller til projekter med bestemte tekniske karakteristika i overensstemmelse med de prioriteter, der er fastsat i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om sådanne begrænsninger sammen med grundene hertil.«

- 8) Artikel 18, stk. 3 og 4, affattes således:

»3. Medlemsstaterne sikrer, at deres certificeringsordninger eller tilsvarende kvalifikationsordninger er tilgængelige for installatører og designere af alle former for opvarmnings- og kølingssystemer baseret på vedvarende energikilder i bygninger, industri og landbrug, for installatører af solcelleanlæg, herunder energilagring, og for installatører af ladestandere med mulighed for fleksibelt elforbrug. Disse ordninger kan efter behov tage hensyn til eksisterende ordninger og strukturer og skal være baseret på de kriterier, der er fastlagt i bilag IV. Hver medlemsstat anerkender certificeringer, der er givet af andre medlemsstater i overensstemmelse med disse kriterier.

Medlemsstaterne etablerer en ramme for at sikre et tilstrækkeligt antal uddannede og kvalificerede installatører af den teknologi, der omhandles i første afsnit til at understøtte den vækst i vedvarende energi, der kræves for at nå de mål, som er fastsat i dette direktiv.

For at opnå et tilstrækkeligt antal installatører og designere sikrer medlemsstaterne, at der findes tilstrækkelige uddannelsesprogrammer, der fører til udstedelse af et certifikat eller et kvalifikationsbevis, som omfatter vedvarende opvarmnings- og kølingsteknologi, solcelleanlæg, herunder energilagring, ladestandere med mulighed for fleksibelt elforbrug og de seneste innovative løsninger dertil, forudsat at de er forenelige med deres certificerings- og kvalifikationsordninger. Medlemsstaterne iværksætter foranstaltninger til fremme af deltagelse i sådanne uddannelsesprogrammer, navnlig for små og mellemstore virksomheder og selvstændige. Medlemsstaterne kan indgå frivillige aftaler med de relevante teknologiudbydere og -leverandører med henblik på at uddanne et tilstrækkeligt antal installatører, hvilket kan være baseret på skøn over salget, i de seneste innovative løsninger og teknologi, der findes på markedet.

Konstaterer medlemsstaterne en væsentlig forskel mellem det tilgængelige og det nødvendige antal af uddannede og kvalificerede installatører, træffer de foranstaltninger til at afhjælpe denne mangel.

4. Medlemsstaterne stiller informationer om certificeringsordninger eller tilsvarende kvalificeringsordninger, der er omhandlet i stk. 3, til rådighed for offentligheden. Medlemsstaterne stiller på en let tilgængelig og gennemsigtig måde også en regelmæssigt ajourført liste over installatører, der er certificerede eller kvalificerede i overensstemmelse med stk. 3, til rådighed for offentligheden.»

9) I artikel 19 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 2 foretages følgende ændringer:

i) Første afsnit affattes således:

»2. Til dette formål sikrer medlemsstaterne, at en oprindelsesgaranti udstedes som svar på en anmodning fra en producent af energi fra vedvarende energikilder, herunder gasformige vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, såsom brint, medmindre medlemsstaterne med henblik på at medregne oprindelsesgarantiens markedsværdi beslutter ikke at udstede en sådan oprindelsesgaranti til en producent, som modtager finansiell støtte fra en støtteordning. Medlemsstaterne kan sørge for, at oprindelsesgarantier udstedes for energi fra ikkevedvarende energikilder. I forbindelse med udstedelsen af oprindelsesgarantier kan der gælde en minimumskapacitetsgrænse. En oprindelsesgaranti skal være af standardstørrelsen 1 MWh. Hvis det er relevant, kan denne standardstørrelse deles til en brøkdelen, forudsat at brøkdelen er et multiplum af 1 Wh. Der udstedes ikke mere end én oprindelsesgaranti for hver produceret energienhed.»

ii) Følgende afsnit indsættes efter andet afsnit:

»Der indføres forenklede registreringsprocesser og lavere registreringsgebyrer for mindre anlæg på under 50 kW og for fællesskaber for vedvarende energi.«

iii) Fjerde afsnit, litra c), affattes således:

»c) hvor oprindelsesgarantierne ikke udstedes direkte til producenten, men til en leverandør eller forbruger, der køber energien enten i et konkurrencepræget miljø eller i en langsigtet VE-elkøbsaftale«

b) Stk. 3 og 4 erstattes af følgende:

»3. Med henblik på stk. 1 er oprindelsesgarantier gyldige for transaktioner i 12 måneder efter produktionen af den pågældende energienhed. Medlemsstaterne sikrer, at alle oprindelsesgarantier, som ikke er blevet annulleret, udløber senest 18 måneder efter produktionen af energienheden. Medlemsstaterne medtager udløbne oprindelsesgarantier i beregningen af deres restenergimiks.

4. Med henblik på videregivelse af oplysninger som omhandlet i stk. 8 og 13 sikrer medlemsstaterne, at energivirksomheder annullerer oprindelsesgarantierne senest seks måneder efter udløbet af oprindelsesgarantiens gyldighed. Desuden sikrer medlemsstaterne senest den 21. maj 2025, at dataene om deres restenergimiks offentliggøres på årsbasis.«

c) Stk. 7, litra a), affattes således:

»a) den energikilde, fra hvilken energien er produceret, og begyndelses- og afslutningsdatoerne for produktionen, som kan specificeres:

i) for så vidt angår vedvarende gas, herunder gasformige vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og opvarmning og køling baseret på vedvarende energikilder, i intervaller på en time eller mindre end en time

ii) for el fra vedvarende energikilder, i overensstemmelse med perioden for afregning af ubalancer som defineret i artikel 2, nr. 15), i forordning (EU) 2019/943.«

d) I stk. 8 indsættes følgende afsnit efter første afsnit:

»Hvis gas leveres fra et brint- eller naturgasnet, herunder gasformige vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og biomethan, skal leverandøren over for de endelige forbrugere påvise andelen eller mængden af energi fra vedvarende energikilder i sit energimiks med henblik på bilag I til direktiv 2009/73/EF. Leverandøren skal gøre dette ved at anvende oprindelsesgarantier, undtagen:

- a) den andel i vedkommendes energimiks, der svarer til eventuelle ikkesporede kommercielle tilbud, for hvilken leverandøren kan anvende restenergimikset
- b) hvor en medlemsstat beslutter ikke at udstede oprindelsesgarantier til en producent, der modtager finansiel støtte fra en støtteordning.

Når en kunde forbruger gasser fra et brint- eller naturgasnet, herunder gasformige vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og biomethan, som påvist i leverandørens kommercielle tilbud, sikrer medlemsstaterne, at de oprindelsesgarantier, der annulleres, svarer til de relevante netegenskaber.«

- e) Stk. 13 erstattes af følgende:

»13. Kommissionen vedtager senest den 31. december 2025 en rapport med en vurdering af mulighederne for at indføre et EU-dækkende grønt mærke med henblik på at fremme anvendelsen af vedvarende energi genereret fra nye anlæg. Leverandørerne anvender oplysningerne i oprindelsesgarantier til at påvise overholdelsen af kravene vedrørende et sådant mærke.

13a. Kommissionen overvåger oprindelsesgarantiordningens funktion og vurderer senest den 30. juni 2025 balancen mellem udbud og efterspørgsel efter oprindelsesgarantier på markedet og identificerer i tilfælde af ubalancer relevante faktorer, der påvirker udbud og efterspørgsel.«

- 10) Artikel 20, stk. 3, affattes således:

»3. Som resultat af den vurdering, der er indeholdt i de integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999 og i overensstemmelse med bilag I til nævnte forordning om nødvendigheden af at opbygge ny infrastruktur for fjernvarme og fjernkøling fra vedvarende energikilder med henblik på at nå det overordnede EU-mål, der er fastsat i dette direktivs artikel 3, stk. 1, tager medlemsstaterne, hvor det er relevant, de nødvendige skridt til at udvikle en effektiv fjernvarme- og fjernkølingsinfrastruktur, der fremmer opvarmning og køling fra vedvarende kilder, såsom termisk solenergi, fotovoltaisk solenergi, varmepumper drevet af elektricitet fra vedvarende kilder ved hjælp af omgivelsesenergi og geotermisk energi, anden geotermisk energiteknologi, biomasse, biogas, biobrændsler samt overskudsvarme og -kulde, hvis det er muligt i kombination med lagring af termisk energi, systemer for fleksibelt elforbrug og elektricitet-til-varme-installationer.«

- 11) Følgende artikel indsættes:

»Artikel 20a

Fremme af systemintegration af elektricitet fra vedvarende energikilder

1. Medlemsstaterne pålægger transmissionssystemoperatører og, hvis de har adgang til dataene, distributionssystemoperatører på deres område at stille data til rådighed om andelen af elektricitet fra vedvarende energikilder og indholdet af drivhusgasemissioner i den elektricitet, der leveres i hvert budområde, så nøjagtigt som muligt i tidsintervaller svarende til markedsafregningsintervallerne, dog højst en time, om muligt med prognoser. Medlemsstaterne sikrer, at distributionssystemoperatørerne har adgang til de nødvendige data. Hvis distributionssystemoperatørerne i henhold til national ret ikke har adgang til alle nødvendige data, anvender de det eksisterende dataindsberetningssystem under det europæiske netværk af elektricitetstransmissionssystemoperatører i overensstemmelse med bestemmelserne i direktiv (EU) 2019/944. Medlemsstaterne tilskynder til opgraderinger af intelligente net for bedre at kunne overvåge balancen i nettet og stille realtidsoplysninger til rådighed.

Hvis det er teknisk muligt, stiller distributionssystemoperatørerne også anonymiserede og aggregerede data om potentialet for fleksibelt elforbrug og den vedvarende elektricitet produceret af egenforbrugere og fællesskaber for vedvarende energi, der tilføres nettet, til rådighed.

2. De data, som er omhandlet i stk. 1, stilles digitalt til rådighed på en måde, der sikrer interoperabilitet baseret på harmoniserede dataformater og standardiserede datasæt, så de kan anvendes på en ikkediskriminerende måde af deltagere på elektricitetsmarkedet, aggregatorer, forbrugere og slutbrugere, og så de kan læses af elektroniske kommunikationsenheder såsom intelligente målersystemer, ladestandere til elektriske køretøjer samt varme- og kølesystemer og bygningsenergistyresystemer.

3. Ud over kravene fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1542 sikrer medlemsstaterne, at producenter af husholdnings- og industribatterier giver batteriejere og -brugere samt tredjeparter, der med udtrykkeligt samtykke handler på ejernes og brugernes vegne, såsom byggeenergistyrvirksomheder og deltagere på elektricitetsmarkedet, adgang til grundlæggende oplysninger om batteristyringssystemet herunder batterikapacitet, sundhedstilstand, ladetilstand og strømsætpunkt, på ikkediskriminerende vilkår, uden omkostninger og i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne.

Medlemsstaterne vedtager foranstaltninger med henblik på at kræve, at køretøjsfabrikanter stiller køretøjsdata om batteriets sundhedstilstand, batteriets ladetilstand, batteriets strømsætpunkt, batterikapacitet samt, hvor det er relevant, elektriske køretøjers placering til rådighed i realtid for ejere og brugere af elektriske køretøjer samt for tredjeparter, der handler på ejernes og brugernes vegne, såsom deltagere på elektricitetsmarkedet og udbydere af elektromobilitetstjenester, på ikkediskriminerende vilkår og uden omkostninger, i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne og ud over de yderligere krav vedrørende typegodkendelse og markedsovervågning, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/858 (*).

4. Ud over kravene fastsat i forordning (EU) 2023/1804 sikrer medlemsstaterne eller deres udpegede kompetente myndigheder, at nye og udskiftede ikkeoffentligt tilgængelige normale ladestander, der er installeret på deres område, kan understøtte intelligente opladningsfunktioner og, hvor det er relevant, grænsefladen med intelligente målersystemer, når de indføres af medlemsstaterne, og tovejsopladningsfunktioner i overensstemmelse med kravene i nævnte forordnings artikel 15, stk. 3 og 4.

5. Ud over kravene fastsat i direktiv (EU) 2019/944 og forordning (EU) 2019/943 sikrer medlemsstaterne, at de nationale rammebestemmelser giver små eller mobile systemer såsom husstands batterier og elektriske køretøjer og andre små decentrale energiresourcer mulighed for at deltage i elektricitetsmarkederne, herunder håndtering af kapacitetsbegrænsninger og levering af fleksibilitets- og balanceringsydelser, herunder gennem aggregering. Med henblik herpå fastsætter medlemsstaterne i tæt samarbejde med alle markedsdeltagere og regulerende myndigheder tekniske krav for deltagelse på elektricitetsmarkederne på grundlag af disse systemers tekniske karakteristika.

Medlemsstaterne sikrer lige vilkår og ikke-diskriminerende deltagelse på elektricitetsmarkederne for små decentrale energiaktiver eller -systemer.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/858 af 30. maj 2018 om godkendelse og markedsovervågning af motorkøretøjer og påhængskøretøjer dertil samt af systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer, om ændring af forordning (EF) nr. 715/2007 og (EF) nr. 595/2009 og om ophævelse af direktiv 2007/46/EF (EUT L 151 af 14.6.2018, s. 1).«

12) Følgende artikler indsættes:

»Artikel 22a

Integration af vedvarende energi i industrien

1. Medlemsstaterne bestræber sig på at øge andelen af vedvarende energikilder i den mængde energi, der anvendes til endelige energimæssige og ikkeenergimæssige formål i industrisektoren, med en vejledende forhøjelse på mindst 1,6 procentpoint som et årligt gennemsnit beregnet for perioderne 2021-2025 og 2026-2030.

Medlemsstaterne kan medregne overskudsvarme og -kulde i de gennemsnitlige årlige forhøjelser, der er omhandlet i første afsnit, op til en grænse på 0,4 procentpoint, forudsat at overskudsvarmen og -kilden leveres fra effektiv fjernvarme og fjernkøling, undtagen net, der kun leverer varme til én bygning, eller hvor al den termiske energi udelukkende forbruges på stedet, og hvor den termiske energi ikke sælges. Hvis de beslutter at gøre dette, stiger den gennemsnitlige årlige forhøjelse som omhandlet i første afsnit med halvdelen af de anvendte procentpoint for overskudsvarme eller -kulde.

Medlemsstaterne medtager de politikker og foranstaltninger, der er planlagt og truffet for at opnå en sådan vejledende stigning, i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner som forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999 og statusrapporter, der forelægges i henhold til nævnte forordnings artikel 17.

Når elektrificering anses for at være en omkostningseffektiv løsning, skal disse politikker og foranstaltninger fremme elektrificering af industriprocesser baseret på vedvarende energi. Det skal med disse politikker og foranstaltninger tilstræbes at skabe gunstige markedsvilkår for tilgængeligheden af økonomisk levedygtige og teknisk gennemførlige vedvarende energialternativer med henblik på at erstatte fossile brændstoffer, der anvendes til industriel opvarmning, med det formål at mindske anvendelsen af fossile brændstoffer, som anvendes til opvarmning med en temperatur på under 200 °C. Ved indførelsen af disse politikker og foranstaltninger tager medlemsstaterne hensyn til princippet om energieffektivitet først, effektivitet og international konkurrenceevne, og de skal tackle lovgivningsmæssige, administrative og økonomiske hindringer.

Medlemsstaterne sikrer, at bidraget fra vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som anvendes til endelige energiformål og ikkeenergimæssige formål, senest i 2030 udgør mindst 42 % og senest i 2035 60 % af den brint, der anvendes til endelige energiformål og ikkeenergimæssige formål i industrien. Følgende regler gælder for beregningen af denne procentsats:

- a) Ved beregningen af nævneren tages energiindholdet i brint til endelige energiformål og ikkeenergimæssige formål i betragtning, undtagen:
 - i) brint, der anvendes som mellemprodukt til produktion af konventionelle transportbrændstoffer og biobrændstoffer
 - ii) brint, der produceres ved dekarbonisering af industriel restgas, og som anvendes til at erstatte den specifikke gas, som den er produceret af
 - iii) brint, der er produceret som biprodukt, eller som afledes fra biprodukter i industrielle anlæg
- b) Ved beregningen af tælleren tages energiindholdet i de vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som forbruges i industriktoren til endelige energimæssige og ikkeenergimæssige formål, i betragtning, undtagen vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som anvendes som mellemprodukt til produktion af konventionelle transportbrændstoffer og biobrændstoffer.
- c) Ved beregningen af tæller og nævner anvendes de værdier for brændstoffernes energiindhold, som er angivet i bilag III.

For at bestemme energiindholdet i brændstoffer, der ikke er medtaget i bilag III, anvender medlemsstaterne med henblik på nærværende stykkes femte afsnit, litra c), de relevante europæiske standarder til bestemmelse af brændstoffers brændværdi, eller, i tilfælde hvor der ikke er vedtaget europæiske standarder til dette formål, de relevante ISO-standarder.

2. Medlemsstaterne fremmer frivillige mærkningsordninger for industriprodukter, der hævdes at være produceret med vedvarende energi og vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse. Ved sådanne frivillige mærkningsordninger angives den procentdel af vedvarende energi, der er anvendt, eller vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som er anvendt ved anskaffelse og forbehandling, fremstilling og distribution, beregnet på grundlag af de metoder, der er fastlagt enten i Kommissionens henstilling (EU) 2021/2279 (*) eller i ISO 14067:2018.

3. Medlemsstaterne rapporterer om mængden af vedvarende brændstoffer af ikkebiologisk oprindelse, som de forventer at importere og eksportere, i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999 og i deres integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter forelagt i henhold til nævnte forordnings artikel 17. På grundlag af denne rapportering udvikler Kommissionen en EU-strategi for importeret og indenlandsk produceret brint med henblik på at fremme et europæisk brintmarked og en egen brintproduktion i Unionen, der støtter gennemførelsen af dette direktiv og opfyldelsen af de deri fastsatte mål,

samtidig med at der tages behørigt hensyn til forsyningssikkerheden, Unionens strategiske autonomi på energiområdet og lige konkurrencevilkår på det globale brintmarked. Medlemsstaterne angiver i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999 og i deres integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter forelagt i henhold til nævnte forordnings artikel 17, hvordan de agter at bidrage til denne strategi.

Artikel 22b

Vilkår for nedsættelse af målet for anvendelsen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, i industrisektoren

1. En medlemsstat kan nedsætte bidraget fra vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som anvendes til endelige energiformål og ikkeenergimæssige formål som omhandlet i artikel 22a, stk. 1, femte afsnit, med 20 % i 2030, forudsat at:

- a) den pågældende medlemsstat er på vej til at nå sit nationale bidrag til det bindende overordnede EU-mål, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, første afsnit, og som mindst svarer til dens forventede nationale bidrag i overensstemmelse med den formel, der er omhandlet i bilag II til forordning (EU) 2018/1999, og
- b) andelen af brint eller derivater af brint produceret af fossile brændstoffer, der forbruges i den pågældende medlemsstat, er højst 23 % i 2030 og højst 20 % i 2035.

Hvis en af disse betingelser ikke er opfyldt, finder nedsættelsen, som er omhandlet i første afsnit, ikke længere anvendelse.

2. Hvis en medlemsstat anvender den nedsættelse, der er omhandlet i første stykke, underretter den Kommissionen herom i forbindelse med sine integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999 og som led i sine integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter forelagt i henhold til nævnte forordnings artikel 17. Underretningen skal indeholde oplysninger om den ajourførte andel af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og alle relevante data til påvisning af, at begge betingelserne i nærværende artikels stk. 1, litra a) og b), er opfyldt.

Kommissionen overvåger situationen i de medlemsstater, der nyder godt af en nedsættelse, med henblik på at kontrollere den fortsatte opfyldelse af betingelserne fastsat i stk. 1, litra a) og b).

(*) Kommissionens henstilling (EU) 2021/2279 af 15. december 2021 om anvendelsen af miljøaftryksmetoderne til at måle og formidle produkters og organisationers miljøpræstationer over hele deres livscyklus (EUT L 471 af 30.12.2021, s. 1).«

13) I artikel 23 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1 affattes således:

»1. For at fremme brug af vedvarende energikilder i varme- og kølesektoren forhøjer hver medlemsstat andelen af vedvarende energi i denne sektor med mindst 0,8 procentpoint som et årligt gennemsnit beregnet for perioden 2021-2025 og med mindst 1,1 procentpoint som et årligt gennemsnit beregnet for perioden 2026-2030 med udgangspunkt i andelen af vedvarende energi i varme- og kølesektoren i 2020 udtrykt som den nationale andel af det endelige bruttoenergiforbrug og beregnet i overensstemmelse med metoden i artikel 7.

Medlemsstaterne kan medregne overskudsvarme og -kulde i de gennemsnitlige årlige forhøjelser, der er omhandlet i første afsnit, op til en grænse på 0,4 procentpoint Hvis de beslutter at gøre dette, øges den gennemsnitlige årlige stigning med halvdelen af de anvendte procentpoint for overskudsvarme og -kulde medregnet op til en øvre grænse på 1,0 procentpoint for perioden 2021-2025 og på 1,3 procentpoint for perioden 2026-2030.

Medlemsstaterne underretter Kommissionen om deres hensigt om at medregne overskudsvarme og -kulde og den anslåede mængde i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner, der forelægges i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Ud over de årlige minimumsforhøjelser i procentpoint, der er omhandlet i nærværende stykkes første afsnit, bestræber hver medlemsstat sig på at øge andelen af vedvarende energi i dens varme- og kølesektor med de yderligere vejledende procentpoint, der er fastsat i bilag Ia til nærværende direktiv.

Medlemsstaterne kan medregne elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til opvarmning og køling, i den årlige gennemsnitlige forhøjelse, der er fastsat i første afsnit, op til en grænse på 0,4 procentpoint, forudsat at varme- og køleenhedens effektivitet er højere end 100 %. Hvis de beslutter at gøre dette, øges den gennemsnitlige årlige forhøjelse med halvdelen af denne elektricitet fra vedvarende energikilder udtrykt i procentpoint op til en øvre grænse på 1,0 procentpoint for perioden 2021-2025 og på 1,3 procentpoint for perioden 2026-2030.

Medlemsstaterne underretter Kommissionen om deres hensigt om at medregne elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til opvarmning og køling ved hjælp af varme- og kuldeproducerende enheder med en effektivitet på over 100 %, i den årlige forhøjelse, der er fastsat i nærværende stykkes første afsnit. Medlemsstaterne medregner den anslåede kapacitet med hensyn til vedvarende elektricitet ved varme- og kuldeproducerende enheder med en effektivitet på over 100 % i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterne medtager den mængde elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til opvarmning og køling fra varme- og kuldeproducerende enheder med en effektivitet på over 100 %, i deres integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter forelagt i henhold til nævnte forordnings artikel 17.

1a. Ved beregningen af andelen af elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til opvarmning og køling med henblik på stk. 1, anvender medlemsstaterne den gennemsnitlige andel af elektricitet fra vedvarende energikilder, der er leveret på deres område i de to foregående år.

1b. Medlemsstaterne foretager en vurdering af deres potentiale for energi fra vedvarende energikilder og af anvendelsen af overskudsvarme og -kulde i varme- og kølesektoren, herunder, hvor det er relevant, en analyse af områder, der egner sig til deres anvendelse med lav miljørisiko, og af muligheden for mindre projekter for husholdninger. Denne vurdering skal undersøge tilgængelig og økonomisk overkommelig teknologi til industri- og husholdningsbrug med henblik på at fastsætte delmål og foranstaltninger for at øge anvendelsen af vedvarende energi inden for opvarmning og køling og, hvor det er relevant, anvendelsen af overskudsvarme og -kulde gennem fjernvarme og fjernkøling, med henblik på at fastlægge en langsigtet national strategi for reduktion af drivhusgasemissioner og luftforurening hidrørende fra opvarmning og køling. Denne vurdering skal være i overensstemmelse med princippet om energieffektivitet først og en del af de integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999, og ledsage den omfattende vurdering af opvarmning og køling, der kræves i henhold til artikel 14, stk. 1, i direktiv 2012/27/EU.«

b) I stk. 2 foretages følgende ændringer:

i) Indledningen affattes således:

»Med henblik på nærværende artikels stk. 1 kan hver medlemsstat ved beregningen af sin andel af vedvarende energi i varme- og kølesektoren og sin årlige gennemsnitlige forhøjelse i overensstemmelse med nævnte stykke, herunder den yderligere vejledende forhøjelse i bilag Ia:«

ii) Litra a) udgår.

iii) Følgende afsnit tilføjes:

»Medlemsstaterne skal navnlig oplyse ejere og lejere af bygninger og SMV'er om omkostningseffektive foranstaltninger og finansielle instrumenter for at forbedre anvendelsen af vedvarende energi i opvarmnings- og kølingssystemer. Medlemsstaterne skal stille disse oplysninger til rådighed via tilgængelige og gennemsigtige rådgivningsværktøjer.«

c) Stk. 4 affattes således:

»4. For at opnå den gennemsnitlige årlige forhøjelse, der er omhandlet i stk. 1, første afsnit, tilstræber medlemsstaterne at gennemføre mindst to af følgende foranstaltninger:

- a) fysisk integration af vedvarende energi og overskudsvarme og -kulde i de energikilder og brændsler, der anvendes til opvarmning og køling
- b) installation af højeffektive opvarmnings- og kølingssystemer baseret på vedvarende energikilder i bygninger, tilslutning af bygninger til effektive fjernvarme- eller fjernkølingssystemer eller brug af vedvarende energi eller overskudsvarme og -kulde i industrielle opvarmnings- og kølingsprocesser
- c) foranstaltninger, der er omfattet af omsættelige certifikater, som attesterer overholdelsen af den ved stk. 1, første afsnit, fastsatte forpligtelse i kraft af støtte til de installationsforanstaltninger, der er omhandlet i litra b), som udføres af en anden økonomisk aktør, såsom en uafhængig installatør af teknologi for vedvarende energi eller et energitjenesteselskab, der udfører VE-installationstjenester
- d) kapacitetsopbygning for nationale, regionale og lokale myndigheder til at kortlægge det lokale potentiale for vedvarende opvarmning og køling og planlægge, gennemføre og rådgive om projekter og infrastrukturer for vedvarende energi
- e) etablering af rammer for risikoreduktion med henblik på at nedbringe kapitalomkostningerne for projekter vedrørende varme og køling fra vedvarende energikilder og projekter vedrørende overskudsvarme og -køling ved at gøre det muligt blandt andet at samle mindre projekter og knytte dem mere holistisk sammen med andre energieffektivitets- og bygningsrenoveringsforanstaltninger
- f) fremme af aftaler om køb af vedvarende energi til opvarmning og køling for virksomheder og små kollektive forbrugere
- g) planlagte erstatningsordninger for varmekilder baseret på fossile brændstoffer, varmesystemer, der ikke er kompatible med vedvarende energikilder, eller ordninger for udfasning af fossile brændstoffer med delmål
- h) krav på lokalt og regionalt plan vedrørende planlægning af varme fra vedvarende energikilder, der omfatter køling
- i) fremme af produktionen af biogas og indførsel af den i gasnettet i stedet for at anvende den til elproduktion
- j) foranstaltninger til fremme af integrationen af teknologi til lagring af termisk energi i opvarmnings- og kølingssystemer
- k) fremme af fjernvarme- og fjernkølingsnet baseret på vedvarende energi, navnlig fællesskaber for vedvarende energi, herunder gennem lovgivningsmæssige foranstaltninger, finansielle ordninger og støtte
- l) andre politiske foranstaltninger med tilsvarende virkning, herunder finanspolitiske foranstaltninger, støtteordninger eller andre økonomiske incitamenter, der bidrager til installation af udstyr til opvarmning og køling baseret på vedvarende energikilder samt til udvikling af energinetværk, der leverer vedvarende energi til opvarmning og køling i bygninger og industri.

Når medlemsstaterne vedtager og gennemfører disse foranstaltninger, sikrer de, at foranstaltningerne er tilgængelige for alle forbrugere, navnlig personer i lavindkomsthusholdninger eller sårbare husholdninger, som ellers ikke ville have tilstrækkelige rede midler til at nyde godt af dem.«

14) I artikel 24 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1 affattes således:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere oplyses om energiforbruget og andelen af vedvarende energi i deres fjernvarme- og fjernkølingssystemer på lettilgængelig vis såsom på regninger eller på leverandørernes websteder og på anmodning. Oplysningerne om andelen af vedvarende energi udtrykkes som minimum som en procentdel af det endelige bruttoenergiforbrug inden for opvarmning og køling, der tildeles kunderne i et givet fjernvarme- og fjernkølingssystem, herunder oplysninger om, hvor meget energi der blev brugt til at levere én enhed opvarmning til kunden eller slutbrugeren.«

b) Stk. 4, 5 og 6 erstattes af følgende:

»4. Medlemsstaterne bestræber sig på at øge andelen af energi fra vedvarende energikilder og fra overskudsvarme og -kulde i fjernvarme og fjernkøling med vejledende 2,2 procentpoint som et årligt gennemsnit beregnet for perioden 2021-2030 med udgangspunkt i andelen af energi fra vedvarende energikilder og overskudsvarme og -kulde i fjernvarme og fjernkøling i 2020 og vedtager de foranstaltninger, der er nødvendige i den forbindelse, i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Andelen af energi fra vedvarende energikilder udtrykkes i andelen af endeligt bruttoenergiforbrug i fjernvarme og fjernkøling justeret til normale gennemsnitlige klimaforhold.

Medlemsstaterne kan medregne elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til fjernvarme og fjernkøling, i den årlige gennemsnitlige forhøjelse, der er fastsat i første afsnit.

Medlemsstaterne underretter Kommissionen om deres hensigt om at medregne elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til fjernvarme og fjernkøling, i den årlige forhøjelse, der er fastsat i nærværende stykkes første afsnit. Medlemsstaterne medtager den anslåede kapacitet med hensyn til elektricitet fra vedvarende energikilder til fjernvarme og fjernkøling i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterne medtager den mængde elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til fjernvarme og fjernkøling, i deres integrerede nationale energi- og klimastatus-rapporter forelagt i henhold til nævnte forordnings artikel 17.

4a. Ved beregningen af andelen af elektricitet fra vedvarende energikilder, der anvendes til fjernvarme og fjernkøling med henblik på stk. 4, anvender medlemsstaterne den gennemsnitlige andel af elektricitet fra vedvarende energikilder, der er leveret på deres område i de to foregående år.

Medlemsstater med en andel af energi fra vedvarende energikilder og overskudsvarme og -kulde i fjernvarme og fjernkøling på over 60 % kan anse en sådan andel for at opfylde den gennemsnitlige årlige forhøjelse, der er omhandlet i stk. 4, første afsnit. Medlemsstater med en andel af energi fra vedvarende energikilder og fra overskudsvarme og -kulde i fjernvarme og fjernkøling på over 50 % og op til 60 % kan anse en sådan andel for at opfylde halvdelen af den gennemsnitlige årlige forhøjelse, der er omhandlet i stk. 4, første afsnit.

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at gennemføre den gennemsnitlige årlige forhøjelse, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 4, første afsnit, i deres nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999.

4b. Medlemsstaterne skal sikre, at operatører af fjernvarme- eller fjernkølingssystemer med en kapacitet på over 25 MWt tilskyndes til at tilslutte tredjepartsleverandører af energi fra vedvarende energikilder og overskudsvarme og -kulde eller tilskyndes til at tilbyde at tilslutte og købe varme og kulde fra vedvarende energikilder og fra overskudsvarme og -kulde fra tredjepartsleverandører, på grundlag af ikkediskriminerende kriterier fastsat af den kompetente myndighed i den berørte medlemsstat, hvor sådanne operatører skal gøre en eller flere af følgende:

- a) imødekomme efterspørgslen fra nye kunder
- b) erstatte eksisterende varme- eller kuldeproduktionskapacitet
- c) udvide eksisterende varme- eller kuldeproduktionskapacitet.

5. Medlemsstaterne kan tillade, at en operatør af et fjernvarme- eller fjernkølingssystem afviser at tilslutte og at købe varme eller kulde fra en tredjepartsleverandør, hvor:

- a) systemet ikke har den nødvendige kapacitet på grund af anden forsyning med varme eller kulde fra vedvarende energikilder eller overskudsvarme og -kulde

- b) varme eller kulde fra en tredjepartsleverandør ikke opfylder de tekniske parametre, som er nødvendige for at tilslutte og sikre en pålidelig og sikker drift af fjernvarme- og fjernkølingssystemer
- c) operatøren kan påvise, at det at give adgang ville føre til en alt for stor udgiftsstigning for varme eller kulde for slutkunderne sammenlignet med udgiften ved brug af den vigtigste lokale varme- eller kuldeforsyning, som den vedvarende energikilde eller overskudsvarmen og -kulden konkurrerer med
- d) operatørens system er et effektivt fjernvarme- og fjernkølingssystem.

Medlemsstaterne sikrer, at hvis en operatør af fjernvarme- eller fjernkølingssystemet afviser at tilslutte en leverandør af opvarmning eller køling i henhold til første afsnit, forelægger operatøren den kompetente myndighed oplysninger om begrundelsen for afvisningen samt de betingelser, der vil skulle opfyldes, og de foranstaltninger, der vil skulle træffes i systemet for at muliggøre tilslutningen. Medlemsstaterne sikrer, at der findes en passende procedure til at afhjælpe uberettiget nægtelse.

6. Medlemsstaterne indfører om nødvendigt en ramme for koordinering mellem operatører af fjernvarme- og fjernkølingssystemer og de potentielle kilder til overskudsvarme og -kulde i de industrielle og tertiære sektorer for at lette anvendelsen af overskudsvarme og -kulde. Denne koordineringsramme skal sikre dialog med hensyn til anvendelsen af overskudsvarme og -kulde, der navnlig omfatter:

- a) operatører af fjernvarme- og fjernkølingssystemer
 - b) virksomheder i de industrielle og tertiære sektorer, der producerer overskudsvarme og -kulde, og som økonomisk kan genvindes via fjernvarme- og fjernkølingssystemer, såsom datacentre, industrianlæg, store erhvervsbygninger, energilagringsfaciliteter og offentlig transport
 - c) lokale myndigheder med ansvar for planlægning og godkendelse af energiinfrastrukturer
 - d) videnskabelige eksperter, der arbejder med den sidste nye teknologi inden for fjernvarme- og fjernkølingssystemer, og
 - e) fællesskaber for vedvarende energi, som er involveret i opvarmning og køling.»
- c) Stk. 8, 9 og 10 affattes således:

»8. Medlemsstaterne etablerer en ramme, hvorunder eldistributionssystemoperatører mindst hvert fjerde år i samarbejde med operatørerne af fjernvarme- eller fjernkølingssystemer på deres områder vurderer fjernvarme- og fjernkølingssystemers potentiale i henseende til balancering og andre systemtjenester, herunder fleksibelt elforbrug og termisk lagring af overskudselektricitet fra vedvarende energikilder, og ligeledes vurderer, om anvendelsen af det påviste potentiale ville være mere ressource- og omkostningseffektivt end alternative løsninger.

Medlemsstaterne sikrer, at eltransmissions- og distributionssystemoperatørerne tager behørigt hensyn til resultaterne af den vurdering, der kræves i henhold til første afsnit, i forbindelse med netplanlægning, netinvesteringer og infrastrukturudvikling på deres respektive områder.

Medlemsstaterne fremmer koordineringen mellem operatører af fjernvarme- og fjernkølingssystemer og eltransmissions- og distributionssystemoperatører for at sikre, at balancerings-, lagrings- og andre fleksibilitets-tjenester, såsom fleksibelt elforbrug, der leveres af operatører af fjernvarme- og fjernkølingssystemer, kan deltage i deres elektricitetsmarkeder.

Medlemsstaterne kan udvide vurderings- og koordineringskravene i første og tredje afsnit til at omfatte gastransmissions- og distributionssystemoperatører, herunder brint- og andre energinet.

9. Medlemsstaterne sikrer, at forbrugernes rettigheder og reglerne for driften af fjernvarme- og fjernkølings-systemer i henhold til denne artikel er klart defineret, offentligt tilgængelige og håndhæves af den kompetente myndighed.

10. En medlemsstat er ikke forpligtet til at anvende stk. 2-9, hvis mindst en af følgende betingelser er opfyldt:

- a) dens andel af fjernvarme og fjernkøling var mindre end eller lig med 2 % af det endelige bruttoenergiforbrug til opvarmning og køling den 24. december 2018
- b) dens andel af fjernvarme og fjernkøling er steget til over 2 % af det endelige bruttoenergiforbrug til opvarmning og køling den 24. december 2018 ved at udvikle ny effektiv fjernvarme og fjernkøling på grundlag af dens integrerede nationale energi- og klimaplan forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i og i overensstemmelse med forordning (EU) 2018/1999 og den vurdering, der er omhandlet i dette direktivs artikel 23, stk. 1b
- c) 90 % af det endelige bruttoenergiforbrug i fjernvarme- og fjernkølingssystemer finder sted i effektive fjernvarme- og fjernkølingssystemer.»

15) Artikel 25 affattes således:

»Artikel 25

Stigning i anvendelsen af vedvarende energi og reduktion af drivhusgasintensiteten i transportsektoren

1. Hver medlemsstat pålægger brændstofleverandørerne en forpligtelse til at sikre, at:

- a) mængden af vedvarende brændstoffer og elektricitet fra vedvarende energikilder, der leveres til transportsektoren, fører til:
 - i) en andel af vedvarende energi i transportsektorens endelige energiforbrug på mindst 29 % senest i 2030, eller
 - ii) en reduktion af drivhusgasintensiteten på mindst 14,5 % senest i 2030 sammenlignet med det reference-scenarie, der er fastsat i artikel 27, stk. 1, litra b), i overensstemmelse med en vejledende forløbskurve fastsat af medlemsstaten
- b) den kombinerede andel af avancerede biobrændstoffer og biogas produceret af de råprodukter, der er opført i bilag IX, del A, og af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, i den energi, der leveres til transportsektoren, er mindst 1 % i 2025 og 5,5 % i 2030, hvoraf en andel på mindst 1 procentpoint er fra vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse i 2030.

Medlemsstaterne tilskyndes til at fastsætte differentierede mål for avancerede biobrændstoffer og biogas produceret på basis af de råprodukter, der er opført i bilag IX, del A, og vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, på nationalt plan med henblik på at opfylde forpligtelsen fastsat i nærværende stykkes første afsnit, litra b), på en sådan måde, at der tilskyndes til udvikling og udbredelse af begge brændstoffer.

Medlemsstater med søhavne skal bestræbe sig på at sikre, at andelen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, i 2030 udgør mindst 1,2 % af den samlede mængde energi, der leveres til søtransportsektoren.

Medlemsstaterne skal i de integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter forelagt i henhold til artikel 17 i forordning (EU) 2018/1999, aflægge rapport om andelen af vedvarende energi i transportsektorens endelige energiforbrug, herunder til søtransportsektoren, og om reduktionen af drivhusgasintensiteten.

Hvis listen over råprodukter, der er opført i del A i bilag IX ændres i overensstemmelse med artikel 28, stk. 6, kan medlemsstaterne øge deres minimumsandel af avancerede biobrændstoffer og biogas, der er produceret på basis af disse råprodukter, i den energi, der leveres til transportsektoren, tilsvarende.

2. Ved beregningen af de mål, der er omhandlet i stk. 1, første afsnit, litra a), og de andele, der er omhandlet i stk. 1, første afsnit, litra b):

- a) tager medlemsstaterne også hensyn til vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, når de anvendes som mellemprodukt til produktion af:
 - i) konventionelle transportbrændstoffer eller
 - ii) biobrændstoffer, forudsat at den reduktion af drivhusgasemissionerne, der opnås ved at anvende vedvarende brændstoffer af ikkebiologisk oprindelse, ikke medregnes i beregningen af drivhusgasemissionsbesparelserne i forbindelse med biobrændstofferne
- b) kan medlemsstaterne tage hensyn til biogas, der tilføres den nationale gastransmissions- og distributionsinfrastruktur.

3. Ved beregningen af målene fastsat i stk. 1, første afsnit, litra a), kan medlemsstaterne tage hensyn til genanvendt kulstofbrændsel.

Ved udformningen af forpligtelsen for brændstofleverandører kan medlemsstaterne:

- a) undtage brændstofleverandører, der leverer elektricitet eller vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, fra forpligtelsen til at overholde minimumsandelen af avancerede biobrændstoffer og biogas produceret af de råprodukter, der er opført i bilag IX, del A, for så vidt angår disse brændstoffer
- b) fastsætte forpligtelsen ved hjælp af foranstaltninger rettet mod mængder, energiindhold eller drivhusgasemissioner
- c) skelne mellem forskellige energibærere
- d) skelne mellem søtransportsektoren og andre sektorer.

4. Medlemsstaterne indfører en mekanisme, der gør det muligt for brændstofleverandører på deres område at udveksle kreditter til levering af vedvarende energi til transportsektoren. Økonomiske aktører, der leverer elektricitet fra vedvarende energikilder til elektriske køretøjer via offentlige ladestander, modtager kreditter, uanset om de økonomiske aktører er underlagt den forpligtelse, som medlemsstaten har fastsat for brændstofleverandører, og kan sælge disse kreditter til brændstofleverandører, som har ret til at anvende kreditterne til at opfylde forpligtelsen i stk. 1, første afsnit. Medlemsstaterne kan medtage private ladestander i denne mekanisme, hvis det kan påvises, at den elektricitet fra vedvarende energikilder, der leveres til disse private ladestander, udelukkende anvendes til elektriske køretøjer.»

16) I artikel 26 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 1 foretages følgende ændringer:

i) Første afsnit affattes således:

»1. Ved beregningen af en medlemsstats endelige bruttoenergiforbrug fra vedvarende energikilder omhandlet i artikel 7 og af minimumsandelen af vedvarende energi og målet for reduktion af drivhusgasintensiteten omhandlet i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), må bidraget fra biobrændstoffer og biobrændsler samt fra biomassebrændsler anvendt til transport, hvor de er produceret af fødevarer- og foderafgrøder, ikke være mere end et procentpoint højere end andelen af sådanne brændstoffer i den pågældende medlemsstats endelige bruttoenergiforbrug i transportsektoren i 2020 med højst 7 % af det endelige energiforbrug i transportsektoren i den pågældende medlemsstat.«

ii) Fjerde afsnit affattes således:

»Hvor andelen af biobrændstoffer og flydende biobrændsler samt fra biomassebrændsler anvendt til transport, der er produceret af fødevarer- og foderafgrøder, i en medlemsstat begrænses til en andel på mindre end 7 %, eller hvor en medlemsstat beslutter at begrænse andelen yderligere, kan den pågældende medlemsstat reducere minimumsandelen af vedvarende energi eller målet for reduktion af drivhusgasintensiteten omhandlet i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), i overensstemmelse hermed, i lyset af det bidrag, disse brændstoffer ville have ydet med hensyn til minimumsandelen af vedvarende energi eller drivhusgasemissionsbesparelser. Med henblik på målet for reduktion af drivhusgasintensiteten betragter medlemsstaterne disse brændstoffer som en besparelse på 50 % drivhusgasemissioner.«

b) Stk. 2 ændres således:

i) Første afsnit affattes således:

»2. Ved beregningen af en medlemsstats endelige bruttoenergiforbrug fra vedvarende energikilder omhandlet i artikel 7 og minimumsandelen af vedvarende energi og målet for reduktion af drivhusgasintensiteten omhandlet i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), må andelen af biobrændstoffer, flydende biobrændsler eller biomassebrændsler med høj risiko for indirekte ændringer i arealanvendelsen, og som er produceret af fødevarer- og foderafgrøder, for hvilke der er konstateret en betydelig udvidelse af produktionsarealet ind på arealer med stort kulstoflager, ikke overstige forbrugsniveauet for sådanne brændstoffer i denne medlemsstat i 2019, medmindre de er certificeret som værende biobrændstoffer, flydende biobrændsler eller biomassebrændsler med lav risiko for indirekte ændringer i arealanvendelsen i henhold til nærværende stykke.«

ii) Femte afsnit affattes således:

»Senest den 1. september 2023 reviderer Kommissionen de kriterier, der er indeholdt i den i nærværende stykkes fjerde afsnit omhandlede delegerede retsakt, på grundlag af de bedste tilgængelige videnskabelige data og vedtager delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 35 for at ændre disse kriterier, såfremt det er relevant, og supplere dette direktiv ved at medtage udviklingsforløbet med henblik på gradvist at mindske bidraget til de overordnede EU-mål fastsat i artikel 3, stk. 1, og til minimumsandelen af vedvarende energi og målet for reduktion af drivhusgasintensiteten, der er omhandlet i artikel 25, stk. 1, litra a), fra biobrændstoffer, flydende biobrændsler og biomassebrændsler med høj risiko for indirekte ændringer i arealanvendelsen, som er produceret af råprodukter, for hvilke der er konstateret en betydelig udvidelse af produktionsarealet ind på arealer med stort kulstoflager. Denne revision baseres på en revideret udgave af den rapport om udvidelse af arealet for indvinding af råprodukter, der forelægges i overensstemmelse med nærværende stykkes tredje afsnit. Denne rapport skal navnlig vurdere, om tærsklen for den maksimale andel af den gennemsnitlige årlige udvidelse af det globale produktionsområde i store kulstoflagre bør nedsættes på grundlag af objektive og videnskabeligt baserede kriterier og under hensyntagen til Unionens klimamål og -forpligtelser.

Hvis det er relevant, ændrer Kommissionen de kriterier, der er fastsat i den delegerede retsakt, der er omhandlet i fjerde afsnit, på grundlag af udfaldet af den vurdering, der er omhandlet i femte afsnit. Kommissionen gennemgår fortsat hvert tredje år efter vedtagelsen af den i fjerde afsnit omhandlede delegerede retsakt de data, der ligger til grund for den delegerede retsakt. Kommissionen ajourfører denne delegerede retsakt, når det er nødvendigt i lyset af udviklingen i omstændighederne og den seneste tilgængelige videnskabelige dokumentation.«

17) Artikel 27 affattes således:

»Artikel 27

Beregningsregler i transportsektoren og med hensyn til vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, uanset deres slutanvendelse«

1. Ved beregningen af reduktionen af drivhusgasintensiteten omhandlet i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), ii), gælder følgende regler:

a) Besparelserne i drivhusgasemissionerne beregnes som følger:

- i) for biobrændstoffer og biogas ved at gange mængden af disse brændstoffer, der leveres til alle transportformer, med de drivhusgasemissionsbesparelser, der er bestemt i overensstemmelse med artikel 31
- ii) for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og genanvendt kulstofbrændsel ved at gange mængden af disse brændstoffer, der leveres til alle transportformer, med de drivhusgasemissionsbesparelser, der er bestemt i overensstemmelse med delegerede retsakter vedtaget i henhold til artikel 29a, stk. 3
- iii) for elektricitet fra vedvarende energikilder ved at gange den mængde elektricitet fra vedvarende energikilder, der leveres til alle transportformer, med det fossile brændstof, der sammenlignes med, $EC_F(e)$, jf. bilag V

- b) Den referenceværdi, der er omhandlet i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), nr. ii), beregnes indtil den 31. december 2030 ved at gange den mængde energi, der leveres til transportsektoren, med det fossile brændstof, der sammenlignes med, $E_F(t)$, jf. bilag V. Fra den 1. januar 2031 er den referenceværdi, der omhandles i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), nr. ii), summen af:
- i) den mængde brændstof, der leveres til alle transportformer, ganget med det fossile brændstof, der sammenlignes med, $E_F(t)$, jf. bilag V
 - ii) den mængde elektricitet, der leveres til alle transportformer, ganget med det fossile brændstof, der sammenlignes med, $EC_F(e)$, jf. bilag V.
- c) Ved beregningen af de relevante mængder energi gælder følgende regler:
- i) For at bestemme den mængde energi, der leveres til transportsektoren, skal de værdier for transportbrændstofferne energiindhold, som er angivet i bilag III, anvendes.
 - ii) For at bestemme energiindholdet i transportbrændstoffer, der ikke er medtaget i bilag III, anvender medlemsstaterne de relevante europæiske standarder til bestemmelse af brændstoffers brændværdi, eller, i tilfælde hvor der ikke er vedtaget europæiske standarder til dette formål, de relevante ISO-standarder.
 - iii) Mængden af elektricitet fra vedvarende energikilder, der leveres til transportsektoren, bestemmes ved at gange den mængde elektricitet, der leveres til denne sektor, med den gennemsnitlige andel af elektricitet fra vedvarende energikilder, der er leveret på medlemsstatens område i de to foregående år, medmindre elektricitet leveres fra en direkte tilslutning til et anlæg, som producerer elektricitet fra vedvarende energikilder og leveres til transportsektoren, i tilfælde af hvilket denne elektricitet medregnes som vedvarende elektricitet, og elektricitet, der produceres af et elektrisk køretøj med solpaneler og anvendes til fremdrift af køretøjet selv, kan fuldt ud medregnes som vedvarende energi.
 - iv) Andelen af biobrændstoffer og biogas produceret af de råprodukter, der er opført i bilag IX, del B, i energiindholdet i brændstoffer og elektricitet, der leveres til transportsektoren, er begrænset til 1,7 %, undtagen i Cypren og Malta.
- d) Reduktionen af drivhusgasintensiteten som følge af anvendelsen af vedvarende energi bestemmes ved at dividere drivhusgasemissionsbesparelsen ved anvendelse af biobrændstoffer, biogas, vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og elektricitet fra vedvarende energikilder, der leveres til alle transportformer, med referenceværdien; medlemsstater kan tage genanvendt kulstofbrændsel i betragtning.

Medlemsstaterne kan i behørigt begrundede tilfælde forhøje den i nærværende stykkes første afsnit, litra c), nr. iv) omhandlede grænse under hensyntagen til tilgængeligheden af råprodukter, der er opført i del B af bilag IX. Enhver forhøjelse meddeles Kommissionen sammen med grundene til den og skal godkendes af Kommissionen.

2. Ved beregningen af de minimumsande, der er omhandlet i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), nr. i), og artikel 25, stk. 1, litra b), gælder følgende regler:

- a) ved beregningen af nævneren, dvs. mængden af energi, der forbruges i transportsektoren, tages alle brændstoffer og al elektricitet, der leveres til transportsektoren, i betragtning
- b) ved beregningen af tælleren, dvs. mængden af energi fra vedvarende energikilder, der forbruges i transportsektoren med henblik på artikel 25, stk. 1, første afsnit, tages energiindholdet for alle typer energi fra vedvarende energikilder, som leveres til alle transportformer, herunder til internationale marine bunkerstationer, på hver medlemsstats område i betragtning Medlemsstater kan tage hensyn til genanvendt kulstofbrændsel
- c) andelen af biobrændstoffer og biogas produceret på basis af de råprodukter, der er opført i bilag IX, og vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, sættes til det dobbelte af sit energiindhold

- d) andelen af elektricitet fra vedvarende energikilder sættes til fire gange sit energiindhold, når det leveres til vej køretøjer, og kan sættes til 1,5 gange sit energiindhold, når det leveres til jernbanetransport
- e) andelen af avancerede biobrændstoffer og biogas produceret af de råprodukter, der er opført i bilag IX, del A, som leveres til luftfart og søtransport, sættes til 1,2 gange deres energiindhold, og andelen af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og som leveres til luftfart og søtransport, sættes til 1,5 gange deres energiindhold
- f) andelen af biobrændstoffer og biogas produceret på basis af de råprodukter, der er opført i bilag IX, del B, i energiindholdet i brændstoffer og elektricitet, der leveres til transportsektoren, er begrænset til 1,7 %, undtagen i Cypern og Malta
- g) for at bestemme den mængde energi, der leveres til transportsektoren, anvendes de værdier for transportbrændstoffernes energiindhold, som er angivet i bilag III
- h) for at bestemme energiindholdet i transportbrændstoffer, der ikke er medtaget i bilag III, anvender medlemsstaterne de relevante europæiske standarder til bestemmelse af brændstoffers brændværdi, eller, i tilfælde hvor der ikke er vedtaget europæiske standarder til dette formål, de relevante ISO-standarder
- i) mængden af elektricitet fra vedvarende energikilder, der leveres til transportsektoren, bestemmes ved at gange den mængde elektricitet, der leveres til denne sektor, med den gennemsnitlige andel af elektricitet fra vedvarende energikilder, der er leveret på medlemsstatens område i de to foregående år, medmindre elektricitet leveres fra en direkte tilslutning til et anlæg, som producerer elektricitet fra vedvarende energikilder og leveres til transportsektoren, i tilfælde af hvilket denne elektricitet medregnes som vedvarende energi, og elektricitet, der produceres af et elektrisk køretøj med solpaneler og anvendes til fremdrift af køretøjet selv, kan fuldt ud medregnes som vedvarende energi.

Medlemsstaterne kan i begrundede tilfælde forhøje den i nærværende stykkes første afsnit, litra f), omhandlede grænse under hensyntagen til tilgængeligheden af råprodukter, der er opført i bilag IX, del B. Enhver forhøjelse meddeles Kommissionen sammen med grundene til den og skal godkendes af Kommissionen.

3. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 35 med henblik på at ændre dette direktiv ved at tilpasse grænsen for andelen af biobrændstoffer og biogas produceret på basis af de råprodukter, der er opført i bilag IX, del B, på grundlag af en vurdering af tilgængeligheden af råprodukter. Grænsen skal være mindst 1,7 %. Hvis Kommissionen vedtager en sådan delegeret retsakt, finder den grænse, der er fastsat deri, også anvendelse på medlemsstater, der har fået godkendelse af Kommissionen til at forhøje grænsen i overensstemmelse med denne artikels stk. 1, andet afsnit, eller stk. 2, andet afsnit, efter en femårig overgangsperiode, uden at dette berører medlemsstatens ret til at anvende denne nye tærskel tidligere. Medlemsstaterne kan ansøge Kommissionen om på ny at godkende en forhøjelse af den grænse, der er fastsat i den delegerede retsakt i overensstemmelse med denne artikels stk. 1, andet afsnit, eller stk. 2, andet afsnit.

4. Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 35 med henblik på at ændre dette direktiv ved at tilpasse transportbrændstoffer og deres energiindhold, der er angivet i bilag III, i overensstemmelse med den videnskabelige og tekniske udvikling.

5. Med henblik på beregningerne i stk. 1, første afsnit, litra b), og stk. 2, første afsnit, litra a), betragtes andelen af energi, der leveres til søtransportsektoren, udtrykt som en andel af en medlemsstats endelige bruttoenergiforbrug, som udgørende højst 13 %. For Cyperns og Maltas vedkommende betragtes energiforbruget inden for søtransportsektoren, udtrykt som andel af disse medlemsstats endelige bruttoenergiforbrug, som udgørende højst 5 %. Nærværende stykke finder anvendelse indtil den 31. december 2030.

6. Andelen af vedvarende energi bestemmes ud fra den gennemsnitlige andel af elektricitet fra vedvarende energikilder i produktionslandet som målt to år inden det pågældende år, når elektricitet anvendes til produktion af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, enten direkte eller med henblik på produktion af mellemprodukter.

Elektricitet fra en direkte tilslutning til et anlæg, som producerer elektricitet fra vedvarende energikilder, kan dog fuldt ud medregnes som vedvarende, hvor det bruges til produktion af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, forudsat at anlægget:

- a) sættes i drift efter eller samtidig med de anlæg, der producerer de vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og
- b) ikke er tilsluttet elnettet eller er tilsluttet elnettet, men det kan dokumenteres, at den pågældende elektricitet er leveret uden at tage elektricitet fra nettet.

Elektricitet, der er taget fra nettet, kan fuldt ud medregnes som vedvarende energi, forudsat at den udelukkende er produceret på basis af vedvarende energikilder, og de vedvarende egenskaber og alle andre relevante kriterier er blevet påvist, så det sikres, at de vedvarende egenskaber af denne elektricitet kun medregnes én gang og kun i én slutbrugersektor.

Senest den 31. december 2021 vedtager Kommissionen en delegeret retsakt i overensstemmelse med artikel 35 som supplement til dette direktiv ved at fastlægge en EU-metode, der opstiller detaljerede regler for, hvordan økonomiske aktører skal overholde kravene indeholdt i dette stykkes andet og tredje afsnit.

Senest den 1. juli 2028 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en rapport med en vurdering af indvirkningen af den EU-metode, der er fastsat i overensstemmelse med fjerde afsnit, herunder indvirkningen af additionalitet og tidsmæssig og geografisk korrelation på produktionsomkostninger, besparelser på drivhusgasemissioner og energisystemet.

Kommissionens rapport skal navnlig vurdere indvirkningen på tilgængeligheden og prisoverkommeligheden af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, for industri og transport og på Unionens evne til at nå sine mål for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, under hensyntagen til Unionens strategi for importeret brint og brint produceret på hjemmemarkedet i overensstemmelse med artikel 22a og samtidig minimere stigningen i drivhusgasemissioner i elsektoren og det samlede energisystem. Hvis det i denne rapport konkluderes, at kravene ikke sikrer tilstrækkelig tilgængelighed og prisoverkommelighed af vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og ikke i væsentlig grad bidrager til drivhusgasemissionsbesparelser, integration af energisystemer og opfyldelsen af Unionens mål for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, for 2030 reviderer Kommissionen EU-metoden og vedtager, hvis det er relevant, en delegeret retsakt i overensstemmelse med artikel 35 for at ændre denne metode med henblik på at foretage de nødvendige tilpasninger af kriterierne, som er fastsat i dette stykkes andet og tredje afsnit, for at lette opskaleringen af brintindustrien.»

18) I artikel 28 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 2, 3 og 4 udgår.

b) Stk. 5 affattes således:

»5. Senest den 30. juni 2024 vedtager Kommissionen delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 35 som supplement til dette direktiv ved at præcisere den metode, der skal bestemme andelen af biobrændstoffer og biogas til transport, der stammer fra biomasse forarbejdet med fossile brændstoffer i en fælles proces.«

c) Stk. 7 affattes således:

»7. Senest den 31. december 2025 vurderer Kommissionen inden for rammerne af den vurdering, der gennemføres hvert andet år af de fremskridt, der er gjort i henhold til forordning (EU) 2018/1999, om den i dette direktivs artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra b), fastlagte forpligtelse vedrørende avancerede biobrændstoffer og biogas produceret af råprodukter, der er opført i dette direktivs bilag IX, del A, effektivt fremmer innovation og sikrer drivhusgasemissionsbesparelser i transportsektorerne. Kommissionen analyserer i denne vurdering, hvorvidt anvendelsen af denne artikel effektivt undgår dobbelttælling af vedvarende energi.

Kommissionen forelægger, hvis det er relevant, et forslag om ændring af den i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra b), fastlagte forpligtelse vedrørende avancerede biobrændstoffer og biogas produceret af råprodukter, der er opført i bilag IX, del A.«

19) I artikel 29 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 1 foretages følgende ændringer:

i) Første afsnit, litra a), affattes således:

»a) bidrager til medlemsstaternes andel af vedvarende energi og de mål, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, artikel 15a, stk. 1, artikel 22a, stk. 1, artikel 23, stk. 1, artikel 24, stk. 4, og artikel 25, stk. 1.«

ii) Andet afsnit affattes således:

»Biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler, der er fremstillet af affald og restprodukter, bortset fra restprodukter, som stammer fra landbrug, akvakultur, fiskeri og skovbrug, skal dog kun opfylde drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne fastlagt i stk. 10 for at blive taget i betragtning med henblik på de i første afsnits litra a), b) og c) omhandlede formål. Hvis der bruges blandet affald, kan medlemsstaterne forpligte operatørerne til at anvende sorteringsanlæg til blandet affald, som har til formål at fjerne fossile materialer. Nærværende afsnit finder også anvendelse på affald og restprodukter, som først forarbejdes til et produkt, inden de videreforarbejdes til biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler.«

iii) Fjerde afsnit affattes således:

»Biomassebrændsler skal opfylde bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne i stk. 2-7 og 10, hvis de anvendes:

a) for faste biomassebrændsler, i anlæg til produktion af elektricitet, opvarmning og køling med en samlet nominel indfyret termisk effekt svarende til 7,5 MW eller derover

b) for gasformige biomassebrændsler, i anlæg til produktion af elektricitet, opvarmning og køling med en samlet nominel indfyret termisk effekt på 2 MW eller derover

c) for anlæg, der producerer gasformige biomassebrændsler, med følgende gennemsnitlige strømnings-hastighed for biomethan:

i) over 200 m³ methanækvivalent/h målt ved standardtemperatur og -tryk, dvs. 0 °C og 1 bar atmosfærisk tryk

ii) hvis biogassen består af en blanding af methan og ikkebrændbar anden gas, for strømningshastigheden for methan, den tærskel, der er fastsat i nr. i), genberegnet proportionalt med den volumetriske andel af methan i blandingen.

Medlemsstaterne kan anvende bæredygtighedskriterier og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier på anlæg med lavere samlet nominel indfyret termisk effekt eller strømningshastigheden for biomethan.«

b) Stk. 3 affattes således:

»3. Biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler, der produceres af biomasse fra landbrug, der tages i betragtning med henblik på de i stk. 1, første afsnit, litra a), b) og c), omhandlede formål, må ikke fremstilles af råmaterialer fra et areal med høj biodiversitetsværdi, dvs. et areal, der havde en af følgende statusser i januar 2008 eller derefter, uanset om arealet stadig har denne status:

a) primærskov og andre træbevoksede arealer, dvs. skov og andre træbevoksede arealer med hjemmehørende arter, hvor der ikke er noget klart synligt tegn på menneskelig aktivitet, og hvor de økologiske processer ikke er forstyrret i væsentlig grad, og gammelgroede skove vækst som defineret i det land, hvor skoven er beliggende

b) skove og andre træbevoksede arealer med høj biodiversitet, som er artsrige og ikke nedbrudte og af den relevante kompetente myndighed er blevet udpeget som areal med høj biodiversitet, medmindre det dokumenteres, at produktionen af dette råmateriale ikke har forstyrret disse naturbeskyttelsesformål

c) områder:

i) der ved lov har fået status som, eller af den relevante kompetente myndighed er udlagt som, naturbeskyttelsesområde, medmindre det dokumenteres, at produktionen af dette råmateriale ikke har forstyrret disse naturbeskyttelsesformål, eller

ii) til beskyttelse af sjældne, truede eller udryddelsestruede økosystemer eller arter, der er anerkendt i internationale aftaler eller er medtaget på lister udarbejdet af mellemstatslige organisationer eller Den Internationale Naturværnsunion, idet disse områder dog skal være anerkendt i overensstemmelse med artikel 30, stk. 4, første afsnit, medmindre det dokumenteres, at produktionen af dette råmateriale ikke har forstyrret disse naturbeskyttelsesformål

d) græsarealer med høj biodiversitet på over en ha, som er:

i) naturlige, dvs. græsarealer, der ville forblive græsarealer uden menneskelig intervention, og som opretholder den naturlige artssammensætning og de økologiske kendetegn og processer, eller

ii) ikkenaturlige, dvs. græsarealer, der ville ophøre med at være græsarealer uden menneskelig intervention, og som er artsrige og ikke nedbrudte og af en relevant kompetent myndighed er blevet udpeget som areal med høj biodiversitet, medmindre det dokumenteres, at det er nødvendigt at høste råmaterialet for at bevare deres status som græsarealer med høj biodiversitet, eller

e) heder.

Hvis betingelserne fastsat i stk. 6, litra a), nr. vi) og vii), ikke er opfyldt, finder nærværende stykkes første afsnit, med undtagelse af litra c), også anvendelse på biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler produceret af skovbiomasse.

Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter, der præciserer kriterierne nærmere med henblik på at afgøre, hvilke græsarealer skal være omfattet af nærværende stykkes første afsnit, litra d). Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 34, stk. 3.«

c) I stk. 4 tilføjes følgende afsnit:

»Hvis betingelserne fastsat i stk. 6, litra a), nr. vi) og vii), ikke er opfyldt, finder nærværende stykkes første afsnit, med undtagelse af litra b) og c), og nærværende stykkes andet afsnit også anvendelse på biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler produceret af skovbiomasse.«

d) Stk. 5 affattes således:

»5. Biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler produceret af biomasse fra landbrug, der tages i betragtning med henblik på de i stk. 1, første afsnit, litra a), b) og c), omhandlede formål, må ikke fremstilles af råmaterialer fra arealer, der var tørvebundsarealer i januar 2008, medmindre det dokumenteres, at dyrkning og høst af dette råmateriale ikke indebærer afvanding af hidtil udrænet jord. Hvis betingelserne fastsat i stk. 6, litra a), nr. vi) og vii), ikke er opfyldt, finder dette stykke også anvendelse på biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler produceret af skovbiomasse.«

e) I stk. 6 foretages følgende ændringer:

i) Litra a), nr. iii) og iv), affattes således:

»iii) at områder, der ved international eller national ret eller af den relevante kompetente myndighed er udlagt som naturbeskyttelsesområder, herunder i vådområder, græsarealer, heder og tørvemoser, beskyttes med henblik på at bevare biodiversiteten og forhindre ødelæggelse af levesteder

iv) at fældningen udføres under hensyntagen til opretholdelsen af jordbundens kvalitet og biodiversiteten i overensstemmelse med principperne for bæredygtig skovforvaltning med det formål at forebygge alle skadelige virkninger på en sådan måde, at hugst af stubbe og rødder, forringelse af primærskove og gammelgroede skove som defineret i det land, hvor skoven er beliggende, eller omdannelse til plantageskove og fældning på sårbar jord undgås, at fældningen udføres i overensstemmelse med maksimumstærsklerne for store renafrifter som defineret i det land, hvor skoven er beliggende, og med lokalt og økologisk passende tærskler for udtagningen af dødt ved, og at fældningen udføres i overensstemmelse med krav om anvendelse af hugstsystemer, der minimerer alle skadelige virkninger på jordbundskvaliteten, herunder jordkompaktering, og på biodiversitetslementer og levesteder:«

ii) I litra a) tilføjes følgende numre:

»vi) at skove, hvor skovbiomassen høstes, ikke stammer fra arealer, som har den status, der er omhandlet i henholdsvis stk. 3, litra a), b), d) og e), stk. 4, litra a), og stk. 5, på de samme betingelser for fastlæggelse af status for arealer som fastsat i disse stykker, og

vii) at anlæg, der producerer biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler af skovbiomasse, afgiver en revisionserklæring understøttet af interne processer på virksomhedsniveau med henblik på de revisioner, der gennemføres i henhold til artikel 30, stk. 3, om, at skovbiomassen ikke stammer fra de arealer, der er omhandlet i nærværende afsnits nr. vi).«

iii) Litra b), nr. iii) og iv), affattes således:

»iii) at områder, der ved international eller national ret eller af den relevante kompetente myndighed er udlagt som naturbeskyttelsesområder, herunder i vådområder, græsarealer, heder og tørvemoser, beskyttes med det formål at bevare biodiversiteten og forhindre ødelæggelse af levesteder, medmindre det dokumenteres, at fældning af dette råmateriale ikke indvirker på disse naturbeskyttelsesområder

iv) at fældningen udføres under hensyntagen til opretholdelsen af jordbundens kvalitet i overensstemmelse med principperne for bæredygtig skovforvaltning og biodiversiteten med det formål at forebygge alle skadelige virkninger på en sådan måde, at fældning af stubbe og rødder, forringelse af primærskove og gammelgroede skove som defineret i det land, hvor skoven er beliggende, eller omdannelse til plantageskove og fældning på sårbar jord undgås, at fældningen udføres i overensstemmelse med maksimumstærsklerne for store renafrifter som defineret i det land, hvor skoven er beliggende, og med lokalt og økologisk passende tærskler for udtagningen af dødt ved, og udføres i overensstemmelse med krav om anvendelse af hugstsystemer, der minimerer alle skadelige virkninger på jordbundskvaliteten, herunder jordkompaktering, og på biodiversitetslementer og levesteder, og«

f) Følgende stykker indsættes:

»7a. Produktionen af biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler fra indenlandsk skovbiomasse skal være i overensstemmelse med medlemsstaternes forpligtelser og mål som fastsat i artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/841 (*) og med de politikker og foranstaltninger, som medlemsstaterne har beskrevet i sine integrerede nationale energi- og klimaplaner forelagt i henhold til artikel 3 og 14 i forordning (EU) 2018/1999.

7b. Som led i deres endelige ajourførte integrerede nationale energi- og klimaplan, der skal forelægges senest den 30. juni 2024 i henhold til artikel 14, stk. 2, i forordning (EU) 2018/1999, skal medlemsstaterne medtage alt følgende:

a) en vurdering af den indenlandske forsyning af skovbiomasse, der er til rådighed til energiformål i 2021-2030 i overensstemmelse med kriterierne i nærværende artikel

b) en vurdering af foreneligheden af den forventede anvendelse af skovbiomasse til produktionen af energi med medlemsstaternes mål og budgetter for 2026-2030 som fastsat i artikel 4 i forordning (EU) 2018/841, og

- c) en beskrivelse af de nationale foranstaltninger og politikker, der sikrer forenelighed med disse mål og budgetter.

Medlemsstaterne aflægger rapport til Kommissionen om de foranstaltninger og politikker, der er omhandlet i nærværende stykkes første afsnit, litra c), som led i deres integrerede nationale energi- og klimastatusrapporter, der forelægges i henhold til artikel 17 i forordning (EU) 2018/1999.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/841 af 30. maj 2018 om medtagelse af drivhusgasemissioner og -optag fra arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug i klima- og energirammen for 2030 og om ændring af forordning (EU) nr. 525/2013 og afgørelse nr. 529/2013/EU (EUT L 156 af 19.6.2018, s. 1).«

- g) Stk. 10, første afsnit, litra d), erstattes af følgende:

- »d) for produktion af elektricitet, opvarmning og køling fra biomassebrændsler, der anvendes i anlæg, der er sat i drift efter den 20. november 2023, mindst 80 %
- e) for produktion af elektricitet, opvarmning og køling fra biomassebrændsler, der anvendes i anlæg med en samlet nominel indfyret termisk effekt svarende til eller over 10 MW, der er sat i drift mellem den 1. januar 2021 og den 20. november 2023, mindst 70 % indtil den 31. december 2029 og mindst 80 % fra den 1. januar 2030
- f) for produktion af elektricitet, opvarmning og køling fra gasformige biomassebrændsler, der anvendes i anlæg med en samlet nominel indfyret termisk effekt svarende til eller under 10 MW, der er sat i drift mellem den 1. januar 2021 og den 20. november 2023, mindst 70 %, indtil de har været i drift i 15 år, og mindst 80 %, efter at de har været i drift i 15 år
- g) for produktion af elektricitet, opvarmning og køling fra biomassebrændsler, der anvendes i anlæg med en samlet nominel indfyret termisk effekt svarende til eller over 10 MW, der er sat i drift inden den 1. januar 2021, mindst 80 %, når de har været i drift i 15 år, dog tidligst fra den 1. januar 2026 og senest fra den 31. december 2029
- h) for produktion af elektricitet, opvarmning og køling fra gasformige biomassebrændsler, der anvendes i anlæg med en samlet nominel indfyret termisk effekt svarende til eller under 10 MW, som er sat i drift før den 1. januar 2021, mindst 80 %, når de har været i drift i 15 år, og tidligst fra den 1. januar 2026.«

- h) Stk. 13, litra a) og b), affattes således:

- »a) anlæg beliggende i en region i den yderste periferi som omhandlet i artikel 349 i TEUF, i det omfang disse faciliteter producerer elektricitet eller opvarmning eller køling fra biomassebrændsel og biobrændsler eller producerer biobrændstoffer, og
- b) biomassebrændsel og biobrændsler, der anvendes i anlæg nævnt i dette afsnits litra a), uanset den pågældende biomasses oprindelsessted, og biobrændstoffer produceret i disse anlæg, forudsat at sådanne kriterier er objektivt begrundede med det formål at sikre den pågældende region i den yderste periferi adgang til sikker energi og en smidig overgang til de kriterier, der er fastsat i denne artikels stk. 2-7, 10 og 11, og derved give incitament til overgangen fra fossile brændstoffer til bæredygtige biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler.«

- i) Følgende stykke tilføjes:

»15. Indtil den 31. december 2030 kan energi fra biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler også tages i betragtning med henblik på de i nærværende artikels stk. 1, første afsnit, litra a), b) og c), omhandlede formål, hvis:

- a) der blev ydet støtte inden den 20. november 2023 i overensstemmelse med de bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier, der er fastsat i artikel 29 i den affattelse, der var gældende den 29. september 2020, og

- b) støtten blev ydet i form af langsigtet støtte, for hvilken der er fastsat et fast beløb ved støtteperiodens begyndelse, og forudsat at der er indført en korrektionsmekanisme for at sikre, at der ikke forekommer overkompensation.»

20) Følgende artikel indsættes:

»Artikel 29a

Drivhusgasemissionsbesparelseskriterier for vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og genanvendt kulstofbrændsel

1. Energi fra vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, medregnes kun i medlemsstaternes andel af vedvarende energi og de mål, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1, artikel 15a, stk. 1, artikel 22a, stk. 1, artikel 23, stk. 1, artikel 24, stk. 4, og artikel 25, stk. 1, hvis besparelserne i drivhusgasemissionerne som følge af anvendelsen af disse brændstoffer er på mindst 70 %.

2. Energi fra genanvendt kulstofbrændsel kan kun medregnes i de mål, der er omhandlet i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), hvis besparelserne i drivhusgasemissionerne som følge af anvendelsen af disse brændstoffer er på mindst 70 %.

3. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 35 med henblik på at supplere dette direktiv ved at præcisere metoden til vurdering af drivhusgasemissionsbesparelser fra vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, og fra genanvendt kulstofbrændsel. Metoden skal sikre, at der ikke sker godskrivning for undgåede emissioner for CO₂ fra fossile kilder, hvis opsamling allerede har modtaget en emissionskredit i henhold til andre retlige bestemmelser. Metoden skal omfatte drivhusgasemissioner for hele deres livscyklus og tage hensyn til indirekte emissioner som følge af omdirigering af rigide input såsom affald, der anvendes til fremstilling af genanvendt kulstofbrændsel.»

21) I artikel 30 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 1, første afsnit, affattes indledningen således:

»1. Hvor vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel skal tages i betragtning i forbindelse med de mål, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1, artikel 15a, stk. 1, artikel 22a, stk. 1, artikel 23, stk. 1, artikel 24, stk. 4, og artikel 25, stk. 1, kræver medlemsstaterne, at de økonomiske aktører ved hjælp af obligatoriske uafhængige og gennemsigtige revisioner i overensstemmelse med den gennemførelsesretsakt, der er vedtaget i henhold til nærværende artikels stk. 8, dokumenterer, at bæredygtighedskriterierne og drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne i artikel 29, stk. 2-7 og 10, og artikel 29a, stk. 1 og 2, for vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel er opfyldt. Til dette formål kræver de, at de økonomiske aktører anvender et massebalancesystem, der:«

b) Stk. 2 affattes således:

»2. Når et parti er forarbejdet, skal oplysninger om partiets bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskarakteristika justeres og tildeles det pågældende output i overensstemmelse med følgende regler:

a) når forarbejdningen af et parti råmaterialer kun giver ét output, som er bestemt til produktion af biobrændstoffer, flydende biobrændsler eller biomassebrændsel, vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, eller genanvendt kulstofbrændsel, skal partiets størrelse og de tilknyttede mængder af bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskarakteristika justeres ved at anvende en omregningsfaktor, der repræsenterer forholdet mellem mængden af det output, som er bestemt til en sådan produktion, og massen af det råmateriale, som indgår i processen

b) når forarbejdningen af et parti råmaterialer resulterer i mere end ét output, som er bestemt til produktion af biobrændstoffer, flydende biobrændsler eller biomassebrændsel, vedvarende brændstoffer, der ikke er af biologisk oprindelse, eller genanvendt kulstofbrændsel, skal der for hvert output anvendes en særskilt omregningsfaktor og en særskilt massebalance.«

c) Stk. 3, første og andet afsnit, affattes således:

»Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at sikre, at økonomiske aktører forelægger pålidelige oplysninger om overholdelsen af bæredygtighedskriterierne og drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne i artikel 29, stk. 2-7 og 10, og artikel 29a, stk. 1 og 2, og at de økonomiske aktører efter anmodning stiller de data, der blev anvendt til at udarbejde oplysningerne, til rådighed for den relevante medlemsstat. Medlemsstaterne kræver af økonomiske aktører, at de sørger for en tilstrækkelig standard for uafhængig revision af de oplysninger, som de forelægger, og at de dokumenterer, at dette er blevet gjort. For at overholde artikel 29, stk. 3, litra a), b) og d), stk. 4, litra a), stk. 5, litra a), stk. 6, litra a), og stk. 7, litra a), kan første- eller andenpartsrevisionen anvendes frem til skovbiomassens første indsamlingssted. Revisionen skal bekræfte, at de systemer, der anvendes af de økonomiske aktører, er nøjagtige, pålidelige og sikret mod svindel, herunder ved en kontrol, som sikrer, at materialer ikke bevidst ændres eller kasseres, så partiet eller en del deraf kan blive til affald eller et restprodukt. Revisionen skal også evaluere frekvensen og metoden i prøveudtagningen og dataenes pålidelighed.

De forpligtelser, der er fastlagt i dette stykke, finder anvendelse, uanset om de vedvarende brændstoffer og det genanvendte kulstofbrændsel er produceret inden for eller er importeret til Unionen. Oplysninger om geografisk oprindelse og typen af råprodukt for biobrændstofferne, biobrændslerne og biomassebrændslerne for hver brændstofleverandør stilles til rådighed for forbrugerne på en ajourført, let tilgængelig og brugervenlig måde på operatørernes, leverandørernes eller de relevante kompetente myndigheders websteder og ajourføres en gang om året.«

d) Stk. 4, første afsnit, affattes således:

»4. Kommissionen kan træffe afgørelse om, at frivillige nationale eller internationale ordninger, der fastsætter standarder for fremstilling af vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel, leverer nøjagtige data om drivhusgasemissionsbesparelser med henblik på artikel 29, stk. 10, og artikel 29a, stk. 1 og 2, påviser overholdelsen af artikel 27, stk. 6, og artikel 31a, stk. 5, eller påviser, at partier af biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler opfylder bæredygtighedskriterierne i artikel 29, stk. 2-7. Operatørerne kan i forbindelse med deres påvisning af, at kriterierne fastsat i artikel 29, stk. 6 og 7, er opfyldt, forelægge den krævede dokumentation direkte på kildeområdeniveau. Kommissionen kan med henblik på artikel 29, stk. 3, første afsnit, litra c), nr. ii), anerkende områder til beskyttelse af sjældne, truede eller udryddelsestruede økosystemer eller arter, der er anerkendt ved internationale aftaler eller er medtaget på lister udarbejdet af mellemstatslige organisationer eller Den Internationale Naturværnsunion.«

e) Stk. 6 affattes således:

»6. Medlemsstaterne kan oprette nationale ordninger, hvor overholdelse af bæredygtighedskriterierne og drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne i artikel 29, stk. 2-7 og 10, og artikel 29a, stk. 1 og 2, i overensstemmelse med den metode, der er udviklet i henhold til artikel 29a, stk. 3, verificeres i hele sporbarhedskæden med deltagelse af de kompetente myndigheder. Disse ordninger kan også anvendes til at verificere nøjagtigheden og fuldstændigheden af de oplysninger, som de økonomiske aktører har registreret i EU-databasen, til at påvise overensstemmelse med artikel 27, stk. 6, og til certificering af biobrændstoffer, biobrændsel og biomassebrændsler med lav risiko for indirekte ændringer i arealanvendelsen.

En medlemsstat kan give meddelelse om en sådan national ordning til Kommissionen. Kommissionen prioriterer vurderingen af en sådan ordning med henblik på at lette gensidig bilateral og multilateral anerkendelse af disse ordninger. Kommissionen kan ved hjælp af gennemførelsesretsakter bestemme, hvorvidt en således meddelt national ordning opfylder betingelserne fastsat i dette direktiv. Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 34, stk. 3.

Når Kommissionen bestemmer, at en således meddelt national ordning opfylder betingelserne fastsat i dette direktiv, må andre ordninger, der er anerkendt af Kommissionen i henhold til denne artikel, ikke afvise gensidigt at anerkende den pågældende medlemsstats nationale ordning, hvad angår kontrol af overholdelsen af de kriterier, for hvilke den er blevet anerkendt af Kommissionen.

For anlæg til produktion af elektricitet, opvarmning og køling med en samlet nominal indfyret termisk effekt på mellem 7,5 og 20 MW kan medlemsstaterne indføre forenklede nationale verifikationsordninger for at sikre opfyldelse af bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne i artikel 29, stk. 2-7 og 10. For de samme anlæg skal de gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 8, fastsætte ensartede betingelser for forenklede frivillige verifikationsordninger for at sikre opfyldelse af bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne i artikel 29, stk. 2-7 og 10.«

f) Stk. 9, første afsnit, affattes således:

»9. Såfremt en økonomisk aktør fremlægger dokumentation eller data, der er opnået i overensstemmelse med en ordning, der har været genstand for en afgørelse i henhold til stk. 4 eller 6, kan en medlemsstat ikke kræve, at den økonomiske aktør fremlægger yderligere dokumentation for, at de elementer, der er omfattet af ordningen, og som Kommissionen har anerkendt ordningen for, er overholdt.«

g) Stk. 10 affattes således:

»10. På anmodning af en medlemsstat, som kan være på grundlag af en anmodning fra en økonomisk aktør, undersøger Kommissionen på grundlag af al tilgængelig dokumentation, om bæredygtighedskriterierne og drivhusgasemissionsbesparelseskriterierne fastsat i artikel 29, stk. 2-7 og 10, og artikel 29a, stk. 1 og 2, er opfyldt for så vidt angår en kilde til vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel.

Senest seks måneder efter modtagelsen af en sådan anmodning bestemmer Kommissionen ved hjælp af gennemførelsesretsakter, hvorvidt den pågældende medlemsstat:

- a) kan tage vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel fra denne kilde i betragtning med henblik på de i artikel 29, stk. 1, første afsnit, litra a), b) og c), omhandlede formål, eller
- b) uanset stk. 9 kan kræve, at leverandører af kilden til vedvarende brændstoffer og genanvendt kulstofbrændsel, fremlægger yderligere dokumentation for overholdelse af disse bæredygtighedskriterier og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier og disse drivhusgasemissionsbesparelseskriterier.

Den i nærværende stykkes andet afsnit omhandlede gennemførelsesretsakt vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 34, stk. 3.«

22) Følgende artikel indsættes:

»Artikel 31a

EU-database

1. Senest den 21. november 2024 sikrer Kommissionen, at der oprettes en EU-database, som gør det muligt at spore flydende og gasformige vedvarende brændstoffer og genanvendte kulstofbrændsler (»EU-databasen«).

2. Medlemsstaterne pålægger de pågældende økonomiske aktører rettidigt at indlæse nøjagtige data om gennemførte transaktioner og disse brændstoffers bæredygtighedsegenskaber i EU-databasen, herunder deres drivhusgasemissioner for hele deres livscyklus fra produktionsstedet til det tidspunkt, hvor de markedsføres i Unionen. Med henblik på at indlæse data i EU-databasen skal det sammenkoblede gassystem anses for at være ét enkelt massebalancesystem. Data om tilførsel og udtrækning af vedvarende gasformige brændstoffer skal gives i EU-databasen. Oplysninger om, hvorvidt der er ydet støtte til produktion af et bestemt parti brændstof, og i givet fald fra hvilken type støtteordning, skal også indlæses i databasen. Disse data kan indlæses i EU-databasen via nationale databaser.

Hvor det er hensigtsmæssigt med henblik på at forbedre sporbarheden af data i hele forsyningskæden, tillægges Kommissionen beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 35 for at supplere dette direktiv med henblik på yderligere at udvide omfanget af de data, der skal medtages i EU-databasen, til at omfatte relevante data fra produktions- eller indsamlingsstedet for de råvarer, der anvendes til brændstofproduktionen.

Medlemsstaterne kræver, at brændstofleverandørerne indlæser de data, der er nødvendige for at kontrollere, at kravene i artikel 25, stk. 1, første afsnit, er opfyldt, i Unionens database.

Uanset første, andet og tredje afsnit angiver de økonomiske aktører for gasformige brændstoffer, der tilføres Unionens sammenkoblede gasinfrastruktur, i tilfælde af at medlemsstaten beslutter at supplere massebalancesystemet med oprindelsesgarantier, data om de gennemførte transaktioner og bæredygtighedskarakteristika og andre relevante data såsom drivhusgasemissioner fra brændstofferne frem til tilførselspunktet til den sammenkoblede gasinfrastruktur.

3. Medlemsstaterne har adgang til EU-databasen med henblik på overvågning og kontrol af data.
4. Hvis der er udstedt oprindelsesgarantier for produktion af et parti vedvarende gas, sikrer medlemsstaterne, at disse oprindelsesgarantier overføres til EU-databasen på det tidspunkt, hvor et parti vedvarende gas registreres i EU-databasen, og annulleres, efter at sendingen af vedvarende gas er trukket ud af Unionens sammenkoblede gasinfrastruktur. Når sådanne oprindelsesgarantier er overført, må de ikke kunne handles uden for EU-databasen.
5. Medlemsstaterne sikrer inden for deres nationale retlige rammer, at nøjagtigheden og fuldstændigheden af de oplysninger, som de økonomiske aktører indlæser i databasen, kontrolleres, f.eks. ved hjælp af certificeringsorganer inden for rammerne af frivillige eller nationale ordninger, der er anerkendt af Kommissionen i henhold til artikel 30, stk. 4, 5 og 6, og som kan suppleres med en oprindelsesgarantiordning.

Sådanne frivillige eller nationale ordninger kan anvende tredjepartsdatasystemer til indsamling af data, forudsat at en sådan anvendelse er meddelt Kommissionen.

Hver medlemsstat kan anvende en allerede eksisterende national database, der er tilpasset til og forbundet med EU-databasen via en grænseflade, eller oprette en national database, der kan anvendes af økonomiske aktører som et redskab til at indsamle og indberette data og til at indlæse og overføre disse data til EU-databasen, forudsat at:

- a) den nationale database er i overensstemmelse med EU-databasen, herunder med hensyn til rettidigheden af dataoverførsel, typologien af overførte datasæt og protokollerne for datakvalitet og -kontrol
- b) medlemsstaterne sikrer, at de data, der indlæses i den nationale database, straks overføres til EU-databasen.

Medlemsstaterne kan oprette deres nationale database i overensstemmelse med national ret eller praksis, f.eks. for at tage hensyn til strengere nationale krav for så vidt angår bæredygtighedskriterier. Sådanne nationale databaser må ikke hindre overordnet sporbarhed af bæredygtige sendinger af råmaterialer eller brændstoffer, der skal indlæses i EU-databasen i overensstemmelse med dette direktiv.

Kontrollen af kvaliteten af de data, der er indlæst i EU-databasen ved hjælp af nationale databaser, bæredygtighedskarakteristikaene for de brændstoffer, der er knyttet til disse data, og den endelige godkendelse af transaktioner foretages udelukkende via EU-databasen. Dataenes nøjagtighed og fuldstændighed verificeres i overensstemmelse med Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/996 (*). De kan kontrolleres af certificeringsorganer.

Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om de nærmere karakteristika for deres nationale database. Efter denne meddelelse vurderer Kommissionen, om den nationale database opfylder kravene fastsat i tredje afsnit. Hvis det ikke er tilfældet, kan Kommissionen kræve, at medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at sikre, at disse krav opfyldes.

6. De aggregerede data fra EU-databasen gøres offentligt tilgængelige under behørig hensyntagen til beskyttelsen af kommercielt følsomme oplysninger og holdes ajour. Kommissionen offentliggør årlige rapporter og gør dem offentligt tilgængelige, om de data, der er indeholdt i Unionens database, herunder mængderne, den geografiske oprindelse og typen af råprodukt for brændstoffer.

(*) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2022/996 af 14. juni 2022 om regler for verifikation af bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier og kriterier for lav risiko for indirekte ændringer i arealanvendelsen (EUT L 168 af 27.6.2022, s. 1).«

23) I artikel 33 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 3 foretages følgende ændringer:

i) Første afsnit affattes således:

»3. Senest den 31. december 2027 forelægger Kommissionen, hvis det er relevant, et lovgivningsforslag om de lovgivningsmæssige rammer til fremme af energi fra vedvarende energikilder for perioden efter 2030.«

ii) Følgende afsnit tilføjes:

»Ved udarbejdelsen af det i dette stykkes første afsnit omhandlede lovgivningsforslag tager Kommissionen, hvor det er relevant, hensyn til:

- a) rådgivning fra det europæiske videnskabelige rådgivende organ om klimaændringer, der er oprettet i henhold til artikel 10a i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 401/2009 (*)
- b) det forventede vejledende EU-drivhusgasbudget som fastsat i artikel 4, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2021/1119 (**)
- c) de integrerede nationale energi- og klimaplaner, som medlemsstaterne har forelagt senest den 30. juni 2024 i henhold til artikel 14, stk. 2, i forordning (EU) 2018/1999
- d) de indhøstede erfaringer i forbindelse med gennemførelsen af dette direktiv, herunder dets bæredygtigheds- og drivhusgasemissionsbesparelseskriterier, og
- e) den teknologiske udvikling inden for energi fra vedvarende energikilder.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 401/2009 af 23. april 2009 om Det Europæiske Miljøagentur og Det Europæiske Miljøoplysnings- og Miljøovervågningsnet (EUT L 126 af 21.5.2009, s. 13).

(**) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 af 30. juni 2021 om fastlæggelse af rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 (»den europæiske klimalov«) (EUT L 243 af 9.7.2021, s. 1).«

b) Følgende stykke indsættes:

»3a) Kommissionen vurderer anvendelsen af de forpligtelser, der er fastsat i artikel 29, stk. 7a og 7b, og deres indvirkning på sikringen af bæredygtigheden af biobrændstoffer, biobrændsler og biomassebrændsler.«

24) I artikel 35 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 2 affattes således:

»2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 8, stk. 3, andet afsnit, artikel 26, stk. 2, fjerde afsnit, artikel 26, stk. 2, femte afsnit, artikel 27, stk. 3, artikel 27, stk. 4, artikel 27, stk. 6, fjerde afsnit, artikel 28, stk. 5, artikel 28, stk. 6, andet afsnit, artikel 29a, stk. 3, artikel 31, stk. 5, andet afsnit, og artikel 31a, stk. 2, andet afsnit, tillægges Kommissionen for en periode på fem år fra den 20. november 2023. Kommissionen udarbejder en rapport vedrørende delegationen af beføjelser senest ni måneder inden udløbet af femårsperioden. Delegationen af beføjelser forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse senest tre måneder inden udløbet af hver periode.«

b) Stk. 4 affattes således:

»4. Den i artikel 7, stk. 3, femte afsnit, artikel 8, stk. 3, andet afsnit, artikel 26, stk. 2, fjerde afsnit, artikel 26, stk. 2, femte afsnit, artikel 27, stk. 3, artikel 27, stk. 4, artikel 27, stk. 6, fjerde afsnit, artikel 28, stk. 5, artikel 28, stk. 6, andet afsnit, artikel 29a, stk. 3, artikel 31, stk. 5, og artikel 31a, stk. 2, andet afsnit, omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.«

c) Stk. 7 affattes således:

»7. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 7, stk. 3, femte afsnit, artikel 8, stk. 3, andet afsnit, artikel 26, stk. 2, fjerde afsnit, artikel 26, stk. 2, femte afsnit, artikel 27, stk. 3, artikel 27, stk. 4, artikel 27, stk. 6, fjerde afsnit, artikel 28, stk. 5, artikel 28, stk. 6, andet afsnit, artikel 29a, stk. 3, artikel 31, stk. 5, eller artikel 31a, stk. 2, andet afsnit, træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har underrettet Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.«

25) Bilagene ændres som anført i bilagene til nærværende direktiv.

Artikel 2

Ændringer af forordning (EU) 2018/1999

I forordning (EU) 2018/1999 foretages følgende ændringer:

1) I artikel 2 foretages følgende ændringer:

a) Nr. 11) affattes således:

»11) »Unionens 2030-mål for energi og klima«: det EU-dækkende bindende mål for reduktion af drivhusgasemissioner i 2030 omhandlet i artikel 4, stk. 1, i forordning (EU) 2021/1119, Unionens bindende mål for vedvarende energi i 2030 som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001, det overordnede mål på EU-plan om, at energieffektiviteten i 2030 skal være forbedret i henhold til artikel 4, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/1791 (*), og målet om, at 15 % af elnettet skal være sammenkoblet i 2030, samt eventuelle andre mål i denne henseende for 2030, der vedtages senere af Det Europæiske Råd eller af Europa-Parlamentet og af Rådet.

(*) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/1791 af 13. september 2023 om energieffektivitet og om ændring af forordning (EU) 2023/955 (EUT L 231 af 20.9.2023, s. 1).«

b) Nr. 20, litra b), affattes således:

- »b) i forbindelse med Kommissionens henstillinger på baggrund af vurderingen i henhold til artikel 29, stk. 1, litra b), med hensyn til energi fra vedvarende energikilder, en medlemsstats tidlige gennemførelse af sit bidrag til Unionens bindende mål for vedvarende energi for 2030 som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001, målt i forhold til de nationale referencepunkter for vedvarende energi«.

2) Artikel 4, litra a), nr. 2), affattes således:

»2) for vedvarende energis vedkommende:

med henblik på at nå Unionens bindende mål for vedvarende energi for 2030 som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001, et bidrag til opfyldelsen af dette mål i form af medlemsstatens andel af energi fra vedvarende energikilder i det endelige bruttoenergiforbrug i 2030 med en vejledende forløbskurve for bidraget fra og med 2021. Den vejledende forløbskurve skal senest i 2022 nå et referencepunkt på mindst 18 % af den samlede stigning i andelen af energi fra vedvarende energikilder mellem den pågældende medlemsstats bindende nationale 2020-mål og dens bidrag til 2030-målet. Den vejledende forløbskurve skal senest i 2025 nå et referencepunkt på mindst 43 % af den samlede stigning i andelen af energi fra vedvarende energikilder mellem den pågældende medlemsstats bindende nationale 2020-mål og dens bidrag til 2030-målet. Den vejledende forløbskurve skal senest i 2027 nå et referencepunkt på mindst 65 % af den samlede stigning i andelen af energi fra vedvarende energikilder mellem den pågældende medlemsstats bindende nationale 2020-mål og dens bidrag til 2030-målet.

Den vejledende forløbskurve skal senest i 2030 mindst nå medlemsstatens planlagte bidrag. Hvis en medlemsstat forventer at overgå sit bindende nationale 2020-mål, kan dens vejledende forløbskurve starte på det niveau, som det forventes at opnå. Medlemsstaternes vejledende forløb skal samlet lede op til Unionens referencepunkter i 2022, 2025 og 2027 og til Unionens bindende mål for vedvarende energi for 2030 som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001. En medlemsstat kan, uafhængigt af dens bidrag til Unionens mål og dens vejledende forløbskurve med henblik på denne forordning, frit fastsætte højere ambitioner for dens nationale politikker«.

3) Artikel 5, stk. 2, affattes således:

»2. Medlemsstaterne skal i fællesskab sikre, at summen af deres bidrag udgør mindst niveauet for Unionens bindende mål for vedvarende energi for 2030 som fastsat i artikel 3, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001.«

4) Artikel 29, stk. 2, affattes således:

»2. Hvad angår vedvarende energi, skal Kommissionen som led i sin i stk. 1 omhandlede vurdering vurdere de opnåede fremskridt mht. andelen af energi fra vedvarende energikilder i Unionens endelige bruttoenergiforbrug på grundlag af en vejledende EU-forløbskurve, der tager udgangspunkt i 20 % i 2020, når referencepunkter på mindst 18 % i 2022, 43 % i 2025 og 65 % i 2027 af den samlede stigning i andelen af energi fra vedvarende energikilder mellem Unionens 2020-mål for vedvarende energi og Unionens 2030-mål for vedvarende energi og når Unionens bindende mål for vedvarende energi for 2030 som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv (EU) 2018/2001.«

Artikel 3

Ændringer af direktiv 98/70/EF

I direktiv 98/70/EF foretages følgende ændringer:

1) Artikel 1 affattes således:

»Artikel 1

Anvendelsesområde

I dette direktiv fastsættes, for så vidt angår vejgående køretøjer og ikkevejgående maskiner, herunder fartøjer til sejlads på indre vandveje, når de ikke er til søs, landbrugs- og skovbrugstraktorer samt fritidsfartøjer, når de ikke er til søs, med udgangspunkt i sundheds- og miljømæssige hensyn tekniske specifikationer for brændstoffer til brug i motorkøretøjer med styret tænding og motorkøretøjer med kompressionstænding, under hensyntagen til de tekniske krav til disse motorer.«

2) I artikel 2 affattes nr. 8) og 9) således:

»8) »leverandør«: »brændstofleverandør« som defineret i artikel 2, stk. 2, nr. 38), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 (*)

9) »biobrændstoffer«: »biobrændstoffer« som defineret i artikel 2, stk. 2, nr. 33), i direktiv (EU) 2018/2001

(*) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/2001 af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder (EUT L 328 af 21.12.2018, s. 82).«

3) I artikel 4 foretages følgende ændringer:

a) Stk. 1, andet afsnit, affattes således:

»Medlemsstaterne kræver, at leverandørerne sikrer, at der markedsføres diesel med et indhold af fedtsyremethylestere (FAME) på op til 7 %.«

b) Stk. 2 affattes således:

»2. Medlemsstaterne sikrer, at det højest tilladte svovlindhold i gasolie bestemt til brug i mobile ikkevejgående maskiner, herunder fartøjer til sejlads på indre vandveje, landbrugs- og skovbrugstraktorer samt fritidsfartøjer højst er 10 mg/kg. Medlemsstaterne sikrer, at andre flydende brændstoffer end disse gasolier kun kan anvendes i fartøjer til sejlads ad indre vandveje og fritidsfartøjer, hvis svovlindholdet i disse flydende brændstoffer ikke overstiger det højest tilladte indhold i disse gasolier.«

4) Artikel 7a til 7e udgår.

5) I artikel 9 foretages følgende ændringer:

a) I stk. 1 udgår litra g), h), i) og k).

b) Stk. 2 udgår.

6) Bilag I, II, IV og V ændres i overensstemmelse med bilag II til nærværende direktiv.

Artikel 4

Overgangsbestemmelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at de data, der indsamles og indberettes til den myndighed, som medlemsstaten har udpeget, for år 2023, eller en del deraf i henhold til artikel 7a, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 7a, stk. 7, i direktiv 98/70/EF, som udgår ved artikel 3, nr. 4), i nærværende direktiv, forelægges for Kommissionen.

2. Kommissionen medtager de data, der er omhandlet i denne artikels stk. 1, i enhver rapport, som den er forpligtet til at forelægge i henhold til direktiv 98/70/EF.

Artikel 5

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 21. maj 2025.

Uanset nærværende stykkes første afsnit sætter medlemsstaterne de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme artikel 1, nr. 6), med hensyn til artikel 15 e i direktiv (EU) 2018/2001 og artikel 1, nr. 7), med hensyn til artikel 16, 16b, 16c, 16d, 16e og 16f i nævnte direktiv senest den 1. juli 2024.

De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale love og bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 6

Ophævelse

Rådets direktiv (EU) 2015/652 ophæves med virkning fra den 1. januar 2025.

Artikel 7

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 18. oktober 2023.

På Europa-Parlamentets vegne
R. METSOLA
Formand

På Rådets vegne
J. M. ALBARES BUENO
Formand

BILAG I

I bilagene til direktiv (EU) 2018/2001 foretages følgende ændringer:

- 1) I bilag I slettes den sidste række i tabellen.
- 2) Følgende bilag indsættes:

»BILAG IA

NATIONALE OPVARMNINGS- OG KØLINGSBIDRAG TIL ANDELEN AF ENERGI FRA VEDVARENDE ENERGIKILDER I ENDELIGT BRUTTOENERGIFORBRUG I 2020-2030

	Yderligere tillæg til artikel 23, stk. 1 (i procentpoint) for perioden 2021-2025 (*)	Yderligere tillæg til artikel 23, stk. 1 (i procentpoint) for perioden 2026-2030 (**)	Heraf følgende andele inklusive tillæg, men eksklusive overskudsvarme og -kulde (i procentpoint)
Belgien	1,0	0,7	1,8
Bulgarien	0,7	0,4	1,5
Tjekkiet	0,8	0,5	1,6
Danmark	1,2	1,1	1,6
Tyskland	1,0	0,7	1,8
Estland	1,3	1,2	1,7
Irland	2,3	2,0	3,1
Grækenland	1,3	1,0	2,1
Spanien	0,9	0,6	1,7
Frankrig	1,3	1,0	2,1
Kroatien	0,8	0,5	1,6
Italien	1,1	0,8	1,9
Cypern	0,8	0,5	1,6
Letland	0,7	0,6	1,1
Litauen	1,7	1,6	2,1
Luxembourg	2,3	2,0	3,1
Ungarn	0,9	0,6	1,7
Malta	0,8	0,5	1,6
Nederlandene	1,1	0,8	1,9
Østrig	1,0	0,7	1,8
Polen	0,8	0,5	1,6
Portugal	0,7	0,4	1,5
Rumænien	0,8	0,5	1,6

	Yderligere tillæg til artikel 23, stk. 1 (i procentpoint) for perioden 2021-2025 (*)	Yderligere tillæg til artikel 23, stk. 1 (i procentpoint) for perioden 2026-2030 (**)	Heraf følgende andele inklusive tillæg, men eksklusive overskudsvarme og -kulde (i procentpoint)
Slovenien	0,8	0,5	1,6
Slovakiet	0,8	0,5	1,6
Finland	0,6	0,5	1,0
Sverige	0,7	0,7	0,7«

(*) Fleksibiliteten i artikel 23, stk. 2, litra b) og c), hvor den er taget i betragtning ved beregningen af tillæggene og de heraf følgende andele.

(**) Fleksibiliteten i artikel 23, stk. 2, litra b) og c), hvor den er taget i betragtning ved beregningen af tillæggene og de heraf følgende andele.«

3) Bilag III affattes således:

»BILAG III

ENERGIINDHOLDET I BRÆNDSTOFFER

Brændstof	Energiindhold pr. vægtenhed (nedre brændværdi, MJ/kg)	Energiindhold pr. volumenenhed (nedre brændværdi, MJ/l)
BRÆNDSTOFFER FRA BIOMASSE OG/ELLER FRA FORARBEJDNING AF BIOMASSE		
Biopropan	46	24
Ren vegetabilsk olie (olie, der er fremstillet af olieplanter ved presning, ekstraktion eller lignende processer, som kan være rå eller raffineret, men ikke kemisk modificeret)	37	34
Biodiesel — fedtsyremethylester (methylester fremstillet af olie med biomasseoprindelse)	37	33
Biodiesel — fedtsyreethylester (ethylester fremstillet af olie med biomasseoprindelse)	38	34
Biogas, som kan renses til naturgaskvalitet	50	—
Hydrogeneret (termokemisk behandlet med brint) olie af biomasseoprindelse, til brug som erstatning for diesel	44	34
Hydrogeneret (termokemisk behandlet med brint) olie af biomasseoprindelse, til brug som erstatning for benzin	45	30
Hydrogeneret (termokemisk behandlet med brint) olie af biomasseoprindelse, til brug som erstatning for jetbrændstof	44	34
Hydrogeneret (termokemisk behandlet med brint) olie af biomasseoprindelse, til brug som erstatning for LPG	46	24

Brændstof	Energiindhold pr. vægtenhed (nedre brændværdi, MJ/kg)	Energiindhold pr. volumenenhed (nedre brændværdi, MJ/l)
Sambehandlet olie (behandlet i et raffinaderi samtidigt med fossilt brændstof) af biomasseoprindelse eller pyrolyseret biomasseoprindelse, til brug som erstatning for diesel	43	36
Sambehandlet olie (behandlet i et raffinaderi samtidigt med fossilt brændstof) af biomasseoprindelse eller pyrolyseret biomasseoprindelse, til brug som erstatning for benzin	44	32
Sambehandlet olie (behandlet i et raffinaderi samtidigt med fossilt brændstof) af biomasseoprindelse eller pyrolyseret biomasseoprindelse, til brug som erstatning for jetbrændstof	43	33
Sambehandlet olie (behandlet i et raffinaderi samtidigt med fossilt brændstof) af biomasseoprindelse eller pyrolyseret biomasseoprindelse, til brug som erstatning for LPG	46	23
BRÆNDSTOFFER FRA VEDVARENDE ENERGIKILDER, SOM KAN FREMSTILLES AF FORSKELLIGE VEDVARENDE ENERGIKILDER, HERUNDER BIOMASSE		
Methanol fra vedvarende energikilder	20	16
Ethanol fra vedvarende energikilder	27	21
Propanol fra vedvarende energikilder	31	25
Butanol fra vedvarende energikilder	33	27
Fischer-Tropsch-diesel (en syntetisk kulbrinte eller en blanding af syntetiske kulbrinter, til brug som erstatning for diesel)	44	34
Fischer-Tropsch-benzin (en syntetisk kulbrinte eller en blanding af syntetiske kulbrinter fremstillet af biomasse, til brug som erstatning for benzin)	44	33
Fischer-Tropsch-jetbrændstof (en syntetisk kulbrinte eller en blanding af syntetiske kulbrinter fremstillet af biomasse, til brug som erstatning for jetbrændstof)	44	33
Fischer-Tropsch-LPG (en syntetisk kulbrinte eller en blanding af syntetiske kulbrinter, til brug som erstatning for LPG)	46	24
DME (dimethylether)	28	19
Brint fra vedvarende energikilder	120	—
Bio-ETBE (ethyl-tert-butylether, der er fremstillet ud fra ethanol)	36 (heraf 33 % fra vedvarende energikilder)	27 (heraf 33 % fra vedvarende energikilder)

Brændstof	Energiindhold pr. vægtenhed (nedre brændværdi, MJ/kg)	Energiindhold pr. volumenenhed (nedre brændværdi, MJ/l)
MTBE (methyl-tert-butylether, der er fremstillet ud fra methanol)	35 (heraf 22 % fra vedvarende energikilder)	26 (heraf 22 % fra vedvarende energikilder)
TAAE (tert-amylethylether, der er fremstillet ud fra ethanol)	38 (heraf 29 % fra vedvarende energi)	29 (heraf 29 % fra vedvarende energi)
TAME (tert-amylmethylether, der er fremstillet ud fra methanol)	36 (heraf 18 % fra vedvarende energikilder)	28 (heraf 18 % fra vedvarende energi)
THxEE (tert-hexylethylether, der er fremstillet ud fra ethanol)	38 (heraf 25 % fra vedvarende energi)	30 (heraf 25 % fra vedvarende energi)
THxME (tert-hexylmethylether, der er fremstillet ud fra methanol)	38 (heraf 14 % fra vedvarende energikilder)	30 (heraf 14 % fra vedvarende energi)
BRÆNDSTOFFER FRA IKKEVEDVARENDE ENERGIKILDER		
Benzin	43	32
Diesel	43	36
Jetbrændstof	43	34
Brint fra ikkevedvarende energikilder	120	—«

4) I bilag IV foretages følgende ændringer:

a) Overskriften affattes således:

»UDDANNELSE OG CERTIFICERING AF INSTALLATØRER OG DESIGNERE AF ANLÆG TIL VEDVARENDE ENERGI«.

b) Indledningen og punkt 1, 2 og 3 erstattes af følgende:

»De i artikel 18, stk. 3, omhandlede certificeringsordninger eller tilsvarende kvalifikationsordninger og uddannelsesprogrammer skal baseres på følgende kriterier:

1. Certificerings- eller kvalifikationsprocessen skal være gennemsigtig og nøje fastlagt af medlemsstaterne eller det administrative organ, de udpeger.
 - 1a. De certifikater, der udstedes af certificeringsorganer, skal være klart defineret og lette at identificere for arbejdstagere og erhvervsudøvere, der ønsker at opnå certificering.
 - 1b. Certificeringsprocessen skal gøre det muligt for installatører at erhverve den nødvendige teoretiske og praktiske viden og garantere tilstedeværelse af de færdigheder, der er nødvendige for at kunne installere anlæg af høj kvalitet, der fungerer pålideligt.
2. Installatører af biomasseanlæg, varmepumpeanlæg, systemer til overfladenær udnyttelse af geotermisk energi, solcelleanlæg og solvarmeanlæg, herunder energilagring, og ladestandere, skal være certificeret af et anerkendt uddannelsesprogram eller uddannelsessted eller tilsvarende kvalifikationsordninger.
3. Uddannelsessteder og -programmer anerkendes af medlemsstaterne eller de administrative organer, de udpeger. Det anerkendende organ skal sørge for, at uddannelsesstedet løbende tilbyder uddannelsesprogrammer, herunder opkvalificerings- og omskolingsprogrammer, er inkluderende og har god dækning både regionalt og nationalt.

Uddannelsesstedet skal råde over tilstrækkeligt teknisk udstyr til at kunne tilbyde praktisk uddannelse, herunder tilstrækkeligt laboratorieudstyr eller tilsvarende.

Uddannelsesstedet skal ud over grunduddannelsen tilbyde kortere emnespecifikke genopfrisknings- og opkvalificeringskurser organiseret i uddannelsesmoduler, der giver installatører og designere mulighed for at opnå nye kompetencer, udvide eller diversificere deres færdigheder på tværs af flere typer teknologi og i kombinationer heraf. Uddannelsesstedet skal sikre, at uddannelsen tilpasses ny teknologi for vedvarende energi i forbindelse med bygninger, industri og landbrug. Uddannelsesstederne skal anerkende erhvervede relevante færdigheder.

Uddannelsesprogrammerne og -modulerne skal udformes, så de muliggør livslang læring i anlæg for vedvarende energi, og de skal være forenelige med erhvervsuddannelse for førstegangsjobsøgende og voksne, der ønsker omskoling eller ny beskæftigelse.

Uddannelsesprogrammerne udformes med henblik på at lette erhvervelsen af kvalifikationer omfattende forskellige typer teknologi og løsninger og undgå begrænset specialisering inden for et bestemt mærke eller en bestemt teknologi. Uddannelsesstedet kan være producenten af udstyret eller anlægget, institutter eller foreninger.«

c) Punkt 5 affattes således:

- »5. Uddannelseskurset skal afsluttes med aflæggelse af en prøve med henblik på udstedelse af et certifikat eller et kvalifikationsbevis. Prøven skal omfatte en praktisk vurdering af korrekt installation af kedler og ovne til biomasse, varmepumpeanlæg, systemer til overfladenær udnyttelse af geotermisk energi, solcelleanlæg eller solvarmeanlæg, herunder energilagring, eller ladestandere med mulighed for fleksibelt elforbrug.«

d) I punkt 6), litra c), foretages følgende ændringer:

i) Indledningen affattes således:

- »c) Den teoretiske del af uddannelsen til installatør af varmepumpeanlæg bør give et overblik over situationen på markedet for varmepumper og omfatte forskellige regioners geotermiske energiressourcer og jordtemperatur, identifikation af jord- og bjergarter og deres varmeledningsevne, lovbestemmelser om udnyttelse af geotermiske energiressourcer, mulighederne for brug af varmepumper i bygninger og valg af det bedst egnede varmepumpeanlæg samt viden om anlæggenes tekniske krav, sikkerhed, luftfiltrering, tilslutning til varmekilden og systemdesign og integration med energilagringssystemer, herunder i kombination med solenergianlæg. Uddannelsen bør tillige bibringe et godt kendskab til eventuelle europæiske standarder for varmepumper samt relevant national ret og EU-ret på området. Installatøren bør påvise følgende hovedkompetencer:«

ii) Nr. iii) erstattes af følgende:

- »iii) evne til at vælge og dimensionere komponenterne til et typisk anlæg, herunder bestemmelse af typiske værdier for forskellige bygningers varmebehov og for produktion af varmt vand baseret på energiforbrug, bestemmelse af varmepumpens kapacitet som funktion af varmebehovet til varmt vand, bygningens varmekapacitet og afbrydelser af elforsyningen; bestemme energilagringssystemer, herunder via buffertank-komponenten og dens volumen og integration af et andet varmesystem

iv) viden om gennemførligheds- og designundersøgelser

v) viden om boring, hvis der er tale om geotermiske varmepumper.«

e) I punkt 6, litra d), foretages følgende ændringer:

i) Indledningen affattes således:

- »d) Den teoretiske del af uddannelsen til installatør af solcelle- og solvarmeanlæg bør give et overblik over situationen på markedet for solenergiprodukter og omkostnings- og lønsomhedssammenligninger og omfatte solenergianlægs miljøaspekter, komponenter, karakteristika og dimensionering, udvælgelse af præcisionssystemer og dimensionering af komponenter, bestemmelse af varmebehov, muligheder for at integrere energilagringssystemer, brandbeskyttelse, relaterede støtteordninger samt konstruktion, installation og vedligeholdelse af solcelle- og solvarmeanlæg. Uddannelsen bør tillige bibringe et godt kendskab til eventuelle europæiske teknologistandarder og mærkningssystemer, f.eks. Solar Keymark, samt national ret og EU-ret på området. Installatøren bør påvise følgende hovedkompetencer:«

ii) Nr. ii) affattes således:

- »ii) evne til at identificere anlæg og komponenter dertil, som er specifikke for aktive og passive systemer, herunder den mekaniske konstruktion, og bestemme komponenternes placering, systemets design og konfiguration samt muligheder for integration med energilagingsløsninger, herunder i kombination med ladeplatforme.«

5) I bilag V, del C, foretages følgende ændringer:

a) Punkt 6 affattes således:

- »6. I forbindelse med den i punkt 1, litra a), omhandlede beregning tages der kun hensyn til drivhusgasemissionsbesparelser fra forbedret landbrugsforvaltning, e_{sca} , såsom skift til begrænset eller ingen jordbearbejdning, forbedrede afgrøder og vekseldrift, brug af dækafgrøder, herunder håndtering af afgrøderester, og brug af organiske jordforbedringsmidler såsom kompost og forgæret naturgødningsfermentat, hvis de ikke har risiko for at få negativ indvirkning på biodiversiteten. Der skal desuden forelægges pålidelig og verificerbar dokumentation for øget kulstof i jorden, eller hvis det er rimeligt at forvente, at kulstoffet er øget over den periode, hvor de pågældende råmaterialer blev dyrket, samtidig med at der også tages hensyn til emissioner, hvor sådan praksis har ført til øget brug af gødning og ukrudtsmidler (*).

(*) Måling af kulstof i jorden kan udgøre en sådan dokumentation, f.eks. ved en første måling før dyrkningen og efterfølgende målinger med regelmæssige mellemrum adskilt af flere år. Før anden måling er tilgængelig, skønnes forøgelsen af kulstof i jorden i dette tilfælde på grundlag af repræsentative eksperimenter eller jordmodeller. Fra anden måling og frem vil målingerne udgøre et grundlag for at kunne fastslå, at kulstoffet i jorden er forøget, og størrelsen heraf.«

b) Punkt 15 affattes således:

- »15. Emissionsbesparelse fra opsamling og erstatning af CO_2 , e_{ccp} , skal være direkte forbundet med produktionen af biobrændstoffer eller biobrændsler, som de er knyttet til, og må kun omfatte emissioner, der undgås ved opsamling af CO_2 , hvis kulstof hidrører fra biomasse, og som anvendes til at erstatte fossilt afledt CO_2 under produktionen af kommercielle produkter og tjenesteydelser inden den 1. januar 2036.«

c) Punkt 18 affattes således:

- »18. De emissioner, der skal fordeles ved beregningerne under punkt 17, er $e_{ec} + e_l + e_{sca}$ + de brøkdele af e_p , e_{td} , e_{ccs} og e_{ccp} , som finder sted til og med sidste procestrin i fremstillingen af biproduktet. Hvis der på et tidligere procestrin i livscyklussen er sket allokering til biprodukter, træder den brøkdel af disse emissioner, der i det sidste procestrin er tilskrevet brændstofmellemproduktet, i stedet for den fulde emission ved beregningen. For biobrændstoffer og biobrændsler skal alle biprodukter, der ikke er omfattet af punkt 17, tages med ved beregningen.

Biprodukter med negativt energiindhold sættes ved beregningen til et energiindhold på nul.

Som hovedregel sættes affald og restprodukter, herunder alt affald og alle restprodukter, der er opført i bilag IX, til at have livscyklusdrivhusgasemissioner på nul i de processer, der ligger forud for indsamlingen af disse materialer, uanset om de forarbejdes til mellemprodukter, inden de omdannes til det endelige produkt.

Hvis der er tale om brændstoffer produceret i raffinaderier, i andre tilfælde end kombinationen af forarbejdningsanlæg med kedelanlæg eller kraftvarmeproduktionsanlæg, der leverer varme og/eller elektricitet til forarbejdningsanlægget, skal den enhed, der analyseres i forbindelse med beregningen i punkt 17, være raffinaderiet.«

6) I bilag VI, del B, foretages følgende ændringer:

a) Punkt 6 affattes således:

- »6. I forbindelse med den i punkt 1, litra a), omhandlede beregning tages der kun hensyn til drivhusgasemissionsbesparelser fra forbedret landbrugsforvaltning, e_{sca} , såsom skift til begrænset eller ingen jordbearbejdning, forbedrede afgrøder og vekseldrift, brug af dækafrøder, herunder håndtering af afgrøderester, og brug af organiske jordforbedringsmidler såsom kompost og forgæret naturgødningsfermentat, hvis de ikke har risiko for at få negativ indvirkning på biodiversiteten. Der skal desuden forelægges pålidelig og verificerbar dokumentation for øget kulstof i jorden, eller hvis det er rimeligt at forvente, at kulstoffet er øget over den periode, hvor de pågældende råmaterialer blev dyrket, samtidig med at der også tages hensyn til emissioner, hvor sådan praksis har ført til øget brug af gødning og ukrudtsmidler (*).

(*) Måling af kulstof i jorden kan udgøre en sådan dokumentation, f.eks. ved en første måling før dyrkningen og efterfølgende målinger med regelmæssige mellemrum adskilt af flere år. Før anden måling er tilgængelig, skønnes forøgelsen af kulstof i jorden i dette tilfælde på grundlag af repræsentative eksperimenter eller jordmodeller. Fra anden måling og frem vil målingerne udgøre et grundlag for at kunne fastslå, at kulstoffet i jorden er forøget, og størrelsen heraf.«

b) Punkt 15 affattes således:

- »15. Emissionsbesparelse fra opsamling og erstatning af CO_2 , e_{ccr} , skal være direkte forbundet med den produktion af biomassebrændstoffer, som de er knyttet til, og må kun omfatte emissioner, der undgås ved opsamling af CO_2 , hvis kulstof hidrører fra biomasse, og som anvendes til at erstatte fossilt afledt CO_2 under produktionen af kommercielle produkter og tjenesteydelser inden den 1. januar 2036.«

c) Punkt 18 affattes således:

- »18. De emissioner, der skal fordeles ved beregningerne under punkt 17, er $e_{ec} + e_l + e_{sca}$ + de brøkdele af e_p , e_{td} , e_{ccs} og e_{ccr} , som finder sted til og med sidste procestrin i fremstillingen af biproduktet. Hvis der på et tidligere procestrin i livscyklussen er sket allokering til biprodukter, træder den brøkdel af disse emissioner, der i det sidste procestrin er tilskrevet brændstofmellemproduktet, i stedet for den fulde emission ved beregningen.

For biogas og biomethan skal alle biprodukter, der ikke er omfattet af punkt 17, tages med ved beregningen. Biprodukter med negativt energiindhold sættes ved beregningen til et energiindhold på nul.

Som hovedregel sættes affald og restprodukter, herunder alt affald og alle restprodukter, der er opført i bilag IX, til at have livscyklusdrivhusgasemissioner på nul i de processer, der ligger forud for indsamlingen af disse materialer, uanset om de forarbejdes til mellemprodukter, inden de omdannes til det endelige produkt.

Hvis der er tale om brændstoffer produceret i raffinaderier, i andre tilfælde end kombinationen af forarbejdningsanlæg med kedelanlæg eller kraftvarmeproduktionsanlæg, der leverer varme og/eller elektricitet til forarbejdningsanlægget, skal den enhed, der analyseres i forbindelse med beregningen i punkt 17, være raffinaderiet.«

7) I bilag VII erstattes henvisningen til artikel 7, stk. 4, i definitionen af » Q_{usable} » af en henvisning til artikel 7, stk. 3.

8) I bilag IX foretages følgende ændringer:

a) I del A affattes indledningen således:

»Råprodukter til produktion af biogas til transport og avancerede biobrændstoffer:«

b) I del B affattes indledningen således:

»Råprodukter til produktion af biobrændstoffer og biogas til transport, hvis bidrag til opfyldelsen af målene omhandlet i artikel 25, stk. 1, første afsnit, litra a), begrænses til:«.

BILAG II

I bilag I, II, IV og V til direktiv 98/70/EF foretages følgende ændringer:

1) I bilag I foretages følgende ændringer:

a) Fodnote 1 affattes således:

»⁽¹⁾ Prøvningsmetoderne er de i EN 228:2012 og A1:2017 anførte metoder. Medlemsstaterne kan vedtage en anden analysemetode end EN 228:2012 og A1:2017, hvis dens nøjagtigheds- og præcisionsniveau er mindst lige så højt som for den analysemetode, den erstatter.«

b) Fodnote 2 affattes således:

»⁽²⁾ De i specifikationerne anførte værdier er »sande værdier«. Opstillingen af grænseværdierne bygger på EN ISO 4259-1:2017/A1:2021 »Petroleum and related products — Precision of measurement methods and results — Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test« og ved fastsættelsen af en minimumsværdi er der medregnet en minimumsdifference på 2R over nul (R = reproducerbarhed). Resultaterne af de individuelle målinger skal fortolkes på grundlag af kriterierne i EN ISO 4259-2:2017/A1:2019.«

c) Fodnote 6 affattes således:

»⁽⁶⁾ Andre monovalente alkoholer og ethere, hvis slutkogepunkt ikke er højere end det slutkogepunkt, der er fastsat i EN 228:2012 og A1:2017.«

2) I bilag II foretages følgende ændringer:

a) I tabellens sidste linje, »FAME-indhold — EN 14078« ændres tallet i sidste kolonne »Grænseværdier«, »Maksimum«, fra »7,0« til »10,0«.

b) Fodnote 1 affattes således:

»⁽¹⁾ Prøvningsmetoderne er de i EN 590:2013 og A1:2017 anførte metoder. Medlemsstaterne kan vedtage en anden analysemetode end EN 590:2013 og A1:2017, hvis dens nøjagtigheds- og præcisionsniveau er mindst lige så højt som for den analysemetode, den erstatter.«

c) Fodnote 2 affattes således:

»⁽²⁾ De anførte værdier er »sande værdier«. Opstillingen af grænseværdierne bygger på EN ISO 4259-1:2017/A1:2021 »Petroleum and related products — Precision of measurement methods and results — Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test« og ved fastsættelsen af en minimumsværdi er der medregnet en minimumsdifference på 2R over nul (R = reproducerbarhed). Resultaterne af de individuelle målinger skal fortolkes på grundlag af kriterierne i EN ISO 4259-2:2017/A1:2019.«

3) Bilag IV og V udgår.